Poštarina plaćena u gotovom

Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 52 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam. Szubotica, 1928. VASARNAP, március 4. 62. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10. 8—52, 378. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din. Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály. Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Az állam érdeke

Felelős politikusok beszédeiben és felelőtlen elemek cselekedeteiben évek hosszu során át ugy szerepelt az állam érdeke, mint a nemzetiségi szabadság megszoritásának minden törvénynél hatályosabb jogforrása. Az állam érdekére hivatkoztak a közoktatásügyi miniszterek, amikor a nemzeti kisebbségek iskolasérelmeinek orvoslása elől elzárkóztak és az állam érdekére hivatkoztak a belügyminiszterek, valahányszor a Vajdaság községi autonómiáját sürgette az ellenzék a parlamentben. Az állam érdeke nevében vertek be ablakokat és fejeket s szimatoltak irredentizmust virágcsokrok, sőt a pecsenye mellé felszolgált saláták szinösszetételében is.

Mennyivel nemesebben cseng és mennyivel konstruktivabb irányt jelöl ki az állam érdekének olyan értelmü hangsulyozása, ahogyan Grol Milán közoktatásügyi miniszter tárcája költségvetésének vitája keretében a kisebbségi kérdésről nyilatkozott. A miniszter, akit a szuboticai kerület küldött a parlamentbe, államérdeket lát a magyar és német kisebbségek szabad kulturális fejlődésének biztositottságában és kijelenti, hogy a nemzetiségeket, amelyek az ország többi polgáraival egyenlő mértékben veszik ki részüket az adók fizetéséből és egyéb kötelességek teljesitéséből, a jogok terén is megilleti a teljes egyenlőség. A német párt vezérének azzal a kifogásával szemben, hogy a közoktatásügyi expozé nem emlékezik meg a kisebbségi iskolák kérdéséről, Grol Milán utal az uj iskolákról szóló törvényjavaslatra, amely a nemzetiségi oktatás problémáját is rendezni fogja.

A Vajdaság magyar népét megnyugvással tölti el, hogy a közoktatásügyi miniszter a jogos és törvényes kisebbségi célkitüzéseket az államérdek védelme alá helyezi. A nacionalista türelmetlenség legforróbb napjaiban, amikor az atrocitások elkövetői az államérdek palástját öltötték magukra, hittel hirdettük, hogy csak az önzést hazafisággá kendőző politikai rabulisztika gyárthat ellentétet az állam érdekei és a nemzeti kisebbségek jogai között. Ugyanakkor azonban türelemre és mérsékletre intettük a kisebbségi küzdelem intranzigens harcosait és annak a megfontolt politikának voltunk a zászlóvivői, amely lépésről-lépésre, a lehetőségek körültekintő értékesitésével, a faji többség előitéleteinek eloszlatásával késziti elő a talajt a kisebbségi magyar nép igazának elismerésére. Grol Milánnak a miniszteri székből elhangzott szavai ezt a tetszetős külsőségekre sulyt nem helyező, de a célt annál inkább szem előtt tartó politikát igazolják.

A szavak még nem tettek és a nemzetiségeknek elég tapasztalatuk van ahhoz, hogy az igéretek váltóit az aláirók bonitása szempontjából alapos kritikának vessék alá. Függetlenül minden párttekintettől, meg kell állapitani, hogy ami a kisebbségi iskolasérelmek reparálását illeti, Grol Milán nem tartozik a dubiózus zsiránsok közé. Még Kumanudi közoktatásügyi minisztersége idején Grol Milán volt az, aki a szuboticai kerület demokratapárti magyar választóinak sürgetésére eredményesen intervenialt a névvegyelemzés megszüntetése érdekében. Amikor Kumanudi nevezetes rendelete napvilágot látott, épen Beogradban tartózkodott Ewald Amende, a népkisebbségek ligájának főtitkára, aki kijelentette Grolnak, hogy a közoktatásügyi kormányzat a névvegyelemzés eltörlésével jelentékenyen növelte az állam presztizsét a külföld előtt. A jelenlegi közoktatásügyi miniszter akkor meglehetősen élénk illusztrációját szemlélhette annak a tételnek, hogy a kisebbségi jogok kiterjesztése nemcsak nem ütközik nemzeti érdekbe, hanem az állam tekintélyét emeli. Egyébként is Grol Milán mindig a liberalizmus, a megértés és jogegyenlőség szószólója volt é[illegible]y semmi ok sincs kételkedni abban, [illegible]gy a közoktatás élén mindent el[illegible]g követni eddig vallott elvei megvalósitására.

Addig is, mig az anyanyelv iskolai jogát megtestesitő kulturpolitika illuzióból realitássá válik, a magyar kisebbség bizalommal néz az eszme érlelődése elé, amelynek előrehaladott stádiumát jelenti az a körülmény, hogy a közoktatásügyi miniszter szerves összefüggést talál az állam érdeke és a nemzeti kisebbségek kulturális szabadsága között.

A parasztdemokrata koalició passziv rezisztenciát hirdet a költségvetés ellen

Az ellenzék határozatát Pribicsevics Szvetozár terjesztette elő a partamentben — A határozat Perics Ninkó elnök lemondását követeli — A parasztdemokrata koalicló egyelőre nem vonul ki a parlamentből, de a költségvetési vitában nem vesz részt

Vihar a parlamentben a szerdai verekedés miatt

Beogradból jelentik: A parasztdemokrata koalició péntek esti határozatához képest szombaton megjelent a parlamentben, ahol *rendkivül éles hangu határozati javaslatot terjesztett elő.* A határozati javaslatnak különösen az utolsó passzusa keltett nagy feltünést, amelyben

a koalició bejelenti, hogy nem ismeri el a költségvetés érvényességét sem a maga, sem azoknak a vidékeknek nevében, amelyeket képvisel.

A koaliciónak a parlamentben való megjelenése még az eddiginél is élesebb parlamenti harc kezdetét jelenti, mert Radics és Pribicsevics mindent el akarnak követni, hogy a parlamentben a kormányt lehetetlenné tegyék.

A parlament ülése

A parlament szombati ülése a parasztdemokrata koalició részvétele folytán rendkivül izgalmas lefolyásu volt.

Az ülést tiz órakor nyitotta meg *Perics* Ninkó elnök és a formalitások elintézése után Pribicsevicsnek adta meg a szót. Pribicsevics a következőket mondotta:

— A parasztdemokrata koalició péntek este kilenc órakor befejezett ülésén a következő határozatot hozta:

A parasztdemokrata koalicló klubja megtárgyalta a politikai és különösen a parlamenti helyezetet, dr. Perics Ninkó elnöknek hallatlan és pártos magatartása, a radikális-demokrata többség egy részének szervezett támadása folytán a parasztdemokrata koalició két elnöke ellen, főleg pedig abból az alkalomból, hogy a Vukicsevics—Davidovics kormány és a radikális-demokrata többség, látva, hogy a parasztdemokrata koalició képviselői nem fognak elnökük kizárása miatt eljönni a parlament három ülésére, arra használta fel ezt az időt, hogy a költségvetés meghozatalának eddig követett parlamenti felfogásával és gyakorlatával ellentétben rövid két nap alatt átcsempészte a költségvetést, ezeknek a nem kivánatos és sorsdöntő parlamenti eseményeknek folytán a parasztdemokrata koalició a következő határozatot hozta:

1. Dr. Perics Ninkó elnöknek pártos magatartása miatt vissza kell lépnie a parlament elnöki tisztségétől. Amig ezt [illegible]eg nem teszi, a parasztdemokrata [illegible]lició vezérei

nem fognak résztvenni a pártvezérek kolléglumának egyetlen döntésében sem, ha az ülést Perics Ninkó hivja össze vagy ő elnököl rajta.

2. Tekintettel a rendszeres kihasználására és háttérbe szoritására a prekói vidékeknek, amelyet különösen a parasztdemokrata koalició képvisel, valamint tekintettel a parlament ülésén a parasztdemokrata koalició két elnöke ellen elkövetett támadásra és még hozzá a kormány tagjának a miniszteri padokból intézett ösztökélésére, ami által a parasztdemokrata koalició tagjait megakadályozták képviselői joguk zavartalan teljesitésében,

a parasztdemokrata koalicló azt az elvi döntést hozta, hogy erre az egyetlen válasz a parlament elhagyása.

Azonban *tekintettel az általános politikai helyzetre és a legmagasabb nemzeti és állami érdekekre* és hogy lehetővé váljon legalább az utolsó pillanatban az egész rendszer alapvető megváltozása,

ennek a döntésnek végrehajtását elhalasztják

és a parasztdemokrata koalicló vezetősége kap megbizást, hogy megválassza az időt ennek a határozatnak végrehajtására azzal, hogy egyidejüleg *külön felhivást intézzen az állam egész népéhez a legélesebb harcra az ilyen rezsim, az ilyen kormány és az ilyen kormánytöbbség ellen.*

3. Ha az 1928—29. évi költségvetésből még bármi is a parlament napirendjén volna, amikor a parasztdemokrata koalició visszatér a parlamentbe,

a koalició tagjai nem fognak ennek a költségvetésnek tárgyalásában résztvenni,

kivéve a pénzügyi törvényt, mert semmiképen sem akarják, hogy a maguk akár részleges részvételével is, az ilyen költségvetés vitájában a legkevésbbé is fedezzék és igazolják a legfőbb és legnagyobb parlamenti jog hallatlan megsértését, amely jogokért évszázadok óta küzdöttek, a szabad és kulturnemzetek épugy, sőt még sokkal jobban, mint a választójogért.

4. Abból az alkalomból, hogy Horvátország és a többi prekói vidékekre, tehát az állam kétharmad részére milliárdokra rugó uj, igen sulyos, igazságtalan és egyenlőtlen állami terheket rónak egy ilyen méltatlan módon átcsempészett állami költségvetésben,

a parasztdemokrata koalició nem találja kötelezőnek ezt a költségvetést

sem saját magára, sem azokra a vidékekre és népekre, amelyeket képvisel.

Perics házelnök válasza

Mialatt Pribicsevics a határozatot felolvasta, a teremben feszült csend uralkodott, csak amikor Perics Ninkó házelnök nevét emlitette Pribicsevics, lehetett nevetést hallani. A parasztdemokrata koalició tagjai gyakori tapssal kisérték a határozat felolvasását.

Perics Ninkó emelkedett ezután szólásra:

— Amennyiben — mondotta Perics — Pribicsevics képviselő ur nyilatkozata a parlament elnökét illeti, a következőket jelentem ki: A házszabályok szerint a parlament elnökének kötelessége, hogy szigoruan szem előtt tartsa a parlament tekintélyét, méltóságát és rendjét. Ebben a konkrét esetben javaslatot terjesztettem elő, amelyet a Ház el is fogadott. A parlament ezt a javaslatomat megvizsgálta s azután döntött. Kijelentem, hogy lelkiismeretesen végeztem kötelességemet. *(Nagy taps a jobboldalon, tiltakozás az ellenzéken.)* Kijelentem, hogy hasonló esetben a jövőben is ugyanilyen módon fogom kötelességemet teljesiteni.

Grizogono Miviszláv független demokrata kapott ezután szót. Beszédét nagy figyelemmel hallgatták. A parasztdemokrata koalició nevében Grizogono beterjesztette a következő határozati javaslatot:

— A parlament a február 29-iki eseményeket letárgyalva, elhatározta, hogy annak megállapitása végett: kik voltak az okozói az összeütközéseknek és ala-

posak-e azok a vádak, melyek szerint ezekre az összeütközésekre a főokot s biztatást a kormány néhány tagjának nyilatkozatai és gesztusai szolgáltatták — parlamenti vizsgálatot fog inditani és e célból tizenöttagu bizottságot választ„ amely ezeket a tényeket meg fogja állapitani és jelentést fog tenni megfelelő javaslatokat, a parlament jogainak és a képviselőknek megvédéséről az olyan fenyegetések és tettlegességek ellen, amelyek a kormánytól, vagy a kormány hibájából erednek.

Radics szóharca a radikálisokkal

Grizogono rámutatott arra, hogy a parlament számára nincs fontosabb dolog, mint a saját joga és méltósága.

Radics István: Két napig szervezték ellenünk a támadást.

Grizogono: Azt hiszem az európai parlamentárizmus történetében ilyen eset még nem volt.

Radics István: Kocics azt mondta Kokanovicsnak: »Talán neked is viszket a hátad.«

Pribicsevics: És ez az ön lelkiismerete, Perics ur. Vajjon kizárta-e Kocicsot?

Radics István: Már emiatt is válságnak kellene lennie.

Pribicsevics: Ez radikális Balkán-miniszter.

Perics Ninkó elnök: Ön rendreutasitottam Kocics urat.

Pernar: Ohó, Ön ezt álmodta.

Radics István: Ki kellett volna zárni.

Perics:... ennek folytán megtettem kötelességemet.

Grizogono: Az elnök urnak erre a nyilatkozatára vissza fogok majd térni. Két dolgot kell egymástól megkülönböztetni. Az egyik az a verekedés, ami itt lefolyt. Nincs köztünk olyan józan és becsületes ember, aki el ne itélné ezt a fizikai leszámolást. De nem felejthetjük el, hogy ilyen konfliktusok mindig lesznek, amig a parlamentet ilyen módon lefolytatott választásokon állitják össze.

Radics István: Amig hetven rendőrséggel megválasztott radikális képviselő van.

Cvetkovics Dragisa felugrik és Radics felé rázza az öklét: Ne sértegessen!

Radics István: *Magát a rendőrség választotta meg.*

Cvetkovics: Azért vannak verekedések, mert maga igy beszél.

Kovacsevics (Radics-párti): *Nekem egy csendőr azt mondta, hogy Macedóniában ők folytatták le a választásokat.*

Predavec: Kifosztották a népet és most igy cselekszenek! Szégyeljék magukat!

Cvetkovics: Vigyázzanak, hogy mit beszélnek.

Predavec: Maguk vigyázzanak, mit csinálnak.

Grizogono: Amig erőszakos választások lesznek, mindig izgatottak lesznek a kedélyek a parlamentben. A parlamenti verekedések Európában általánosak és még az angol parlamentben is előfordulnak. Azonban a parlamentnek meg kell találnia a gyógyszert ez ellen. Mindig lesznek nagy számban olyanok, akik nincsenek érdekelve ezekben a konfliktusokban. Elsősorban a parlament elnökének kellene ezeket elháritani. A másik dolog, amit el kell itélni, hogy a kormány tagjai biztatnak a verekedésre.

Radics István: Ez a Vukicsevics és Davidovics szerződése. Ez a szilárd épület. Ei, *csika Ljubo!*

Grizogono Kocics minisztert vádolja meg azzal, hogy ő idézte elő a verekedést.

Radics István: *És maguk azt hiszik, hogy ez a kormány megmaradhat? Csalódnak.*

Pribicsevics: Az önök csalásaiban senki sem hisz. Senki sem hiszi el, hogy a királyt sértegetjük.

Cvetkovics Dragisa: Pribicsevics ur, ön néhány éven át bizonyitotta, hogy Radics a király ellen izgat.

Pribicsevics: Azt akarják mondani, hogy csak önök vannak a király mellett.

Grizogono: Másnap a parlamentben még rosszabb dolgok történtek. Amikor az ellenzékből csak tiz hősies földmüvespárti volt jelen, a postaügyi miniszter odakiáltotta az egyik földmüvespártinak: »Talán neked is viszket a hátad.« A minisztert nem utasitották rendre. Nem fogjuk elfelejteni, hogy az egész kormány a maga hallgatásával szolidaritást vállalt ezzel a ténnyel.

Radics István *(felugrik és magánkivül kiabálja): A kormány első izben volt együtt, amikor Radicsot és Pribicsevicset meg kellett volna ölni a parlament közepén. A kormány ezt akarta, ezt be fogom bizonyitani. Gyilkosok vagytok és Davidovics még komaságot vállalt. Azért hivott engem Beogradba, hogy engem is megöljenek. Látja, látja, csika Ljubó. Rendeljenek el személyi motozást, majd meglátjuk, hogy kinél van revolver. Nekem még kiskésem sincs. Nekem egy boxert irányitottak a fejemnek és ha Pavelics ur vérző kezekkel el nem háritotta volna, én ma már nem volnék. A kormány azt akarta, hogy Luna vojvoda megölje Radicsot.*

Vilder Vetyiszláv: Ezért van nekünk Pernar vojvodánk. Éljen Pernar vojvoda!

Grizogono beszéde végén felhivja a parlamentet, hogy fogadja el a javaslatot.

Krnjevics Juraj Radics-párti választási terroresetek felsorolásával bizonyitja, hogy az ellenzéket ki akarja szoritani a parlamentből.

Kobaszicsa Stjepo a javaslat ellen beszélt és kijelentette, hogy a verekedésben mindkét fél hibás volt.

A többség végül a javaslatot elutasitotta.

Ezután rátértek dr. *Sutej*[illegible]dics-párti javaslatára a bosznai hosszulejáratu erdőtermelési szerződésekről. Sutej két és fél órás beszédben indokolta javaslatát. Szerinte ennél nagyobb méretü panama még nem volt az országban. Beszéde után az elnök fél háromkor berekesztette az ülést, amelyet délután folytatták.

A délutáni ülés

A délutáni ülésen az első szónok *Tupanjanin* földmüvespárti volt, majd *Jankovics* Djura radikális beszélt, aki maga is szigoru vizsgálatot követelt.

Dr. *Miljovics* Áca erdőügyi miniszter *a kormány nevében kijelentette, hogy elfogadja Sutej javaslatát, amelyet a Ház ezután elfogadott.*

Ezek után a vallásügyi minisztérium költségvetésének tárgyalására tért át a parlament. *Szimonovics* Milán vallásügyi miniszter rövid expozéval nyitotta meg a vitát.

Schumacher Sámuel németpárti az evangelikus egyház sérelmeit tette szóvá.

Obradovics radikális, volt vallásügyi miniszter szólalt ezután föl, akinek beszéde után fél nyolckor az ülést félbeszakitották és kilenc órakor folytatták. Az esti ülésen néhány felszólalás után a vallásügyi tárca *költségvetését elfogadták.*

Korosec Skopliéba utazik

A belügyminiszter személy[illegible]akar meggyőződni a délszerbiai [illegible]potokról

Beogradból jelentik: Mint értesülünk, dr. Korosec Antun belügyminiszter a belügyi költségvetés elfogadása után Skopljeba utazik, hogy személyesen is meggyőződést szerezzen a délszerbiai közbiztonsági állapotok felől.

A belügyminiszter délszerbiai utja igen nagy jelentőségü, miután erre Neszics Ljuba szófiai követtel, továbbá Naumo[illegible] skopljei főispánnal folytatott tanácskozásai után határozta el magát. Ha Korosec kielégitőnek fogja találni a délszerbiai közbiztonsági állapotokat, akkor bekövetkezik a kivételes óvóintézkedések egy részének felfüggesztése, többek között a Bulgáriával való határzár megszüntetése is. A belügyminiszter utazását nagy érdeklődés kiséri.

Haza a Glavnyacsából

A letartóztatott szentai tanitónő s szuboticai szerelő ellen megszüntették az eljár st

A mult év október 3-ikán az államvédelmi rendőrhatóságok letartóztatták többek közt Burány Teréz szentai tanitónőt, Bencze János szuboticai villanyszerelőt s Mamuzsics György volt szuboticai rendőrkapitányt és leszállitották a Glavnyacsába.

Burány Teréz és Bencze János ügye legutóbb a parlamentben is szóba került s nevükkel kapcsolatban a Glavnyacsa több rémségét emlegették a sajtóban is.

A Glavnyacsa ügyének parlamenti szellöztetése idején Burány Terézt és Bencze Jánost szabadon bocsátották s ellenük megszüntették az eljárást. Burány Teréz megérkezett Szentára, Bencze János pedig szuboticai üzletébe tért vissza. Mind a kettőt nagyon megviselte a több hónapos fogház. Burány Teréz, aki állami tanitónő, néhány napos szabadságot kért s azután ujból megkezdi a tanitást a horgosi tanyai iskolában, ahol eddig is tanitott.

A beogradi rendőrség hivatalos jelentése szerint a letartóztatott Mamuzsics Gyukát már átadták a bíróságnak s ügyében rövidesen megtartják a főtárgyalást.

A vámhatóság nem illetékes többé csempészések kinyomozására és elbirálására

Uj pótjavaslatok a pénzügyi törvényhez

Beogradból jelentik: A kormány egész sor pótjavaslatot terjesztett be a parlamentnek a pénzügyi törvényhez. Ezek közt sok fontos rendelkezés van.

A pénzügyi törvény 108. b) szakasza szerint a közoktatásügyi miniszter az egyetemeken fizetésnélküli asszisztenseket alkalmazhat, de ezeknek száma nem haladhatja tul a fizetéses asszisztensek harminc százalékát.

A 117. a) szakasz szerint Pety és Novipazáron megszünnek az eddigi kerületi főnökségek. *A szakasz ötödik bekezdése megszünteti Vrsacon és Zemunban a rendőrkomiszariatusokat.* A hatodik bekezdés megszünteti a bácskai beogradi és dunamelléki tartományban az összes árvaszékeket, miután ezek ügyei a tartományok hatáskörébe tartoznak. A muraközi árvaszékek, melyek a maribori tartományhoz tartoznak, továbbra is megmaradnak.

A 117 b) szakasz szerint azok a városok, amelyeknek állami rendőrsége van a pénzügyminisztérium hozzájárulásával *a rendőrségek fenntartási költségeit 25—60 százalék erejéig kötelesek viselni.*

A 142 a) szakasz szerint a hadügyminisztérium alapot létesit tiszti és egyéb katonai alkalmazottak lakásainak felépitésére. Erre a célra a hadügyminisztérium harmincötmillió dinárt vehet fel az állami jelzálogbanknál huszonöt évi törlesztésre.

A 144. a) szakasz szerint *a csempészési büntetéseket, amelyeket eddig ezüstdinárban fizettek, aranydinárban kell fizetni a napi hivatalos árfolyam szerint. A csempészeti vétségeket ezentul a rendőrségek vizsgálják ki és az itéleteket a bíróságok hozzák meg.*

A 149. a) szakasz felhatalmazza az épitésügyi minisztert, hogy *az uj parlament befejezésére ötvenmilliós kölcsönt vegyen fel az állami jelzálogbanknál.*

A 153 b) szakasz ujból szabályozza a vasutasok szabadságidejét. A szakasz szerint hét évig terjedő szolgálat után öt nap, nyolc-tizenöt évi szolgálat után huszonkilenc-harmincöt éves vasutasoknak tiz napi szabadság, harmincöt éven felülieknek tizennégy nap szabadság jár. Tizenöt éves szolgálati időn felül ötven éves korig tizennégy nap, ötven éven felülieknek huszonöt nap a szabadságidő. A betegség miatti mulasztásokat beszámitják a szabadságidőbe.

A 154 b) szakasz felhatalmazza a közlekedésügyi minisztert, hogy a felveendő kölcsönből fizesse az összes függő adósságokat, amelyek a vasuti vonalak épitéséből erednek a háboru előtti és utáni időkből.

A 154 v) szakasz módositja az 1922. évi Blair-kölcsöntörvényt. E szerint hetvenmillió dollár kölcsön a következő munkák elvégzésére használható fel:

1. Beograd—Ripanj—Lazarevac—Topola—Kragujevac—Mitrovica—Podgorica Kotor és a kotori öböli kikötő vasutvonalának kiépitésére. Ez a vasutvonal az adriai vasut irányvonalának tekinthető.

2. Azoknak a vasuti vonalaknak befejezésére és kiépitésére, amelyek az erre vonatkozó törvény szerint kiépitendők.

A 157 b) szakasz szerint azok, akik jogtalanul rádiót szerelnek fel, büntetésül három évi bérösszeget fizetnek. A feljelentő a büntetéspénz egyharmadát kapja.

A 163 a) szakasz szerint ármentesitő társulatok a hátralékos ármentesitési dij után *nyolc százalékos késedelmi kamatot szedhetnek.*

A 187 a) szakasz ismét elhalasztja a munkásbiztositási legfelsőbb bíróság felállitását. A bíróság illetékessége alá tartozó ügyekben a semmitőszékek döntenek.

A 210 a) szakasz kimondja *az 1928—1929. évre is, hogy uj állami tisztviselők és alkalmazottak nem vehetők fel,* kivéve a nyugdijasok reaktiválását. Sürgős szükség esetén a minisztertanácsnak kivételesen jogában áll uj állami tisztviselőket felvenni az illetékes resszortminiszter indokolt javaslata alapján és a pénzügyminiszter hozzájárulásával.

Szeretője gyilkolta meg

Wiener zsolnai malomtulajdonost

Egy troppaui gyárigazgató leánya a gyilkos

Pozsonyból jelentik: A zsolnai Rémyszállóban történt gyilkosságban érdekes fordulat állt be. A gyilkos *Schüssbeck* Frida, harmincnégy éves feltünően szép nő, akinek apja Troppauban gyárigazgató. Schüssbeck Frida egy kassai ügyvédnél volt nevelőnő és már régebben szerelmi viszonya volt a meggyilkolt *Wiener* Róbert malomtulajdonossal, akivel feleségül akarta vétetni magát, a férfi azonban az utóbbi időben elhidegült tőle és bizonyos, hogy ez volt a gyilkosság oka. A kassai rendőrség kihallgatta azt az ügyvédet, akinél a leány mint nevelőnő alkalmazásban volt és az ügyvéd a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott róla.

A nyomozás adatai szerint kétségtelen, hogy a leány nem vasuton, hanem autón menekült Jägerdorf felé és valószinüleg sikerült átlépnie a német határt. Megállapitották, hogy Schüssbeck Frida nemrég utlevelet és német vizumot szerzett és ezért a hatóságok értesitették a német rendőrséget és kérték Schüssbeck

Meghalt Mérey Agoston

nyugalmazott szuboticai tanár

Szombaton délelőtt nyolcvanhároméves korában Szuboticán meghalt Mérey Ágoston, a szuboticai főgimnázium nyugalmazott tanára, mély gyászba boritva családján kivül tisztelőinek és volt tanitványainak nagy seregét. Mérey Ágoston 1845-ben Baján született és 1875-ben került Szuboticára. Ettől az időtől kezdve 1925-ig szakadatlanul tanitott. Szerény, önzetlen munkájával, szilárd jellemével kivivta magának tanártársai, tanitványai és az egész magyar közönség tiszteletét és szeretetét. Pár héttel ezelőtt szervezete elgyöngült és a halál győzedelmeskedett felette. Mérey Ágoston temetése hétfőn délután három órakor lesz a Strosmayer-ucca 18. számu gyászházból.

*

A szuboticai tanárok dovenie, a kedves, örökké fürge öregur életéből elég lenne, ha idejegyeznénk azt, hogy ötven éven keresztül tanitott. Évtizedeken át fáradhatatlanul, jókedvüen járta az utat otthona és az iskola között, ötven éven át mindennap megjelent a katedrán és kedves egyéniségének, szive meleg derüjének varázsával láncolta magához a tanitványait. Szubotica középiskolát végzett közönségének majdnem minden tagja tanitványa volt Mérey Ágostonnak. A fürge diákból férfi lett, a tanitványok zsibongó hada helyetfoglalt a közélet piadesztáljain, a gyermek arcáról letörölte az ifjuság hamvas szinét az élet sok-sok küzdelme — de Mérey tanár ur még tanitott. A jó tanárnak kiáró jelzők sóványak és suták lennének, ha azokkal akarnák disziteni a jó Mérey bácsi alakját. Szerették, ragaszkodtak hozzá és tisztelték azok is, akik régen kikerültek az iskola padjai közül. Gyakran, egész az utóbbi időkig látni lehetett az uccán, amint vállára vetett bottal sétált. Nyolcvanhároméves volt, pár év előtt nyugdijazták s a fehérhaju, de ragyogókedvü tanár, még ezután is tanitott. A szava már halk volt és odatámasztva hátát a cserépkályhához a napoleoni háboruk helyett gyakran és szivesebben beszélt arról, hogy ne dohányozzunk, ne igyunk és ne hazudjunk. Szeretett derüs epizódokat mesélni életéből, ismerte az összes diákstikliket és ő maga is mulatott, ha egy-egy sikerült.

Mindannyian sirtunk és ő is könnyezett, mikor elbucsuzott az osztálytól.

— Ezután már csak a szőlőmbe járok ki, gyerekek — mondta — és mondom nektek ne cigarettázzatok, ne igyatok és ne hazudjatok.

Mindennap kisétált szőlőjébe s a pár kilométeres utat látszólagos fáradtság nélkül tette meg. Nem volt beteg soha, nem kinzó kór ölte még; a láng aludt ki, amely annyi éven át világitott..

Száz munkásházat épit Vrsac város

A közgyülés ötvenezer dinárt szavazott meg a munka élkülieknek

Vrsacról jelentik: Vrsac város közgyülése ismét izgalmas lefolyásu volt és bővelkedett a botrányos jelenetekben. A közgyülés megnyitása után *Zvölfer* József emelkedett szólásra, aki kifogásolta, hogy dr. Gröffner Dénes városi tanácsos sulyosan megsértette az ellenzéki blokk tagjait. Zvölfer beszéde közben óriási botrány tört ki a közgyülési teremben és Jovanovics Szvetolik polgármester csak nehezen tudta helyreállitani a rendet. A botrány után áttértek a napirend tárgyalására.

Elhatározta a közgyülés, hogy a városi *villamosmüveknek reorganizálását* haladéktalanul megkezdik és *a gépek legszükségesebb javitására 210.000 dinárt szavaztak meg.* A közgyülés utasitotta a városi tanácsot, hogy sürgősen kezdjék meg egy nagyszabásu házépitési akció terveinek a keresztülvitelét. A terv szerint száz munkásházat épit a város.

A közgyülés ezután foglalkozott Vrsac város tisztviselőinek beadványával. A tisztviselők kérték, hogy adójukat, ami több mint másfél havi fizetésüknek felel meg, a város fizesse helyettük. A többség ugy határozott, hogy ezt a kérdést a költségvetés keretén belül fogják rendezni. Elhatározták, hogy a berlini német szinészeknek elengedik a városi adót és a villanyvilágitást is dijmentesen adják nekik.

A szocialisták »Arbeiterwille« csoportjának javaslatára *50.000 dinárt szavaztak meg a munkanélküliek részére* és elhatározták, hogy csatorna, ut és házépitések és egyéb közmunkák létesitésével munkaalkalmat biztositanak számukra.

Ezután a közgyülés hat vrsaci városi főtisztviselőnek a nyugdijazását tárgyalta. Hosszas vita után elhatározták, hogy Tokin Markó, Zsirsa Alekszander tanácsosokat, Ullmann József főszámvevőt, Held Gusztáv, Bornacski Alfréd adótiszteket és Demetrovics Brankó irodatisztet nyugdijazzák.

Az állattenyésztés fejlesztése céljából elhatározták, hogy ebben az évben *országos állatkiállitást rendeznek Vrsacon* és tenyészállatok beszerzésére 70.000 dinárt szavaztak meg. Végül hosszas vita után megszavazták a város vezetőségének az ujabb egy havi indemnitást.

Fontos tanácskozások kezdődnek vasárnap Genfben

Chamberlain és Litvinov az angol-orosz diplomáciai viszony felvételéről fognak tárgyalni

Genfből jelentik: Vasárnap kezdődnek meg Genfben a Népszövetség ülését megelőző külpolitikai tanácskozások. *Chamberlain* angol külügyminiszter szombat reggel utazott el Londonból és rövid ideig megállapodik Párisban, ahol *Briand* külügyminiszterrel folytat tájékoztató jellegü megbeszélést. Chamberlain március 11-ikére már vissza akar térni Londonba, hogy jelen lehessen az angol királyi pár látogatásának időpontjában. Briand vasárnap indul el Párisból Genfbe, a német delegáció pedig már péntek este elindult és szombat este meg is érkezett Genfbe. Velük csaknem egyidejüleg érkezett Genfbe a lengyel delegáció is *Zaleszky* külügyminiszterrel az élén.

Mint Párisból jelentik, a sajtó élénken kommentálja a vasárnap megkezdődő kisantant-konferenciát. A *Victoire* értesülése szerint a kisantant továbbra is folytatni fogja eddigi politikáját, amely a kisantant-államszövetséget létrehozta és amelynek alapelve a területi státusquo fenntartása és a békeszerződések végrehajtásának biztositása. A Journal értesülése szerint

a kisantantkülügyminiszterek konferenciáján elsősorban a szentgotthárdi fegyverecsempészés körül folyik majd vita.

Titulescu részletesen ismertetni fogja álláspontját és tájékoztatni fogja miniszértársait a Mussolinivel, Briand-al és Stresemannal folytatott tanácskozásairól. Marinkovics külügyminiszter a francia-jugoszláv barátsági szerződés megkötése által előállott uj helyzetről fog beszélni, egyidejüleg tájékoztatni fogja a külügyminisztereket a jugoszlav-olasz viszony jelenlegi állásáról.

A Journal a magyar kérdéssel kapcsolatban azt irja, hogy

a népszövetségi tanács meg fogja hallgatni a magyarokat, végeredményben azonban mindenképen érvényesiteni fogja jogait Magyarországgal szemben.

A Népszövetség ülésével párhuzamosan fontos tanácskozások lesznek *Briand* és *Stresemann* közt a Rajnavidék kiürítésének kérdésében.

Mint Londonból jelentik — a *Daily Chronicle* genfi tudósitójának jelentése szerint —

Genfben fontos tanácskozás lesz Chamberlain és Litvinov között, akit a szovjetkormány azzal az utasitással küldött Genfbe, hogy konkrét javaslatot tegyen Angliának a diplomáciai viszony felvétele céljából.

Oroszország hajlandó — hir szerint — kötelező igéretet tenni arra, hogy lemond Anglia területén minden propagandáról.

Már régóta merénylettel fenyegetik a német kártalanitási hivatalt

A pénteki merénylet csak véletlen folytán hiusult meg

Berlinből jelentik: A birodalmi kártalanitási hivatalban pénteken megkisérelt bombamerénylet nem történt teljesen váratlanul, mert

hosszu ideje fenyegető leveleket intéztek a kártalanitási hivatalhoz a a háboruban károsultak,

sőt egyizben az épület kapuja három napig zárva volt és rendőrség őrizte a kapukat, mert a fenyegetések komolyaknak látszottak.

Langkopp állitólag keletafrikai német farmer, aki pénteken pokolgépet hozott a kártalanitási hivatalba és ezzel fenyegette dr. *Bach* alelnököt arra az esetre, ha nem folyósit számára 120.000 márka birodalmi kártéritést, majd *revolveréből öt lövést adott le dr. Bachra, akit azonban nem találit el,* a rendőrség foglya. Elsősorban azt kutatják, hogy Langkoppnak vannak e büntársai és melyik politikai párthoz tartozik.

A vizsgálat gyilkossági kisérlet, zsarolás, erőszak és rablás cimén indult meg Langkopp ellen,

Megállapitotta a nyomozás, hogy Loof földmivesnek, aki Langkoppal együtt jött Berlinbe, sejtelme sem volt Langkopp gyilkos szándékáról. Loofnak pénzt kellett volna kapnia Langkopptól, aki azt igérte, hogy március 2-ikán fizetni fog. Loof nem ment el a merénylővel a kártalanitási hivatalba, hanem egy közeli vendéglőben várakozott rá. Vallomása szerint ott érte az a telefonüzenet, amelyyel dr. Bach alelnök nevében a kártalanitási hivatalba hivták. Azonnal átment és ekkor Bach átadott neki egy csekket, amely 112.000 márkára volt kiállitva és a német birodalmi bankra szólt. Loof nem sejtette, hogy mi történt már előzőleg Bach szobájában és nem tünt fel neki, hogy Langkoppnál egy ládaszerü bőrönd volt. Loof elment a csekkel és körülbelül háromnegyed óra mulva tért vissza, hogy nem kapta meg a pénzt, mert a pénzen csak egy aláirás volt. Amikor Bach átvette a csekket, Loof a szobában maradt, az alelnök pedig kiment Langkoppal, állitólag a kártalanitási hivatal pénztárába. Egyszerre csak lövés dördült el, amitől Loof annyira megijedt, hogy elrohant a hivatalból és utközben hazafelé telefonon értesitette a rendőrséget, hogy a kártalanitási hivatalban valószinüleg merénylet történhetett, amiről azonban a rendőrségen ekkor már tudtak.

Szombat délelőtt robbantási szakértők vizsgálták meg a pokolgépet, amely egy bádogdobozból készült meglehetős primitiven..

A pogolgépben 15 kilogramm durvaszemü lőpor volt és egy pisztoly, mely ugy volt beillesztve a péhdobozba, hogy ha elsül, felgyujtja a lőport.

A doboz két hosszukás oldalán nyilás van, amelyen erős zsineg vezet keresztül és ha ezt meghuzták, a pisztolynak el kellett sülni.. A pisztoly nem volt golyóra töltve, hanem csak erős lángu patronra. A szakértők megegyeznek abban a véleményben, hogy ha a 15 kilogramm lőpor meggyullad, olyan légnyomás támad, amely az egész épület összes ablakait rámástul kiemelné, de a falakat nem repesztette volna meg. A lőpor a bádogdobozban azért nem gyult meg, mert vastag csomagolópapirba volt göngyölve és igy a pisztolyból kicsapó láng csak megperzselte a vastap papirt, de nem érte a lőport.

Le'artóztatták báró Rukavina Oszkárt és a Zsivot-Szlávija többi elitélt vezetőit

Az elitéltek megkezdték jogerős büntetésük kitöltését

Az egész Vajdaságban nagy feltünést keltett annak idején a szuboticai *Zsivot* kiházasitási és *Szlávia* temetkezési egyesületek vezetőinek hütlen kezelési pöre, amely a szuboticai törvényszéken elsőfoku birói forumon került tárgyalásra.

A monstre pör főtárgyalása 1926. szeptember 27-én kezdődött és október 10-én hirdették ki az itéletet. A bünügynek tizenegy vádlottja volt és több mint hatszáz tanut hallgattak ki. A több mint tizenkét napos tárgyalás után a törvényszék báró *Rukavina* Oszkárt *két* évi, *Dörfler* Andort két évi, *Erdődi* Istvánt két évi börtönre, *Gradics* Damjánt és *Bacsa* Józsefet pedig egy évi és hat hónapi börtönre itélte. A bünper többi vádlottját pedig a biróság felmentette. Az itélet indokolásában a biróság többek között megállapitotta, hogy a vádlottak a két egyesületben maguk közt osztották fel a vezető szerepeket és az alapszabályok rendelkezései ellenére kifizettek biztositási összeget a jelentkezési sorrend betartása nélkül a jóbarátoknak, ismerősöknek és az igazgatók előtt szimpatikus egyéneknek, ugyanakkor pedig számtalan ügyfelet utasitottak el azzal, hogy *nincs* pénz.

A bünpör felebbezés folytán a *noviszadi* felebbviteli birósághoz került, amely indokainál fogva jóváhagyta az elsőfoku itéletet. Az elitéltek semmiségi panasza folytán az ügy a semmitőszékhez lett felterjesztve, amely a mult héten hozott itéletében a benyujtott semmiségi panaszokat elutasitotta.

A jogerős itéletet szombaton hirdette ki a szuboticai törvényszék *Pavlovics* István törvényszéki büntetőtanácsa

A vádlottak közül *Rukavina* Oszkár, *Dörflet* Andor, *Erdődi* István, *Gradics* Damján és *Bacsa* József jelentek meg.

Az itélet kihirdetése után *Makszimovics* Szvetiszláv államügyész intézkedésére Rukavina Oszkárt, Dörfler Andor és Bacsa Józsefet, minthogy a büntetés nagysága következtében szökés veszélye áll fenn, *azonnali letartóztatásba helyezték, jogerős büntetésük kitöltése céljából.* A többi vádlott később kezdi meg büntetése kitöltését. Az elitéltek büntetésükből vizsgálati fogságban négy hónapot töltöttek ki.

CIRKUSZ

Talán akad még a nyájas olvasók között, aki emlékezni fog azokra az apró amerikai versezetekre, amelyeket Kosztolányi Dezső ültetett át magyarra és »Hülye versek« cimen publikált a Bácsmegyei Napló hasábjain. Pár héttel később Tamás István Szabotica és környékének gazdag terméséből gyüjtött össze egy csokorravalót a fenti dekorativ cimen. Az itt következő versikék előbbiekkel annyiban tartják a rokonságot, hogy ugyancsak hülyeség cimén tették magukat érdemessé a nyomdafestékre. És szerző nyugodtan állapithatja meg, hogy méltán, mert a költeményvek ellenvetést nem türően hülyék és a megszólalásig hülyén hasonlitanak azokra.

Palics az amerikaiaké

Bár messzi még a nyár virdgja
Agyam gond őrlő férge rágja
Ugyanis Amerika száraz
És eszükbe jutott-e már az
Hogy majd a strandon tábla áll piros:
»Itatás szigoruan tilos«

Pesten nem szabad csatlakozni

A pesti erkölcsrendeletekkel kapcsolatban
Egy gondolat fagyasztó jéggé vérem
Mi történnék például kérem
Ha egy szomszéd község nem gondolva
Pesterzsébethez csatlakozna. Irosszra

Statisztika

Nem baj már, ha nincs egy bé vasam
Hisz a lapokban olvasam
Hogy egy spanyol statisztikus
A tenger gondon játszva vezet át.
Szerinte minden ember pénzt ér
Megér kereken ezer pezetát.

Majd irok hozzá egy szép levelet
»Ó statisztikus béke veled
Hol, mikor, meddig és merre
Előlegeznek az ezerre?«

Josefine Baker Bécsben

A bécsi városi tanács
(Milyen furcsa is e lét)
Felszólitá az édes Jozefint
Hogy amit néha hord elül
Záros határidőn belül

Mutassa be fügefalevelét
Mindössze egy napot adott
Jozefinnek erre a tanács
Mivel pedig egy nap kevés
Jozefin csupán fügét mutatott.

Josefine Pesten

Ha majd Jozefin Pestre látogat
És táncol ottan mondjuk egy hetet
Elképzelem majd e jelenetet:

Egy néző kérd egy másikat
»Bocsánat néger ez a tyuk?«
»Nem« — felel az és ásitgat
Mulatt? — imigy a másik égve
Fenét — felel az ámulón
Unatkozom — és várom lesz-e vége?

(de jó)

A közoktatásügyi miniszter Szuboticán

Grol Milán vasárnap Szuboticára érkezik

A szuboticai demokrata párt kerületi szervezete a napokban nagyobb küldöttséget menesztett Beogradba, hogy üdvözöljék miniszterré történt kinevezése alkalmával *Grol* Milánt, a demokrata párt szuboticai listavezető-képviselőjét. A küldöttséget *Dimitrijevics* Dragomir dr. ügyvéd vezette, aki Grol Milán közoktatásügyi minisztert a szuboticai választókerület demokrata választói nevében üdvözölte és kérte, hogy továbbra is támogassa munkájával a kerületet. A küldöttség szombaton tért vissza Szuboticára. A küldöttség tagjai Davidovics Ljubát is felkeresték, akit a szuboticai viszonyokról informáltak.. A küldöttség tagjai meghivták Grol Milánt, hogy minél előbb látogassa meg Szuboticát és választókerületét. Grol Milán közoktatásügyi miniszter megigérte, hogy vasárnap Szuboticára jön.

Mint értesülünk, Grol Milán miniszter vasárnap reggel érkezik Adára és Molra, majd onnan még a délelőtt folyamán Szentára megy. Szentáról Szuboticára jön a közoktatásügyi miniszter a szentai személyvonattal, amely vasárnap délben egy óra öt perckor érkezik Szuboticára. Grol Milán közoktatásügyi miniszter hangsulyozott kérésére a szuboticai demokrata párt elállt korábbi tervétől, hogy a minisztert nagy pompával fogadja a vasutállomáson és igy csak a demokrata párt szükebb vezetősége, párthivei és barátai fogják várni. Grol Milán közoktatásügyi miniszter vezetésével vasárnap délután értekezlet lesz a demokrata klubban, azután a miniszter több látogatást fog tenni. Grol Milán tiszteletére a demokrata párt vezetősége szükebb körü pártvacsorát rendez.

Pár hetes fogházat kaptak a romboló román diákok

A vádlottak megvonták a védelmet az egyik ügyvédtől, mert az zsidó ember képviseletét vállalta el

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári hadbiróság változatlan érdeklődés mellett folytatta a nagyváradi diáktüntetések és rombolások vádlottai ügyében a főtárgyalást.

Ezután a legnagyobb csendben emelkedett szólásra Negulescu katonai ügyész, aki Diaconescu diák és Keresztury-Olteanu Sándor ellen kért sulyos büntetést, a többi vádlottat csak kisebb büncselekményben kérte bünösöknek kimondani, mig néhányuk ellen elejtette a vádat. Negulescu ügyész vádbeszéde után olyan fordulat történt, amelyre eddig az igazságszolgáltatás történetében példa még nem volt. Az egyik vádlott, Nicoara diák felállott és éles, emelt hangon a következőket jelentette be:

— A magam és vádlottársaim nevében egy kérdést kell bejelentenem. Itt nemcsak a románság és a zsidóság harcáról van szó, hanem arról is, hogy mi román diákok csupán erős nemzetiségünk érzésével felfegyverkezve állunk a biróság előtt. Nem rendelkezünk Juda kincseivel. Bejelentjük, hogy megvonjuk a védői megbizatást Georgescu Mircea dr. ügyvéd urtól, aki néhány nap előtt egy ékszerügyben zsidót védett. A biróság előtt nekünk nemzeti védőkre van szükségünk és ezért Georgescu védőtől a megbizatást ezennel megvonjuk.

Kinos csend támadt erre a teremben, majd válaszra emelkedett Georgescu Mircea védő, megkérdezte, hogy kinek a nevében tette a felszólaló ezt az inditványt.

Nicoara: Összes vádlottársaim nevében!

Georgescu védő ezt a választ megjegyzés nélkül hagyta és távozott a teremből. Sb[illegible] elnök ezután átadta a szót a vé[illegible]

[illegible] éjjel hirdette ki a biróság az itéletet, amellyel két diákot egy-egy havi, három diákot tizenöt-tizenöt napi, egyet tiznapi, négy távollevő vádlottat pedig in contumaciam hét havi fogházra itélt.

Mit ad Noviszad, hogy a vasutigazgatóságot oda helyezzék

Létrejött a megállapodás a város és a vasutigazgatóság között — Mit tárgyal Noviszad város parlamentje?

Noviszad város törvényhatósági bizottsága március nyolcadikán, csütörtökön délután tartja e havi rendes közgyülését, amelynek napirendjén több fontos gazdasági kérdés, igy többek között a szuboticai vasutigazgatóságnak Noviszadra való áthelyezésével kapcsolatos problémák is szerepelnek.

A városi tanács és a vasutigazgatóság között hónapok óta folyó tárgyalások befejeződtek. A város fenntartás nélkül teljesitette a vasutigazgatóság összes kivánságait. Eszerint a város az uj Kraljica Mária-ut jobb oldalán elhelyezésre kerülő uj városháza és a vele határos park mellett megfelelő *ingyentelket ad* az uj vasutigazgatóság palotája számára, amely 2.084 négyzetöl területen fog felépülni. Azonkivül a város a Futaki-ut mentén, az eddigi kertészeti iskola helyén 6—7 hold földet enged át a vasutigazgatóság kisebb hivatalnokai és alkalmazottai számára épitendő *kétszázkét kislakás céljaira*, továbbá a város a saját telkén, a vasutigazgatóság főbb hivatalnokai részére, az uj vasutigazgatósági palota mögött *harminc lakásból álló bérházat épit*, amelyben tizenkét 3—4 szobás és tizennyolc 2—3 szobás lakás lesz. A beépitendő terület 522 négyzetöl. A város ezenkivül az Iskola-uccában az eddigi postaigazgatóság épületében *további negyven lakást*, husz 3 szobásat és husz 2 szobásat bocsájt a kisebb tisztviselők részére. A város mindezek szerint *hat és fél millió dinárnyi épitkezést és 1.997.650 értékü telket bocsájt a vasutigazgatóság rendelkezésére*. A vasutigazgatósági hivatalnokok a város által épitett lakásokban minden lakószoba után havi 200 dinár lakbért fizetnek a városnak.

A csütörtöki közgyülés előreláthatólag szankcionálni fogja ezt a megállapodást, amelyet a város két évig tart magára nézve kötelezőnek.

A csütörtökn városi közgyülésen tárgyalásra kerül több ucca járdájának aszfaltirozásának kérdése is. A város már harmadizben irt ki pályázatot aszfaltmunkákra, de az aszfaltkartell mindig ugyanazon három gyára, a beogradi, a zagrebi és a zemuni pályáztak, majdnem azonos árajánlattal. A városi tanács javasolni fogja a közgyülésnek a harmadik árlejtés megsemmisitését is és a munkáknak szabadkézből való kiadását.

A város a Limánon, a Kamenica-uccai vasuti átjárótól egyelőre csak a téli kikötőig utat épit, egyben elkésziti a Limánon levő gyárak, ipartelepek és állami intézmények régi sürgetésére a vasuti aluljárót, amely lehetővé teszi, hogy a nap minden szakában lehessen a város és a telepek között kocsikon és gyalog közlekedni. Az ut kiépitése 250.500 dinárba, a vasuti átjáró 400.000 dinárba fog kerülni és mindkettőt még ezidén átadják a forgalomnak. Az ut további része a strandig további 300.000 dinárba fog kerülni, de az csak akkor készül el, ha az ott érdekelt ipartelepek befizetik a reájuk kirótt utrészesedési összeget.

A város annakidején bizottságot küldött ki a városi értékesebb háztelkek felbecsülésére. A bizottság elkészült a munkájával és javasolja, hogy a házhelyeket nyilvános árlejtés utján adja el a város. Az állami és városi tisztviselők husz százalékkal olcsóbban kapják ezeket a telkeket.

Báró Rajasics József ingyenes telket kér a közkórház szomszédságában, százhelyes *diákinternátus céljaira*, melyet alapitványlevél értelmében később a Matica Szrpszkának kiván ajándékozni és amelyet addig is a Matica kezelne. A városi tanács javasolja az ingyenes telek átengedését, de azzal a feltétellel, hogy az épitkezésnek jövő év szeptember elsejéig készneknek kell lenni.

Az Apolló- és Odeon-mozgók igazgatóságának kérvénye ujból foglalkoztatja a közgyülést. A város az uj államalakulat után fényüzési adót vetett ki a mozgószinházak jegyeire, amelynek jövedelmeit egy szinházalap céljaira helyezte el. Később a város a szintársulat operett- és operaegyüttese részére ujabb külön illetéréjtpüü etaoni shrdlu cmöáyp vébék(ket rótt ki páholyonként egy dinárt, minden más jegy után fél dinárt. Amikor **megszünt az opera- és operettegyüttes,** a mozgók beszüntették ennek a külön illetéknek a szedését, de a város utasitotta a mozgókat az illeték további befizetésére, egyben lényegesen leszállitotta az illetéket. A mozgók megfelebbezték ezt az intézkedést, de a belügyminiszter most jóváhagyta azt. A mozgók azonban arra kérik a várost, hogy mégis engedje el ezt a második illetéket, mert erre a célra ugyis illetékkel vannak sujtva a belépőjegyek.

A közgyülés dönteni fog még a katholikus hitközség kérvénye ügyében, amelyben a lebontásra kerülő dunaparti kápolna kárpótlása fejében a Darányi-telepen épitendő kápolna és paplak céljaira ingyenes telket és ingyenes épitőanyagot kér.

A közgyülés napirendjén közel harminc tárgy szerepel. A városi gazdasági és pénzügyi bizottság szombaton délután vitatta még ezeket a tárgyakat.

Önvédelemből leszurtak egy legényt

A szuboticai törvényszék felmentette a vádlottakat

A szuboticai törvényszéken szombaton tárgyalta *Pavlovics* István törvényszéki elnök büntetőtanácsa *Vásárhelyi* András, *Neszvecskó* István, *Hegedüs* József és *Horváth* József fiatal legények bünügyét, akik halált okozó sulyos testisértés büntettével voltak vádolva. A vád szerint a vádlottak a mult év október 5. és 6-ika közötti éjjelen megtámadták *Berkes* Istvánt, akit késsel megsebeztek, ugy hogy az a szenvedett sérülésbe néhány napra rá belehalt. Miután nem volt megállapitható, hogy ki okozta a halálos sérülést, mind a négyüket vád alá helyezték.

Vásárhelyi András elsőrendü vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bünösnek. Igaz, hogy megszurta Berkest, de ezt önvédelemből tette. Előadta, hogy aznap este Kis Mártonnál szüreti bál volt. A bálon jelen volt Berkes is több ismerősével. A fiatalság táncolt, barátságosan beszélgettek, mulattak egymással anélkül, hogy a legcsekélyebb összeveszés lett volna közöttük. Tizenegy óra körül négyen — akik most a per vádlottai — házafelé mentek. Ahogy az uton haladtak, utánuk szaladt *Kuszoba* István ismerősük, aki azt mondotta nekik, hogy vigyázzanak, mert meg fogják őket verni.

— Alig haladtunk husz lépésre — mondotta a vádlott — egy bokorból kiugrott Berkes egy ismerősével. Balkezében kést tartott. Alighogy a bokorból előjött, nekiment Neszvecskónak, akit meg akart támadni. Én mondtam neki, hogy ne bántsa, mire rámtámadt. Elővettem a késemet és védekezésül jobbra-balra hadonásztam. Berkes ezért nem mert közelembe jönni, hanem megint Neszvecskóra támadt. A verekedés közben Berkes elesett. *Lehetséges, hogy amikor a késsel hadonásztam, a kés pengéje beleszaladhatott Berkes mellébe.*

A másodrendü vádlott, Neszvecskó ugyanugy adja elő az esetet, mint Vásárhelyi.

Az elnök: Miért történt ez az egész veszekedés?

A vádlott: Azért, mert Berkes azt mondta, hogy ahhoz a lányhoz, akihez ő akart járni, ne járjon egy legény sem, mert elvágja a nyakát.

Hegedüs József vádlott előadta, hogy a verekedésbe nem avatkozott bele. Volt nála revolver, de azzal a levegőbe lőtt.

Horváth József negyedrendü vádlott kijelentette, hogy ő nem bántott senkit, ellenben Gilice Ferenc, aki Berkes társaságában volt, nekiszaladt és rávágott a bottal, mire ő visszavágott

Gilice Ferenc tanu elmondotta, hogy az elhalt Berkessel együtt ment hazafelé. Berkes egy fánál azt mondotta, álljanak meg. Arra a kérdésre, hogy miért, azt mondotta Berkes, hogy meg akarja verni Neszvecskót. Mikor aztán jöttek, Berkes előugrott a fa mögül, utána a tanu, aki rávágott Horváthra, mire ez visszavágott. Az első összecsapás után Gilice elszaladt. A tanut megeskették.

Ezután több tanut hallgattak ki, akik azonban lényegtelen vallomást tettek. A bizonyitási eljárás után *Makszimovics* Szvetiszláv államügyész megtartotta a vádbeszédet, melyben mind a négy vádlott ellen fenntartotta a vádat. *Miladinovics* Szlobodan dr. védő kifejtette, hogy nem lehet szó büncselekményről, mert nyilvánvalóan önvédelem esete forog fenn. Felmentést kér. A biróság mind a négy vádlottat felmentette azzal az indokolással, hogy önvédelemből követték el tettüket.

Eltörlik a rézgálic vámját

Dr. Racics Szima akciója a termelők érdekében

Beogradból jelentik: A tavaszi mezőgazdasági munkálatok küszöbén ismét felmerült a termelők körében az a kívánság, hogy a rézgálic behozatali vámját töröljék el. Dr. *Racics* Szima szombori radikális képviselő a kormány több tagjával folytatott tárgyalásokat ebben a kérdésben. Racics Szima a Bácsmegyei Napló munkatársának akciójáról a következőket mondotta:

— Mezőgazdasági szempontból rendkívül fontosnak tartom a kékkő vámjának eltörlését, hogy a gazdák olcsóbban jussanak ehhez a rendkívül fontos cikkhez. De még az eltörlésnél is sokkal fontosabbnak tartom, hogy az érdekeltek mielőbb tisztában legyenek azzal, hogy eltörlik-e a vámot, vagy nem. A kereskedőknek ugyanis már most be kell szerezni a kékkő szükségletüket, mert a gazdák rendszerint tavasz elején vásárolják meg egész évre a rézgálicot. Előbb azonban rendezni kell azt a zavaros helyzetet, amely most a vám körül fennáll.

— Még januárban átadtam egy memorandumot a vám eltörlése érdekében Spaho kereskedelmi miniszternek, aki akkor a távollevő pénzügyminisztert helyettesítette.

— Időközben megtudtam, hogy az egyetlen hazai gyár, amely eddig a rézgálic gyártással foglalkozott a szubóticai *Zorka*, az idén nem gyárt kékkövet. Tudom, hogy *Sztankovics* Szvetozár földmivelési miniszter is a vám eltörlése mellett van. Ezért felkerestem őt, továbbá az erdőügyi, szociálpolitikai, kereskedelmi minisztereket, akik valamennyien tagjai a kormány pénzügyi gazdasági bizottságának és kértem ennek a kérdésnek likvidálását. A miniszterek hajlandóknak mutatkoztak a kérdés ilyen elintézésére és kilátásba helyezték, hogy leküzdik azokat a nehézségeket, amelyek eddig gátolták az ügy elintézését. Tudomásomra jutott, hogy a szlovén képviselők is a vám eltörlését kívánják. Érintkezésbe léptem velük és Zsebottal együtt ujból eljártunk és *valószinü, hogy néhány napon belül végleg elintézi a kormány a vám eltörlését.*

Lopásért került a vádlottak padjára egy szombori urilány

Felmentették, mert a károsult nem kívánta megbüntetését

Szombórból jelentik: A szombori törvényszék Vojvodics-tanácsa szombaton tárgyalta Molnár Margit tizenhétéves leánynak és anyjának, özvegy Molnár Mátyásnénak bünügyét, akit az ügyészség többrendbeli lopás büntettével vádolt.

A vádirat szerint a valamikor jobb napokat látott *szombori urinő, férje halála után* megélhetésének biztositása végett a szombori Beograd-kávéházba ment mint felirónő. Feltünő szép leánya, a tizenhétéves Margit Puin Kristivoj szombori kereskedőnél talált alkalmazást, mint pénztárosnő, ahonnan azonban hanyagsága miatt elbocsáitották. A leány ezután mint kötőnő dolgozott Stefán József Apatini-uton lévő kötödéjében, ahonnét *több izben kötött kabátokat vitt el*, amelyeket anyja a Beograd-kávéházban alkalmazásban levő Bischof Józsefné, Bischof Teréz és özvegy Talos Gyulánénak adott el. Molnár Margit később a munkafelügyelője kabátjából pénzt lopott, mire a leány ellen felielentést tettek a rendőrségen. Molnár Margit és az anyja a rendőrségen mindent beismertek, sőt a leány elmondotta azt is, hogy már Puin üzletében is lopott pénzt. Az ügyészség vád alá helyezte a leányt lopás büntette miatt, anyját pedig mint bünsegédet és a Beograd-kávéház három takarítónőjét mint orgazdákat.

A tárgyaláson az anya és leánya mindent tagadtak, kijelentve, hogy a rendőrségen és a vizsgálóbirónál azért ismerték be a lopást, mert azzal fenyegették őket, hogy ha nem vallanak, ugy Topolyán lévő fiát is behozzák Szombórba és megverik. A leány a kabátokra azt mondta, hogy azt a kötőde munkafelügyelőjétől kapta, aki azokat ajándékképen adta neki. A tárgyalás folyamán a tanuk igazolták, hogy a leány a kötődében *kötött kabátokat és pénzt lopott*, mig Puin kereskedő nem állitotta határozottan, hogy a pénzt kasszájából a leány vitte el. Dr. Drakulics ügyész a vádat a három orgazdasággal vádolt takaritónő ellen ejtette.

Dr. Krecsarevics védőbeszéde után a biróság Molnár Margitot felmentette, mert a károsult Stefán *nem kivánta a leány megbüntetését.* A leány anyját, özvegy Molnár Mátyásnét mint bünsegédet nyolc havi fogházra itélték. Az itélet ellen az elitélt és az ügyész felebbezést jelentett be.

Ki felelős a megszállott Pécs közigazgatásáért?

A budapesti Kuria elutasitotta Pécs város kártérítési követelését

Budapestről jelentik: Pécs jugoszláv megszállásának idejére nyulik vissza az a kártéritési per, amit szombaton tárgyalt végső fokon a Kuria. A megszállás alatt a pécsi törvényhatósági tisztviselőket elmozditották állásukból és az általános választójog alapján uj törvényhatósági bizottságot alakitották, amely *Linder* Bélát és társait választotta meg a város vezető tisztviselőiül. A kiürités után a régi tisztviselőkar ismét elfoglalta helyét, a város közönsége pedig közgyülési határozat alapján kártéritési pert inditott hatvanöt pécsi polgár ellen, akik a megszállás alatti városi törvényhatóság tagjai voltak és a Linder-rezsim megválasztásában részt vettek.

A kártéritési keresetet ugy a törvényszék, mint a tábla elutasitotta és ezt az itéletet szombaton a Kuria is helybenhagyta azzal az indokolással, hogy nem nyert megállapitást, hogy a perbevont polgárok és munkások maguk erőszakolták volna ki a törvényhatósági bizottságba való megválasztásukat, vagy az uj városi vezetőség választását s a régi tisztviselők eltávolitását ők követelték volna. Önmagában az a körülmény — mondja az indokolás — hogy a megszállás alatt az alpereseket egy hatósági jogkört szinlelő bizottságba tagokul megválasztották, kártéritési kötelezettség megállapitására elég okul és alapul nem szolgálhat.

Pribicsevics és Radics megérkeztek Noviszadra

A rendőrség intézkedett a vasárnapi gyülés rendjének biztositásáról

Noviszadról jelentik: *Radics* István és *Pribicsevics* Szvetozár szombaton este félkilenc órakor érkeztek meg Noviszadra nagyszámu képviselő társaságában. A pályaudvaron a parasztdemokrata koalició vezéreit párthiveik lelkes fogadtatásban részesitették.

Pribicsevics Szvetozár dr. *Nenadovics* Jován főorvosnál, Radics István pedig *Kovacsevics* Radivoj földbirtokosnál szállt meg. Este a vendégek tiszteletére társasvacsora volt a Fehér Hajó vendéglőben.

Vasárnap reggel a beogradi vonattal még mintegy ötven képviselő érkezésére számitanak és nagyszabásu fogadtatást készitenek elő számukra. A nagygyülés délelőtt tiz órakor kezdődik a Hal-téren, előreláthatólag nagy délbácskai és főleg szerémségi tömegek részvételével. A gyülésen dr. Mócs Sándor, a független demokrata párt noviszadi helyi szervezetének elnöke fog elnökölni. Azokra a napok óta elterjedt hirekre való tekintettel, hogy a gyülést radikális nacionalista szervezetek megzavarni igyekszenek, a rendőrség széleskörü előkészületeket tett a rendzavarás megakadályozására.

Ezzel kapcsolatban *Jevgyevics* Dobroszláv a Vidovdan szombati számában azt irja, hogy ha a gyülés megzavarása bekövetkezik, ugy a hivatalos radikális párt vezetőit és dr. *Borota* Braniszláv polgármestert személyükben teszik majd ezért felelőssé.

Egyébként a rendzavarások megakadályozása ügyében maga *Korosec* belügyminiszter is intézkedett és dr. Borota polgármestert, valamint Mihaldzsics főkapitányt szombaton Beogradban rendelte. A polgármester és a főkapitány este ugyanazzal a vonattal érkeztek Noviszadra, amellyel Pribicsevics és Radics.

Radics és Pribicsevics több képviselő társaságában este háromnegyed kilenckor érkezett meg Noviszadra. Az állomáson nagy tömeg várta őket, amely lelkesen éltette a parasztdemokrata koalició vezéreit. Kovacsevics Radivoj üdvözölte a pártvezéreket, utána Radics István *mondott rövid beszédet.* A fogadtatást semmi incidens nem zavarta meg.

A vándorló portál

Véget ért a szivaci fülemile-per

Noviszadról jelentik: A noviszadi királyi itélőtábla előtt szerdán Arany János szép költeményének alakjai elevenedtek meg. A furcsa per szereplői azonban ez alkalommal nem Péter és Pál, hanem két derék sztariszivaci német volt.

A történet ugy kezdődik, hogy még a jó békében Hruszek János és Keck András sztariszivaci kereskedők szerződést kötöttek, amely szerint Hruszek bérbeadott Kecknek 15 évre egy üzlethelyiséget azzal, hogy kötelés a saját költségére az üzlethelyiségbe portált épiteni, amelyet a szerződés tartama alatt onnan el nem vihet. Keck a háboru után Hruszek házával szemben saját házat épittetett és miután közben rosszviszonyba is keveredett Hruszekkel, a szerződés felbontása nélkül 1924 őszén kiköltözött az üzletből és a portált Hruszek házából kibontatta és a saját házában levő üzletébe épitette be.

Hruszek szörnyen megharagudott a jogtalan eljárás felett és a szombori járásbiróságnál pert inditott Keck ellen kérve, hogy a biróság rendelje el a portál visszaszállitását.. A járásbiróság tekintettel arra, hogy a szerződés még nem járt le, itéletileg kötelezte az alperes Kecket, hogy a portált állitsa visszs, ami nagy gaudium közepette, a falu nagy örömére jó pár ezer dinár költséggel meg is történt. Keck nagyon rösztelte alulmaradását és ügyvédje utján a járásbiróság itélete ellen a törvényszéknél kereste igazát, amelyet ott még is talált, mert a törvényszék megváltoztatta a járásbiróság itéletét, ami istoztatta a járásbiróság itéletét, ami isgek ismét kitettek pár ezer dinárt, de Keck nem bánta s hogy az öröm nagyobb legyen, nagy ünnepi lakomát rendezett a pernyerés örömére s a győzelmi ünnepen részt vett a fél falu.

Most Hruszeken volt a sor, aki a noviszadi táblához sietett felebbezni. A tábla ismét Hruszeknek adott igazat a változatosság kedvéért s a portál ujabb épitési költségekkel visszakerült Hruszek tulajdonába, aminek örömére azután Hruszek adott nagy győzelmi tort a falu másik felének.

Közben a két veszekedő fél a biróság előtt kölcsönös megállapodással megegyezett a szerződés felbontásában, amely egyezség értelmében a portál Keck birtokába kerül, aki azután a portált ismét át is épittette a saját házába, de felebbezett ismét a táblához annak megállapitása iránt, hogy neki már az elsőizben is jogában volt elvinni a portált.

Az ujabb felebbezést szerdán tárgyalta a tábla, amely azonban most már véglegesen Hruszeknek adott igazat, amire természetesen Hruszek ujabb győzelmi ünnepet rendezett.

Igy került a portál a szivaci fülemile per folyamán háromszor a Hruszek, de ugyancsak háromszor a Keck tulajdonába is.

Jobbfelül is nekem fütyül, balfelül is nekem fütyül...

VIESNIK SREĆE

SZERENCSE HIRNÖK

megjelent

és tartalmazza a következő

huzási eredményeket:

2 és fél százalékos állami hadikárpótlási járadékszelvények,
Szerb Vörös-Kereszt-sorsjegyek,
1888. évi dohánysorsjegyek,
II. osztályu állami osztálysorsjáték,
4 százalékos 1921. évi Bosznia-hercegovinai agrár kötelezvények,
30 éves 5 százalékos és 33 éves a bosznai-hercegovinai országos bank záloglevelei,
Bosznia-hercegovinai országos bank kommunálkötelezvényei,
Split, Fiume és Zára városok kölcsönei,
a zagrebi Horvát-Szlavón Jelzálogbank különböző kommunál-adósságleveleinek huzásait,
Osztrák Vörös-Kereszt-sorsjegyek,
Magyar Vörös-Kereszt-sorsjegyek,
A Magyar Földhitelbank kamatmentes elsőbbségi kötelezvényei.

Mutatványszám ingyen!

Előfizetés: Egy évre 60 dinár, fél évre 30 dinár, negyed évre 20 dinár

Levelek és pénzküldemények a következő címre küldendők:

Vjesnik Sreće Zagreb, Preradovićeva 5

Telefon: 1—88 20/0

A Los-Angelest csaknem szerencsétlenség érte

Newyorkból jelentik: A Los-Angeles léghajót csaknem szerencsétlenség érte. A léghajót kubai utjáról visszatérve éppen be akarták vonni a hangárjába, amikor heves szélroham keletkezett, mely elkapta a Zeppelint és feldobta a levegőbe.

A szerelő személyzet négy embere, akik nem tudták a kötelet idejében elengedni, szintén a levegőbe emelkedett. A léghajó nagy sebességgel délfelé rohant, magával hurcolva a kötélen lógó négy munkást. A kabinban maradt személyzetnek azonban sikerült a veszedelmes helyzetben levő szerelőket a léghajóba beemelni és a Zeppelint visszakormányozni a hangárhoz.

Két tragikus öngyilkosság Budapesten

Budapestről jelentik: Budapesten szombaton két feltünő öngyilkosság történt. A Mártonhegyi-uton egy villa előtt egy rendőr eszméletlenül találta Löw Vilmos harminchárom éves ékszerkereskedőt, aki atropinnal megmérgezte magát. A Löw-család nagy tekintélynek örvend a budapesti ékszerszakmában. A most öngyilkossá lett Löw Vilmosnak apjának, Löw Sándornak a József-körúton volt nagy háza és üzlete, az öreg ur azonban tavaly leugrott házának harmadik emeletéről és nyomban meghalt. Azóta két fia vezette az üzletet, amelyet azonban — ugy látszik — ők sem tudtak segiteni az anyagi válságon. Öngyilkos lett ezenkivül néhány évvel ezelőtt a család egy harmadik tagja, Löw Sándor veje, egy gyárigazgató is, aki kártyaveszteségei miatt lőtte agyon magát. Löw Vilmos állapota igen sulyos, de az orvosok biznak felgyógyulásában.

A másik öngyilkosságot Unger Ágoston 45 éves őrnagy követte el, aki szombarta virradó éjjel a Baross-ucca 45. szám alatti panzióban főbe lőtte magát. Az őrnagy, aki boldog családi életet élt és akinek két gyermeke van, valószinüleg a harctéren szerzett idegbaja miatt kereste a halált. Unger őrnagy a helyőrségi kórházban szombat délután meghalt.

Siflis lesz a Magyarország elleni válogatott kapusa

Dr. Pandakovics szövetségi kapitány még nem határozott végleg a március 25-én Budapesten játszó jugoszáv válogatott összeállításáról. Jól értesült sportkörök véleménye szerint a csapat összeállitása ez lesz: Siflis (SzAND) — Ivkovics (Jugoszlávia), Rodin (Hajduk) — Arszenijevics (BSK), Premrl (Viktória), Popovics (BSK) — Marjanovics (BSK), Bencsics (Hajduk), Lemesics (Hajduk), Bonacsics (Hajduk), Giller (Gradjanszki.) A végleges csapatösszeállitást a szövetségi kapitány csak a jövő hét folyamán ejti meg, amikor a vasárnapi mérkőzések után ismeretes lesz a tekintetbe jövő játékosok kondiciója, mégis már most egész biztosra veszik Siflis szerepeltetését, mert minden komoly sportember véleménye szerint ő az egyetlen kapus az országban, aki erre a megtiszteltetésre érdemes.

Szuboticai panoráma

— x —

Képes csokoládé

A serdültebb ifjuság általában a bélyeggyüjtést üzte mániákus szenvedéllyel, a lányok képeslapokat raktároztak el vagontételekben, mig a zsengébbek szines és ritka reklámcédulákat, cigarettahülznit és külföldi gyufaskatulyák tetejét. A valódi márkás pezsgődugógyüjtés már a huszon felüliek sportja volt, nem is szólva a táncosnők arcképes galériájáról, monogrammos selyemzsebkendőkről, báli cipő kollekciókról és más női toalettdarabokról.

Ma mindez a multé.

Felnőttek, aggok és kiskoruak csokoládét vásárolnak. Rengeteg tejcsokoládét, kilószámra. De nem a csokoládéra fáj a foguk. A csokoládét csak kénytelenek megvenni,különben nem juthatnak a reklámbélyeghez, amit be kell ragasztani az albumba. Nem az emlékalbumba, hanem a csokoládégyár almanachjába, amelyben ott látható minden széria, a halász, a vadász, a hegyek a királynő és a többi gyönyörüség. He ez a könyvecske komplett, a derék mügyüjtő megkapja a vadonatuj többszemélyes aranyórát, gramofont, a rádiót, a motorbiciklit, vagy a fényképezőgépet.

— Ha a fehér páva befut... — sóhajtja a szomszédom kisfia — kész a szériám!

És szinte már a szive fölött érzi ketyegni azt a duplafedelü ezüst zsebórát.

De ha a fehér páva nem akar bejönni. Esze ágában sincs. És ha talán mégis kedve kerekedne, a Misike iránti szimpátiából, lezárni a sort a ritka kollekcióban, akkor sem csaphatna fel mentő angyalnak, mert a Nestlé bácsi nem engedi. A Nestlé egyenesen visszatartja őt ettől a könyelmü lépéstől. Nem mintha féltékenyenlenne a fehér pávára. Csak sajnálja Misitől azt a tullaezüst kronométert. Mennyi csokoládét kell elpusztitani szegénynek, hogy a véletlen hozzá vezérelje! De az sokkal ritkább, mint a főnyeremény. Péter vliágosan megmagyarázta nekem:

— Kérem, visszatartja a gyár. A királynő már két Nestlé-albumomból hiányzik. Az egész várost felturtam utána. A csokoládéra rá se tudok már nézni. A királynőt elnyelte a föld.

— És hogy jutnak hozzá mások?

— Pénzért. Ötven dinárért lehet venni kéz alatt. Kifizetődik, mert nem kell felmajszolni azt a temérdek csokoládét.

— Mit kap a kész albumért?

— A Karcsikának például egy cimbalmot küldtek Svájcból. Most kénytelen megtanulni cimbalmozni.

Aranyláz a nagyokat pusztitja, a Nestlé-láz a kicsik közt grasszál. Láz. Akár a moziszinésznők autogrammos fényképeinek gyüjtése. *Putty* Lyát adok *Bánky* Vilmáért! Fehér pávát cserélek királynőért! Csak a csokoládéra nem reflektál senki. Vannak, akik az egy dináros csokoládéból kiemelik a reklámképet, mig a táblát féláron adják tovább.

Uraságoktól levetett csokoládé. Az összes szuboticai gyerekek nekigömbölyödtek, lévén a csokoládé hasznos és egészséges tápanyag.

Igazán ki kellene már valami hasonlót találni a szegény felnőttek számára is!

(—).

HIREK

Kenyeres

Lenszőke haja van és szeplős. Nem is tatal már, arahusát irigyen kirágta, drokkal meg számtalan szeszélyes-kesernyés kanyarral tüzdelte teli a füst. A füst ugy szálldos itt a kávéházban, mint a kárhozott lélek, nyugtalanul és halotti kéken. Finom hajszálakkal befonja a székek láradt támláit, a billiárdasztalt és kártyázó filiszterek szemöldökét, akár egy kegyetlen asszony.

A kenyeres a kávéházban él. Talán itt is született császárzsemlyék és foszló tejeskenyerek gulái között, a haja is itt szőkült zsemlyeszinüvé és itt virultak az örömei, melyeknek sápadt rózsaszine a frissen készült puncsostorta színéhez lehetett hasonlatos. Itt buvócskázott hajnali nagytakaritáskor egymás hegyére rakott székek erődjei közt és hosszu évek szaladtak el, amig rájött, hogy szebb zöld is van a természetben, mint a billiárdasztal posztója.

Ki kérdi, hány éves a kenyeres, ki tanitotta imádságra, mi a nótája, kedvese van-e? Csak taszitják ide-oda. Mindenki teljebbvalója, a főur, a pincér, a ruhatár, a kassza. Még Zoli, a pikkoló is erélyesre forditja hektikás gyerekhangját, amikor őrá kiált:

— Sütemény!

Csak igy: sütemény, a mellére szoritott süteményes tálca miatt.

A kenyeres privátéletéről a mult héten vettem tudomást. Mert egy reggel hiába keresték, pedig Zoli, a pikkoló rekedtre kiabálta magát és a szemüveges ügyvéd a szomszéd asztalnál már gyalázatos kiszolgálásról kezdett morogni. Türelmetlenül kopogott a kifliért kikészitett pénzdarabbal:

— Sütemény!

A főurat elöntötte a piros düh, személyesen indult megkeresni a kenyerest. A gyér vendégek értetlenül és dühösen bámultak a hülni kezdő teákra, csupa felpaprikázott ember lélegzett a füstös csarnokban, a levegőn pedig átrezgett időnként, mindig sürgetőbben a hivás:

— Sütemény!

Nemsokára találták meg. A kassza mögött rejtőzött fülig merülve egy levél olvasásába. Irtó hosszu levél volt, hat gyengéd, sürün telirótt oldal. Kenyeres épen a negyediknél tartott, amikor diadallal lecsapott rá a bosszuálló főur:

— Szemtelenség — üvöltözte. — Szemtelenség. A vendégek várnak és önagysága levelet olvas...

Kenyeres alighanem repülni fog. Kenyeresnek nem lesz kenyere.

(de jó)

*

VÁROSI SZINHÁZ. Március 12-ikén, hétfőn *Tamara Karsavina*, a világ első balett-táncosnőjének egyetlen balett-estje.

Jegyelővétel keddtől, március 6-ikától kezdve.

— Rajics Szvetiszláv beogradi tartományi főispán Becskereken. Becskerekről jelentik: Rajics Szvetiszláv tartományi főispán Becskerekre érkezett, ahol előreláthatólag hosszabb időt tölt.

— Tavasszal megkezdik a második sinpár lerakását Beograd és Zagreb között. Beogradból jelentik: A közlekedési miniszteriumban dolgoznak a második Beograd—zagrebi vasutvonal tervén. Ezt a rendkivül nagyjelentőségü párhuzamos sinpárt a külföldi kölcsön terhére épitik ki és valószinüleg már a tavasszal megkezdik az uj sinpár lerakását. Ezenkivül a dalmáciai parti vasut tervei is készülnek. A vasut az adriai kikötőket fogja összekötni és az egész dalmát tengerparton végigvonul.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: További lassu hőemelkedés és nyugaton felhősebb idő várható.

— A szuboticai Népkör közgyülése. A szuboticai Népkör március 18-án közgyülést tart. A közgyülésen elnököt és ügyvezető elnököt fognak választani. A Népkör tagjainak osztatlan bizalma egyhangulag Kiss Lajos felé fordul, akit az elnöki tisztre szeretnének megnyerni. A jugoszláviai magyar kultura minden barátjának igaz fájdalmára Kiss Lajos — értesülésünk szerint — nem hajlandó elvállalni az elnöki tisztet.

— Szerdán ül össze a becskereki városi közgyülés. Becskerekről jelentik: A becskereki választások ellen benyujtott petició ügyében Rajics Szvetiszláv főispán legközelebb meghozza döntését. A közgyülés előreláthatólag már szerdán délután összeül a vármegyeház nagytermében.

— A belacrkvai német férfidalkör közgyülése. Belacrkváról jelentik: A belacrkvai német férfidalkör most tartotta évi rendes közgyülését Becker Albert elnöklete alatt. Az egyesület most ünnepli 75 éves fennállásának jubileumát. A közgyülés a következő vezetőséget választotta meg: elnök Becker Albert, alelnök Jost János, titkár Jost Tihamér, ellenőr Kuhn-Bohn Leó, szertáros Jost János, szinpadi rendezők Blözer Johann és Matthes Albert.

— Egy csempész felrobantotta azt a házat, ahol a csempészárut rejtegette. Varsóból jelentik: Wielun lengyel városban nagy csempészésnek jöttek a nyomára, amelyet egy droguista követett el étherrel és más cikkekkel. Amikor a droguista észrevette, hogy rendőrök jönnek érte, bezárkózott üzletébe és felgyujtotta. Egymásután röpültek a levegőbe a benzines és étheres palackok és a ház teljesen elpusztult. A csempész és a ház lakói közül három gyermek ott veszett, tiz másik lakó pedig sulyosan megsebesült.

— Uj ügyvéd. Dr. Klein Ernő szuboticai ügyvédjelölt március 3-ikán Zagrebban sikerrel letette az ügyvédi vizsgát.

— Ötvenezer munkást zártak ki szombaton a berlini fémárugyárak. Berlinből jelentik: A berlini fémárunagyipari szövetség és a fémipari munkások bizalmiférfiai között az egyezkedő tárgyalások meghiusultak, ugyhogy szombaton már megállt az üzem a Siemens-Schuckert, a Mix & Genesch és a Bergmann-féle gyárak telepein. Ezzel ötvenezer munkás maradt kenyér nélkül. A jövő héten a többi berlini fémárugyár is elbocsátja munkásait.

— Puskás Sándor tornyospusztai földbirtokos kitüntetése. Beogradból jelentik: Sztankovics Szvetozár földmivelésügyi miniszter Puskás Sándor tornyospusztai földbirtokost, aki évek óta a legnagyobb szakértelemmel foglalkozik vetőmagvak nemesitésével s aki az utóbbi években a mezőgazdasági kiállitásokon első dijat nyert, Kerepessy Vince nemzetgyülési képviselő közbenjárására hétezer dinár pénzjutalomban részesitette. Puskás Sándort, aki szakelőadásokkal is hozzájárult a mezőgazdaság fejlesztéséhez, Sztankovics Szvetozár földmivelésügyi miniszter királyi kitüntetésre is fölterjesztette.

— Uj sorszámot kapnak a szuboticai magánfogatok. A szuboticai rendőrség felhivja a szuboticai magánfogatok tulajdonosait, hogy nyolc napon belül jelentkezzenek a városháza második emelet 107.-es szobájában a kocsik uj számozása végett. Az érdekeltek vigyék magukkal a fogatok régi számozásáról kiállitott igazolványt.

— A Képes Vasárnap megjelent. A Képes Vasárnap cimmel gazdagon illusztrált szépirodalmi és társadalmi hetilap indult Szuboticán. A Képes Vasárnap első száma szombaton jelent meg. A lap képeket közöl vajdasági és külföldi eseményekről. A szép nyomásu képeken kivül szépirodalmi cikkek és riportok teszik értékessé a Képes Vasárnapot, amely öt dinárért minden lapárusitónál kapható.

— Egy asszony keresi a férjét és a gyermekeit. Lampel Erzsébet beodrai munkásasszony néhány nappal ezelőtt Zagrebban járt s amikor visszatért Beodrára, férjét, Lampel Antalt, valamint kisfiát és leányát nem találta otthon. Az egész család eltünt anélkül, hogy azóta életjelt adtak volna magukról. Szombaton az asszony beutazott Noviszadra és jelentést tett a rendőrségnek, mert az a gyanuja, hogy hozzátartozói Noviszadon vannak. A rendőrség keresi az eltünteket.

— Halálos szerencsétlenség a liften. Budapestről jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt szombaton délután az Anglo-International Bank Limited Nádor-ucca 2. alatti palotájában, ahol Szorád Zsigmond gépész meg akarta olajozni a liftet. A mozgásban levő körforgólift fölé hajolva végezte munkáját, de elvesztette az egyensulyt és a lift lefelé haladó rekesze magával rántotta, ugyhogy a lift külső váza és a liftnyilás közé préselődött. A szerencsétlen ember borzalmasan megcsonkitott holttestét a tüzoltók emelték ki.

— Nagy tüz Noviszadon. Noviszadról jelentik: Pénteken este kilenc órakor kéménytüz ütött ki a Gundulicsevautca 21. szám alatti házban, amely kéménytüz szikráitól lángrakapott az egész nádtető és perceken belül leégett. A nyomban értesitett városi tüzoltóság Polit György tüzoltóparancsnok vezetésével teljes felszereléssel vonult ki, de mielőtt a tüzoltóság megérkezhetett volna, a szikrák felgyujtották a szomszédos 23-as ház nádtetőzetét is és a tüz oly méreteket öltött, hogy a városi tüzoltóság szükségesnek látta az önkéntes tüzoltóság alarmirozását és igénybevételét. Az önkéntes tüzoltók teljes létszámmal vonultak ki és karöltve a városi tüzoltósággal fogtak a tüz eloltásához. A tüz oltását nagyban akadályozta a vizhiány és a tüzoltóság kénytelen volt a két kilométerre levő temerini uti kutból a vizet szállitani. Vilovac Milán rendőrfogalmazó, ügyeletes rendőrkapitány nagy rendőri készültséggel tartotta fenn a rendet, de mert hatalmas tömeg verődött össze, egy szakasz katonaságot is kellett a rend fenntartására igénybe venni. A tüzet éjféltájban lokalizálták, de csak hajnali három órakor vonulhatott be a tüzoltóság. A kár 40.000 dinár, a leégett két ház Petrovics Alekszа szatócs és Gajkov Vlada földmives tulajdona volt.

Drága és mégis olcsó, mert valódi a vegytiszta leplombált »Merkur« paprika. Kapható minden jobb csemege és füszerüzletben vagy közvetlenül a »Merkur« r. t.-nál Horgoson. Próba postacsomag 12, 26, 47 vagy 240 dinárért megrendelheő. Árjegyzék mindenkinek **bérmentve és dijtalanul.**

— **Hétfőn dől el, ki lesz a református főesperes.** Klepp Péter torzsai református esperes elhunytával megüresedett a református egyházmegye esperesi tisztet. Az egyházmegyei tanács elrendelte a szavazást, amelynél minden református presbitérium zárt szavazólappal szavaz. A szavazatok felbontása hétfőn, március 5-ikén történik meg Kulán. A választások eredménye iránt az ország reformátusai közt nagy az érdeklődés.

— **A noviszadi zenekedvelők egyesületének első hangversenye.** A noviszadi zenekedvelők egyesülete március tizedikén rendezi első zenekari, kamarai és magánszámokból álló hangversenyét a Szloboda termében. Előadásra kerülnek Wagner, Csajkovszki, Brahms, Novak, Suk, Kodaj, Dragomski és Grisold szerzeményei.

— **Ismeretterjesztő előadások a noviszadi munkás-otthonban.** A noviszadi munkás-otthonban február 29-én dr. Csirics Milos orvos előadást tartott a tüdővész elleni küzdelemről, amelyet nagyszámu hallgatóság érdeklődéssel fogadott. Március másodikán, pénteken Rajkovics Joca a váltótörvény történetéről mondott érdekes előadást.

— **Felhivás a baranyai menekültekhez.** A baranyai menekültek gazdasági szervezetének szuboticai csoportja március 4-ikén délelőtt fél tiz órakor fontos ügyben ülést tart.

— **Csendélet a martonosi rendőrségen.** Martonosról jelentik: Baudin Bózsó és Peczin Pájó martonosi rendőrök a napokban Sztarakanizsáról jövet Halász István martonosi kereskedő üzletébe kissé ittasan tértek be és ott cigaretta miatt valami differenciájuk támadt Halászszal, aki bement a martonosi rendőrségre, hogy panaszt emeljen. A két rendőrt ez annyira feldühösitette, hogy megpofozták, majd földhözvágták Halászt. Klaics rendőrvezető alig volt képes a felbőszült rendőröket megfékezni. A két rendőr ellen a szentai főszolgabiróság megindította az eljárást.

— **Házasság.** Dr. *Bauer* Ludvig hirlapiró, a »Deutsches Volksblatt« munkatársa most tartotta Vrsacon esküvőjét dr. *Haag* Aladár tekintélyes vrsaci ügyvéd leányával, *Haag* Etával.

Látogatás a belacrkvai Putnik szalámigyárban. Belacrkváról jelentik: Putnik Milivoj ismert belacrkvai szalámigyáros a karnevál alkalmából Belacrkvára leküldött ujságirókat meghivta gyárába. A vendégek meglepetéssel állapitották meg, hogy a határszéli kisvárosban az ország egyik legmodernebbül felszerelt szalámigyára van, melynek készitményei minden versenyen felül állanak. Hatalmas raktárában több mint 3 millió dinár értékü elsőrangu szalámi van felhalmozva és ez mind kiszáritásra vár. A nagyszabásu gyárüzem ugy teljesitőképesség, mint felszerelés és gyártmányainak minősége tekintetében egyike a legelsőknek.

— **Megválasztották a vajszkai aljegyzőt.** Vajszkáról jelentik: A vajszkai községi képviselőtestület egyhangulag Grgakovics Gása volt vukovári rendőrkapitányt választotta meg a község aljegyzőjévé.

Álarcosbál Szentán. A szentai zsidólányok és a szentai zsidó nemzeti egyesület ifjusága — Ivrija — álarcos purimbálat rendez március 6-ikán a Royalban.

Jó szappan óvja a fehérneműt. A fehérnemü kétszerannyi ideig tart és olyan marad, mint az uj, de csak akkor, ha a mosáshoz »Szarvas«-jegyü Schicht-szappant használunk. Egy kis darab Schicht-szappannal több fehérneműt és jobban mos ki, mint egy nagy darab közönséges, olcsó szappannal.

— **Hangverseny és teadélután a Francia Klubban.** A szuboticai Francia Klub értesiti tagjait és azok barátait, hogy e hó 4-ikén, vasárnap teadélutánt és azzal egybekötött hangversenyt rendez. Délután négy és fél órakor a francia iskola növendékei a »Rosalie« cimü szindarabot adják elő. Az előadás után tánc következik este nyolc óráig

— **Mennyibe kerülnek Szentának a kibukott tisztviselők?** Szentáról jelentik: A napokban megejtett tisztviselőválasztáson kilenc nyugdijra jogosult tisztviselőt nem választottak meg, ezeknek az évi nyugdija 182.000 dinárt tesz ki. A tiz évi szolgálat előtt elbocsájtott tiz tisztviselőnek egy évi összilletményre van jogosultságuk, ami százhetvennégyezer dinárt jelent. Szentának is sok pénzébe kerül az, hogy tisztviselőket választott.

— **Beogradban is megindult a kauciószédelgő-ipar.** A beogradi rendőrség pénteken kauciósikkasztásért letartóztatta Novicsics Drágát, a beogradi »Chapeau Rouge« bár tulajdoncsát, aki közismert alakja volt a főváros éjszakai életének. Novicsics letartóztatásával változatos karrier jutott el végső állomásához. Egy kis, de jóforgalmu külvárosi kávéháznak, a Beli Oraonak volt a tulajdonosa Novicsics. A helyiség kitünően jövedelmezett és a vállalkozó szellemü fiatalember csakhamar elhatározta, hogy eladja a kávéházat és beköltözik a belvárcsba. Gyors egymásutánban nyitott meg és zárt be ezután három-négy varietét a város legkülönbözőbb pontjain, végre a Lukor-palota souterrain helyiségében megnyitotta a Chapeau Rouge-t, amely csakhamar kedvelt találkozóhelyévé vált a mulató Beogradnak. Novicsics mindamellett állandó fizetési zavarokkal küzdött és alkalmazottai részéről gyakran érkeztek panaszok a rendőrségre, hogy a tulajdonos rendetlenül vagy egyáltalán nem fizeti kauciós alkalmazottait. A megindult rendőri vizsgálat kideritette, hogy a bártulajdonos a kauciós alkalmazottak egész légióját szerződtette vállalatához, akiktől váltófedezetre vagy anélkül öt-tizezer dinár óvadékot vett fel. Ezenkivül állandó vendégeitől is felvett kisebb-nagyobb kölcsönöket.

— **Eljegyzés.** Dr. Szalai Emil budapesti ügyvéd leányát, Gizit eljegyezte dr. Vajda Péter budapesti ügyvéd.

— **Masaryk-ünnep a szuboticai Szokol-egyesületben.** A szuboticai Szokol-egyesület vasárnap délután fél négy órakor müsoros ünnepséget rendez Masaryk Tamás, a csehszlovák köztársaság elnökének születésnapja alkalmából. Előadás után táncmulatság lesz.

— **Husz évi börtönre változtatták a rablógyilkos prizreni tanitó halálbüntetését.** Prizrenből jelentik: A semmitőszék megsemmisitette a halálos itéletet Popovics Paun tanitó ügyében és utasitotta a törvényszéket uj tárgyalás megtartására. Popovics meggyilkolta barátját, a Prizrenszka Banka igazgatóját, Csicskaics Gyorgyét és kirabolta a bank pénztárát. A biróság az ujabb tárgyaláson az enyhitő körülmények figyelembevételével husz évi börtönre itélte a rablógyilkos tanitót.

— **Szuvorin a Vajdaságban is megkezdi a koplalás propagandáját.** Noviszadról jelentik: Szuvorin Alexej, az ismert beogradi koplalási apostol, a »beogradi Bicsérdy« vasárnap délután Noviszadon tart előadást az éhezéssel való gyógyitásról. Az előadás a Matica helyiségében lesz, délután három órakor.

— **Kloroformos rablók a szentai vonaton.** Szentáról jelentik: Vukov Mihályt, a szuboticai Kohn Simon cég utazóját az éjszaka Csóka és Bogaras közt, mig aludt, kirabolták, ellopták aranyláncát és ezüstóráját. Vukov erszényében harmincezer dinár volt, ezt azonban nem találták meg nála. Az utazót valószinüleg kloroformmal kábitották el, mert mintegy negyed óráig kellett a kalauznak keltegetni, mig mély álmából felébredt és felébredése után is még sokáig nem tért magához. A szentai rendőrség és csendőrség a vakmerő vasuti tolvajok után megindította az erélyes nyomozást.

— **A szuboticai orvosegyesület közgyülése.** A szuboticai orvosegyesület március 5-ikén, hétfőn délután fél hat órakor tudományos ülést tart a Drzsavna Ambulancija (Bezerédy-ház) helyiségében. A vezetőség ezuton is meghivja az ülésre a helybeli és vidéki tagjait.

Köhögést és mellbajokat legbiztosabban gyógyit a *Sirofen*. Minden gyógyszertárban kapható.

— **A noviszadi Vöröskereszt közgyülése.** Noviszadról jelentik: A Vöröskereszt noviszadi szervezete vasárnap délelőtt féltizenegy órakor a városháza nagytermében rendkivüli közgyülést tart. Az egyesület a lemondott tisztikar helyébe uj tisztikart választ a közgyülésen.

— **A vrsaci sakk-klub tisztujitó közgyülése.** A vrsaci sakk-klub tisztujitó közgyülésén Cvejics Milorád városi tanácsnokot választották meg elnökké. A gyülés Jovanovics Kosztát, az ismert sakkozót a klub tiszteletbeli tagjává választotta.

A Bácsmegyei Napló február 25. és 26. számában megjelent hirdetés helyesbitése képen közlöm, hogy a kérdéses cipőkrémgyár berendezés a Dr. Friedlaender & Co. felszámolás alatt levő Vel.-Kikindai cégnél tekinthető meg, amely céget 1927. szeptemberben a cipőkrémgyártás kivételével a **Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D., Novisad** átvett és azt **Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.** odelenje **Dr. Friedlaender & Co.** cégalatt vezeti tovább.

Emánuel Heller
Velika Kikinda

2039

— **Községi orvosválasztás Bajmokon.** Szomborból jelentik: A bajmoki községi képviselőtestület pénteken tartotta ülését, amelyen Lalosevics István szomb ri főszolgabiró elnökölt. A gyülésen megválasztották az uj községi orvost. Hat pályázó közül dr. Milojevics Momir 35 és dr. Matyasovszki Béla 13 szavazatot kaptak.

— **A vrbászi malomégés epilógusa.** Szomborból jelentik: A napokban, mint jelentettük, leégett a vrbaszi Klein-féle gőzmalom. A tüz gyanus körülmények közt keletkezett és a csendőrség őrizetbe vette Klein Ödönt, a malom tulajdonosát, akit a malom felgyujtásával gyanusitottak, miután ő volt az utolsó, aki a tüz napján este kijött a malomból. A csendőrség Kleint csütörtökön bekisérte a szombori ügyészséghez, ahol Popovics Radován vizsgálóbiró kihallgatta és elrendelte azonnali szabadlábrahelyezését. Klein szombaton el is hagyta az ügyészség fogházát.

Purim-bál a Lloydban. A szuboticai Lloyd termeiben március 10-ikén purim mulatságul álarcos-estélyt rendezünk. Ezen kedélyes mulatságra ezuton is meghivjuk a t. közönséget. Aki tévedésből nem kapott meghivót, jelentkezzék 6—7 óra között a National klubhelyiségében. — A purim-est vigalmi bizottsága.

ÜDÜLÉS KÖZBEN

Ha a krizis elmult, a páciensnek a leggondosabb élelmezésre van szüksége, hogy az elvesztett izomerőt és ellenálló képességet visszaszerezhesse. Naponkint többször két-három teáskanál **OVOMALTINE** meleg tejben, nagyon hamarosan feljavitják a pácienst, mert az **OVOMALTINE** egyesiti magában a legtöbb táperőt, a legkönnyebb emésztéssel.

OVOMALTINE

megnyugvást hoz a betegszobába és reggelizö asztalra, mindenkinek egyaránt izlik, könnyen emészthető, erőt és kitartást ad, amire a mai világban nagy szükségünk van.

Az OVOMALTINE Önt is erősiti!

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben, dobozonkint **18·50** dináros árban. Kérjen erre a lapra való hivatozással ingyen mintát a következő cégtől:

Dr. A. WANDER d. d. ZAGREB

Üzleti könyveket

jó papiron, szép és tartós kötésben készit a

MINERVA-NYOMDA, SUBOTICA

KÉRJEN AJÁNLATOT 2134

— **Jegyzőválasztás Pasicsevón.** A pasicsevói községi képviselőtestület március elsején tartotta meg a tisztviselőválasztást. Jegyzővé Savin Lázárt, községi orvossá dr. Vukovics Vászát, állatorvossá Geier Mihályt választották meg egyhangulag. Mind a három tisztviselő eddig is a község szolgálatában állott.

A Gragyanszka Kaszinó március 4-ikén 5—7-ig teadélutánt rendez Pátkai zenekarával.

— **A noviszadi Frohsinn-dalegylet közgyülése.** Noviszadról jelentik: A Frohsinn német dalegylet vasárnap délelőtt tiz órakor a római katholikus elemi iskolában tartja meg ezévi rendes közgyülését.

Kitünő szabás, kiváló anyag, mérsékelt árak: mindezt elérheti, ha ruháját *Petrovics* és *Krausz* noviszadi férfiszabó cégnél rendeli.

ŐRIZKEDJÉK A MEGHŰLÉSTŐL!

BÁL ALKALMÁVAL a felhevült táncosok Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

használatával védekezhetnek a meghülés, nátha és influenza ellen. 39|2

— **Ötszázezer dinár hadikárpótlás egy délbánáti községnek.** Vrsacról jelentik: A délbánáti Borcsa községből küldöttség jelent meg a vrsaci főszolgabirói hivatalban és kérte, hogy a beogradi biróság által megállapitott hadikárpótlást fizessék ki a károsultaknak. A megállapitott kár személyenként 5—600 dinár, mely szerint Borcsa község több mint 500.000 dinár hadikárpótlást kap. A megállapitott kártérités 15-én kezdi folyósitani a pancsevói pénzügyigazgatóság.

— **Tolvaj cigányasszony.** Bogyánról jelentik: A bogyáni csendőrség letartóztatta Nikolics Drága cigányasszonyt, aki Kátics Káta bogyáni lakostól ellopott egy aranyórát. A tolvaj cigányasszonyt átadták az ügyészségnek.

Elhizott egyéneknél a természetes »Ferenc József« keserüvizkura hatalmasan előmozditja a bélmüködést és a testet könnyeddé teszi. Több orvosprofesszor a *Ferenc József* vizet szivelzsirosodásnál is reggel, délben és este egy-egy harmadpohárnyi mennyiségben rendeli. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

Harmatos arcbőr

A szép arcot nem szabad repedéseknek, ráncoknak vagy szeplőknek éktelenitení. Ha naponkint néhány percet szentel arcápolásra **NIVEA-CREM**-*mel, harmatos lesz az arcbőre. Repedések eltünnek. Ügyeljen a névre:*

NIVEA-CREME

I 55|19

KÖZGAZDASÁG

Két bankmérleg

Jelentés a szuboticai Közgazdasági Bank és a Pancsevói Népbank mult évéről

A Vajdaság két legnagyobb pénzintézete, a szuboticai Közgazdasági Bank (Opšta Privredna Banka) és a Pancsevói Népbank Pančevačka Pučka Banka) *most tették közzé mérlegüket.* Mind a két pénzintézetnek tizmillió dinár az alaptőkéje és a két legnagyobb vajdasági bank mérlege nemcsak érdekes összehasonlitásra ad alkalmat, hanem hü tükrét adja a Vajdaság 1927. évi gazdasági helyzetének és pedig a Bácska és Bánát közgazdaságának egyaránt.

Közgazdasági Bank

A szuboticai Közgazdasági Bank rendkivüli közgyülése 1927 julius 21-én határozta el az alaptőkének ötmillió dinárról tiz millió dinárra való emelését. A intézetet 1891-ben alapitották és ezuttal a XXXVI. üzletév zárszámadását teszi közzé. A zárszámadás adataiból a következőket vesszük ki.

Betétek

Betétállomány takarékkönyvekre 1926 december 31-én	156.326.060.50
Betét 1927-ben	301.115.536.97
	457.441.597.47
Kivét 1927-ben	285.994.026.16
Állomány 1927 december 31-én	171.447.571.31
Folyószámlaegyenleg:	81.228.030.86

A közgazdasági Bank tehát negyedmilliárd idegen tőkét kezel.

Váltók

Váltóállomány 1926 december 31-én	38.030.063.71
Leszámitolás 1927-ben	199.429.831.45
	237.459.895.16
Beváltatott 1927-ben	180.076.932.36
Állomány 1927 december 31-én	57.382.962.80

Forgalom

Pénztárállomány 1926 december 31-én	6.396.337.72
Bevétel 1927-ben	1268.200.766.73
összesen:	1274.597.104.45
Kiadások 1927-ben	1264.473.026.13
Állomány 1927 december 31-én	10.124.078.32
Devizaforgalom: Állomány 1926 december 31-én	201.036.92
Vásárlás 1927-ben	368.686.926.23
	368.887.963.15
Eladás 1927-ben	368.656.423.69
Állomány, illetve elszámolás alatt 1927 december 31-én	231.539.46
Az egyes üzletágak összforgalma	11.278.142.243.14

Nyereségfelosztás

1926. évről áthozott nyereség	87.432.84
1927. évi nyereség	1.949.851.76
	2.037.284.60
Osztalékra 100.000 darab 100 din. — n. é. részvény után á 12.50 dinár	1.250.000.—
Tartalékalapra	400.000.—
Tisztviselők és szolgák nyugdijintézetének	100.000.—
Igazgatóság, igazgatótanács, választmány és felügyelőbizottságnak tantiéme	194.985.18
	1.944.985.18
mig a fenmaradó	92.299.42

az 1928. év üzleteredmény számlájára való átvitelét hozzuk javaslatba.

Mérleg

Az üzletév mérlegének vagyonlapján szereplő fontosabb tételek:

Pénzkészlet, idegen pénznemek és pénzintézeteknél elhelyezett tőke	19.523.376.—
Jelzálog és községi kölcsön	5.246.762.—
Jelzálogkölcsönök	4.442.504.40
Adósok jelzálogfedezettel	100.685.167.64
Adósok egyéb fedezettel	37.858.365.71
Pénzintézeteknél és adósok idegen értékekben	19.878.733.88
Értékpapirok	5.057.700.84
Ingatlanok: 1 központi, 4 fiókintézeti székház, 1 kétemeletes, egy 1 egyemeletes bérház és 1 emeletes szálloda	5.680.050.53
Saját földbirtok	1.878.891.15
Az összes vagyon	255.988.179.27

Üzleteredményszámla

Kiadás:	
Kamatok	11,812.238.69
Adók és illetékek	1,293.592.85
Tisztifizetések, üzleti költségek stb.	4,510..912.96
Tiszta nyereség	2,037.284.60
	19,654.029.10
Bevétel:	
Nyereség áthozat 1926. évről	87.432.84
Kamatok	14,697.034.86
Ingatlan jövedelem	561.100.75
Jutalékok, biztositási és egyéb üzletek eredménye	4,308.460.65
	19,654.029.10

Az igazgatóság jelentése megállapitja, hogy ha az évek óta tartó nehéz gazdasági viszonyokban nem is állott be a türelmetlenül várt gazdasági konszolidáció, semmiesetre sem szabad lekicsinyelni azokat a szimptomákat, amelyek *az általános gazdasági helyzet ezidőszerint ugyan még lassu, de fokozatos és határozott javulásáról tesznek tanuságot.*

Valorizáció és alaptőkeemelés

A mult üzletév legjelentősebb eseménye mindkét vajdasági nagybanknál az alaptőke valorizálása, ami ugy a Közgazdasági Banknál, mint a Pancsevói Népbanknál együtt járt az alaptőkének ötmillió dinárról tiz millióra való emelésével, amit a mérlegben átszámitva látjuk, hogy *a Közgazdasági Bank valójában száz dinár régi részvény után huszonöt dinár osztalékot fizet, mig a Pancsevói Népbank a nyolcszázalékos rendes osztalékon kivül husz százalékos szuperdividendát ad a régi részvények után.*

Dr. Kiss József vezérigazgató ünneplése

A Közgazdasági Bank szombaton, március 3-án tartott igazgatósági ülésén mutatták be az elkészült mérleget. Az igazgatóság tagjai teljes számmal jelentek meg és az intézet beogradi igazgatósági tagjai is eljöttek. Az igazgatóság jóváhagyta a mérleget és meleg ünneplésben részesitették dr. *Kiss* József vezérigazgatót, akinek az intézet kitünő üzleti eredményének eléréséért az igazgatóság a legmagasabb elismerését fejezte ki. A közgyülést március 18-ikára üzték ki.

Pancsevói Népbank

A Pancsevói Népbank mérlegéből a következő adatokat vesszük ki:

Alapitási év: 1869.

A főintézet székhelye: Pancsevó. *fiókok:* Alibunár, Debeljácsa, Banatski—Karlovac, Banatsko—Novoszeló, Kovacsica, Padina, Uzdin, Vrsac.

Tőkék

Alaptőke	10,0000.000.—
Egyéb saját tőkék	4,925.563.—
Összes tőkék:	14.925.563.—

Betétek

Betétállomány 1927 december 31-ikén	87,212.351.87

A betétállomány növekedése 1927-ben tehát 22,317.347.33 dinárt tett ki. Folyószámlák és giró 14.938.758.33 dinár. ***A kisbetétek betétállománynak csak körülbelül egynyolcaddt, a közepesek az egész állomány több, mint felét, míg a nagy betétek a háromnyolcad részét teszik ki.***

Váltók

Váltótárca állomány 1926 december 31-ikén	39,606.901.90
leszámitolások 1927-ben	178,992.136 13
visszaváltás 1927-ben	164,460.096.03
állomány 1927 dec 31-ikén	54,138.842.—

A váltótárca állománya tehát 1927-ben 14,531940.10 dinárral növekedett.

Forgalom

Bevétel 1927-ben	729,373.615 31
Kiadás 1927-ben	728,765.276.88
Folyószámla forgalom	1.780,674.998.31
Összforgalom 1927-ben	5.098,536.414.76
Összforgalom 1926-ban	4.018,910.623.14

Nyereségfelosztás

Áthozat előző évről	33.695.97
nyereség 1927-ben	1,734.039.15
Összesen	1,767.685.12
A mult évi össznyereség	1,764.774 15

A nyereség felosztására az igazgatóság a következő javaslatot teszi:

Nyolc százalékos osztalék a részvényeseknek	400.000.—
Tartalék tőkéhez	133.102.—
Szuperosztalék	1,000.000.—
Nyugdijalapra	200.000.—
Átvitelre 1928-ra	34.281.20

Mérleg

Az aktivák között szerepel:

Készpénz	3,268.098.43
Jóváirás a Narodna Banknál	2,491.674.31
Jóváirás a Postatakaréknál	881.052.14
Jóváirás más bankoknál	2,275.436.67
Értékpapirok	3,628.855.05
Saját vállalkozások	3,003.781.60
Adósok	51,327.420.35
Áru lombard	9,076.273.50

A különböző üzletházak értéke hárommillió értékben szerepel.

A passzivák között a fentebb ismertetett tételeken (tőkék, betétek stb.) kivül fontosabb tételek még:

Visszleszámitott váltók	6,355.090.—
Hitelezők	7,480.512.66

A nyereség-veszteség számla kiadás oldalán szerepelnek:

Kamatok	8.721.970.79
Költségek, fizetések stb.	2,605.793.70
Adók, illetékek	1,758.064.09
Tiszta nyereség	1,767.685.12
Összesen:	14,853.519.70

Bevételek:

Nyereségáthozat 1920-ról	33.645.97
Kamatok	13,431.583.24
Jövedelmek	711.579.71
Jutalékok	676.710.78

A vajdasági bankárszövetség támogatja azt a kivánságot, hogy a noviszadi tőzsdén engedélyezzék a valutakereskedelmet

A vajdasági bankok és pénzintézetek szövetsége meleghangu és gazdasági érdekre támaszkodó beadványban fordult a pénzügyminisztériumhoz, amelyben arra kérte a minisztériumot, hogy engedélyezze a noviszadi tőzsde számára a valutakereskedelmet.

A memorandum rámutat arra, hogy a noviszadi áru és értéktőzsde létesitése alkalmával, a noviszadi gazdasági körök és gazdasági intézmények azt a célt követték, hogy Noviszadon, mint a Vajdaság és a Szerémség gazdasági központjában, általános jellegü tőzsde létesüljön, amelynek a valuta és devizakereskedelem egyik üzletága legyen. A Vajdaság és a Szerémség az ország mezőgazdasági terménykivitelének élén áll és e két terület gzdasági érdekeik kivánják a kérelem teljesitését. Az alapitás idején a dinár nem volt stabil, ezért maradt el a valuták jegyzése.

A dinár árfolyama 1925 óta hullámzást nem mutat és legfeljebb néhány centes kis eltérések fordultak elő, a közben hatalmasan kifejlődött terményforgalom, nemkülönben az ipari növényekkel, főleg a komlóval és kenderrel való forgalom, oly hatalmas devizaforgalommal van összekapcsolva, amely Noviszadon és környékén évi kétmilliárd dinárra rug.

A nehéz gazdasági helyzet, a legnagyobb takarékosságra kényszeriti a gazdasági köröket, hogy a legmérsékeltebb

EREDETI ANGOL
SPARKLET
SZÓDAVIZES ÜVEG

KAPHATÓ A
MEINL
CÉG ÖSSZES FIÓKÜZLETEIBEN
2090

kiadásokkal a lehető legnagyobb eredményeket érhessék el. A vajdasági gazdasági körök számára a devizák és valuták megszerzése jelentékeny költségekkel van egybekapcsolva, mert a noviszadi és környékbeli bankok és pénzintézetek kénytelenek deviza és valutaszükségleteiket beogradi és zagrebi bankok közvetitésével beszerezni, ami a devizakereskedelem teljesen improduktiv költségeit jelentékeny mértékben megdrágitja.

A vajdasági és szerémi gazdasági körök kedvezőtlen helyzetén, a noviszadi tőzsdén bevezetésre kerülő deviza és valutakereskedelem engedélyezése hathatósan segitene.

A noviszadi pénzintézetek, a tőzsdei devizakereskedelem engedélyezése esetén, abba a helyzetbe jutnának, a noviszadi piacon egy uj üzletágat az arbitrágét bevezetni, amely a valuta és devizakereskedelm gazdasági kiaknázását tenné lehetővé.

Ezekre alapitotta a vajdasági pénzintézetek szövetsége kérelmét, amelyben a noviszadi tőzsde számára a deviza és valutaforgalom engedélyezését kérik.

Nem helyezik el Vrsacról a vámhivatalt. Vrsacról jelentik: Vrsac város közgazdasági köreiben nagy feltünést keltett az a hir, hogy a vrsaci vámhivatalt Belacrkvára helyezik át. Nagyszabásu akciót inditottak a vámhivatal megmentése érdekében, ami teljes sikerrel járt. Jovanovics Szvetolik polgármester kijelentette, hogy sikerült megakadályozni a vrsaci vámhivatal áthelyezését. A vámhivatal hétszázezer dinárral tartozik a városnak és most elhatározták, hogy ezt a pénzt egy modern épület épitésére fogják felhasználni és itt nyer elhelyezést a vámhivatal.

Országos vásárok. Noviszadon március tizennyolc és tizenkilencedikén országos vásár lesz, amelyhez élőállatok felhajtása vészmentes helyről meg van engedve.

Vizsgálat a noviszadi vámhivatalban. Noviszadról jelentik: 1919 óta számtalan panasz merült fel a noviszadi vámhivatal ellen, mert minden vámdeklaráció után törvényes alap nélkül hatvan dinárt szedett be. Ez az összeg a noviszadi kereskedelemre és fogyasztókra hatmillió dinár terhet rótt és most a kereskedők és fogyasztók hivatkozással a vámtörvény 233-ik és a vámrendtartás 293-ik szakaszaira, ezen illetéktelen dijszedés megszüntetését kérték, miután az emlitett szakaszok szerint kiszállási illeték, csak olyan munka után számitható fel, amikor a kiszállás két kilométerre van a vámhivataltól, Noviszadon ez az eset nem forog fenn és ezért sérelmes a vámhivatal eljárása. Fotics György, pénzügyminiszteri inspektor, pénteken ezügyben Noviszadra érkezett, azonnal beszüntette az illetéktelen dijszedést. Fotics inspektor néhány napig Noviszadon marad, hogy a vámhivatal kezelését megvizsgálja.

Nyilatkozat. »Nagy áresést várnak a jugoszláv terménytőzsdén« ily cim alatt folyó hó elsején a Bácsmegyei Naplóban egy cikk jelent meg és ellenségeim kisded céljaik érdekében jónak látják a gabonáskörökben azt hiresztelni, hogy én vagyok a szerzője ezen teljesen tendenciózus és a tények teljes ismerete nélkül megirt cikknek. Jó barátaim tudják, hogy néhány szaklapban jelennek meg a gabonakereskedelmet érintő cikkeim, de ezek mindig objektiv álláspontomról és a tények szigoru igazságáról ismeretesek, igy tehát teljesen távol állt tőlem a fent hivatkozott cikk megirása vagy informálása. *Csernyei Jenő.*

SZINHÁZ

Hazudik a muzsikaszó — harmadszor. A Népkör mükedvelő gárdája vasárnap március 4-ikén harmadszor játsza a nagy sikerrel bemutatott Hazudik a muzsikaszó cimü operettet. Jegyelővétel Krécsinél.

Sztambul rózsája bemutatója. Szabó Márton rendezésében március 15., 17. és 18-án kerül bemutatásra Fall Leónak ez a világhirü háromfelvonásos keleti motivumu operettje. A darabhcz teljesen uj diszletek és szebbnél-szebb keleti toalettek készülnek. A darab főszerepeit Schlesinger Ily, Piukovich Manci, Garay Béla, Kőhalmy Jenő, Sándorfi Béla és Szabó Marci játszák.

A »Csárdáskirálynő« Bajmokon. Szabó Marci kiváló szuboticai együttesével Bajmokon, az Uránia mozgószinház helyiségében március 10-én, szombaton este nyolc órai kezdettel bemutatja a Szuboticán is óriási sikert ért világhirü Kálmán operettet, a teljes szuboticai szereposztásban. Schlesinger Ily, Piukovics Manci, Török Manci, Kőhalmi Jenő, Garay Béla, Barna Andor, Kiss Jenő és Szabó Marcival a főszerepekben. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul, amelyre jegyek Bajmokon Gunics Jenőnél előre kaphatók.

A »Piros bugyelláris« a Népkörben. Nagy érdeklődés előzi meg a »Piros bugyelláris« vasárnap délutáni előadását. A jegyek egy része már elővételben kelt el s minden jel arra mutat, hogy ennek az énekes népszinmü előadásának igen nagy sikere lesz és igy szép összeg marad jótékonycélra. A zenét Kapiszta Simon mükedvelő zenekara szolgáltatja, ami szintén biztositja az előadás sikerét. Jegyek egész nap a Népkör pénztáránál kaphatók. Az előadás négy órakor kezdődik.

Karsavina Tamara szuboticai balettestje. Óriási érdeklődésre tarthat számot Karsavina Tamara március 12-én a Városi Szinházban megtartandó balettestje. A volt petrogradi cári balett primaballerinájának müvészete és hirneve egyenrangu Anna Pavlovna táncmüvészetével és igy szuboticai szereplése méltó eseménye az idei nivós zenei szezónnak. Karsavina ma a tánc legkiválóbb müvészei között is vezetőhelyet foglal el és igy partnerével együtt kiváló müélvezetben fogja részesiteni itt is a szép kedvelőit.

TŐZSDE

Zürich, márc. 3. *(Zárlat.)* **Beograd 913,** Páris 20.435, London 25.34125, Brüsszel 72.375, Newyork 519.50, Milánó 27.43, Amszterdam 209, Berlin 124.10, Bécs 73.175, Szófia 3.75, Prága 15.395, Varsó 58.20, Budapest 90.75, Bukarest 3.19.

Szentai gabonaárak, márc. 3. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 335 dinár, tengeri morzsolt azonnali szállitásra 250 dinár, tavaszi szállitásra 240 dinár, takarmányárpa 270—275 dinár, zab 260 dinár, rozs 300 dinár, heremag 1700 dinár, bab 350 dinár, burgonya 220 dinár, őrlemények: 0-ás liszt gg 515 dinár, 0-ás liszt g 515 dinár, kettes főzőliszt 495 dinár, ötös kenyérliszt 465 dinár, hetes 325 dinár, nyolcas 240 dinár, korpa 235 dinár, konkolydara 250 dinár. Irányzat: változatlan. Kinálat, kereslet: csekély.

Szombori terménytőzsde, március 3. Buza bácskai vasut 335—340, rozs bácskai vasut 71—72 kilós 300—305, zab bácskai vasut 250—255, árpa takarmányi 61—62 kilós 265—270, takarmányi 63—64 kilós 275—280, tavaszi 65—66 kilós 295—300, uj tengeri bácskai vasut 242.50—247.50, bab fehér nem válogatott 5—7 százalékos 325—330, fehér válogatott 360—365, lisztek: 0gg 470—490, 0g 470—490, kettes 445—465, ötös 420—440, hatos 350—370, hetes 300—320, nyolcas 220—230, korpa finom 205—210. Irányzat: csendes.

Noviszadi terménytőzsde, március 3. Buza bácskai 78—79 kilós 2 százalékos 335—340, felsőbánáti 78—79 kilós két százalékos 330—335. Rozs bácskai 72 kilós 2 százalékos 310—315. Árpa 295—305. Zab bácskai 250—260. Tengeri bácskai 245—250, bánáti 245—250. Lisztek: bácskai 0gg és 0g 465—475, kettes 445—455, ötös 425—435, hatos 370—380, hetes 300—310, nyolcas 220—230, korpa bácskai jutazsákokban 207.50—215. Irányzat: változatlan. Forgalom: 32 vagon.

Budapesti gabonatőzsde, márc. 3. A gabonatőzsde irányzata nem egységes. A buza ára változatlan, a rozs 25 fillérrel drágult, a határidőpiacon csak a rozs szilárd. Hivatalos árfolyamok pengő értékben a határidőpiacon: Buza márciusra 31.70—31.74, zárlat 31.68—31.70, májusra 32.62—32.70, zárlat 32.68—32.70, októberre 30.34—30.48, zárlat 30.36—30.38, rozs márciusra 30.80—31, zárlat 30.98—31, májusra 30.92—31.02, zárlat 30.96—30.98, októberre 25.58—25.78, zárlat 25.62—25.64, tengeri májusra 26.70—26.80, zárlat 26.78—26.80, juliusra 27.12—26.80, zárlat 26.78—26.80, juliusra 27.12, zárlat 27.14—27.16. A készárupiacon: Buza 31.60—33, rozs 30.25—30.55, tengeri 25.20—26.25, zab 28—28.75.

Budapesti értéktözsde, márc. 3. Magyar Hitel 89, Osztrák Hitel 51.5, Kereskedelmi Bank 111.6, Magyar Cukor 188, Georgia 15.5, Rimamurányi 103.7, Salgó 66.4, Kőszén 813, Bródi Vagon 5.9, Beocsini Cement 250, Nasici 179.2, Ganz Danubius 163.5, Ganz Villamos 153.5, Atheneum 30, Nova 47.9, Levante 25, Pesti Hazai 214. Irányzat: lanyha.

Vizállás

A noviszadi hidroteclinikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 416 —(28), Apatin 506 (—26), Bogojevó 490 (—20), Vukovár 414 (—16), Noviszad 408 (—12), Zemun 312 (0), Pancsevó 282 (0), Szmederevó 354 (—8), Orsova 307 (—1). Dráva: Oszijek 174 (—20). Száva: Mitrovica 170 (—8), Beograd 244 (0). Tisza: Szenta 180 (0), Becsej 205 (+3), Titel 374 (0).

SPORT

Vasárnapi futbalprogram

Szuboticán vasárnap három bajnoki mérkőzés lesz, amelyek közül az Sz. M. T. C.—Sand mérkőzés iránt nyilvánul meg nagy érdeklődés.

Sand-pálya: negyed háromkor ZsAK—Soko, biró: Kulundzsics, utána Sz. M. T. C.—Sand, biró: Csajághy.

Bácska-pálya: fél négykor Bácska—Vrbászi SC, biró: Balázs.

Szomborban két mérkőzést játszanak le: a Szombori Sport—Szuboticai Sport (biró. Krausz), Szombori ZsAK—Szentai AC (biró: Szegedinszki).

Magyarország—Olaszország. Március végén találkoznak Rómában a magyar és olasz válogatottak. A magyar válogatott csapatot Kiss Gyula állitja össze, akit ujból megválasztottak szövetségi kapitánynak. A magyar B) válogatott az olaszokkal való mérkőzés napján a jugoszláv válogatottal játszik Budapesten.

A vrsaci Viktoria Sport Klub zászlószentelése. Vrsacról jelentik: A vrsaci Viktoria Sport Klub vezetősége lázasan készül az egyesületi zászlószentelésre, amit nagy ünnepségek között a közeljövőben tartanak meg. A Vajdaságban az első sportegyesület a Viktoria, amely elhatározta, hogy egyesületi zászlót készittet és az egész országban csak a BSK-nak van még zászlója. A hatalmas kék-fekete szinü arannyal gazdagon diszitett zászlót Korányi Arnold festőmüvész tervezte és a Léka és Fiai-cég készitette. A nagyszabásu ünnepségekre meghivják valamennyi sportegyesület vezetőségét. A Viktoria által felajánlott serlegért pedig körmérkőzést rendeznek a Dusán Szilni, Radnicski, Viktoria és valamelyik ismert romániai futballcsapat között.

KINTORNA

A csillagászati órán a tanár megkérdi:
— Honnan tudod meg, mikor lesz napfogyatkozás?
— Benne van a lapokban.

*

Egy vidéki hölgy panaszkodik a nagyvárosban a rendőrnek, hogy elvesztette a férjét és személyleirást ad róla.
— Rendben van, asszonyom — mondja a rendőr — ön elég pontos leirást adott eltünt férjéről és a kilenc csomagról, ami nála volt. Remélem, meg fogjuk találni.
A hölgy rimánkodva:
— Nagyon kérem, keressék meg, az uj kalapom is nála volt.

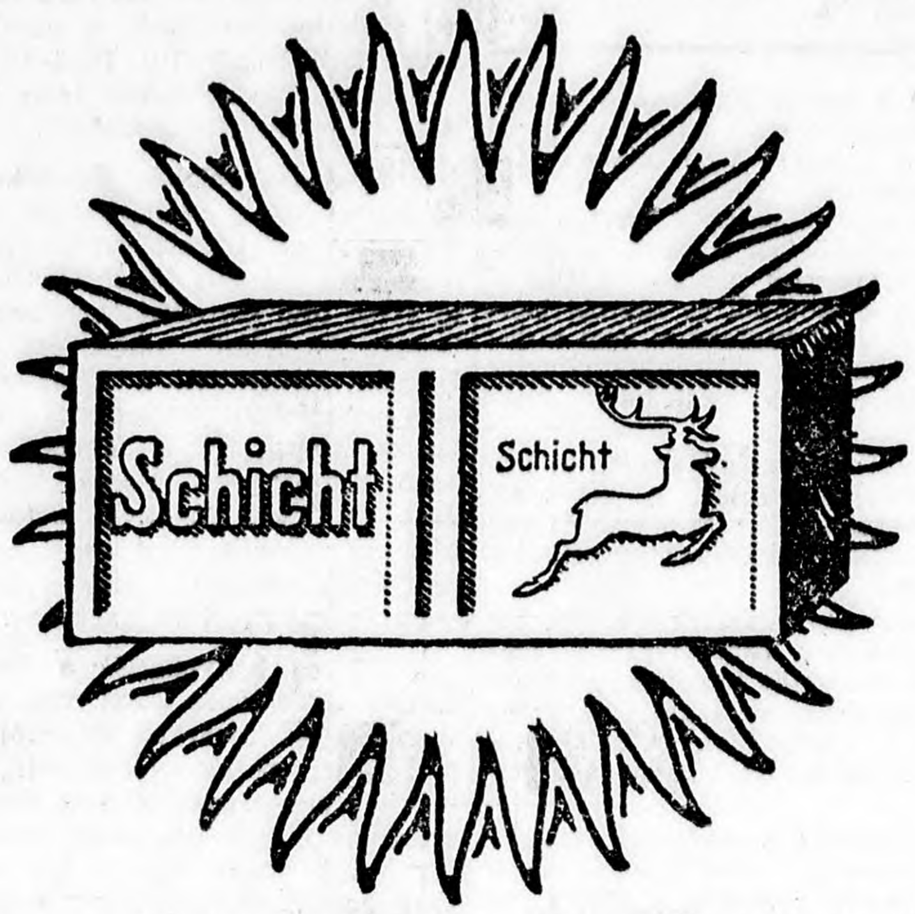
*

A férj ezzel fogadja késő este hazajövő feleségét:
— Nagyon sokág maradtál a zsuron.
— Igen. De ha valaki elment: annyi rosszat beszéltek róla, hogy nem mertem elmenni; azért maradtam utolsónak...

*

Egy elfoglalt szülész-tanár gyakran helyettesittette magát az asszisztensével. Egy alkalommal izgatottan tér vissza egy szülésről az asszisztens és közli a professzorral, hogy az anya és gyermeke meghalt a szülés alatt és az apa kétségbeesésében agyonlőtte magát. Néhány hét mulva ismét az asszisztens helyettesiti a professzort egy szülésnél. Amikor néhány óra mulva visszajön, a tanár megkérdi:
— Nos, hogy folyt le ezuttal az eset?
Mire az asszisztens az örömtől sugárzó arccal feleli:
— Oh, egész jól, az apa életben maradt.

Némelyik szappan lehet jó,
Schichtszappannál egysem jobb,
Mégis csak legjobb: a
„Szarvas"-jegyü
Schichtszappan.

**Legyen elővigyázatos, ha más szappanokat mint „épolyjó" vagy „szintén Schichttől" kínálnak Önnek.
A legjobb minőségért csakis a Schicht név és Szarvas-jegy szavatol.**

Szerkesztői üzenetek

1531. sz. előfizető. A beograd-zagrebi második vágányt maga a közlekedési miniszterium épitteti saját rezsijében. Bővebb felvilágositásért oda kell fordulni. Cim: Ministarstvo Saobraćaja. Tehničko Odelenje.

»György« asszony. Kérem, küldje be a novellát még egyszer és küldjön más novellákat is. Nagy örömmel közöljük az irásait.

Állandó olvasó. B. Petrovac H. Hmelj. 1. A prolongált váltó és egyéb váltó között nincs semmi különbség. A váltót a kezesekkel szemben a lejárattól számitott három nap alatt meg kell óvatolni. 2. A zárórán tuli nyitvatartás ügyében a főszolgabirósághoz kell fordulni.

2494—A. Azon kereskedők, kiknek üzlete a kisipar körét meg nam haladja, tehát a szatócsok, kiskereskedők, nem kötelesek könyvet vezetni, azonban ha mindazáltal vezetnek könyveket, akkor azokat igenis tartoznak lebélyegeztetni. A magánszemélyek részére kiállitott szaldirozott számlára nem jár ½%-os nyugtabélyeg. Éljen felebbezéssel az illetékes pénzügyigazgatóságnál.

G. J. Torda. A bankbetétek valorizációja Magyarországon nem történt meg és nem valószinü, hogy valaha meg is fog történni. Az ovatolást a váltó lejártától számitott három napon belül kell az óvást eszközölni és a váltó három hónapon belül az óvás felvételétől perlendő.

D. J. Vel. Kikinda. Munkásügyben szíveskedjék a következő cimekre fordulni: Radnička Komora, Noviszad, Vilsonov trg. 8. sz. Povereništvo Radničke Komore, Szubotica, Antunovićeva ulica.

V. G. Čurug. Nem jogosult az eljárás, mert az olvasókör priváthelyiség, amelyben csak hazárdjátékot nem szabad játszani. A preferansz nem hazárd játék.

G. F. Stara Kaniža. Önök becsületsértést követtek el. Ajánljuk, hogy kérjenek bocsánatot és fizessék ki az ügyvédi költségeket.

1606. F. előfizető S. S. Srp. Itebej. 1. tartamengedményt a törvény értelmében tartozik visszafizetni a biztositótársaságnak. 2. Ha kifejezetten az életbiztositási nyugta kiegyenlitésére küldte az összeget, akkor a biztositótársaság nem jogosult a közölt elszámolásra, de viszont a tartamengedményt per utján követelheti.

Benedek Marcel

Hamlet tanár úr

(1)

Ugy érzi, mintha meredek lejtőn gurulna lefelé, amióta Margit megjelent nála. A miniszteriumi látogatással kezdődött. Aztán egy furcsa, komikus közjáték: a szinház, a vacsora. Értejöttek, elvitték egy operettszinházba — sohasem fogja megtudni, melyikbe, — beültették egy páholyba, s diákkora óta először látott ismét operettet. Angol muzsika, tarka japán jelmezek, lampionok, értelmetlen cselekmény, elmésségek, amiken a közönség hangosan nevet, ő meg egy szót sem ért belőlük; rikácsoló, jótáncu primadonna, akit minduntalan dörgő taps köszönt — a nevét nem tudja, de Margiték felvonásközben a hálószobája titkairól is beszámolnak — ó, nem olyan müveletlen vademberek ők, azért, hogy vidékiek! — aztán vége, távozás közben néhány diák csodálkozva köszön neki — hohó, hát még én hogy csodálkozom, fiaim!

A Pannónia. Eleine elkábitja a tömeg, a lárma, a sürgés-forgás. Rég nem látott ismerősök köszönnek. Ezek is csodálkoznak. Bartha Kálmán a hálás kutya és az erős pártfogó alázatosan-fölényes gesztusaival gondoskodik róla. Nem kell törődnie semmivel, sem asztal-kereséssel, sem az étlap összeválogatásával. Megy minden, mint a karikacsapás. Kezd megnyugodni kellemes ernyedtséggel engedi át magát hangos, erős pártfogójának. A zene szól. Szép, régi hangulatok, Kolozsvár, fiatalság. Ültek már ők igy, hárman, a Kikakerben, báli szupén, szülői felügyelet alatt... Kálmán a szupécsárdást kérte Margittól, ő nem kért semmit, halkan szólt néha egy-egy szót. Akkor is azon töprengett, előálljon-e a nagy-nagy kérdéssel... Bizonyos volt már, hogy első könyve alapján felhivják a pesti egyetemre — ragyogó életet igérhet Margitnak — de éppen azért, éppen azért... Aztán nézte őket a szupécsárdás alatt. Hogy illik egymáshoz ez a két egészséges, jókedvü, gondtalan ember! Milyen ragyogóan kapcsolódik egymásba a szemük, amikor a gyors csárdásnál elszakadnak, s a leány messziről csalogatja a fiut, az meg az ujjával rittyegetve, hangosan tyuhajozva igyekszik utána...

Kálmán tulajdonképen nem változott azóta. Naiv, nagyszáju gyerek. Mit szeretett rajta akkor? Erejébe, egészségébe, gondolkozástól meg nem mételyezett egyszerü lelkébe kapaszkodott ösztönszerüen? Hiszen Kálmán gimnazista korukban épp oly kevéssé értette meg őt, mint ma. Akkor mégis ő kereste a barátságát, ma meg idegesen várja, hogy megszabaduljon tőle.

És Margit? Margit, aki most itt ül kettejük közt, egy kis bortól kipirult az arca, csillog a szeme, s lábával, fejével üti a taktust a friss csárdáshoz, amit a terem másik végében huz a cigány? Ó, Margit megváltozott. Vagy tulajdonképpen: valakivé lett. Mi is lehetett volna husz évvel ezelőtt? Szép, eleven vidéki urileány. Elég értelmes ahhoz, hogy érdeklődést mutasson az ő beszéd-témái, irodalmi kérdései, lelki problémái iránt. Komoly, tartalmas szót nem hallott tőle soha, de boldog meghatottsággal élvezte azt is, hogy meghallgatta a monológjait s egyszer-egyszer sokatmondóan felejtette kezét a kezében. Kálmánról mindig valami jóindulatu kicsinyléssel beszélt; nyilván látta a különbséget kettejük között; de szivesen táncolt vele, s beszélgetés közben — mintha boldogan szabadult volna ki az ő nyomasztó komolyságának légköréből, — vidám volt, fecsegett, kacagott, pletykált.

Most akárhányszor gunyosan, fölényesen utasitja rendre az urát. Őt mindenáron vissza akarja terelni a régi beszélgetések témáira: ügyes kérdéseket tesz az egyetemről, meg Gábor tudománya köréből, mintha értene a dologhoz; bele is ugratja, hogy hosszan beszéljen egy meseván-dorlás problémájáról, amely nagy vita szülője lett közte és egy német tudós között. (Itt, a vasuti fülkében, látja magát, amint a Pannónia asztalánál, cigányzene mellett, hangosan magyarázza a két különböző álláspontot a hidalmási főszolgabiró feleségének — és jó, hogy egyedül van, mert öklével a térdére csap s a fogát vicsoritja szégyenkező dühében.)

Nem, a főszolgabiróné nem értheti Szentpáli Gábor tudományos problémáit, de mégis másként hallgatja most, mint husz évvel ezelőtt. Akkor nyilván ösztönszerüen tetszeni akart neki érdeklődő hallgatásával — s kárpótolta magát Bartha Kálmánnal, szupécsárdás közben. Ma látszik az arcán az agy komoly munkája, s valami más is, amit egy óvatlan pillanatban szóbafoglal:

— És én husz évig hirét sem hallottam ilyesminek Hidalmáson!

Gábor akkor elmosolyodott ezen és tréfásan megnyugatta, hogy egyetlen pesti asszony sem ül itt körülöttük a Pannoniában, aki a Pancsatantra pehlevi nyelvü forditásáról hallott volna valaha. De Margit csak ingatta a fejét és azt mondta:

— A leányom nem fog Hidalmáson megvénülni, mint én!

És a pillantásában mintha valami rettenetes vád lett volna.

Kálmán, amint meghallotta, hogy az asszony a leányáról beszél, áradozni kezdett Lilláról. Előszedte az arcképét. Csakugyan — mint az anyja, leánykorában. Gábor nem tudta sokáig nézni, elviselhetetlen fájdalmat érzett. Visszaadta a képet, udvarias bókkal. — Aztán odajött hozzájuk a cigány és Margit régi nótákat rendelt nála. Amiket együtt hallgattak Kolozsvárt. Ez is fájt, de valahogy jólesően. Kálmán ugy diktálta belé a bort, mintha egész hálját ezzel akarná leróni. Ő maga pityókos volt már kissé, a boldogságtól még inkább, mint a bortól; fel akart állni, hogy tósztot mondjon, Margit alig tudta megakadályozni.

(Folyt. köv.)

B. K. St. Bečej. Nézetünk szerint önnek az S. H. S. államtól nyugdijat kell kapnia, mert a békeszerződés erre kötelezi az utódállamokat. Jogának fenntartása érdekében mindenesetre adja be kérvényét a hadügyminiszteriumhoz, mihelyt az állampolgársága rendben lesz.

M. B. Senta. A köszén tényleg növényi eredetü ásványi anyag. Az ősidők folyamán különféle okok következtében roppant növénytömegek (erdők stb.) viz alá merültek vagy a földbe temetődtek. A növény teste tudvalevőleg négy főelemből áll: szénből (C), nitrogénből (N), oxigénből (O) és hidrogénből (H). A levegőtől elzárt növénytömegek az évezredek folyamán lassu vegyi bomláson mentek át, a négy emlitett alkatrész közül a három utóbbi lassankint felszabadult és eltávozott. Ehhez az átalakuláshoz szükséges a levegőtől való elzártság, a földrétegek nagy nyomása és hosszu idő: százezer évek. Persze ez a szenesedés kis idő alatt is végbe megy bizonyos mértékben, mint pl. a tőzegnél (turfa) amely nem egyébb, mint a mocsarakban lerakodott laza növénytömeg, amelyen még a növényi szerkezet jól látható. A lignit már kemény, de a fás szövet már jól kivehető, a barnaszén már jóval tömöttebb, a növényi szerkezet nehezen vehető észre rajta, barnás, vagy feketés szinü, de nem fényes, tiszta széntartalma 45—70%. Általában minél régibb eredetü valamely szénfajta,l illetve szénréteg, annál nagyobb a tisztaszéntartalma. A feketeszén, régibb képződésü, mint az előbbiek, már egészen tömött, a növényi szerkezet nem vehető észre rajta, széntartalma 70—85%, végül az antracit a legtisztább köszén, 85—95% tisztaszéntartalommal. A szénnek nem tüzelésre használt változatai a gyémánt és a grafit. Mindakettő tiszta szén. A gyémánt kristályos szén, mint ismeretes a legkeményebb ásvány. A grafit pedig nem kristályos, nem olvasztható és igen nehezen ég. Ceruzát, tüzálló tégelyeket és festéket készitenek belőle. Sem a grafit, sem a gyémánt keletkezésére nem találtak még kielégitő magyarázatot.

»Ady.« Versében itt-ott megcsillan a tehetség; technikája azonban még kiforratlan. Azonkivül a magyar helyesirással sincs tisztában.

S. E. Versei nagyon szépek, csakhogy nem szabadult még fel egyes nagy költők hatása alól .

Nagybecskereki előfizető. Ajánljuk, hogy vegyenek igénybe amerikai ügyvédet.

Sztipánhoz. Nagyon rossz vers. Sztipán nem lesz hálás érte.

»D.« A régebben beküldött verset nem találtuk megfelelőnek, a most beküldöttet azonban közöljük.

Hü olvasó. Szubotica. Az óvónői pályához négy középiskola szükséges. Persze megkivántatik az államnyelv birása. Azelőtt az ország több városában rendeztek óvónői tanfolyamokat. Jelenleg — ugy tudjuk — egészen ui óvónőivizsga-szabályzat van érvényben. Bővebb felvilágositásért sziveskedjék a szuboticai tanitóképezdéhez fordulni (Učiteljska Škola, Subotica, Vilzonova ulica.)

A. J. Hajfeld. Mérges anyagok árusitására feltétlenül külön engedély szükséges és pedig a tisztifőorvosi hivataltól, illetve az annak megfelelő egészségügyi hatóságtól s vizsgát is kell tenni. Az körülbelül ezer dinár.

Egy beogradi olvasó. A »freskó« a falképnek egy neme. Falképnek nevezik valamely épület falán, illetve a falat burkoló vakolaton előállitott képet. A még nyirkos, friss vakolatra festett falképet »al fresco«-nak nevezik olaszul, ellentétben a száraz vakolatra festett »al sicco« (szárazon) falképpel. Fresco azt jelenti: friss.

S. M. Szombor. A »Fehér Sas« gyógyszertár fennáll most is Lugoson (románul Lugoj.) A mostani cég neve: Vértess Lajos Fiai. Ez a cim elegendő.

I. L. N. Miletić. Az esküt nem tett vasutasok ügyében — legalább a mi tudomásunk szerint — semmi intézkedés nincs. Az eskü le nem tétele miatt elbocsátott csehszlovák vasuti alkalmazottak a hágai nemzetközi döntőbirósághoz fordultak perrel, azonban elutasitották őket. Nézetünk szerint Önök a befizetett nyugdijjárulékra való igényükkel csak a magyar állam ellen léphetnek fel.

M. K. Beograd. Sajnos, Jugoszláviában semmiféle törvényes intézkedés nincs amely az aggkori biztositást előirná, vagy a munkaadót arra kötelezné, hogy évtizedes alkalmazottjának végkielégitést adjon. Ön épugy háromhónapi, vagy esetleg kétheti felmondást igénnyel, mint az, aki esetleg csak két hónapig van alkalmazásban.

V. B. St. Kanilža. A Zemaljska Hemijska Straža sorsjegyeinek kisorsolásáról mi sem kaptunk jegyzéket. Sziveskedjék a sorsjegykibocsátóhoz fordulni.

Miért. Nem egészen réossz vers, gondosabb kidolgozást érdemelne.

S. S. Feketics. A gramofonok és fonográfok után 100 kg.-ként 1980 din. maximális és 1540 din. minimális behozatali vám, a lemezek után pedig ugyancsak 100 kg.-ként 1430 din., maximális és 1100 din. minimális vám fizetendő. (687. és 689. vámtétel).

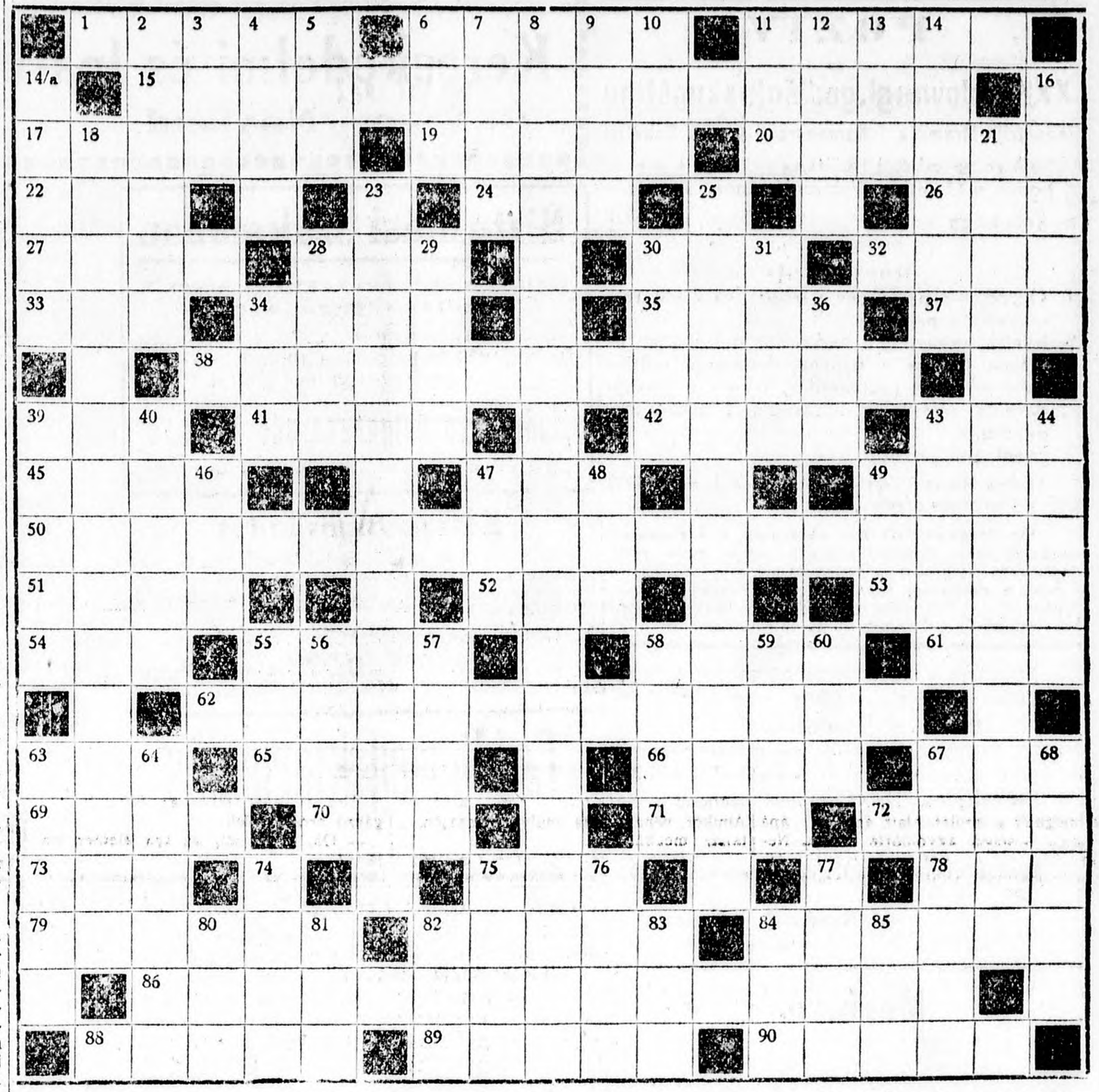
H. T. Senta. A szegedi bábaképző bizonyitványa érvényesithető Jugoszláviában. Az oklevelet nosztrifikáljak. Ehhez nem feltétlenül szükséges az államnyelv tudása.

Festőnő. »Kisértés«. Sem formailag, sem tartalmilag nem tökéletes. Ajánljuk, hogy olvasson sok verset és csak azután kezdjen el verset irni.

O. F. Mali Idjoš. Vrbaski put. Ha van utlevele, akkor 60 dinárért nálunk kaphat vásári igazolványt Budapestre, a mellyel a magyar vasuton féláron utazhat. A jugoszláv vasuton is van valami kedvezmény. Egyéb költség nincsen.

»Világkörüli ut« Sečanj. Váltson utlevelet és kérjen vizumot az illető országokra.

Keresztsoros rejtvény

Vizszintes sorok:

1. Mindenfajta földi jó
6. A »Varázskeringő« zeneszerzőjének keresztneve
11. Lyonnál torkollik a Rhóneba
15. Drégely Gábor egyik világsikert aratott darabja
17. Irószer
19. Alpesi tartomány
20. Kudarcot, balsikert jelent
22. Afrikai nép
24. Idegennyelvü kötőszó
26. Az ügyetlen követi el
27. Dehogy is valóság!
28. Afrikai kérédző állat
30. Ango férfinév
32. Könnyü szórakozás
33. Madár
34. Holtbiztos — jassznyelven
35. Egy kétbetüs igének egyik jelenidejü alakja
37. Keskeny hézag
38. A legrégibb magyar nyelvemlék
39. Templom
41. Hires pesti motor-dynamó gépgyár
42. Az arab néphit rossz szelleme
43. Pezsgő — idegen nyelven
45. Örökség lehet ilyen is
47. Arab név
49. A kék szin egyik árnyalatát nevezzük igy
50. Közmondás
51. Helyhatározó
52. Olasz női név
53. Elektromossági szakkifejezés
54. Három azonos betü; rövidítése egy sportjelszónak
55. Nép, északra a hazája
58. Nyulszivü teszi
61. Öreg bácsi
62. A mezőgazdasági termelés modern rendszere

A megfejtők között 1 darab kézifestésü hirlapta tót fogunk kisorsolni.

63. Női becézö név
65. Érces hang tesz igy
66. Két, rövidítésnek sürün használt betü fonetikus kiejtése
67. Szarvas
69. »Gyürü« idegen nyelven
70. Enyém idegen nyelven
71. Kép, szobor is van ilyen
72. Dallam, melódia
73. 50. vizszt. 9., 6., 4-ik betüje
75. Ázsiai nép
78. Sulyos teher
79. A vérszegénység tudományos neve
82. Ezt nevezik a futballban pechnek
84. Az uralkodó közvetlen környezetében teljesit szolgálatot
86. A renaissance egyik legnagyobb lángelméje
88. Szin
89. Az erős fény hatása ilyen
90. Több, mint:esik

Függőleges sorok:

2. Mithológiai alak
3. Kovács, lakatos használja
4. Dóczi Lajos hires vigjátéka
5. Madár.
6. Égitáj idegen neve
7. Indiánus törzs
8. Hires klasszikus operett cime
9. Lásd 53. vizszintest
10. Az 50. vizszintes 16., 5. és 7-ik betüje
11. Főnök — szerbül, fonetikusan
12. A 72. vizszintes (ékezete nélkül)
13. Kozmetikai cikk
14. Homeros Iliasának egyik alakja
14/a. Nem jó, helytelen
16. Egyik európai állam uralkodója
18. A »Csárdáskirálynő« egyik zeneszáma
21. A 15. és 30-as földrajzi szélességi fokokon belül érvényes egységes idő
23. A rotor-hajó feltalálója
25. Élclap
28. Mértani test
29. Magyarországról emigrált festőmüvész
30. Birtokos névmás
31. Lásd 32. vizszintest
34. Nap — idegen nyelven
36. Ásvány
39. Görög mithoszi nőalak
40. A francia községek elöljárója
43. Takarmány
44. Az apostoli hitvallás latin szövege kezdődik e szóval
46. Ökröt fognak elébe
47. Az áramerősség mértékegységének rövidítése
48. Női név
49. Menyasszony
55. Első tünete a legtöbb betegségnek
56. Villamos battéria
57. A római polgár öltözete
58. Ötlet
59. Esemény
60. Nemzet
63. ... sem maradt belőle
64. Női név
67. Kegy, hála latin szóval
68. Polinézia népfaj
74. Hegy Jeruzsálemben
75. Szőlőnek van
76. Az »Aranyember« Timár Mihály fia
77. Vendéglőben szolgálják fel
80. Éppen ellenkezője az 58. vizszintesnek
81. Női név, a középső betüt kettőzve
82. Kutya-nyakravaló
83. Régi suly
84. Számnév
85. Német mássalhangzó

NYILT-TÉR

1980

Garay Ella

DIVATSZALON, ALEKSANDROVA ULICA 11

Tisztelettel értesiti vevőit és ugy a szuboticai, valamint vidéki úrihölggeket, hogy háromhónapos külföldi tanulmányútjáról hazaérkezett és működését kibővitett tudással és tapasztalatokkal ujból megkezdte

POZIV

na

XXII. redovnu gl. godišnju skupštinu

Industrije Mramora i Kamenoreza d. d. u Subotici

koja će se održati 18. marta 1928. god. prepodne u 11 sati u društvenim kancelarijama na koju se gg. deoničari ovim pozivaju, da izvole prisustvovati.

Dnevni red:

1. Odredjenje perovodje i izbor dva člana, radi overanja zapisnika.
2. Izveštaj upravnog i nadzornog odbora, prikaz računa bilance i uspeha, donašanje odluke kako po ovim predmetima, tako i u pitanju davanja razrešnice upravnom i nadzornom odboru.
3. Eventualni predlozi.

Račun bilance i uspeha može se od 1. marta 1928 god. u društvenim prostorijama videti.

Gg. deoničari, koji žeIi učestvovati kod glasanja i upotrebiti svoja dioničarska prava, neka izvole svoje deonice sa neisplaćenim kuponima pre skupštine, barem 2 dana, u društvenoj kancelariji, VI., Gimnazijska ul. 3., deponovati. — Priznanica o deponovanim deonicama važi kao legitimacija prilikom pristupa na skupštinu. — 1999

Értesitjük a m. t. vevőközönségünket, hogy a külföldi tanulmányutunkon személyesen beszerzett egyes modellkalapjaink és a legujabb tavaszi és nyári divatformáink megérkeztek és az eddigi elismert szolid áron kerülnek eladásra.

Női selyem-, filc- és szalmakalapok, továbbá férfikalapok átformázása a legujabb divat szerint.

Mindennemü női és férfikalapkellékek olcsón kaphatók.

Braća M. Vitanović

I., Sokačka ul. 4

Meghivó.

A *Szuboticai Népkör* 1928. év március hó **18-án**, határozatképtelenség esetében pedig 1928. március 25-én, délelőtt 10 órakor

évi rendes közgyülést

tart, melyre a kör tagjai ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki jelentés az elmult 1927. évről.
2. Az 1927. évi zárszámadás és az 1928. évi előirányzat előterjesztése.
3. Az 1927. évi felmentvény megadása és az 1928. évi előirányzat megszavazása.
4. Az évi tagdij megállapitása.
5. A beérkezett felebbezések tárgyalása.
6. A közgyülés határnapja előtt 8 nappal beadott inditványok tárgyalása.
7. A megüresedett állások betöltése.

a) Elnök, b) ügyvezető elnök, c) helyettes háznagy, d) pénztárnok, e) 5 pótválasztmányi tag, f) az esetleg még megüresedő állás.

Amennyiben a közgyülés március 18-án nem lenne határozatképes, ugy az ezt követő 1928. március 25-iki közgyülés a megjelentekre való tekintet nélkül minden kérdésben dönteni fog.

Szubotica, 1928. március 1.

Dr. Nagy Ödön, h. elnök

Eladó föld

Az özv. Polyák Pál Ferencné Jankovics Veronának a sentai határban fekvő 25 ker. láne szántóföldjét a rajta levő tanyai épületekkel együtt közjegyzői meghatalmazás alapján örök áron eladom.

Közelebbi feltételek irodámban megtudhatók.

Dr. Biró Károly

ügyvéd, Sentán

2083

Törlesztéses (amortizációs) és kamatozó

jelzálog-kölcsönöket

előnyös kamatozással folyósit

Kereskedelmi és Iparbank

Novisad

770

913 Az eredeti **Perinum** fenyősósborszesz csak lapos üvegekben és **elefántfej** védjeggyel van ellátva.

שׁל פּסח

Husvéti cukor

SUGÁR MANÓNÁL

Subotica

0481 Telefon 47.

Biztositási szakmában

jártas fiatal tisztviselőt keres k Irodai szolgálatra.

Szerb, magyar és német nyelvtudás elengedhetetlen feltétel. Irásbeli ajánlatot mindhárom nyelven 1998

„Jadransko Osiguravajuće Društvo"

SUBOTICA, Jelačićeva ulica 5. cimre kérek

Köszönetnyilvánitás

Bajmok község képviselőtestülete tagjainak és mindazoknak, akik szives támogatásukkal községi orvos a történt megválasztásomat elősegitették, ezuton mondok hálás köszönetet.

Bajmok, 1928 március 4.

Dr. Milojević Momir

2441 községi orvos

Csődtömeg kiárusitás

A fizetésképtelen N. Dimović, novisadi cég, csődtömege 1928 március 10-én, délután 3 órakor, nyilvános árverésen dr. Tibor Dezső novisadi ügyvéd irodájában (Wilsonov trg 6.) eladatik. Eladásra kerül a legtöbbet igérőnek egészben vagy darabonként is: különböző füszer- és vegyesáru, kocsikenőcs, mázsa, *3 nagy Wertheim-kassza, egy villanyerőre berendezett komplett kávépörkölő-készülék hütővel* (glaciatorral), iróasztalok, székek, hordók, használt fa- és pléh-fiakker, teherautomobil, ládák stb. Az árverés feltételeiről, a leltár értékéről és megtekintéséről felvilágositásokat ad alulirott csődtömeggondnok naponta irodájában délután 4—5 között. 1834

Dr. Djurica Nedeljković ügyvéd

N. Dimović cég csődtömeggondnoka

Novisad, Futoški put 7

Magyar vizum nem szükséges

Kedvezményes vasuti utazás

Budapestre és vissza

1928 március 20.-tól március 28.-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vizum nélkül léphető át és a vizum Budapesten 50%-os kedvezménnyel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosit.

Ugyancsak ezen idő alatt a Budapestre és vissza való utazásra lényeges vasuti díjmérséklések alkalmaztatnak.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére vonatkozó igazolványok a budapesti és Mezőgazdasági Tenyészállatkiállitás alkalmából adatnak ki és az igazolványok a kiállitás kétszeri megtekintésére is feljogositanak. (1928. márc. 22—26.) Ezen igazolványok 60 dinár és portó beküldése ellenében kaphatók a Bácsmegyei Napló szuboticai, noviszádi, velikibečkereki és szombori kiadóhivatalaiban, Ilirlap kiadóhivatalában, nemkülönben:

Szuboticán: a Kereskedők és Gyárosok (Lloyd) Egyesületében, az Általános Hitelbanknál és a Közgazdasági Banknál.

Noviszádon: az Agrária Szövetkezetnél, Kereskedelmi és Iparbanknál, a Putnik Utazási Irodánál, Hoffher és Schrantz,

Velikibecskereken: Takarékpénztár, Schenker & Komp. Filiale (Aleksandrova ul. 13.).

Szomborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Bácskai Gazdasági Egyesület.

Szentán: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete.

Pancsevón: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Népbank R.-T.

Topola: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete.

Novivrbas: Takarékpénztár R.-T., Mezőgazdasági Bank.

Szenta: Szentai Gazdakör, Novosel János titkár.

Kula: Hitelbank R.-T.

Velika Kikinda: Központi Takarékpénztár.

Odzsaci: Hódsági Takarékpénztár.

Csakovec: Horvát Általános Hitelbank.

Sztari Becsej: Potiska Banka.

Vrsac: Szerb Iparbank R. -T.

Beográdban: »Putnik« Utazási Iroda, Hálókocsi Társaság, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.), Utlevélhivatal és Magyar Kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya (Palata Akademia Nauka, tel. 20—23).

Kivonat az önkéntes árverési hirdetményből.

A vb. Filip Mihály és Antal prigl. sv. ivani lakosok csődválasztmánya tudatja, hogy a vagyonbukottak tulajdonát képező, alább részlegezett ingatlanok *1928 évi március hó 11-én délután 2 órakor* a Prigr. Sv. Iváni községházban dr. Obláth Hugó csődválasztmányi jegyző és dr. Telegdi Sándor csődtömeggondnok közbenjárásával, nyilvános, önkéntes árverés utján el lesznek adva.

Eladásra kerülnek:

1. 1070/1—C—1 helyrajzi számu egész ház, 240 négyszögöl területen, amely a gyár épületét képezi. Kikiáltási ár 50.000 dinár.
2. 632. és 633 helyrajzi számu ház és udvar fele. Kikiáltási ár 40.000 dinár.
3. 3844 helyrajzi számu szántó fele. Kikiáltási ár 4620 dinár.
4. 3951 helyrajzi számu szántó fele. Kikiáltási ár 1587 dinár.
5. 4361 és 4362 helyrajzi számu szőlők, 6357 és 6356 helyrajzi számu bara, illetve ut fele. Kikiáltási ár 2678 dinár.
6. 2883/152 helyrajzi számu szántó fele. Kikiáltási ár 1365 dinár.
7. 1002, 1003 és 1006 helyrajzi számu ház, udvar és belsőségek fele. Kikiáltási ár 18278 din.

Az ingatlanok a kikiáltási ár ¾-dán alul el nem adatnak.

A bánatpénz a kikiáltási ár 10%-ka. A csődválasztmány fenntartja magának a jogot, az árverést jóváhagyni, illetve annak jóváhagyását megtagadni.

A további részletes feltételek megtudhatók dr. Telegdi Sándor csődtömeggondnok, apatini ügyvéd irodájában és a Prigr. Sv. Ivani községházban.

Sombor, 1928. évi február hó 5-én.

Dughagymát

hagymát, I-a rózsaburgonyát, válogatott vetőburgonyát, Woltmann rózsaburgonyát, I-a préselt szénát legjobban és legolcsóbban szállit

LEDERER JENŐ

bank és bizományi üzlete, főelék- és gyümölcskivitel

NOVISAD, Vilson-tér 7. Telefon: 22—14

1790 Raktár: Temerinska ulica 38

P. & C. HABIG és PANIZZA kalapok, valamint I.B.O. uri és női harisnyák egyedüli lerakata csak VUKOVICS GERŐ cégnél Subotica, hol a legszebb és legizlésesebb uri divatcikkek kaphatók. — Szolid árak, pontos kiszolgálás

TAVASZI
női kabát- és ruhaszövetek

nagy választékban raktárra érkeztek
SZÉKELY
divatáruházába
Subotica

2100

Tavaszi-nyári angolszövet
Ujdonságok
Salon-, uccai, sportöltönyök
Felsőkabátok

M. Petrović és D. Kraus
férfi-szabók
NOVISAD

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegyei Napló részére
Molnár Sz. Vince
vesz fel.

A legelegánsabb **modell kalapok** és a legnagyobb **választék** egyedül **„Eszterkánál"** található a Korzón. Sikkes **selyemkalapok** 100·— dináron alul is. 1624

Utazóközönség figyelmébe!

Uj elegáns autóbuszjárat
Novisad—Žabalj—Vel. Bečkerek között

Az autóbusz f. év március 6-án indul meg. Indul Novisadról a Hotel „SLOBODA" elől 6·30 órakor, érkezik Vel. Bečkerekre 9 órakor. — Vel. Bečkerekről indul a Hotel „VOJVODINA" elől 1·30 órakor, érkezik Novisadra 4 órakor.

Utazási ár 80 dinár személyenként.

Veljković Andra, tulajdonos.

2153

Poziv.

Pokopno Društvo Subotičkih Posednika održaće svoju godišnju

redovnu skupštinu

11. marta, u slučaju ne sposobnosti 18-og marta 1928 god. poslepodne u 3 sati u staklenoj prostoriji »Pivare Nenine« (bivše Hungária), na koju društvene članove učtivo se pozivaju.

PREDMET:

1. Predlog zaključka 1927. god.
2. Predlog davanje dispenzacije.
3. Rešenje po naredbi Ministra Trgov. i Industrije preinačenje pravila ili likvidiranje drustva.

Predsedništvo.

Meghivó.

A szuboticai gazdák temetkezési egylete 1927 március hó 11-én, határozatképtelenség esetén 18-án, délután 3 órkaor a »Pivara Nenina«, (volt Hungária) udvari üvegtermében

évi rendes közgyülést

tart, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. 1927. évi zárszámadás előterjesztése.
2. Határozathozatal a felmentvény megadása iránt.
3. Keresk. és iparügyi miniszter rendelete alapján alapszabály módositás, vagy az egylet felszámolás iránti határozathozatal.

Szubotica, 1928. március hó 2-án.

2082 *Elnökség.*

Bunjevačka Prosvetna Matica u Subotici.

Oglas.

Upravni Odbor »Bunjevačke Prosvetne Matice« u Subotici traži jednog poslužitelja. Ko hoće da reflektira ima da pošalje ponudu Upravnom Odboru do 1. aprila 1928. god.

Uslovi su sledeći:

1. Ima stan, osvetlenje i ogrev.
2. Dužan je sve lokale u redu uzorno i čisto držati.
3. Odgovoran je materijalno za »Matičin« inventar, te zbog toga mora imati materijalnog imetka za garanciju.
4. Dužan je sakupljati članarinu i raznositi pozive za sednice.
5. Mora imati lično pravo za točenje pića.

Subotica, 1. marta 1928. god.

Upravni Odbor
2146 *»Bunjevačke Prosvetne Matice.*

Bunjevačka Prosvetna Matica u Subotici.

Oglas.

Upravni Odbor »Bunjevačke Prosvetne Matice« 11. marta 1928. god. pre podne u 10 sati izdaće na javnoj dražbi, na licu mesta, pod zakup, na jednu ekonomsku godinu t. j. do. 1. oktobra 1928. god., tako zvanu »Poštansku zemlju« iza konjičke kasarne u parcelama po 5 jutara.

Polovina zakupnine ima se odmah na licu mesta isplatiti, a druga polovina 1. juna 1928. g.

Subotica, 1. marta 1928. god.

Upravni Odbor
2147 *»Bunjevačke Prosvetne Matice«.*

A Bogojevo-Vajska-Živai ármentesitő és belvizlevezető társulat töltés erősitési és magasitási munkálatok végzésére

keres

kordés és kocsis szakmányosokat

akik a munkákat a társulat házikezelésében végeznék.

A társulat 100 méteres távolságra 11 dináros kezdőárat fizet, azonkivül a társulat fizeti a betegsegélyző járulékokat és a munkásadót is.

Az érdeklődők jelentkezzenek Bogojevon a társulati irodában, vagy pedig mindjárt kint a töltésen Bogojevotól Plavnáig. 2133

Hirdetmény.

A *Bárány-szálloda részv.-társaság* 1928. évi március 18-án déli 12 órakor tartja

rendes évi közgyülését

Szuboticán, a Preradovića ul. 18. sz. a. irodahelyiségében a következő tárgysorozattal:

1. Jegyzőkönyvvezető és két hitelesitő kijelölése.
2. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés, a mérleg és eredményszámla előterjesztése, ezek felett való határozathozatal, nemkülönben az igazgatóság és a felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyalása.
3. Behajthatatlanná vált követelések leirása.
4. Igazgatósági tagok választása három évre.
5. Felügyelőbizottsági tagok választása egy évre.
6. Esetleges inditványok.

A közgyülésre ezuton hivja meg a t. részvényeseket *az igazgatóság.*

Račun bilanca 31. decembra 1927.

Račun blagajna Din. 12883.50; Račun nepokretnina Din. 1800000.—: Račun gubitak Din. 27116.50. Svega Din. 1840000.—

Račun Dionica Din. 1000000.—; Račun tekući Din. 840000.—. Svega Din. 1840000.—.

Račun gubitka i dobitka 31. decembra 1927.

Račun troškova Din. 196254.25; Račun gubitka i dobitka 1926. Din. 30862.25. Svega Din. 227116.50.

Račun kućarina Din. 200000.—; Račun gubitka i dobitka 1927. Din. 27116.50. Svega Din. 227116.50.

U Subotici, 31. decembra 1927.

Akcionarsko Društvo Hotel Jagnje
Upravni odbor.

Ispitano i nadjeno za ispravno:
U Subotici, 31. decembra 1927.

Nadzorni odbor.

Hirdetmény.

A *»Labor« házépitő részvénytársaság* 1928. évi március 18-án déli 12 rakor tartja meg a

rendes évi közgyülését

Suboticán, a Preradovića ul. 18. sz. a. irodahelyiségében, a következő tárgysorozattal:

1. Jegyzőkönyvvezető és két hitelesitő kijelölése.
2. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés, a mérleg és eredményszámla előterjesztése, ezek felett való határozathozatal, nemkülönben az igazgatóság és a felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyalása.
3. Behajthatatlan követelések leirása.
4. Igazgatósági tagok választása három évre.
5. Felügyelőbizottsági tagok választása egy évre.
6. Esetleges inditványok.

A közgyülésre a t. részvényeseket ezuton hivja meg *az igazgatóság.*

Račun bilanca 31. decembra 1927.

Račun blagajna Din. 258913.—; Račun nepokretnina Din. 663000.—; Za gubitak 1927. Din. 78087.—. Svega Din. 1000000.—.

Račun Dionica Din. 1000000.—. Svega Din. 1000000.—.

Račun gubitka i dobitka 31. dec. 1927.

Za gubitak 1926. (god. do) Din. 86384.50; Račun troškova Din. 81452.50. Svega Din. 167837.—.

Račun kućarina Din. 89750.—: Za gubitak 1927. Din. 78087.—. Svega Din. 167837.—.

U Subotici, 31. decembra 1927.

Akcionarsko Društvo »Labor«
za gradjenje kuća
Upravni odbor.

Ispitano i nadjeno za ispravno:
U Subotici, 31. decembra 1927.

Nadzorni odbor.

Tavaszi szezonra
megérkeztek legujabb kész
Férfi és gyermekruhák
legszebb választékban. Továbbá legmodernebb és legfinomabb eredeti
Angol férfiszövetek
öltönyök részére különféle és csak
Szabott árakban!
Wiegenfeld Jaša, Novisad
Kr. Petra 13
1252

Gyümölcsfáit permetezze
VOCKA
gyümölcsfa-karbolineummal, mely elpusztitja az összes **kártevőket.** Gyorsan és olcsón szállit **Bröder és Kovács, Novisad, Futaki ut 43.**
Sürgönycim: Balkovács. Telefon 20-84
2015

15—16. századbeli értékes

könyvek és festmények

iránti komoly érdeklődők közöljék címüket: Értékes régiségek" jelige alatt e lap kiadóhivatalával. 2119

REUMA

Köszönőlevél

„Radio Balsamika" laboratórium

Beograd

Kosovska 43

Az 1926-os évben pontosan 28 hétig nyomtam az ágyat, annyira elhatalmosodott fájdalmas reumám. Amint azonban az Ön RADIO BALSAMIKA gyógyszerét kezdtem használni, két üveg teljesen megszabaditott fájdalmaimtól, talán a haláltól is, mert a betegség hihetetlenül legyengitett. Hála, elsősorban Istennek, másodsorban Önnek, oly egészségesnek érzem magam, mint az elmult 32 évben még soha. Az orvosságot itt nálunk mindenki dicséri, a betegeknek ez az egyetlen reménysége, mert eddig mindenkinek, aki ezt a gyógyszert használta, nagy mértékben segitett. Van egy barátom, aki szintén sokat szenved a reumától, amiért is kérem, hogy küldjön utánvéttel még egy üveg RADIO BALSAMIKA-t. A fent leirt gyógyeredményekért örökké hálás vagyok Önnek.

Danilov Grad, 1927. junius 20.

Radosav Sekulić.

A **Radio Balsamika** *gyógyszert készíti, árusítja és postai utánvéttel szállítja* **Dr. I. Rahlejev „Radio Balsamika" laboratoriuma** *Beograd, Kosovska 43 és kapható minden jobb gyógyszertárban és drogériában.* 2043

Mielőtt építkezéshez mész-,

cement-, gipsz-, oltottmész-, fedőlemez- vagy más építkezési anyagokban, vagontételben vagy kisebb mennyiségben **szükségletét beszerezné, kérjen ajánlatot**

Sipos Sándor mészterméktől

SUBOTICA, I. Sokolska (Gomokötő) ul. 6. Telefon 863 és 867

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbítunk. Kérdezősködésekben válaszbélyeg mellékelendő.

LEVELEZÉS

Zagreb. Közbejött akadályok miatt egy nappal később érkezem 6-kor. 2069

Barna bánáti fiu levelezne intelligens gazdagabb leánynyal, aki unalmas életét felviditaná. Leveleket »Házasság nincs kizárva« jeligére a kiadóba kérek. 1968

Középkorú csinos független uriasszony idősebb vagyonos ur barátságát keresi, ki őt anyagilag támogatná. Bővebben »Eros« ügynökségnél.

Harminchárom éves barna férfi fiatalasszony vagy leány diszkrét ismeretségét óhajtja. Leveleket »Anonimus« jeligével a kiadóba kérek. 2126

Drága olasz tipusom! Kérlek, jöjj vissza a Te Nyuszidhoz. 2058

HÁZASSÁG

Molyik 30 éven felüli, önálló, szolid, komoly iparos vagy kereskedő volna hajlandó egy jobb házból való, feltétlen tisztességes, házias molett leányt feleségül venni, hozománya 15—20.000 dinár és szép kelengye. Kimeritő ajánlatokat »Vidéki« jelige alatt e lap kiadóhivatalába kér. 2084

Két fiatal gyáros megnősülne egyenként cca egymillió dinár hozománnyal. Saját vagyon körülbelül ugyanannyi. Fényképes leveleket »Egy aranymillió« jeligére a kiadóba. 1980

Vidéki fűszerkereskedő, önálló, 32 éves, róm. kat., nősülés céljából urileány ismeretségét keresi. Kizárólag intelligens és erkölcsös hölgyek fényképes ajánlatát a kiadóba kérem »Vidéki kereskedő« jeligére. Diszkréció becsületszóval garantálom. 2003

Nősülni óhajt 30 éves, felesége hibájából elvált községi aljegyző. Leveleket »Jószivü és boldog jövő« jeligére a kiadóba kérek. 2006

FOGLALKOZÁS

Nemzetközi házasságközvetitő iroda minden megbizásnak pontosan eleget tesz. »Amor« házasságközvetitő iroda Temesvár, Románia, Kossuth Lajos ucca 21. 11993

Nőifodrász, elsőrendű munkás, ki a vizondolálást is tökéletesen érti, azonnali belépésre felvétetik. Regine Haecker nőifodrász, Pančevo. 2007

Intelligens urileny ajánlkozik szerb családhoz 2—3 gyermek mellé. Ajánlatokat kér »Gyermekszerető« jeligére a kiadóba. 2097

Fiu tanoncnak felvétetik. Vidić és Abramić férfiszabóknál, Városháza épület. 2088

Szobaleányt keresek. Jelentkezni Trumbićeva ul. 14. délelőtt 11-ig. 2091

Tőkés társat keresek igen hasznos találmány kiaknázásához. Zalesky, pošt. fah 63. Subotica. 1876

Kifutófiu azonnal felvétetik. Drenkovics János cégnél Skotus Viator ul. 2067

Szeplő, májfolt, pattanás végleges eltüntetése csakis a törv. védett **„Pompadour"** krémmel eredményes! — **Szépségápolás** modern gépekkel, szemölcs, hajszálak végleges kiirtása garantált a **POMPADOUR** kozmetikai szalonban. Papné és társa Subotica, Paje Kujundžićeva 3

Utazóbőröndök,

aktatáskák, női ridikülök, pénz-, szivar- és cigarettatárcák, óriási választékban olcsón kaphatók **Schager Henrik** bőröndös és bőráru speciális szaküzletében, Subotica, Aleksandrova ulica 1.

Javitásokat, megrendeléseket szakszerüen vállal. 11422

Keresek azonnalra szerény fizetéssel pénztárnoki, raktárnoki, segédhivatalnoki állást. Cim a kiadóban.

Gazdasszonyt keres magános fiatal tisztviselő. — Ajánlatokat »Csendes otthon« jeligével a kiadó továbbit. 2005

Zongoraórákat kezdők részére olcsón adok. Cim a kiadóban. 2121

Müszövők figyelmébe! Agilis urinő, ki a hölgyvevőkörben nagy ismeretséggel bir, elvállalna müszövő képviseletet. Ajánlatokat »Képviselőnő« alatt a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalba. 2120

Jó házból való fiut szabótanoncnak felvesz Gstalter Mátyás, VI., Vukovićeva ul. 45. 2102

Jó házból való fiut, ki szerből is beszél, tanoncnak fölveszek. Hunyadi Antal vaskereskedő, Sekić. 2110

Jobb megjelenésü intelligens asszisztensnőt keresek, lehetőleg azonnali belépésre. Dent. Reményi fogászati rendelő. 2087

Ecetmestert, elsőrendű szakembert keresek nagyobb macedon város részére jó fizetéssel és gyártási jutalékkal. Dr. Fodor Otto, kemičar, Velikibečkerek. 2052

Fényképész, fiatal, önálló, keres fényképésznőt társul vagy fizetéssel megegyezés szerint. Ellátásról gondoskodom. Ajánlatokat »Fényképész« jeligére a kiadóba kérek. 2057

Intelligens leány házikisasszonynak vagy idősebb háztartáshoz ajánlkozik. — Leveleket »Megbizható« jeligére kiadóba kér. 2046

Papucsossegéd állandó munkára felvétetik. Szükség esetén lakást is adok. Szekér Sándor, VIII. 2047

Gazdaságba gépésznek vagy kulcsárnak ajánlkozik Tügyi Sándor, Subotica, Mirna ul. 9. 2053

Fogtechnikus perfekt, azonnali belépésre állást keres. Hajnal, Novisad, Darányi telep. 2013

Dauerposten

In schöner Waldstadt Sachsens. **KONTORISTIN** per sofort oder später aufgenommen, welche die ungarische Sprache in Wort und Schrift beherrscht, auch Kenntnisse in der kroatischen, serbo-kroatischen, ev. rumänischen Sprache besitzt. Gehalt Din. 2.200— und angemessene Reisespesenvergütung. Familienanschluss gestattet. Deutsch geschriebene Offerte ev. mit Lichtbild unter „Neue Heimat" an das Annoncen-Bureau „Reklame", Wien IX., Hernalsergürtel 30 20 6

Pékek figyelmébe!

Mindennemü pékmühelyberendezés

Živko Kozarev

NOVISAD, Temerinska ul. 67

Minden elképzelhető pékmühelyberendezés saját kivül szárazon kidolgozott péklapátok és nyelek

Ajánl épitőm alert pék-kenyerek készitéséhez 1169/8

M. Mogin garázs

Novisad Temerinska 49.

Vállalja autók teljes javitását és kárpitozását.

Vlad 2 drb. 501-es Fiat au ót teljesen kijavitva és egy 1½ tonnás Fordteher utót 20 9

Seprügyárosok

kérjenek ajánlatot nyelekre

Hauer József

szentai fakereskedőtől

215

Megjelent! **!!** **Megjelent!**

KÉPES VASÁRNAP

A vajdasági magyarság egyetlen képes irodalmi és társadalmi hetilapja. Kapható mindenütt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Subotica, Šenoe ulica 12.

Ára 5 dinár! **Ára 5 dinár!**

Kérjen ingyen mutatványszámot!

AIDA Albina ulica (huspiac mellett) **Damburirozás, fehérneművarrás és -himzés, gobelin, rece, reliefhimzés, selyemfestés, stb**

Elhelyező irodámba keresek és ajánlok szállodai és jobb háztarásbeli személyzetet. Főpincért, éthordót, szobaasszonyt, kaszirnőt nevelőnőt, házvezetőnőt, szakácsnőt és portást kaucióval stb. Lang Agentura Szubotica Pašićeva ul. 3. I. 2137

Betegtoló kocsi és magánhajtásu kocsit 3 gumi kerékkel készit járni nem tudó betegek részére vidékre is Aleksander Ignác mehanikus Szubotica, I. kör, Szokolska ul. 1 szám. 2138

Férfi *és angol női* szabómester szabász, vagy munkás állást keres. »Szerény fizetéssel« jeligés levelek a kiadóba. 2139

Keresek többévi gyakorlattal biró, nem okleveles gyógyszerészsegédet, aki a receptura és a laboráló munkában kellő jártassággal bir. Az ajánlatban a vallás és kor, valamint az is feltüntetendő, hogy pályázó hol és meddig működött. Szerb, magyar és német nyelv szükséges. Az állás április 1-én betöltendő. Mály László Kula 1962

Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak mielőbbi elhelyezésével »Eros« ügynökség foglalkozik legolcsóbban.

Fiatal mechanikus segédet keresek azonnali belépésre. J. Andriska Szubotica, Jelašićeva ul. 2150

Vallásos zsidó háztartásba oly nőt keresnek, aki a főzést is ellátja. Cim a noviszádi kiadóban. »Vallásos zsidónő« jelige alatt. 2154

Solides Fräulein, aus gutem Hause sucht Stelle als Stütze der Hausfrau, auch zu Kindern. Olga Müller, Dobova ob Save (Slovenien). 2124

Erzieherin, mit französischer Sprache, gutem Klavierspiel und Klavierunterricht sucht Posten. Adresse in der Administration. 2111

Füszer- és rövidáru szakmában jártas, Felsőbánátban jól bevezetett, megbizható utazó felvételtik. — Ajánlatok fényképpel »Szorgalom« jeligére a kiadóba. 2116

Szolid urileány vagy iskolásleány teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban. 2122

Fiatal segéd konfekciós szakmából kerestetik. Jaša Wiegenfed, Noviszad Kralja Petra ul. 13. 2143

Cukrászsegéd, ki gyárban, mint laboráns, huzamosabb ideig működött, állást keres. Vaja Ferenc, Vršac, Nevesinje 4 2158

Bankhivatalnok, perfekt horvát-német levelező, mérlegképes könyvelő, napi 1—2 órai irodai munkát keres. Cim: Radio Reklam Jugoszlávija Szubotica telefon 8—20. 2080

Deutsches Fräulein, gesetzten Alters geprüfte Lehrerin, sowie Kindergartenkurs, sucht Stelle zu Kindern vom 4 Jahre aufwärts. O. Puch Ljubljana, Gradišče 8, Visokopritličje. 2065

Mészégetőmester kerestetik Cim a kiadóban. 2072

Fogtechnikust, csakis elsőrangut, március 15-ére alkalmazok. Dent. Román, Subotica. 2016

Mindenes szakácsnő tanyára kerestetik. Németül tudók előnyben. Cim a kiadóban. 1872

Gyermektelen házaspár keres mielőbbi belépésre alkalmazást. A férj szobainasi, vagy irodaszolgai, a felesége elsőrendü szakácsnő. Vidékre is elmennek. Cim a kiadóban. 2038

Mintalakatos állást keres. Cim a kiadóban. 2044

Állandó munkát kaphat jó fizetéssel több vascsiszoló munkás Csak önálló munkások jelentkezzenek, akik gvermekkocsigyárban már dolgoztak, előnyben részesülnek. Viktoria gyermekkocsigyár R. Leppich Indjija. 2045

Tőkés társat keresek beogradi jóforgalmu vizvezeték szerelési üzletem kibővitésére. Ügynökök kizárva, csak személyesen tárgyal Weisz Emil okleveles mechanikus, Beograd, Knez Mihajlova utca 45. 2024

Megbizható, józan, nőtlen soffőr aki gazdasági kovács munkát is végez azonnali belépésre kerestetik. Balogh gazdaság Saján. 1906

Állandó szinházi kellékest keres a Népkör, aki fizetését esetről-esetre kapná. Pályázatok a fizetési igények megjelölésével a Népkör elnökségéhez intézendők. Beadási határidő március 17. 1995

Je cherche une dame francaise (on russe) qui pourrait aller se prommener avec deux jennes filles chaque soir. Adresse dans l' administration. 2021

Lohnmühle in einer Stadt Banats mit guter Umgebung günstig zu verkaufen. Adresse in der Administration. 2009

Órakönyvelést, irodai munkát otthonra is olcsón vállal hivatalnoknő. Cim a kiadóban. 2073

Nevelőnőnek nyelv- és zenetudással és anélkül, angol, francia és birodalmi német gyermekkertésznők, házilányok, nép- és liceumi tanitónők, zene- és gyógypedagógusnők közvetitését a leglelkiismeretesebben végzi: Pädagogenbund, Wien IV., Karlsplatz 7. 429

Jutalékként kifizetjük az 1. és 7. részletet állami értékpapirok eladása után (évenkint 8 huzás), amelyek biztositással vannak egybekötve. Képviselőket keresünk az egész országra Organizaciono Odelenje, Beograd, Zmaj od Noćaja 14. 1401

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriskola (keresk. és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban.

Nevelőnőnek *ajánlkozik* kisebb gyermekekhez szerb-német nyelvtudással, okleveles tanitónő. Esetleg bankban könyvelői állást vállal. Cim a kiadóban.

Biztos jövedelmi vállalkozáshoz 20.000 dináros tőke befektetéssel társat keresek, minden rizikó mentesen. Bővebbet Fr. Kisel, Subotica, Harambašićeva 10. 1918

VÉTEL-ELADÁS

Lakatos és kovács szerszám komplett garnitura présekkel eladó. Bővebbet: »Amerika« közvetitő iroda Szubotica, főposta mellett. 2149

Fodrászüzlet Szentán, több évi szerződéssel olcsón eladó. Érdeklődni: Wünschl Péter fodrász Szenta a zsidótemplomnál. 2148

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és címszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

MEINL GYULA

KÁVÉ ÉS TEABEHOZATALI R.T. ALAPITTATOTT 1862

KÁVÉ

mintafőzést rendez f. hó 8-án egész nap suboticai fiók üzletében Karađorđev tér 2

Ezen alkalommal a cég bécsi néger kávészakácsa fog közreműködni és a kávéfőzés legpraktikusabb módszerét fogja ismertetni.

Az ingyenes kávékóstolóra ezuton hivjuk meg a t. közönséget.

Házak, földek, szőllők, kávéházak, vendéglők, büffék trafikok, iparüzemek megvételre kerestetnek. — Ajánlatok »Eros« ügynökséghez kéretnek. 2142

Malom eladó forgalmas bácskai községben. Feltételek megtudhatók »Eros« ügynökségnél.

Kutfuró-szerszámok eladók, Kmetović Ignácnál Temerin, és Fejős Lajosnál Noviszad, Vodnikova 17. 2155

Gyermekvaságy, fehér, rézdiszitéssel, eladó. Vukovićeva ul. 10. 2088

1½ kapa föld házengedélyvel együtt eladó a Szegedi Szőlőkben és azonnal át adó. Tudakozódások Párhuzamos ut, Mária kép melletti befordulónál. 2085

Kinyitható asztal, székek, szekrény és egy 1000 literes viztartány jutányos árban eladó. Miloš Obilića 1. 2130

Nikkelezett gyermekkocsi, gyermekszék, szalvétaprés, bőrkabát, gyermekketrec eladó. Cim a kiadóban 2129

15—30 HP benzin- vagy szivógázmotort keresek megvételre. Ügynököket dijazok. Kozma Kálmán, Čantavir (Bačka). 2066

Nemes garantált, 4 éves gyümölcsfák, gyökeres szőlővesszők kaphatók: Ruttkay Lászlónál, Menhely mögött. 2115

Fehér bor, 5 hl., literenként 7 dinárért eladó. VII., Jugovićeva ul. 31. 2105

Olcsó házhelyek eladók a Szegedi szőlőkben kedvező fizetési feltételek mellett. Bővebbet dr. Vass Antal ügyvédnél vagy a helyszinén Ruttkay Lászlónál, Menhely mögött. 2114

25 éve fennálló Moró kötélgyártó háza (Vojnička ul) haláleset miatt szabad kézből eladó. Bővebbet. Sombor, Takács ut. 22. 2048

Komlódugvány elsőéves rekordtermésü kertből kapható: Oslobodjenja ul. 11. 2063

Zrinjski trg 14. szám alatt két szoba butor s konyhafelszerelés darabonként is eladó. 2017

Lokomobil, Hofherr-Schrantz-féle, teljesen jó karban, eladó. Basch Vilmos gazdaságában, Čantavir. 1996

Eladó 200□² háztelek lakható melléképületekkel 30.000 dinárért. Segedinski vinograd, Vermes telek. — Cim a kiadóban. 1992

Vojvodinában jól bevezetett gabona és terményüzlet családi okokból átadó. — Ajánlatokat »Biztos jövő« jeligére a kiadóba kérek. 2109

Kisebb-nagyobb modern lakások belteren, üzlethelyiségek szobával, irodák, garzon szobák kiadók. Elköltözés miatt háló, ebédlő eladó. Bővebbet Lang Agentura, Pašićeva ul. 3 I. 2137

Sarokház, posta közelében kényelmes lakásokkal Brozova ulica 20—22, továbbá házak nagy telekkel Bogojevićeva ulica 29—31 eladók. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 2135

Házhelyek kedvező fizetési feltételek mellett eladók a Molcer telken, a Ferrumgyárnál. 2148

Olcsón eladó nagy állvány, mérleg, cimtábla, söntésbádog, viztartály és egyébb tárgyak. Sudarevićeva ul. 85. (Kiskapu). 2140

Benzinmotor, 6 HP, Langsteiner gyártmány, 2-ös Hofherr cséplőszekrénnyel, továbbá Lister-motor, vagy 10 HP benzin, vagy szivógáz meghajtással 4-es Hofherr cséplőszekrénnyel, használt, jó állapotban levők, olcsón eladó Josip Turi, Ridjica 64, Bačka. 2070

Sarokház a várostól három kilométerre, a Mélykuti-i országuton, bármely üzletnek megfelelő, eladó vagy elcserélendő fél lánc szőllőért. Ugyanott egy stelázsi harmincöt fiókkal eladó. Cim a kiadóban. 2078

Házhely a szegedi szőlőkben, a teherárupénztár irányában, Szegedi József szomszédságában, a középparcella 213 □-öl területtel eladó. Érdeklődni lehet: II. kör, Oslobodjenja ul. 140. (Zentai uton) Török András darálómalmában. 2074

Családi okok miatt egy jóforgalmu cukrászda Veliki Becskerek város kellős közepén, igen kedvező feltételek mellett örök áron azonnal eladó. Bővebbet Piking I. ügynökségénél, Velikibecskereken. 2051

Gépész társaimnak! Ajánlom lokomobilhoz a szabadalmazott hőgyüjtőt. Szikra és tüzszekrény léghuzatgátló, husz százalék tüzelőanyagtakarítás. Igen olcsó garantált jó, helyben készithető, nincs öntvény. Vidékre képviselet bárkinek. Csonka Ferenc, Senta. 12037

Szijgyártók, nyergesek részére katonai nyeregállványok, kész nyergek kaphatók Andraši i Drug bőrkereskedés, Subotica, Piukovics-ház. 1349

Rózsaburgonyát vagontételben és kicsinyben legolcsóbban szállit Vladimir Ivkov, Stapar. 1358

Patkanin patkányirtószer doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszertárban és drogeriában, továbbá a **Torontáli Agrárbanknál Veliki Becskereken, Szubotican Hercl drogeria és Kurtes Milos kereskedésében.**

Nemesitett őszibarackfák kicsinyben és nagyban kaphatók. Kazy Mátyás, Kraljevbreg. 1552

Eladó 8 HP cséplőgarnitura a kazán Claiton-Schuttleworth Máv cséplővel. 8 HP cséplőgarnitura Nicholson kazán, Marschal cséplővel. Latyák József, Bajša. 1625

Öcskafémet, vörös- és sárgarezet, ólmot, ónt, vörös- és sárgaréz esztergahulladékot, aluminiumot, akkumulátorlemezeket, ólomhamut, ólombetüket, kliséket, fémsalakot, vasat, öntvényeket vásárol »Calin« kom. društvo Zagreb, Mandaličina 1. b. 1674

Magas jutalék minden befektetés nélkül. Mindenki megveszi. Bővebbet az egyedárusitónál. I. Taub, Subotica. 1926

Komplett keményfaháló, konyhabutor, edények, bognárszerszámok, elköltözés miatt eladók. Nikolics, P. Kujundžićeva ul. 94. 2049

Vennék jó, nagyobb plisszirozó-gépet. Ajánlatot kér Pulai István, Stara Kanjiža, Szent László-ucca 7. 2019

Megvételre keresek használt, de jó állapotban levő 2 rétü sikszitát, egy darab kiőrlő kombinált hengert 600×300 és egy 1-es számu hámozógépet. Ivan Crnjaković mlin, Subotica. 2028

Zongora, kitünő állapotban, J. M. Schweighofer gyártmányu, eladó. Cim: Stipics Somborski put 26. 2056

Liptói turó, kora tavaszi, legolcsóbban kapható nagyban Frank Miksánál, Subotica, Vukovićeva ul. 10. 1994

Szallagfürészgép, Kirchnerféle, teljesen uj, 750 m/m korongátmérettel, elköltözés miatt olcsón eladó. Subotica, VIII., Plitvička ul. 14. (Homoki iskolánál) 1986

Eladó egy fekete uriszobaberendezés, 1 gyermekágy, 1 nagy szekrény. Érdeklődni lehet Sokolska 18. 1979

Öcska fémeket, vörös- és sárgarezet, ólmot, ónozott bádogot, aluminiumot, rézesztergahulladékot, betüanyagot, vasat, öntvényeket, használt gépeket, üveget és hordókat a legmagasabb napiáron veszünk. — »Ferrometal« k. d. Zagreb, Slovenska ul. 12. 1296

Eladó gyümölcsfák és diszcserjék tavaszi szállitásra a máriatelepi gyümölcsfaiskolában megrendelhetők. Árjegyzéket **kivánatra** küld Nagymihály Antal, faiskola kezelő, Nova Kanjiža (Banat). 2008

Varrógép, keveset használt, olcsón eladó. Save Tekelije ul. 67. 1748

Menyasszonyok, ha kelengyéiket, monogramjaikat olcsón, divatosan és izlésesen akarják elkészittetni, győződjenek meg arról, hogy egyedül Budanović Terézia üzletében, Rudić ul. 1. kaphatják azt. 1483

Stabil Dieselmotor, 20 HP, kitünő állapotban, olcsón eladó. Eduard Ficko, Bjelovar. 1752

Fournir enyvezett lemez és parketta gyári áron kapható a Slavonia-bródi fournirgyár suboticai lerakatában. Gusztav Fiszter ml. **Fra** Ješe trg 6., a barátok temploma mellett. 1759

8 HP Deutz-gyártmányu Diesel-rendszerü, keveset használt nyersolajmotor teljes felszereléssel, pótalkatrészekkel, üzemnagyobbitás miatt eladó. Bővebbet Longa, Stara Kanjiža. 1776

Oltott gyökeres szőlővesszők a legjobb borfajokból, darabja 1.60 dinár. Legfinomabb csemegefaj á 2 dinár. Olcsó gyümölcsfák, nagyobb átvételnél á 5—8 dinár. Hársfák, 2—3 méter magas, 10 dinárért kaphatók. Ebert Károly államilag engedélyezett szőlőoltvány telepén, Belacrkva (Banat). 1849

Stara Kanjižán a város egyik mellékuccájában kisebbszerü **sarokház,** melyben 40 év óta fennálló jómenetelü vegyeskereskedésen kivül jó pékkemence is van, családi körülmények miatt elfogadható áron eladó. Érdeklődni a tulajdonosnál Törteli Bálint, kereskedő. 1852

Trágya vaggontételben ármegjelöléssel kerestetik. Cim a kiadóban. 1871

Jóforgalmu fűszerüzlet, országut mellett, eladó. Érdeklődni lehet Krishaber és Spitzer cégnél. 1944

Jókarban levő **balkaros** cipészgép nagyon olcsón eladó. Ivković, Trumbićeva ul. 20 (Csirkepiac). 1975

Fordson-traktor, keveset használt, Clayton-Shuttleworth cséplővel, bevonulás miatt olcsón eladó. Blath János, Vel. Kikinda. 2018

KÜLÖNFÉLE

Irodahelyiségnek két szoba különbejárattal üresen a központban május 1-ére kiadó. Cim a kiadóban. 2128

Kiadó Szubotica központján 3—4 szobás uccai lakás, irodának is alkalmas. Bővebbet Szuboticán dr. Blumnál. 2136

Kovácsmühey szerszámmal együtt kiadó és azonnal átvehető. Subotica, V. kör, Halasi ut, a Birkás fatelep mellett. 2077

63 kapa szőlő és üres föld a Majsai-uti szőlőkben bérbe, vagy részbe kiadó. — Cim: Sokolska ulica 11. 2081

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott **Afuma** pasztillák a legjobban beváltak. Dobozonként 30 dinár. Készíti Blum gyógyszertár, Subotica, főpostával szemben. 860

LIFKA

3 nap alatt 4000 ember kacagta végig

CIRCUS

CHAPLIN

minden előadását. Vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán még ön is mulathat rajta!

Főszereplők: Alice Terri, Svetislav Petrović, Paul Wegener nagy filmje

A varázsló

Szájról-szájra

megy a hir, hogy sok pénzt megtakarit és árut a legjobb minőségben kap, ha azonnal ir a nagy illusztrált árjegyzékért: ollókról, hajvágógépekről, borotvákról, borotvakészülékekről, harmonikákról, hegedükről, tamburákról, fényképezőkészülékekről, órákról, parfümökről, konyhatárgyakról, késekről, kanalakról, hátizsákokról, erszényekről, öngyujtókról, esernyőkről, kendőkről, nadrágtartókról, fehérnemükről, cipőkről, kalapokról, harisnyákról, ruhákról és más hasznos tárgyakról

R. Stermecki, Celje 27. szám nagyáruháznak

1673

Első pénzkölcsönök kaphatók és a nagy kamatuakkal felcserélhetők. Cim a kiadóban. 2127

A város központjában nagy irodahelyiség, berendezve, kiadó. Gizella trafik. Huspiac. 1977

MOZISOK!

2002

Elsőrendü müsoraimat szerb és magyar feliratokkal

filmkölcsönzőm feloszlatása miatt bámulatos olcsón eladom

Minden mozisnak érdeke, hogy 1—2 tartalékmüsora legyen!

Teltsch Gáspár Sombor

Fotoamatőrök

legjutányosabban vásárolnak minden

fényképészeti kelléket és gépet

részletfizetésre is

DEUTSCH

optikusnál Suboticán

Előhivás és másolás olcsón és gyorsan. Sötét kamra ingyen áll vevőim rendelkezésére!

Tavaszi modell-kalapok

a nálam megszokott különlegességek érkeztek

Báli virágok nagy választékban

Pogány kalapszalon 729

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára

Dolores del Rio slágerfilmje

Ha én szeretek jól vigyázz!

Hétfőtől—szerdáig kettős müsor

A kow-boy gigerli

Főszereplő: Pete Morrison

Őnagysága kalandokat keres

vigjáték a kikapós menyecskéről.

Főszereplők: Xenia Desny és Livio Pavanelly

CSAK FELNŐTTEKNEK!

APOLLO, NOVISAD

Március 2—3—4

A dalok városa

Rendkivüli szenzáció 7 felfonásban (A „Keringő királynő" folytatásos filmje).

Főszerepben:

LYA MARA
BEN LYON

10 lánc szántóföld kukorica alá kiadó. Olobodjenja ulica 11. 2062

»Alexa« nyakkendőipar 10 dinárért forditja ki régi nyakkendőjét. Korzó. 1249

BUTORALBUM

a legmodernebb és stilustervekkel most jelent meg. Kapható

SIPOS FIAI

lakásberendezők kiadásában

SUBOTICA, Zentai-ut 3.

Lakásberendezés és az asztalos szakmába vágó munkák a megrendelők teljes megelégedésére készülnek

Aszfaltozott raktárhelyiség a városháza közelében kiadó. Érdeklődni dr. György Imre ügyvédnél. 2106

Szoba, takaritásért magános nőnek vagy gyermektelen házaspárnak kiadó. Skotus Viator 82. 2061

MEGHIVÓ

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság Igazgatósága

a Suboticán, 1928. évi március hó 18-ikán délelőtt fél 11 órakor az intézet székházában megtartandó

XXXVI. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSRE

a t. részvényeseket tisztelettel meghivja.

A közgyülés napirendje:

1. Az 1927. üzletévre szóló igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés.
2. A zárszámadások előterjesztése, mérleg-, veszteség-nyereség-számla megállapitása, határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
4. A jegyzőkönyvet hitelesitő két részvényes kijelölése.
5. Netaláni inditványok. (Az alapszabályok 15. §-ának figyelembevételével.)

Azon t. részvényesek, akik a közgyülésen megjelenni és szavazati jogukat gyakorolni óhajtják, tartoznak az alapszabályok 10. §-a értelmében a közgyülés megtartását megelőző legkésőbb 3 nappal megelőzőleg részvényeiket az intézet pénztáránál Suboticán, vagy a sombori, sentai, bácstopolai, apatini, stara-moravicai és pačiri fiókintézetek pénztáránál a közgyülésen való szavazati jog gyakorlása céljából letétbe helyezni. A letett részvényekről kiállitandó elismervények a közgyülésen való megjelenésre igazolójegyül szolgálnak.

Mérleg 1927 december 31-ikén

Vagyon			Dinár		Teher			Dinár	
Pénztár	Din.	10,124.078·32			Részvénytőke *)			10,000.000	—
Idegen pénznemekben	„	128.067·86			Tartalékalap	Din.	1,542.353·58		
Pénzintézeteknél	„	9,271.232·61	19,523.378	79	A pénzérték változása folytán előállható veszteség külön tartalékalapja**)	„	1,113.284·53		
Váltók:					Záloglevélbiztositéki alap	„	250.000·—		
Személyi hitelüek	Din.	25,705.580·05			Értékpapir árfolyamingadozási alap	„	82,500·—		
Jelzálogilag biztositottak	„	31,677.382·75	57,382.962	80	Ingatlan értékcsökkenési alap	„	15.000·—	3,003.138	11
Kötvénykölcsönök:					Tisztviselők és szolgák nyugdijalapja			2,960.586	44
Jelzálogkölcsönök	Din.	4,442.504·40			Betétek:				
Községi kölcsönök	„	804.167·78	5,246.672	18	Takarékkönyvecskékre	Din.	141,772.442·98		
Tisztviselők és szolgák nyugdijintézete			2,796.255	75	Folyó (csekk) számlára	„	29,675.128·33	171,447.571	31
Adósok folyószámlán:					Betétek és hitelezők idegen értékekben			19,647.194	42
Jelzálog fedezettel	Din.	100,685.167·64			Hitelezők			29,324.739	94
Egyéb „	„	37,858.365·71	138,543.533	35	Visszleszámitolt váltók			5,835.500	—
Pénzintézetek és adósok idegen értékekben			19,878.733	87	Engedményezett kötvénykölcsönök:				
Értékpapirok			5,057.700	84	Jelzálog kölcsönök	Din.	1,002.989·73		
Ingatlanok			5,680.050	53	Községi „	„	804,167·79	1,807.157	53
Központi székház, 4 fiókintézeti székház, egy kétemeletes, egy emeletes bérház, 1 emeletes szálló					Jelzálogkölcsönökből visszatartott összegek és kölcsönlebony.			735.591	34
Saját földbirtok			1,878.891	15	Letétek és különféle passivák			7,714.934	69
					Fel nem vett osztalék			86.557	17
					Átmeneti tételek			1,387.923	72
					Nyereség:				
					Áthozat 1926. évről	Din.	87.432·84		
					1927. évi tiszta nyereség	„	1,919.851·76	2,037.284	60
			255,988.179	27				255,988.179	27

*) Valorizáció folytán 5,000.000·— dinárról 10,000.000·— dinárra emelve.
**) Az engedélyezett valorizációval kapcsolatban létesült külön tartalék.

Veszteség-nyereség-számla 1927 december 31-ikén

Tartozik		Dinár		Követel	Dinár	
Kamatok		11,812.238	69	Nyereségáthozat 1926. évről	87.432	84
Adók és illetékek		1,293.592	85	Kamatok:		
Tiszti fizetések, lakbérek, drágasági pótlék, tiszteletdijak, szolgák illetményei és üzletköltségek		4,510.912	96	leszámitolt váltók, jelzálogkölcsönök, folyószámlák, előlegek és egyéb kölcsönök után	14,697.034	86
Egyenleg mint nyereség		2,037.284	60	Ingatl. njövedelem	561.100	75
				Jutalékok, biztositási és egyéb üzletek eredménye	4,308.460	65
		19,654.029	10		19,654.029	10

Subotica, 1927 december hó 31-én

Az igazgatóság

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:
A Közgazdasági Bank R.-T. felügyelőbizottsága

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.

Noteszhulladék

Érdemes száz évig élni?

Bernhard *Shaw* utolsó nagy drámai munkájában, a »Vissza Matuzsálemhez!« cimü pentalogiában azt a követelést állitja fel az emberiséggel szemben, hogy — ha földi pályafutásunknak értelmet akarunk adni — *meg kell hosszabbitanunk életkorunkat legalább négyszáz esztendőre!*

Jó vicc? Nem is vicc. Az ember *átlagos életkora*, szemben a közhiedelemmel, *állandó emelkedést* mutat. Nem Matuzsálem óta, — az öregur kissé régen élt ahhoz, hogy a tudomány ellenőrizhetné akár csak azt is, exisztált-e valóban? De például *a középkori ember normális élettartamának* megállapitásával statisztikusok, orvosok és történelemkutatók egész sora foglalkozott és dr. Henry *Dwight Chaplin*-nek, a newyorki *Post Graduate Medical School* professzorának megállapitásai szerint ez *nem tett ki többet huszonöt esztendőnél.* Általában egy »emberöltő« alatt még nemrégiben is harminc évet értettek. Ezzel szemben már a század elején, 1901-ben arra az eredményre jutott dr. G. *Dublin* chicagoi orvosstatisztikus, hogy *minden olyan gyermeknek, aki az Egyesült-Államok területén megszületik, negyvenkilenc esztendős kort lehet jósolni.* Negyedszázaddal később, 1926-ban amerikai tudósok feldolgozták az ujabb statisztikai adatokat és megállapitották, hogy *az általános életkor kitolódott ötvenhét évre,* tehát huszonöt esztendő alatt *tizenhat százalékos javulás* állott be. Természetesen csak Amerikában, ahol nem tudom, van-e közegészségügyi-minisztérium, de közegészségügy van...

A statisztikai görbének ez a szenzációs felfelé-ivelése ugyanis a közegészségügyi viszonyok javulásával, a higiénia általános elterjedésével és az orvostudományok hatalmas fejlődésével függ össze. Köztudomásu, hogy a halálesetek okainak *teljes egyharmada* olyan, amit idejében való és megfelelő orvosi beavatkozással ha teljesen megszüntetni nem is, de lokalizálni mindenesetre lehet s a halál bekövetkezésének a terminusa ezekben az esetekben is kitólható évekkel. sőt évtizedekkel. Akármilyen rohamos is volt az orvostudomány fejlődése az utolsó évtizedekben, feladatainak elvégzésében még mindig a kezdet kezdetén tart és semmi ok sincs azt hinni, hogy ez a fejlődés 1926-ban megszünt. Ellenkezőleg, egészen bizonyos, hogy az orvostudomány ugy egyes betegségek elleni harcában, mint az emberi élet direkt meghosszabbitására irányuló törekvéseiben döntő eredmények küszöbén áll. Éppigy csak fejlődést hozhat a jövő a népegészségügy és a közhigiénia terén is. Egészen bizonyos, hogy *az ötvenhét esztendő nem sokáig marad az átlagos emberi életkor felső határa.*

Meddig hosszabbitható meg az emberi élet? Amerika már nagyon szemtelen és Pretience *Mulford* például azt irja egyik könyve előszavában, hogy »jobb amerikai ma már egyáltalán nem hal meg«. Természetes, hogy itt még nem tartunk és nem is fogunk soha tartani. *A halál legyőzése* megmarad szép — vagy nem is olyan szép — utópiának témahiányban szenvedő regényirók számára. A Shaw-féle négyszáz esztendő is csak pregnáns megfogalmazása annak, hogy az emberi általános életkort ki kell tólni száz esztendőre. *A száz év: a komoly és elérhető cél.* Az emlős állatok átlagos életkora ugyanis ötszöröse annak az időnek, amely az állat csontrendszerének teljes kifejlődéséig eltelt, az emberi állat csontrendszere pedig husz év alatt fejlődik ki, ugy hogy az analógia alapján száz esztendeig kell élnünk. Valószinü, hogy a természetes életmódtól való eltávolodás eredményezte a visszaesést, viszont a kultura eredményei hamarosan ellensulyozni tudják majd a civilizáció hátrányait.

*

De itt következik a leglényegesebb kérdés: *érdemes-e száz évig élni?* Ki tudja-e az ember egy bizonyos életkoron felül képességeit a maguk teljességében fejteni? Meg tud-e őrizni annyi testi és szellemi frisseséget, ami ahhoz szükséges, hogy élete az előrehaladott korban necsak teher ne legyen maga és mások számára, hanem hasznos is?

A közvéleményt néhány évtizeddel ezelőtt igen károsan befolyásolta ebben a kérdésben dr. *Oslers* világhirüvé lett tanulmánya, amely arra a végső következtetésre jutott, hogy *az emberiség igazi nagy teljesitményeit a 25—40 életévek között hajtották végre.* Ha ez a szállóigévé lett megállapitás megfelelne az igazságnak, akkor természetes sürgősen fel kellene hagyni minden olyan törekvéssel, amely az emberi életkor meghosszabbitását eredményezheti. A tapasztalat azonban nem igazolja Oslers állitásait. Dr. *Dorland* »Az emberi virilitás és a kor« cimü művében az emberiség négyszáz legkiválóbb elméjének teljesitményeit vizsgálva bebizonyitja, hogy *a nagy alkotások legnagyobb része a 40—70 életévek közt jött létre.* A négyszáz kiválóságból kilencven, tehát csaknem *negyedrészük, előrehaladott öregkorban* teremtette meg remekműveit. *Galiei, Lamarck, Verdi, Buffon, Goethe* és *Spencer* hetven és nyolcvanötödik életévük között alkották legjelentősebb műveiket, *Michelangelo* jóval idősebb korban is megőrizte teljes művészi alkotóerejét, *Tizián pedig két esztendő hijján száz* volt, amikor utolsó nagy képét befejezte. *Händel* hetvenöt éves korában komponálta egyik halhatatlan oratóriumát.

Számos ismert kortársunk is teljes frisseséggel dolgozik nyolcvanadik életévén felül. Georges Clemenceau, aki hosszu politikai pályafutás után nemrég egy hatalmas filozófiai munkával lépett a világ elé, *nyolcvanhat* éves. Arthur James *Balfour* ma is szorgalmasan irja cikkeit az angol konzervativ lapokba, noha *nyolcvankilenc éves.* Felül van a nyolcvanon gróf *Apponyi* Albert és *Rákosi* Jenő, akik mindketten értékesebb müködést fejtenek ki ma, mint fiatal korukban. Thomas Alva *Edison* is elmult nyolcvan, de éppenolyan szorgalommal és ötletességgel tökéletesiti mások találmányait, mint ötven évvel ezelőtt. A nyolcvanesztendős *Hindenburg* semmivel sem rosszabb köztársasági elnök, mintha fele annyi idős lenne. Az aggastyán *Pasics*, a gyakorlati politikának ugyanaz az utólérhetetlen művésze maradt közvetlenül halála előtt is, mint legszebb férfikorában.

Már a zseniális aggokról összeállitott Dorland-féle statisztika is azt mutatja, hogy érdemes az életet meghosszabbitani, holott ez a statisztika nem fejezi ki hiven az arányt a fiatalon és az öreg korban alkotott remekművek között. A fiatalon elesett *Petőfi* s a negyvenedik életévük előtt elhunyt számos nagy ember felvétele a statisztikába teljesen meghamisitja ugyanis az eredményt, hiszen ezek, ha életbenmaradnak, szintén alkothattak volna nyolcvan éves korukban remekeket. Összehasonlitás alapjául tulajdonképpen csak ama — carlylei szóval — *heroes*-nak a munkássága szolgálhat, akik *megérték a nyolcvanadik évüket:* hány van köztük, aki érdemlegeset alkotott ebben a korban is és hányat hagyott el alkotóereje korábban? Egy ilyen statisztika sokkal kedvezőbb percentszámmal mutatna rá az élet meghosszabbitásának szükségességére.

Igenis, vissza — vagy előre — Matuzsálemhez!

s. k.

Beszéljünk a kutyáról

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

Hát igenis, beszéljünk, mert érdemes. Előre kell azonban valamit bocsátanom. Szegeden láttam a rendőrbiró előtt a juhászt, azzal volt vádolva, hogy kárt okozott valahol a kutyája.

Fődi Lukács arca fölényes mosolyra derült.

— Nincsen énnekem kutyám!

— Ejnye, hogy mondhat már ilyen vakmerőt, fortyant fel a rendőrbiró. Hiszen magam láttam ma reggel, mikor jöttem a hivatalba. A kend szamara van odakötve a városháza előtt a lánchoz?

— Az enyém.

— Hát akkor kié a kutya, aki mellette berzenkedik?

Fődi Lukács arca csak most derül fel Istenigazában. Csupa helyreigazitó fölény, ahogy mondja.

— Nem kutya az.

— Ugyan mi a csoda volna?

— Hát puli.

— A puli nem kutya?

— Persze hogy nem, mer hogy az puli.

Nincs hatalom, amely a juhászos emberrel beismertetné, hogy a puli is kutya. Valahogy igy vagyok én is az állattal; lehet akármilyen diszpéldány, nekem csak a vizsla az igazi kutya, barátkozni rajta kivül semmilyen fajtával nem tudok. Az igaz, hogy ott nőttem fel a társaságukban s körülbelül én rontottam el az apám minden vizsláját, részint a játékkal, részint a hussal. De hát hogy ne fájt volna a gyerek szivének, hogy hüséges pajtása, a Hamlet, vagy a Treff, silány koszton kénytelen élni!

Szeretem a kutyát ma is, mert mindent meg lehet vele értetni. Az emberi társadalomban sokszor volt hiábavaló az ilyen irányu igyekezetem. Az emberi társadalomban külön helyet adok a nőknek. Velük szemben aztán teljesen bemondom vitatkozások alkalmával a csődöt.

Engem még nem harapott meg kutya, de egész dühös fajta is lecsendesedett egy fütty-szómra. (Mindezt a nőkről nem mondhatom el.) Ha nagyon ravasszal kerültem össze, — már mint kutyával, — egyszerüen négykézláb ereszkedtem s én is morogtam. Ettől jobban félt, mint a bottól. Ugy elrohant szükölve, mintha megsebezték volna.

Kötetet tudnék irni a kutya szokásairól, eseteiről, de hát annyi kötettel tartozik az ember önmagának, hogy semmire se futja a rövid élet. Mindenesetre egyet értek azzal az olasz iróval, aki azt mondja, hogy a kutyában megvan minden emberi tulajdonság, kivéve a rosszakat.

Hamlet nagy, barna dög volt, elkisért kalandos utaimon s mikor a csizmadiainasokkal folytatott háborum rosszul végződött, mert egy kamasz a leghatározottabban ki akarta tépni a fülemet, — Hamlet villámgyors mozdulattal a földre teperte a fiut, első lábát rátette a mellére. Nem sértette, nem bántotta, csak lefogta és nézett rám, mintha gondolkodnék.

— Gyere, intézd el te.

Tizenkét éves korában az ember lovagiassága alig halad tul azon, amit én akkor müveltem, visszaélve a helyzettel.

Hazafelé menve pedig, Hamlet a nyakamba ugrott és különös, lelkendező hangon kezdett diskurálni. Az is megérti ebből az örömet, akinek sose volt dolga kutyával. Okos szeme ragyogott, felhuzta az inyét, hogy kivillogott a fogsora, majd nekivágott az uccának, a végéig futott, hogy visszatérve hozzám folytassa örömteli csaholását.

Hát biz akkor a Hamlet nevetett. Egyforma lovag volt velem. Aztán annyira elrontottam, hogy egy kacsalesen nem akart a vizbe menni a lelőtt madárért. Szörnyü függelemsértés, — mérgében lelőtte az apám. S akkor az állat — vonszolva nehéz testét — odakuszott a vadászhoz és megnyalta a kezét. Ez volt az utolsó erőpróbája, összerogyott, csurgott a könnye. Csak jót tett vele a kegyelemlövés. Viszont én beteg voltam egy hétig, alig ettem valamit.

Hát te, drága Pikk, hová lettél? A gyermeki fantázia ezernyi bohóságával vettük körül, mint az egyetlent, akit meghagytak Lady kölykei közül. Fehér testén a nagy, sárga foltok de kedvesek voltak, hát még homlokán a csillag? Ismertük az egész leszármazását és mondhatom, előkelő familiához tartozott. Ott jött világra a mosókonyhánkban. Lady, mikor meglátogattam, sovány volt és erőtlen, fel akart szegény állni a tiszteletemre, de nem birta a lába. Azért vigyázva dőlt vissza fekvő helyére még igy is, hogy meg ne nyomja a porontyait. Csak nézett rám és lóbálta a fejét, nyalta a szája szélét. Sokáig azért nem tudta kiállani a tekintetemet, — ugy rémlik most is, hogy szégyenkezett, amiért bolond vén fejjel ilyen históriába keveredett. A tekintetében, ami egy perc alatt százszor is átfutott az eleven pici seregen, ott volt a fájdalmas büszkeség s ha lehajoltam, hogy megsimogassam a kölykeit, verdeste farkát a földhöz s hálásan nyult nyelvével a kezem után.

Később napokon át kereste szükölve, futtában meg-megállva és siratva, a kilencet. Mégis, mikor Pikket vontuk bele a játékba, nem féltékenykedett, hanem lefeküdt közénk, hogy: hát nem bánom, csak türjetek meg engem is. A kölyök már ingerültebb volt, rakoncátlan bohém, anyját elkergette a közös tál mellől, a csontot is kiszedte a szájából. A Lady pedig engedte, »hadd játssza meg magát«. Soha gyermekével elnézőbb anyát! Ezt a Pikket sokszor ellopták, de mindig felvertük érte a várost és megtaláltuk addig, amig végérvényesen magával vitte valaki. Akkor kezdődtek a legendáink róla, szövögettük a kis Kató hugommal.

— Hol járhat most, mi lett belőle?

Eljátszadoztunk igy órákon át. Ha valaki nevezetes egyéniség tünt fel a nagy világban, az Pikk volt. Ő alakult át hol miniszterré, hol művésszé, mig egyszer hazavittem a redakcióból egy szegedi ujságot s a hugom hirdetést fedezett fel benne.

— Látod, a gyakorlati pályára lépett, szalámigyára van. Emlékszel még rá, mikor itthon is ellopta a szalámit? Ez volt a gyöngéje, most jóllakhatik.

Két gyerek igy játszadozott ártatlanul, ámbár az én kis Katóm ugy odanőtt kora árvaságunkban a szivemhez, hogy inkább az édesapja voltam. De a Pikket soha sem felejtette el, az maradt később is a vizslák disze, kitünősége, valósággal királya.

Treff a pedigre szerint unokafivére, egyben utódja volt Pikknek és tizenkét esztendőt töltött mellettünk. Gazdája korán meghalt, mi szögre akasztottuk a fegyvert s csupán barátkoztunk a hü állattal. Az én kjsérőm lett, akárhova indultam, követett. De csak akkor futott előre, ha rászóltam, hogy: büdös kutya. Ilyenkor valósággal futóversenyt rendezett, végig a nagyuccán, aztán vissza, mindenkit elsöpörve az utjából. Akivel én barátkoztam, azt ő is szerette. A Plank-kertben egyszer ostorral megverte a csősz, — oda soha többé becsalni nem lehetett. Leült a bejáratnál és megvárt bennünket. Otthon, néha, láttuk, hogy szimulálja két első lábára fektetve fejét, az alvást. A szemehéjját meg-megrebbentette, leskelődött, hogy nem megyek-e valahova ő nélküle?

— Alszik, mondta Katóm.

— Dehogy alszik, várj, majd meglátod rögtön.

Erre mesébe kezdtem, hogy itt van az udvaron a Plank-kert csősze, bizonyos kutyát keres, mert le akar vele számolni. Treff, pedig nem hozzá intéztük a szót, erre felugrott, csaholt, szükölt, kaparta az ajtót, ki akart rohanni. Remegett az egész testében, annyira oda volt. Ki kellett engedni, berobogta az udvart, az uccát, ugy tért vissza alázatos farkcsóválással, nyöszörögve.

— Nahát, mit rémititek a szegény kutyát!

Lefeküdt és folytatta a szimulálást. Azért nem felejtette el a jelenetet, mert fel-felvakkantott közben, a rossz emlék hatása alatt.

Volt még egy ember, akit nem szeretett, de azt sem bántotta. Ez Marci volt, a vizhordó szamaras, aki bő fehérneműben és vastag papucsban járt késő őszig s akinek impozánsan kifejlődtek szőrös lábaszárán a bütykei. Treffet érthetetlenül izgatta a Marci, utána lopakodott, bokáját a szájába vette, de meg nem harapta. Épp csak hogy átfogta. Marci bácsi nem félt tőle, sokkal izgatottabb volt Treff.

Nagy tüske tört egyszer a tomporába, jött sántitva és mutatta nyöszörögve, hogy baj van. Ember nem türi olyan értelemmel az operációt, mint Treff. Meg se mukkant, hallgatott és reszketett. De a kötést nem türte rajta, az orvosságot sem. Jobban gyógyitott a saját nyála.

— Na, kutya, mondtam neki, ma itthon maradsz, nem jössz el velem este.

Azt csinálta, hogy már félnyolckor megszökött hazulról. Megtette máskor is, hogy megállt a főtéren, végigguszkálta a lehető összes irányokat, amerre mehettem, szaglászott egy sort, aztán valamerre nekivágott utánam. Most ravaszabb volt, bement a Király-vendéglőbe és lefeküdt a törzsasztalunk alá. Mikor

mi odaértünk Tullics Gyurival, Szekesán Jánossal és Fülep Jenővel, — Treff már aludt egy sort. Ámbár azt hiszem, csak tetette magát itt is. Sokkal izgatottabb volt, hogy eljövünk-e?

Vénségére megharapta egy veszett kutya, panaszosan adta hirül a balesetét, valósággal értelem volt abban is. Óvatosságból pincébe zártam, ahol hamarosan kitört rajta a baj.

— Ezen nincs már segitség, mondta Fülep Gyuri bácsi, aki eljött megvizsgálni.

Lementünk a rácshoz bucsuzni, — ritka keserves nap volt ez. Treffnek vérben uszott a szeme, nem akart enni, de amikor nevén szólitottam, egyszerre megszelidült, csóválta a farkát és fájdalmasan nyöszörgött. Ezt tette akkor is, amikor elvitték. Ugy keresett a tekintetével oltalomért, hogy biz én bezárkóztam előle a szobámba — sirni. Azt éreztük a kis hugommal együtt, hogy megint árvábbak lettünk egy emlékkel.

Utitarisznya

Pierrette a templomban

Az Avenue de la Victoire-on még folyik a csata, riog a végtelen maskarás csapat, a csókos, konfettis, kótyagos áradat izzik a tarka villanykörték ujjongós százezerje, »Csókolj meg! Csókolj meg!« — röpköd a boldog, gyerekes viháncolás, mint felszikrázó konfetti. Karnevál hercege most járja be utolsó diadalutját, ma kedd van, *mardi gras,* este tüzhalált hal a herceg és holnap hamuszürke szerdára virradunk, asszonyom. Ma még tobzódik a mámor, a gazdátlan csók, az ösztönök álarccal takart féktelensége, ma még szabad az élet, az ölelés, a vágyak mohó, habzsolás ujjongása és beteljesülés.

Ma még *mardi gras* van és mégis egy vézna, zsenge Pierette félve, félszegen felmegy a Notre Dame lépcsőin, leveszi álarcát és részeg gesztusait: Máriához készül a szeplőtlenhez, a megbocsájtóhoz. Arcán talán még égnek a csókok, testén még érezni a markolós férfi kezeket, az ölelések vad, bizsergős nyomait.

A kis Pierette tétován tipeg be a templomba, amely fekete magasságában kegyetlenül félelmetes. A bugó, borongós homály oly messze van a kacagós, kótyagos karneváltól, mint dél az északtól, mint az álom az élettől. Az ágaskodó csucsivek, a hosszu-hosszu gyertyák, mintha menekülnének az élettől fel istenhez, halálhoz, csillagokhoz. Minden fekete, borongós, vigasztalan, a karcsu gyertyák csupán a nyulánk oszlopok, a felfelé menekülő csucsivek élét világitják meg. És az ijedt, zsenge Pierette ebben a kegyetlen, istenes borzalomban odavonszolja szeplős, szerelmes lepke-életét az egyik Mária szoborhoz és térdre rogy előtte.

— Bocsásson meg nekem, Mária, bocsásson meg . . . — nyögdécseli és szeretné, ha az oszlopok, a gyertyák, a fohászok felemelnék őt és vinnék felfelé, mint ahogy az angyalokat szokás. Bünös, gyürött, kis ruhájából talán angyalszárnyak nőnek ki és aranyszálas köntöst öltenek rá istennek titokzatos öltöztetős cselédjei.

Kintről beszürődik a Karnevál viháncolós, béklyótlan bonája, mint a lelkiismeret mardosó hangja és a hervadt kis Pierette még jobban lehull a szobor előtt. Isten hatalmas, tömjénes csendje és hideg, fekete boruja ráfekszenek a csókcsatában megsebzett pici Pierettere, egyedül Mária van megértéssel és megbocsájtással a karnevál szegény, megesett figurája iránt. A hüvös homályban talán senkisem veszi észre, amikor kinyujtja szép márványkezét és megérinti a lekókadt, konfettis kis fejet. Pierette felijed, felnéz az Asszonyra, Istennek Anyjára és felemelkedik, mint felfelé vágyó ablakiv, mint égbe röpülő fohász. Felágaskodik a jóságos, bocsánatot hullajtó márványkézre és arcáról lehull a karnevál minden szilaj csókja meg tüze, mikor áhitatosan odaszoritja ajkát az anya kezére és azt mondja:

— Merci, Marie . . .

(Niece)

Szenteleky Kornél

Szovjetoroszország kulturája

Irta: Dr. Keményi István

A moszkvai állami kiadóvállalat, amely az egész orosz könyvkiadásnak legalább 50%-át, de némely esztendőben még ennél is sokkal jelentékenyebb részét tartja kezében, *a közelmultban összefoglaló jelentésben számolt be* eddigi tevékenységéről és az elért eredményekről. Ez a beszámoló az adatok és számok egész légiójának felsorakoztatásával igyekszik kedvező benyomást kelteni a nyugateurópai olvasó gondolkozásában és kétségtelenül megérdemli, hogy néhány percre megállva mellette futó pillantást vessünk arra, ami Szovjetoroszország kulturájának legjellemzőbb részét dokumentálja: az orosz könyv és könyvkiadás mai helyzetére.

Az európai viszonyokhoz képest az orosz könyvkiadás meglehetősen rövid multra tekinthet vissza, hiszen tulajdonképen csak a XVIII. század második felétől kezdve lehet ilyesmiről egyáltalában beszélni. A történeti fejlődést a következő táblázat mutatja:

Évszázad	Kéziratok	Kiadások	Példány
X—XIV.	20.000	—	—
XV—XVII.	150.000	507	850.000
XVIII.	—	10.000	13.000.000
XIX. első fele	—	35.000	45.000.000
XIX. 2-ik fele	—	250.000	500.000.000

A huszadik század elején az orosz könyvkiadás hatalmas lendületet vett. Igy például az 1905-iki forradalmi esztendőben kb. 30.000 munka jelent meg huszmillió példányban, ez az adat azonban mindenféle kiadványra vonatkozik, tehát benne foglaltatnak a már az időtájt is nagy számban napvilágot látó röpiratok. A fejlődés vonala egyenesen haladt felfelé, mig azután a világháboru ezt derékban nem törte. A háboru első két évében a kiadóvállalatok körülbelül felére csökkentették müködésüket, csupán az állam által támogatott háborus propaganda-irodalom virágzott. Igy azután 1917-ben már az volt a helyzet, hogy a kiadványok száma a harmadára leszállt és az egész vonalon valóságos könyvinség mutatkozott.

Az első orosz forradalom, amely a cenzurát megszüntette és a nyomtatott betünek nagy tömeg uj közönséget szerzett, a könyvpiacot erősen megélénkitette. A baj azonban az volt, hogy egyrészt komoly munka nem igen talált olvasóra és inkább a napi vonatkozásu csekély jelentőségü politikai irásokat keresték, másrészt pedig a kalkuláció teljes hiánya, a rubel megállithatatlan esése, a munkapiac általános kedvezőtlen helyzete olyan állapotokat teremtett, hogy *az eladásra kerülő könyv ára még a felhasznált papirmennyiség értékét sem fedezte.*

Ilyen körülmények között köszöntött be az októberi bolsevista forradalom. A szovjetkormány azonnal felismerte azt az erőt, amelyet a propaganda szempontjából a sajtó képvisel és a »nacionalizált« üzemek és gépek felhasználásával ujságoknak és folyóiratoknak messze kiágazó hálózatát épitette ki. A könyvekre később került a sor, de eleinte itt is politikai vonatkozásu munkák láttak napvilágot. Később azután a szépirodalom, valamint a különféle tudományágak is szóhoz jutottak, de — mint a hivatalos beszámoló mondja — ezen a téren is »az uj idők szelleme« jutott szóhoz, ami tehát annyit jelent, hogy *ezek a könyvek sem különböztek sokban a kimondottan és bevallottan propagandisztikus irásoktól.*

A szovjetirodalom első termékei különben sem értek sokat. Nem is csoda: hiányzott a megfelelő papir, a festék, a tüzelő és mindenekelőtt a szakképzett munkaerő. A nyomdák befagytak, a gépek megrozsdásodtak. Mindennek következtében azután szinte megoldhatatlanná vált az illusztrációk problémája: a képek rendszerint fekete vagy szürke foltként jelentek meg az ujságok és könyvek lapjain, ugy hogy csak az olvasó kezének bemocskolására voltak alkalmasak.

A magán-kiadóvállalatok eleinte zavartalanul dolgozhattak — már amennyire erről az adott viszonyok között egyáltalában szó lehetett — később azonban a szovjet egyszerüen birtokába vette a különféle kézben lévő üzemeket, a könyvkészleteket pedig lefoglalta. 1920 áprilisában jelent meg az a dekrétum, amely *az egész ország területén feltalálható készletet nacionalizálta.* Körülbelül erre az időre esik az állami kiadóvállalat végleges megalakulása is, amelynek első vezetője *W. Worowski* volt, akit azután később a lausannei konferencia idején Olaszországban meggyilkoltak.

A helyzet csak nem akart javulni. A zilált nyomdai viszonyok következtében a tudományos irodalom egy részét Németországban és Esztországban nyomtatják. A könyvtermelés erősen hanyatló irányzatot mutat. Mig 1917-ben 13.144 munka jelent meg, a következő években ez a szám igy alakul: 1918-ban 4257, 1919-ben 6798, 1920-ban 3260, 1921-ben 4529. Ha figyelembe vesszük, hogy ezek között is többnyire 3—4 ives röpiratok szerepelnek, akkor teljes képet kapunk a helyzetről. Maga a hivatalos jelentés kénytelen megállapitani, hogy a könyvek minősége, a papir, a festék, nyomás, füzés az elképzelhető legprimitivebb fokra szállt alá.

Ugyanerre az időre esik a könyvárak megállapitásának anarchiája. A szovjetkiadóvállalatok állami pénzből éltek, éppen ezért meglehetősen alacsonyan állapitották meg a kiadásra kerülő könyvek árát. A pénz elértéktelenedésével és a készletek nacionalizálásával azután *az eladási árakat teljesen megszüntették* és a szétosztást központilag intézték. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy »a könyv gyakran odajutott, ahol nem is volt reá szükség és elkerülte az olvasót, aki kereste«.

1921-ben azután beállt a nagy fordulat. Az uj ökonomikus politika *(Nep)* megszervezésével a könyvkiadás terén is *nagyrészt visszaállitják azokat a régi állapotokat, amelyeknek megszüntetését annak idején világraszóló vivmányként hirdették.* A legényegesebb változás az, hogy ujra szankcionálják a magánkönyvkereskedelmet és könyvkiadást. Lényeges fellendülés járt ennek a reformnak a nyomán, amit azonban igazán bajos volna a szovjetintézkedések számlájának javára irni. Hiszen éppen akkor állt be ez a javulás, mikor a csak elméletileg kidolgozott, a gyakorlatban azonban csődöt mondott szervezetet »leépitették«.

Az egyéb következmények is gyorsan jelentkeztek: Az agitációs és propaganda irodalom egyre inkább háttérbe szorult. Bebizonyosodott az is, hogy a produkció tulhaladta a fogyasztás kereteit és nem azt állitotta elő, ami iránt kereslet mutatkozott. Igy keletkezett azután az a *körülbelül 50 millió rubel értékü könyvállomány,* amely irtózatos sullyal a piacra nehezedett. Ez a hivatalos beismerés, amely még egy helyen azt is megállapitja, hogy »Moszkva az egyetlen város, amelyben nemcsak kiadni lehet jól egy könyvet, hanem azt aránylag gyorsan el is lehet adni« — felment az alól, hogy a beszámolónak gyors egymásutánban következő statisztikai kimutásait részletesebben ismertessük. Mert bármennyire impozánsan is hangzik, hogy pl. az egyik moszkvai kiadóvállalat két millió példányban adott ki analfabéták számára való nyelvtankönyveket, ez a valóságban igen problematikus értékü adat. Egyrészt nem tudjuk, hogy ebből a mennyiségből mennyi maradt vissza raktáron, másrészt pedig azt, hogy mennyit osztogattak szét belőle az »ingyen könyv« korszakában. Ezt már csak azért is fontos volna tudni, mert egyáltalában nem bizonyos, hogy mindenki *olvasásra* használta fel a neki juttatott könyvet és nem esetleg — *csomagolásra.*

Ha most a moszkvai hivatalos beszámoló áttanulmányozása után tárgyilagos itéletet akarunk mondani Szovjetoroszország kulturális viszonyairól, legjobb akarattal sem mondhatjuk, hogy kedvező benyomást nyertünk. Valóban szédítő számok kavarognak előttünk, ha azonban jobban szemügyre vesszük őket, vajmi kevés marad belőlük. Az előbb említett aggályoktól eltekintve, azt sem szabad figyelmen kivül hagynunk, hogy a nagy példányszámban megjelent munkák nagyrésze olyan egészen *csekély értékü agitációs irás, amelynek irodalomhoz, tudományhoz, vagy kulturához igazán semmi köze.* Igy azután szinte a komikum erejével hat a beszámoló bevezető fejezete, amely a szuperlativuszok szakadatlan egymásutánjának felhasználásával zengi a szovjetkultura dicsőségét. Ez a rész nyilvánvalóan propagandisztikus célt akar szolgálni, eredményt azonban csak azoknál érhet el, akik csak ezt az első fejezetet olvassák el. Mihelyt a tények beszélnek: a nagy szavak ható ereje megszünik.

Egyetlen olyan pontja van a jelentésnek, amely — ugy látszik — tényleges eredményekről számol be. *A nemzetiségi kisebbségek kulturájának ügyét* külön intézmény vette kezébe, amely 1924-ben alakult és az azóta eltelt rövid idő alatt már *37 nyelven adta ki a legszükségesebb könyveket.* Igy azután valóban nagy tömegeket igyekezett a nyomtatott betünek megnyerni; a jelentés megelégedetten állapitja meg, hogy ez az intézmény nemcsak Oroszországban, hanm az egész világon párját ritkitja.

A beszámoló egy helyen érdekes önvallomással szolgál. Amikor tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy Oroszországban csak a bolsevista irány képviselői juthatnak szóhoz, megemliti, hogy az ellenforradalmi vezérek (Denikin, Wrangel stb.) emlékiratai szovjetkiadásban megjelenhettek. Sőt — mondja — Kautsky és a többi elkeseredett ellenségei a szovjetnek is publikálhatta támadásait orosz földön és itt *legalább kétszerannyi olvasóhuk akadt, mint odahaza.* Nem hisszük, hogy ebből a mai orosz kormányra kedvező következtetést lehetne levonni...

A végeredmény? A beszámoló szerint igen sok tekintetben nem érték el eddig azokat a célokat, amelyeket a szovjetkormány maga elé tüzött. *»A mai helyzet még a forradalom előtti orosz könyvpiaccal összehasonlitva is kevés javulást mutat«.* Mit mondjon ezek után a tárgyilagos olvasó? *Elfogadja ezt a hivatalos megállapitást.*

SOMLYÓ ZOLTÁN

Ti csitri lányok . . .

Ti csitri lányok, amikor pajkosan
reátok nevetek:
ne higyjétek, hogy azért mingyárt
akarok valamit veletek.

Ne higyjétek, hogy ilyesmivel
töltöm a napokat.
Hogy képzeletben, két kezem
rögtön ingecskét tapogat . . .

Ne higyjétek, hogy amig diszalad
rajtatok a két szemem:
kebletek kis almaszeletjén
kettészakad a selyem . . .

Vagy, ha végigsimitom
szememmel a kurta ruhát:
ne féljetek, hogy a tekintetem
valami rejtett ajtón belát . . .

És, el, hát szép volna tőlem,
az ilyen alamuszi dolog?
Higyjétek el, hogy, ilyenkor én
Semmi rosszra se gondolok . . .

Csak az jut eszembe ilyenkor,
hogy egykor, régesrég,
lobban őrizte a lányka
sok-sok-sok mindenét . . .

Bokája fölött a szoknya
meglibbent néhanap
s ilyenkor bizony kilátszott
a harisnyából egy kis darab . . .

De aztán . . . a többi? . . . Az ikrák? . . .
Meg a . . . biz én kimondom: a térd? . . .
No, jól is járt volna a férfi,
aki szemével azokhoz ért . . .

Csak az jut eszembe ilyenkor . . .
Meg a kisfiam . . . Ezért nevetek . . .
De bizonyos, hogy azért helyettem,
majd ő akar valamit veletek . . .

MINDENNAP

Valami a futballról

Megy két ember az uccán. Március eleje van, déli félegy, a nap gondtalanul szórja forró aranypénzét és a napsütésben beszélget a két ember. Jól megnézem őket, kopottak, elhasználtak, barázdált képűek, felsőkabátjukba furcsa rojtokat himeztek az esztendők és könyökük táján elszabadult gyapjuszálak kunkorodnak. Fogadni mernék, két ebédre elégséges tallérok sem szomorkodnak a zsebükben. Miről beszélhetnek? Családról, kenyérről, munkanélküliségről? Multról, jelenről vagy jövőről?

A sarkon megáll a kettő, dühös taglejtésekkel kaszabolják a drága tavaszi levegőt. A sétálók hulláma el-el szakítja egymástól őket, észre sem veszik.

— Haarwasser II-t kellett volna halfba tenni. Akkor kenterben nyerjük a meccset.

—Na annyit Peszeszér IV. is ért volna. Ő fogja legalább a jobbszárnyat...

— Egy fenét! Az a mafla nem mer emberre menni.

— Nahát én csak annyit mondok magának...

Közben megindulnak, mennek vagy öt lépést azután megállnak megint. A végin dühösen otthagyják egymást és kölcsönösen konstatálják, hogy a másiknak annyi fogalma sincs az isteni futballról, amennyi a megboldogult Kolumbusz Kristófnak lehetett.

*

Babits állapitotta meg nemrégiben, hogy a költő megszünt a század ideálja lenni. Helyébe a baxbajnok lépett. Nos, nálunk Európában a futballkrekk foglalja el a boxbajnok trónját. Minden érdeklődés, minden feszülő energia, hir, pénz, dicsőség a futballé. Tiz, tizenöt esztendeje sincs még, hogy par exellence a külváros szórakozása volt, lenézett bizarr bolondság, tagbaszakadt vasmunkások primitiv vasárnapi időtöltése. Ennek a kenyérkeresetté züllött játéknak az ősapja, aki először ejtette lábára a keményre pumpált bőrlabdát bizonyára még hagymázos lázálmában sem merészelt volna ilyen karrierről álmodni. Mert a tizenöt év előtti külvárosi pályák orditozó drukkerei azóta átszorultak a futballpályák napos oldalaira, ahova az álióhelyi jegyek szólnak. A tribünöket lassankint uj nemzedék népesitette be. Izgalmakat hajhászó mühisztérikák, lateinerek, behavazott fejü komoly emberek szoronganak, tippelnek és kiabálnak a faépitmény alatt. A futball manapság már szalónképes társalgási téma zöld és kékszinü szaklapjai minden jobb család asztalán helyet foglalhatnak sőt gyakran direkt diffamálólag hat, ha valaki nincsen egészen tisztában a bajnoki tabella jelenlegi állásával.

És nem állhat meg az a kendőző, mentegető feltevés sem, mintha esztétikát, férfitestek plasztikus küzdelmét, feszülő izmok üditő játékát élvezni tolonganának a pályákra. Mint Spártában. Vagy Athénben. Ez nem csábithatja az otvolé finnyás, illatos asszonyait, hiszen a feszülő izmok felett rendszerint zeuszajap,alk luroiótud
már a viadal első perceiben beszennyeződik a dressz és mocskos sáros térdkalácsok, piszkos nadrágok, alaktalanná sárosodott szöges cipők undoritanak. A mozdulatok plasztikájáról pedig barátságos lágyék vagy mondjuk hasrugások gyakori esetében jobb nem is beszélni. Valami más, egészen más a futballkultusznak ez az eredendő büne. Meg kell csak nézni nagyvárosokban, ahol a bulvárlapok kiadóhivatalai elé kiszögezett, legujabb eredményeket bömbölő öles plakátok előtt a legkülönbözőbb társadalmi rétegekből összeverődött »sportemberek« hajlandók ölre és ököire kelni a szomszéd drukker valami nem tetsző megjegyzése miatt. Egészen érthetetlen, mennyire legbensőbb szivügyük tud lenni ezeknek az önmüködő lelkesedőknek egy gól, egy gáncs, vagy egy elhibázott rugás a piszkos, sáros, hóditó labdába.

Zagrebban láttam egyszer valamit a mit soha sem fogok elfelejteni még kevésbé megérthetni. A legutóbbi párisi olimpiász idején történt, amikor a jugoszláv válogatott futballcsapat valami katasztrófális vereséget szenvedett és ezzel kiesett a további küzdelmekből. A gyászhirt egy kávéház terraszáról hirdette ki egy öblöstorku fiatalember az ott feketéllő hatalmas tömegnek. Mellettem egy ismerősöm, kedves, müvelt fiatalember a hir hallatára kétségbeesetten emelte égnek a kezeit azután — sirva fakadt. Egész szabályosan pityergett, a könnyek végigfutottak az arcán mint egy fürge jobbszélső, anélkül, hogy észrevette volna. Emlékszem, az illető fiatalember aznap nem vacsorázott és eladta előre megvásárolt szinházjegyét.

*

Frazeológiája is hódit. A futballmüszavak ujabban már idegen területeken garázdálkodnak. Egyik nagy pesti szinház nemrégiben igy konferálta be készülő uj darabját:

»Soron következő ujdonságunk a... (itt jön a darab cime) sikeréért szinhdzunk válogatott csapata a következő felállitásban indul a küzdelembe.«

Ezután következtek a főszereplők nevei abban a sorrendben és formában, amelyben a futballcsapatok felállitását szokták közölni a játékosoknak a mecs kezdetekor elfoglalt posztjai szerint.

Ez a szinházi kommünikékbe beszabadult futballfrazeológia is minden bizonnyal az *»Ez kell a népnek«* üzleti felismeréséből származik és pompás hőmérője a negyven fok körül táncoló futballáznak.

Ez a kultusz, amely a futballnagyságok magánéletét, apró-cseprő intimitásait ép olyan mohón habzsolja, mint vidéken penészedő bakfis a heti intimpistát, amely megszülte már a futballnak ezt az istvánját is és a maga kulcslyuktörténete számára rajongó, kritikátlan publikumot is nevelhetett — ez a kultusz ép olyan üres, mint szimbóluma: a pukkadásig felfujt bőrlabda.

Debreczeni József

Dráva Kálmán:

De Profundis

Megint és ujra visszakanyarodnak hozzád az utaim Uram,
a csillagaiddal teleselek ezen az éjen, itt az utfordulón
és im perbeszállok veled.

A homlokom elizott az Eszmében, amit gyujtottál benne,
most fehér, kiégett, megkövült
s a szivem, melybe a nagy riadó taktusát doboltad
megváltó csodákra
némultan jár-kel Jerikó körül;
a légiók késnek — köd, jég, vihar, áradás,...
vagy talán csak hazudtál nékem a légiókról?...
Zaklatottak a gondolataim és sirásra görbült a szájam,
jaj, elvesztettem az értelmét az igének, amivel küldtél,
hogy át-keresztbe járjam a Földet
és életbeigezőn prédikáljam.

Hadonászók a mozdulataim és kérdezők
s mint az őrült, aki számonkéri az értelmét
ami cserbenhagyta, mint önarcunkat a megvakult tükör:
jejveszékelve kereslek Uram
s lábaim alól elfutnak a hegyek, tengerek, mezők,
egyszinbe ful a közel és távol, a holnap és tegnapelőtt...
Eléd fogok állni s dult arcomon megkövül majd ellened a vád
s a kérdés, amelyre nem lesz válaszod...

Megint és ujra visszakanyarodnak hozzád az utaim, Uram,
a csillagaiddal teleselek ezen az éjen, itt az utfordulón
és im perbeszállok veled.

A tragikus alkony

A szellem halhatatlan, de edénye halandó. Ami benne isteni, az itt marad az emberek közt. Ami benne emberi, az éppen ugy megy el, mint millió és millió névtelen. De csakugyan éppen ugy-e?

Nagyobbára éppen ugy. A tüdő, ha elöregedett, éppen olyan kényes és göthös jószág a lángelme mellében, mint a napszámosében. Arany János szeles időben sétál és hogy az órájára pillanthasson, kigombolja az elsőkabátját. Az októberi szél megcsapja egy pillanatig és tizenkét nap mulva az Akadémiára kitüzik a gyászlobogót. Zoláék párisi lakásán eldugul a kémény és másnap reggelre a nagy iróból rendőri riport lesz, a hivatalos bizottság kiszáll és beirja a jegyzőkönyvbe: a halál oka széngázmérgezés. Gróf Zrinyi Miklós elejti a vadkant és leül mellé, de a holtnak vélt kan utolsó erejével még odakap a vadászhoz és szörnyü agyarával halálra sebzi. Shelley kimegy csónakázni a speziai öbölbe, a csónak felborul, a mentés lehetetlen. Kisfaludy Sándor megbotlik, elesik, belehal. Puskin feleségének udvarol egy külföldi diplomata fia. Provokálja, megverekszenek, Puskin meghal Erről a párbajról tulságosan szabad szellemü verset irt egy Lermontoff nevü fiatal testőrtiszt. Büntetésből elhelyezik a Kaukázusba. Ott összecivakodik egy tiszttársával. Párbaj: meghalt.

Párbaj, gázmérgezés, vadászbaleset, csónakszerencsétlenség, ezek a halál pecérei, akik nem válogatnak az áldozatban. A müvész teste szegény polgári test és hosszu sorban sorakoznak előttünk a betegágyak, amelyekben törődött szervezetek fütőerei mind lassabban lüktetnek, mint akármelyik városi kórház termében. Heine itt piheg abtikus gerincével a matrácok között. Kölcsey arca csonttá fogy az infekciós vakbélgyulladásban, Dosztojevszkijt az asztma fojtogatja, Lavotta szörnyü kinokat szenved a vizibetegségtől, Kazinczy kolerában fetreng. És mennyi tüdőbeteg! Moliére eljátssza a Képzelt beteget és a negyedik felvonás után hirtelen vér ömlik a száján. A képzelt beteg ott hal meg, kifestve, szerepének hermelin-palástjában. Chopin arcán a tuberkulózis rózsái viritanak. Vergiliusnak is, mikor Octavianus, a későbbi Augusztus császár, találkozik vele Brindisiben és elszörnyüdve kiált rá, hogy azonnal menjen haza Rómába lefeküdni, pihenni, gyógyulni — de már késő. Kisfaludy Károly is lázasan köhög, köhög az utolsó pillanatig, Csokonait tüdőgyulladás, Vörösmartyt tüdővizenyő viszi el, az a két betegség, amely szeret a gyakori iddogálás nyomában járni. És a szivl Hányszor kapott Tompa Mihály a fájdalomtól eltorzult arccal a félmellhez. És az érelmeszedéssel járó szélütés! Dickens Katona József, Lessing.. Vas Gereben bemegy a bécsi patikába, hogy csak ugy állva bevegyen egy késhegyni szódabikarbonát, egyszer csak meginog, elesik, vége.

Ugy hal meg a nagy müvész, mint más ember? Mégsem egészen. Van három halálnem, amely inkább a müvészeké. Az első speciálisan inkább az iróké és mementó gyanánt hirdeti: iró, ne ártsd magad a politikába! Nem Cézárról beszélek, mert őt ugyan a politika ölte meg, de neki ott is volt a helye. Hanem Cicero miért nem maradt a törvényszéki beszédek remek stiluscsodáinál? Addig csetlett-botlott tanácstalanul a Cézár halála után megőrült politikai zavarokban, mignem hosszu habozás után hitet tett Antonius ellen, aki nem sokat okoskodott, hanem martalócot küldött utána. Herennius centurio véres karddal tért meg és Cicero nem politizált többé. Kotzebue még meddig irhatta volna ügyes kabaré darabjait, ha meg nem szédül a politikai szereplés varázsától és el nem kezd lázitani a Burschenschaftok ellen. Egy Sand Károly nevü diák, akit e célra kijelöltek, megleste és belemártotta a tört. André Chénier a francia forradalomban ment tulközel a politikához. Az a nép, amelyet imádott, a nép ellenségének mondta ki és leüttette a fejét. És a bölcs Seneca? Még az ő bölcsesége sem volt elég bölcs: belekeveredett az udvar politikájába és a házához küldött hivatalos császári gyilkosoktól csak egy helyre menekülhetett: a halálba. Beleült a forró vizes kádba és felvágta az ereit. Az kergette a halálba, akit ő nevelt: a meghasonlott és boldogtalan Nero, aki inkább lett volna egész életére szerződéstelen ripacs, mintsem hogy sirva és nyöszörögve nyiszálja el a maga torkát a fészerben, mikor Galba csatlósai már befordultak a sarkon.

A másik halálnem a dicsőséges politikáé, a mindenek felett valóé: azé a költőé, aki a szabadság örök dalát énekli, de nemcsak a lelkét adja oda, hanem egész emberként a testét is. A svájci Lavatert átlövik Massena katonái, akik Zürichet ostromolják. Balassa Bálint ott áll a tüzben Esztergom ostrománál és egy ágyugolyó elviszi a két lábát. Mikor a tábori borbély a maga együgyü módján vagdosni kezdi a csonkokat, a költő keserves humorral latin verseket idéz. Nem lehet megmenteni. Byron szivében és szavában a szabadsággal rohan a görögök szabadságharcába és az ágyuk dörgése közepette hal meg harctéri betegségében Missolounghinál. Körner megirja a táborban a Schwertliedet, a franciák támadnak, folyik a harc a lützeni országuton, golyót kap, meghal. Petőfi nyomtalanul tünik el a segesvári sikon, mintha teste a szabadság igéjévé vált volna a véres dörejben.

A harmadik és legkeservesebb igazi müvészhalál az őrület. Megdöbbentő, milyen sok nagy szellem bomlik meg még a test halála előtt. A forrongó és keretüket feszegető nagy gondolatok felrobbantják székhelyüket. Hölderlin a kisváros őrültje gyanánt éldegél a szobájában, nem bánt senkit, reggeltől estig folyton verset ir bomlott agyával és a kiváncsi turista-látogatóknak, akik elmennek megbámulni az őrült-költőt, végigszalad a hátukon a hideg: az értelmükben képtelen és zagyva strófák ritmusa és rime tiszta, mint a gyémánt. Schumann őrjöngésében a Rajnába ugrik, csak nehezen tudják kihuzni. Longfellow értelmetlen, hülye mosollyal bámul a látogatóra és összefüggéstelen szótagokat motyog. Donizetti hangosan ordit beteg agyának gyötrő fájdalmától. Maupassant üveges szemmel lesi a rémet, amely eljön, hogy vérét kiszivja. Kleist vad vigyorgással visz kirándulni egy életunt asszonyt, akihez semmi köze sincs és a Wansee mellett mind a ketten megölik magukat. Kacsóh Pongrác eszelős kacagással kottáz le a látogatónak egy kibetüzhetetlen, őrült melódiát, Poe a kórházi ágyon üvölt a delirium tremens kinjaitól, Munkácsy Mihály zavart csodálkozással keresi a legegyszerübb szavakat és nem találja őket, Brentano dühöng és Lenaut ápolók fogják le a döblingi elmegyógyintézetben, ahol utána tiz évvel gróf Széchenyi István a saját kezével roncsol szét egy hatalmas, de kinzó agyvelőt.

A nagy elme nagy ajándék: dicsőség jár vele és másoknak járhatatlanul magas ormokról való szétpillantás. De gyilkosan veszedelmes ajándék. Ha csak egy szemernyit is diszharmónikus, mondhatatlan szenvedést okoz. És megöli azt, akinek jutott.

Harsányi Zsolt

Nincs nátha

Orák alatt kigyógyul,
Richter náthakenőcsöt használ!
Kapható a Szent Teréz-gyógyszertárban. Telefon 580 11135

Egészség, Betegség

Irta: Baedeker

Az egészség minden bizonnyal a legfőbb jó, az elégedettségnek és boldogságnak is a legfontosabb föltétele, s akik legdrágábbak nekem, azoknak doktorra-patikára és fürdőre-szanatóriumra nem szoruló, mákulátlan tökéletességü egészséget kivánok elsősorban, s csak azután más előnyöket és egyéb szerencséket. Azt hiszem, hogy aki igazán szeret valakit, inkább kiván neki jóegészséget mint például hosszu életet, amely az előbbi nélkül ugyse ér valami sokat. Az egyszerü, egészséges észjárásu paraszt — aki tudvalevőleg inkább okos fej mint jó lélek, s mindig hamisitatlanabb képviselője a nemzetének és hivebb kifejezője az átlagközönség mentalitásának mint az ugynevezett uriember, akinél az individuális vonások elfojtják a tipikusokat, — a paraszt nem százesztendeig huzódó életet, hanem jó egészséget köszönt rá a polgártársaira. Ha bucsuzik az ismerősétől, nem mondja: *a viszontlátásra* (ezt a müvelt szót nem is ismeri, s ha ismeri, a szájába nem veszi), hanem ezt: ***jó egészséget kivánok.*** Ami akár őszinte szivből jön, akár csak »mondva van«, egyaránt kellemesen hangzik. A zsidó, aki távolról se olyan okos mint a paraszt, ezzel ellentétben száz esztendőt, sőt ujabban, amióta Steinach és Voronoff hosszabbitani próbálják az arasznyi létünket, százhuszat imádkozik rá a hitsorsosaira s a többi embertársaira. (Mintha az élet nem volna amugy is elég szomoru.) A paraszt és a zsidó közötti nézeteltérésben kétségkivül az előbbinek van igaza: jobb a jóegészség kisebb számu évek során mint a hosszu élet krónikus bajokkal s a velük járó sok kinszenvedéssel.

A süket urnak is igaza volt, mikor annak az ismerősének, aki szív-, tüdő-, vese-, gyomor- és seinmiegyébbajról panaszkodott neki, azt felelte:

— Sebaj, föl se vegye, ha csak van jó egészség!

Jó egészség! Ez a varázsos szó van hivatva megvigasztalni bennünket, ha anyagi, családi vagy bármi egyéb gondokkal küzdünk. Ellenben: bármennyire »boldog« legyen (azaz látszassék ilyennek) valamely embertársunk, lehangolóan hat rá, hogyha beteg, s szinház helyett szanatóriumba, vendéglő helyett pedig gyógyszertárba kénytelen menni.

Mégis ebben a »legfőbb jó«-ban tagadhatatlanul — mint a legtöbb kincsben — van prózai elem is, amely predominál benne, amivel nem akarok semmi rosszat állitani róla, hiszen a prózai dolgok, ha nem is szépek és poétikusak, rendesen igen jók, hasznosak, jövedelmezők és mindenképpen sokkal értékesebbek a költőieknél, például a jó ebéd, a pénz (főleg, ha nem kevés), a biztos nyugdiju hivatal, aztán a hatalom, a tekintély, az agrárreformtól megkimélt földbirtok, a tehermentes ház és — az egészség maga. Csak azt akartam jelezni, hogy nincsen benne semmi megható, semmi ritmikus, semmi, ami versirásra ösztönözhetné a poétát. (Az egészséget még vajmi kevesen énekelték meg.) Az egészséges férfi látásánál az a prózai gondolatod támad, hogy az mily nagyszerü munkaerő lehet, s ha egészséges nővel találkozol, az, hogy minő pompás anyatipus. (De hogy anyává tedd, aligha. Ahhoz nagyon is — egészséges.) Az előbbinél aligha jut Apollo az eszedbe, s az utóbbinál se Vénusz, mert ez isteneknek és gyönyörü embertipusoknak nem az egészség a főtulajdonságuk s a legfőbb vonzóerejük, hanem a vonalaik klasszicitása.

Ahogy az én emberemet (persze a férfit) ismerem, nem a pirospozsgás, egészségtől duzzadó paraszti nőbe szeret bele, hanem a festék alatt halványdi morbid szépségbe, aki inkább született és készül szerelemre mint anyaságra. A század beteges fölfogásában nem az egészséget tartják szinte szinominnak a szépséggel, hanem a szépséget, a mostan divatosat, a kissé betegeset és csekélyhusut, kiáltják ki az egészség egyenértékének. Az ideges, izgékony és izgató nő, a vékonydongáju és gyengeidegzetü, ez az ideálja a »modern« férfiaknak, s nem a gyermekbiztos, erős, hatalmas és egészséges szüz. Caesar mondását, aki Cassius-t látva így sóhajt föl: *csak kövérebb volna,* a mai férfi, ha jólmegtermett lányt vagy asszonyt pillant meg, igy variálja: *csak vékonyabb lenne!*

Más baj is van az egészséggel. Mivelhogy a legtöbb ember nem egészséges (óh, mert nagy többségben vannak a betegek!), és a legtöbb közülük irigy is, nincs öröme az embertársától. Ugy hogy a végén kiderül: az egészség sokaknak bosszantó egy látvány, s bár arra, aki dicsekedhet vele, a képzelhető legkedvezőbb állapot, a szemlélőnek bizony, ha nem is visszataszitó, de nem is épületes jelenség. Mint ahogy a szegény ördög, akinek nincs mit apritani a tejbe, nem érez valami őszinte örömet a szomszédja egyre növekedő gazdagságán, ugy a beteges halandó nem vidul szerfölött, ha valamelyik ismerőséről azt kénytelen konstatálni, hogy az: az egészség szobra lehetne.

Erre az ellenségeskedésre a mi egészséges polgártársunk néha rá is szolgál. Mert e derék ur sokszor olyannyira önző, hogy — ha csak véletlenül »nem orvosdoktor és hozzá emberséges férfiu is — nem érti a beteget és a betegséget, s annyira korlátolt, hogy érdemnek tartja a szerencsét, amelynek folytán ömaga jó egészségnek, kifogástalan áppetitusnak és egyéb jóknak örvend. Nem lévén egy csöppet se ideges, semmi tekintettel sincs másoknak, a betegeknek az idegeire, amelyek érzékenyen, szinte haragosan rezonálnak minden zajra, — ugy hogy az ilyen pasasnak a látogatása néha ugy hat a betegre mint magának a Halálnak a kellemetlen iutárja. Effajta emberről mondhatta egyszer a sokáig beteg és évekig ágyhoz láncolt Heine:

— Az ilyen ember, aki fejtől talpig olyan egészséges, tulajdonképpen nem is igazándi ember, hanem félig állat.

Szerencsére — helyesebben szerencsétlenségre — folyton folyvást kevesebb lesz az ilyen féligállat, s évrülévre jobban szaporodnak el a betegek mellett azok, akik már nem egészségesek bizony a fejük bubjától a lábujjuk hegyéig, de még nem is betegek a porhüvelyük legfelsőbb kondignációitól a legalsóbbakig. Mint ahogy a nagyháboru *után 25—90%-os* rokkantsággal jött haza a kombattansok egy igen tekintélyes része a frontokról, ugy a háborus esztendők s az összeomlást és győzelmeket követő évek a Hinterlandban élt s azóta fölcseperedett emberiség épségét is megtámadták az emlitett százalékok erejéig. El lehet hát mondani bátran, hogy a féligállatok száma abszolute is, aránylag is jelentékenyen csökkent. De mert az embernek *nemcsak a fizikuma,* de a morálja is leromlott e magas percentekig, a félállatok helyébe vadállatok (vagy ami még veszedelmesebb: rossz emberek) léptek, s az erkölcsi vagyonmérleg, amelyet fölállithatunk, még rosszabb lesz mint azelőtt volt, amikor azt szintén *nem mondhatta* senki valami példaszerüen jónak. Azelőtt a betegeket a hajókötélerejü idegekkel feszitő és pompázó félállatok kinozták vérig, most a szegény szenvedőket olyan állatok nyugtalanitják, amelyek teljesen azok (néha egészen türhető emberi formában), vadak is *hozzá,* s *még* csak nem is egészségesek. Szóval: nem jó a betegeknek sohase ezen a világon!

Csak az vigasztalhatja őket, hogy ugy az életben mint különösen az irodalomban érdekesebbeknek tartják őket mint az egészségeseket, s ha az irodalomban *nem* is életképesebbek (a legtöbbször meg is halnak), de az életben és a literaturában sokszor költőibbek. Hamlet ugyancsak érdekesebb Rosenkrantz és Guildenstern uraknál, sőt királyi nagybátyjánál is, aki bizony olyan erőteljes és egészséges fráter aminő csak *egy ilyen egészállat* lehet. És vajjon Werther nem érdekel-e jobban bennünket Albert urnál és Tasso Antonionál? És Lear, Oblomov, Raszkolnyikov, a Karamazovok, Macbeth, Nyls Lyhne, Maria Grubbe meg Renée Mauperin s a többi beteg vagy beteges dráma- és regényfigura (egytől-egyig csupa életalak is) nem mind sokkal poétikusabb és vonzóbb jelenség-e mint a mellettük ágáló vagy velük szemben küzdő sok szürke figura? Ez az ellentét talán sehol se áll elibénk olyan világosan és plasztikusan mint Cervantes halhatatlan regényében, ahol a téveszmés beteg, de költői Don Quijote mellett állandóan ott kuporodik a prózai egészség pompásan kifaragott alakja: a derék Sancho Panza. A beteg, sovány, csontvázfiguráju, busképü és szomoru külseiü lovag százszorta érdekesebb és költőibb mint az egészséges, pohos, nagyevő és ütlegálló apród.

Az életnek a betegei is — a művészek, a költők, a nagy becsvágyók, az eszmemártirok, a forradalmárok, az elvhüek, a lovagiasak, az emberségesek, az áldozatkészek, az altruisták, a nemeslelküek, akik, nem tehetek róla, mind költők is egy kicsit (nem mindig az a költő, aki verseket ir) — érdekesebbek mint a velük szembenálló és ellenségeskedő egészséges tömeg. Mindenkinek egészséget, jó egészséget kivánok, mert az egyén csak akkor lehet a sorsával megelégedve, ha a testi-lelki állapota bajtól-betegségtől, kórokozó bacillushadaktól lehetőleg mentes. Ellenben az emberiségnek mentül több ily érdekes nemes beteget kivánok. Mert ahogy drámákban és regényekben az ily betegek a legsikerültebb jellemek (majd azt mondtam: a *legegészségesebbek,* s ha kiszalasztottam volna e szót, nem irtam volna épp bolondot, mert esztétikai szempontból voltaképpen azok), a legérdekesebbek és sokszor a legrokonszenvesebbek is, ugy az életben az efféle betegek a nagy jóltevők, a hatalmas és ellenállhatatlan ujitók, a lánglelkü fölvilágositók, a boldogitók. Ők maguk betegek, nem élnek oly soká mint azok az egészségesek, akikkel jót tesznek, — néha tragikus véget is érnek (olyik vértanuságot is szenved a szent eszméiért, amelyeket hirdet, s a buta-egészséges tömegért, amely nem érti meg se őket se az eszméiket), de szükség van rájuk, szükség van a »betegség«-ükre (amely az emberiségnek gyógyulást jelent), szükség van a megváltó tragikus sorsukra. Néha abban a mértékben lesznek jótevőivé, vigasztalóivá vagy gyönyörködtetőivé az emberiségnek, amily mértékben betegek. Sajnálhatjuk Ady Endrét, hogy beteg volt, rövid ideig élt s oly sokat szenvedett, — de az ő betegsége s az ő szenvedései árán mennyit élvezhetünk! Az a képzeletbeli Költőcske, akit ő magával szembeállitott és fölényes iróniával jellemzett, bizonyosan egészséges volt mint a makk, talán most is él, de vajjon ez a költő-tipus szolgálhatott-e annyi élvezettel az olvasóknak mint a sápadt, beteg de nagy költő?

Éljen az egészség! De éljenek azok a betegek is, akik ennek az egészségnek a legnagyobb jóltevői!

CSUKA ZOLTÁN

Megátkozott fiatalság

Mindig ugy tudtuk;
ott voltatok, ahol előre kellett görgetni a nagy kereket
rozsdás hasonlattal, mit ma is haladásnak nevezünk,
ott voltatok mindig, ahol »mégis csak« mozdult a föld,
uj lobogók, ahol örömmel dgaskodtak
s vér ömlött,
az elnyomottakért és gyengékért fröccsent a sebből,
eszmékért, miket szentté lelkesedtetek
s ha valaki elhullott a harcban,
ti hulltatok.

AZÓTA
a háboru tizmillió halottját porrátették a férgek
csontjukat fekete vonatok hurcolták széjjel,
kilobbant életük most
hazug hordópolitikusok szájón
torz szinekben pántlikázik.
Hol van ma a háboru véres tanulsága,
mikor szerte a kontinens fekélyes iskolapadjain
friss gyülöletet tölcséreznek a fejekbe.
és a lemészároltak helyébe
szükmellü és szükhitü ifjuság érkezett?
Fejükben régi sirboltok sötétje kong
szájukon kigyófogu igék sziszegnek,
utjukat a gyülölet hüllői szegélyezik.
Esztendők sulyos vércseppjei hullottak mögénk azóta
s mulásukkal csak a nemzetek gyülöletének nemzetközi-
[sége hizott.

S most itt vannak az iskolák fiataljai,
vérükben a szent tavasz tüze helyett
a hullaméreg fájdalmas láza lüktet,
kezükben kéken villan a kés
és vér csordul a földre lábuk nyomán.
A vakság átkával megvert fiatalság ez,
halott századok ujrakelt holttestei
s ha vagyunk itt még hites huszévesek,
szégyen máglyázik arcunkon és korunk tagadjuk.
Mindegy kik ők,
hol huhog a fekete madársereg
tegnap Rómában verekedtek,
ma a pesti egyetemen ütötték kékre társukat,
Várad uccáin száguldtak részegen üvöltve,
holnap Berlinben, avagy Bécsben vonulnak,
mindegy hogy román, magyar, olasz, avagy német nyel-
[ven beszélnek

átkozottak és elbutultak,
zörgő csontvázelvekre hazudnak életet
és együgyü dalokat énekelnek.
Mindegy, hogy szines sapkáikkal,
avagy az inkvizició cukorsüvegével
hol menetelnek,
lábuk alatt jajdulva nyögnek a csataterek
s egy lekaszált generáció pormilliói zokognak.
Európaszerte átokkal megvert, rosszvérü fiatalok dü-
[höngnek
s maguk sem tudják,
milyen világmészárláshoz vezet az utjuk,
amelyen tiprottak, leütöttek és leszurtak serege
uj átkok döbbentő kórusát zugja utánuk

Beograd . . .

Bánát nagy része Pancsevón át érkezik Beogradba. Az utazás csak Pancsevótól Beogradig szép, vagyis a hajóut. Mert Szentától végig, le a Dunáig — keserves. Ezen a szakaszon a vonat alig vánszorog és különösen éjjel fütetlen. Hiába! — csak jobb Bácskában élni, mint a Bánátban. Ott jobban fütenek...

De mindenért kárpótol a hajóut. Másfél óráig vigasztal 7—8 órai vasuti utért. Pancsevó alatt, a Temes folyón van a hajóállomás. Könnyü, kedves, tiszta kis hajók várják az utast. Negyedórai ut a Temesen és a hajó ráfut a Duna ezüstszürke, csillogó, méltóságteljes vizére. Az utasok között sok az orosz, akik Pancsevóról járnak Beogradba kenyeret keresni. Ezek a fáradt, megvert emberek mindig beszélnek. Csodálatos sokat tudnak mesélni. Meggyőződéses beszélők. Kicsit értem őket. Vajjon mit beszélnek? Különös: udvarolnak egymásnak. Mindig udvarolnak. Ezer formában dicsérik egymást. Boldog emberek: igy értik meg egymást — szókba, selymes szókba takarják fáradt életüket... az orosz puszták lágy, puha igéivel kábitják egymást: sta gyelas?... vot, tak... batyuska!... Csak a mosolyuk ne volna olyan szomoru!

A többi Beogradba igyekvők — ismerősök. Kövér kereskedők üzletet csinálnak ott. Diákok — jogot vagy életet tanulnak. És itt van a jóképü, mosolygó láló, aki olyan önérzettel ül az első osztályu étterem finom teritékü asztalánál — mintha ő fizetné a cehhet! Pedig azt az a borongó arcu ur fizeti, aki ugyancsak kedveskedik a lálónak. Tudniillik a láló fogja protezsálni azt a szomoru urat — aki valami jegyző, vagy ilyesféle lehet és bajba jutva fogott magának néhány lálót, — hogy huzzák ki a vizből. Bizony, a láló hihetetlenül fontosabb, mint a szomoru ur. Mert a láló: a nép. A szomoru ur csak a láló kegyelméből élhet.

És még azt mondják, hogy nincs demokrácia! Pedig van! Még pedig a legtisztább parasztdemokrácia. Akármit is mond Radics ur!

*

A Duna meg ringatja a hajót, mint egy kis bölcsőt, amelyben emberek viszik vágyaikat, álmaikat Beogradba.

A füzes part meglehetősen egyhangu — csak mikor feltünik Beograd — akkor kap életet a táj. Az elővárós füsthebburkoltan — ez a modern jelen. Fölötte a Kalimegdán sáncai, őrtornyai — ez a mult. És igy, egyszerre kinálkozik egy megállapitás, mielőtt Beogradot láttuk volna... a mult őrködik a jelen felett.

Mikor az ember aztán érintkezésbe jön Beograddal, akkor látja, hogy ez a megállapitás fedi a valót!

A hajó közvetlen a város alatt köt ki. Autók, autóbuszok és élénk villamosvasut közlekedés van fel a városba. Pár perc alatt, néhány igen meredek lejtésü uccán át, fent van az ember a gyönyörü Terazián — a város szivében. Csodálatos élénkség, rohanás van itt.

Mint a hangyaboly jön-megy az uj ország uj népe... előkelő urak, könnyü léptü, karcsu, elegáns nők, kis fehérsapkás albánok, öntudatos sumádiai paraszt nemzeti viseletben: bő nadrág, kis mellényke, ujjas, bocskor, magasorru, katonásapka, mindez zsinórsujtással és hatalmas termetü crnagorcok, kis kerek sapkákkal jellegzetes, éles vonásu fejükön.

Az egész látvány szines — egyéni: ez Beograd társadalma kivülről.

A kedves, virágos udvaru királyi palotával szemben ván a külügyminisztérium — sarkon. Innen pár száz lépés a Narodna Szkupstina. Vasrácsos kerités mögött egyszerü, egyemeletes épület. Tiszta, minden diszités nélküli kis udvaron kell az épületig menni. A bejárat előtt három csendőr. Szó nélkül beengednek. Akadály nélkül az első emeleten vagyunk. A teremszolga megmutatja a kérdezett képviselő klubját. Engedélyre várunk, hogy a klubba beléphessünk. A szolga mosolyog: csak tessék.

Belépünk. A képviselő elénk jön. Többen is hozzánk jönnek — és mindenki segiteni akar. Ugyünk egyáltalán nem pártügy — sőt ez a klub a mi vidékünkön jelöltet sem állit és kérésünket mégis pártolta, sőt megvalósuláshoz segitette.

Ugy látszik a politikában is van jóakarat.

Meglepő az érintkezés egyszerü, közvetlen szivélyessége... népparlament!

*

A Kalimegdánról nézzük a csodálatos panorámát... balra a Száva, jobb oldalt a Duna... Ugy a Száván, mint a Dunán jön-megy a sok hajó. A kikötőkbe ugyszólván percenként jönnek a személyszállitó hajók — jön a vér az országba szivébe! A vér kering — a test él.

És a szemünk előtt ölelkezik a két folyó, amelyeknek vizében benne van az ország minden forrásának vére. És ez — itt: jelentőségteljes, mert Beograd az ország fővárosa.

Még egy összehasonlitás: Bukarest. Egy város, amelynek nincs egyénisége. A nyugat elnyelte az egyéniséget, elboritotta, de az egyéniség nem tudta megemészteni a nyugatot és lett a nyugat szolgai utánzója kivülről — belül a torzzá lett egyéniség vitustánca.

Beograd történelme egyenes vonal. Bukaresté a karrikatura krix-kraxa.

Bukarest elveszitette a szivét — Beograd megőrizte egyénisége erejét: a szivét.

Beograd — az ország: szive!

Kristály István

Vértes V. Károly

Este

Az Ur zajából hanghullámok folynak
fülembe este — szélesen kacagva.
Agyam a szép zenén lebegő csolnak
s tudattalan tudatban él a magva.

Ilyenkor néha, zengő hangmámorban
szivem megtorpan, mint hullám a bóján
és hallom, érzem fetrengve a porban
szerelmed hangját szivem rádióján.

Az afgán király demokratizálja birodalmát

Látogatás Amanullah királynál

Amanullah afgán király, aki európai körúton van, most Berlinben tartózkodik, miután előbb Párisban tett látogatást, mint a köztársasági elnök vendége. Az alábbi interjut a Bácsmegyei Napló párisi tudósitója Amanullah király párisi időzése alkalmával küldte be.

Páris, február hó.

A Crillon-Hotelben lakik: Páris legelőkelőbb szállodájában, hol kisérete, jó harminc ember, egész emeleteket foglal el: A köztársaság vendégei. A diszes hotelhallban, ahol egy kétszázesztendős bronzminiatür mutatja a IV. Henrik előtt térdepiő Crillon herceget ott diszlik a király Ő Felségének látogató könyve. Autogramm-gyüjteménynek is beválik: egymás mellett látom benne Painlevé, Brinad, Crewe Lord, Myron Herrick és minden párisi követ, miniszter és más nagy ember aláirását. Külön a királynak és külön a királynőnek. Mert ez az afganisztáni padisah szép háremét szélnek eresztette trónraléptekor és ahelyett egyetlen feleségül vette el a Kabouli Hirharang szerkesztőjének a leányát: bizonyos Thuraya kisasszonyt. Ez az Amanullah király nem mindennapi ember!

A kiséretében lévő miniszterek egyébként elég csoportosan mutatkoznak a hotel empire-termeiben. Ha sokuk jól beszél is németül — maga Amanullah Őfelsége elegáns derékbe szabott zakkója ellenére egy szót sem tud európaiul és tolmács közvetitésével beszéltem vele. Illetőleg csak a tolmács beszélgetett én velem és amiket mondott, az oly uj volt és oly érdekes, hogy resteltem volna azt kérdezgetni tőle, hogy mit szól a Vendome-oszlophoz és hogy tetszenek-e neki a párisi hölgyek.

Ha egy ős ország ujjászületik...

Kiderült, hogy ez az Indiával tőszomszédos Afganisztán-királyság sem mindennapi ország. Azt hiszem a föld legrégibb országa lehet, mert javában virágzott már Cyrus és Dárius idején és szellemi központja volt a buddhizmusnak és a Mazda-hitnek, ezzel szemben a föld legfiatalabb országa is, mert pont három esztendeje, 1925 januárjában született meg mint független királyság és a lakosságának tulnyomó része ma is kötött kultura nélküli nomád pásztornép. A király azt mondja nagy elérzékenyüléssel, hogy »szegény ország«, de már a következő mondatokból kiderül, hogy ebben a szegény országban a rizstől gyapottól és cukornádtól a buzáig és szőlőig, sőt a selyemhernyótól a hiborféregig, a gyantáig és festékig minden megterem — csak ültetni és mivelni kellene jobban, valamint, hogy e három év alatt, mióta a derék Amanullah a trónra lépett és nekifogott az ország európaiasitásának, máris találtak benne aranyat, rubint, rezet, kőszenet, vasat, ként, ólmot, arzént, cinkszulfátot, nickelt, fehér márványt, grafitot, salétromot, sok más hasonló jót, sőt legvégül még — petróleumot is! Csak persze ki kellene aknázni mindezeket . . . Amanullah király szerint mindez meg fog történni s ha eddig nem történt meg, annak egyetlen oka, hogy ő nem barátja az idegeneknek adandó koncesszióknak.

Afgán történelem — madártávlatból

Az angolok egyébiránt csak következetes folytatói Afganisztánban a történeti fejlődésnek, mely ez országban másfélezred óta az idegen uralom alatti irgalmatlan szolgaságnak, vérengzéseknek forradalmaknak és anarchia-állapotoknak szakadatlan láncolata: Afganisztán ugyanis szerencsés földrajzi helyzeténél fogva India kapuja Előázsia felől .. Az Omayadak még gazdag és mivelt országnak találták, melyet érdemes volt alaposan kifosztani, a Gaznevidák, valamint Dsingiszkhán és Tamerlán már csak a maradékot kapták és minthogy az Izlám elterjedésével az afgánok hivő szunniták lettek az őket minden oldalról körülzáró shiita népek között s azonfelül még végigcsinálták az összes szektárius mozgalmakat is: seikizmust, babizmust, érezhető, hogy az angolok és az oroszok, akik a tizennyolcadik században természetesen szintén Afganisztánban ütköztek egymásba egyre terjeszkedő hatalmai szféráikkal, már nem igen találtak további haácsolni valót. Ők különben is eléggé el voltak foglalva az egymással elleni intrikákkal s talán ezért is sikerült 1860 körül Abdurarhman Emirnek (akit a Felség, illetve tolmácsa e hosszu fejtegetésben »az afgán Nagy Péter«-nek nevez) legalább névleges hatalma alá egyesitenie az egész mai Afganisztánt. Végre a tizenkilencedik század végén megindult volna az afgán kulturális és gazdasági fejlődés, de szerencsétlenségükre akkor kibékült egymással az angol meg az orosz és az 1907-iki egyezménnyel tellesen elzárta a külföldtől Afganisztánt, mely tönkrement gazdaságával minden külföldi segélytől elzártan természetesen a régi nyomorba süllyedt megint.

Amanullah 1919 február huszadikán lett Afganisztán emirje és felhasználva az angolok és oroszok e másutt való angazsáltságát sietett az afgán függetlenségét kikiáltani. Az angol hatóságok ezzel szemben nem akarták elismerni az uj birodalmat és rövidesen valami látszó ürügy alatt repülőgépeikről végigbombázták Dselabad-ot. Ezekután kitört a háboru és Amanullah emir csapatai átlépték az indiai határt. A helyzet nem volt olyan, hogy Anglia, háta mögött Dash-al és Ghandival háborut akart volna viselni India határain. Julius hó huszadikán fegyverszünetet mondtak ki a hadakozó felek és augusztus nyolcadikán megkötötték Raval-Pindiben a békét. Az 1921 november huszonkettediki szerződésben Anglia elismerte a független afgán királyságot és erre következett február 28-ikán a hasonló tartalmu afgán-orosz szerződés. Amanullah afgán missziót küldött ki az európai államokba, sőt Amerikába is, rendszeres kereskedelmi szerződéseket kötött le és követségeket állitott fel mindenütt és Kabulba bevonultak az európai nagyhatalmak diplomáciai képviselői.

Csudát tesz egy tonna arany és egy okos király

Igy következett el 1925 január eseje. Amanullah emir kikiáltatta magát a szabad és független Afganisztán első padisájává és a külügyek ilyeténképen való rendezése után sebesen hozzálátott a maga országának átalakitásához. Jól tudta, hogy az angolok nem fognak sok időt hagyni neki. Pénz nem volt a kasszában, hanem a konyha és a hárem telve voltak ezüst és aranymarhával: Amanullah mind összeszedte a nemes fémből készült százados edényeket és eszközöket, egybeolvasztotta valamennyit és kapott belőlük egy teljes tonna aranyat. »Ugy véltem« — mondja — »hogy ha el akarom kerülni a régi viszályok és idegenhóditások megismétlődését, arra az egyetlen mód Afganisztán eleurópaiasitása. Meg kell, hogy mutassam, hogy az ázsiai nem rosszabb az európai embernél.

Egyidejüleg fogott bele a technikai és eszmei reformokba. Hamarosan megtörte a papok hatalmát és az Izlám tiltó parancsával ellentétben megalapitotta az állami bankot, megvetve ezzel alapját a finánegazdaságnak és a földhitelnek. A papok által szitott néhány lázadást kegyetlenül vérbe fojtotta »de« — mondja — »hogy megmutassam népemnek, hogy nem a vallás ellen harcolok, azt a divatot hoztam be, hogy minden pénteken — (a mohamedánok vasárnapján) a főtemplomban magam magyarázom el a népnek az elmult héten foganatositott reformok értelmét.«

És Afganisztánban is megszületik a demokrácia

Az afgán nép vegyes érzelmekkel fogadta a reformokat és a király maga állt be reformjai ügynökének: nemcsak a főmecsetben hirdette péntekente reformjai szükségét, de az uj országutakon végigutazgatta egész országát és király létére népszónoknak állt be, faluról-falura szerezve az európaiasodásnak hiveket. Uj dolog volt ez a satrapauralomhoz szokott országban, ahol az emir félistení magasságból hóhérral és korbáccsal uralkodott a nép fölött. »E tekintetben« — mondja Amanullah. — Nem az oroszokat követtem, hanem Nyugateurópát. Nyolc minisztert neveztem ki, rászoktattam őket önálló munkára, sőt kezdeményezési jogot is adtam nekik. De már kezdem fejleszteni a parlamentet is. A választói jog egyenlőre adócenzushoz van kötve és a megválasztott államtanács, bár törvényhozó testület, még nem egyenlő hatalmu az európai parlamentekkel. De ez az átmenet a teljes népszuverénitás felé.« — Vannak ellenben már államhivatalok, minisztériumok, alsó és felső, sőt katonai birószágok is, mert természetes, hogy Amanullah sietett behozni a kötelező katonai szolgálatot. Egyben népiskolák, sőt modern középiskolák és szaktanfolyamok kezdődnek Afganisztán minden városában, mikben a tanitás az afgán mellett francia és német nyelven folyik. Ezeket is mind a király teremti, a tanitás mindenütt ingyenes, sőt némely helyütt koszt is jár a növendékeknek. Az iskolásgyermekek száma az egész országban már elérte a negyvenezret. Megindul a független afgán sajtó is: az első lap szerkesztőjét Amanullah miniszterévé teszi és leányát veszi el egyetlen feleségül.

Benedek Károly

Szobrot kap az első bankrabló

A Jesse James-emlékbizottság megkezdte a gyüjtést
Az amerikai Rózsa Sándor karrierje

Az amerikai sajtó, a legellentétesebb kommentárokkal hozta nyilvánosságra azt a tényt, hogy *Kearney* államban megalakult a *Jesse James-szobor-bizottság* amely emlékmüvet akar felállitani a nagy postarablónak, aki

uttörő volt az azóta rendkivül népszerüvé vált bankrablás terén, azonkivül elsőnek állitott meg és fosztott ki nyilt pályán személyvonatot.

Az Egyesült-Államokban Jesse *James* ugyanaz a fogalom, mint Magyarországon *Rózsa* Sándor, vagy Itáliában Rinaldo *Rinaldini*, höstett-szerü büncselekményeiről szintén árulnak szinesfedelü, egypennys füzeteket a vásárokon és a széles néprétegek éppugy *rehabilitálták és hőssé avatták*, mint két európai szaktársát. A vélemények homlokegyenest eltérőek erről a rablóvezérről, egyik részről *közönséges gonosztevőnek* állitják be, a másik oldalról viszont *személyes és politikai bosszu áldozatának* tüntetik fel. Valószinü, hogy Jesse James romantikus pályafutása jogosulttá teszi mindakét nézetet, igy állitja elénk a *Newyork Times* hasábjain E. F. *Barnard* is, aki felismerhető tárgyilagossággal *a viszonyok és körülmények áldozatát* látja a hirhedt gonosztevőben.

Jesse James 1847-ben született Missouri-ban, Kanzas határán. Négy éves volt, amikor apja, aki lelkészkedett és földmiveléssel is foglalkozott, meghalt. Édesanyja nemsokára ujból férjhezment dr. Lewis *Samuel* nevü orvoshoz és ennek a házában nőtt fel Jesse. Perdülő évei az amerikai szabadságharc előestéjére estek, az északi és a déli államok közt ekkoriban már meglehetősen kiélesedtek a feszültség. A déli államok, amelyek Jesse James szülőföldje, Missouri is tartozott, rabszolgatartóó voltak, az északi államok viszont a néger rabszolgák felszabaditását követelték, előbb népgyülési határozatokkal és ujságcikkekkel, később azonban nyomatékot adtak fegyverre' is szavuknak. A történelemaz északi államok felfogását kell hogy helyeselje, hiszen a rabszolgaság fenntartásával egy nagy szégyenfoltját törölték el az emberiségnek, de ha meg akarjuk érteni, miképpen állhattak tisztességes emberek is a rabszolgaság fenntartásáért küzdő déliek mellé, akkor ne mszabad elfelejteni, hogy *az éghajlatuk miatt rabszolgákkal nem rendelkező északi államok mozgalma nem volt tisztán elvi természetü, hanem — a szép jelszó mögött — inkább az ingyen munkaerővel olcsón dolgozó déli kapitalisták konkurrenciaképességének letörésére irányult.* Jesse James kamaszkorában az északiakhoz tartozó kanzasi szabadcsapatok be-betörtek éjjelenkint Missouriba, ahol ellopták a néger rabszolgákat és saját területükön szabadonengedték. A déliek természetesen revanzsálták magukat ezekért a látogatásokért, ők is leviziteltek olykor Kanzasban, a mimindig sok dolgot adott az ottani önkéntes tüzoltóságnak. Jesse James két bátyja guerilla-csapatot alakitott, amely szorgalmasan segitett a déli kormánycsapatoknak a határon tul eső farmokat felpörkölni, majd amikor a háboru Észak és Dél közt nyiltan kitört, beléptek csapatukkal együtt a *Quantrella*-bandába, amely a legnagyobb és legelőkelőbb efféle alakulat volt Délen. Jesse maga otthon maradt. 1863-ban az északi kormánycsapatok elfoglalták a James-fivérek mostohaapjának, Samuel orvosnok a házát s minthogy az öreg nem akarta — valószinüleg nem tudta — megmondani, hogy Quantrella hol rejtőzik, *felkötötték saját kertjében egy fára.* A doktor ezt a kellemetlen szituációt aránylag elég jól uszta meg, mert amikor az emberi humanizmust és felvilágosultságot képviselő támadói átmentek az udvarba, felesége *levágta a kötélről és életrekeltette.* Az udvarban ezalatt

az északiak lovagló ostorokkal cafatokká verték a tizenhatéves Jesse Jamest.

A fiu bosszut esküdött és mihelyt felgyógyult, szintén belépett Quantrella bandájába. Rövid időn belül *kétszer kapott tüdőlövést,* de mihelyt felépült, megint »bevonult szolgálattételre.« Az északiak egyszer több társával együtt elfogták, azokat kivégezték, őt pedig fiatal korára való tekintettel hazaküldték a mamájához.

Amikor a háboru végetért, Jesse James már nem tudott többé beleszokni a békés polgári életbe. Közben önállósitotta, magát, mint bandavezér és tovább folytatta a rekvirálosokat, amelyeket most már minden szépitgetés nélkül rablásoknak lehetett csak minősiteni. Főleg postakocsikra vadászott, de nem vetette meg a kisebb fosztogatásokat sem, felkereste bandájával a magányos farmereket, akik évtizedek mulva is megemlegették látogatását, ha véletlenül életben maradtak. Jesse James még fiatal ember volt, haladt a korral s csakugy mint a postakocsikat, megállatotta és kirabolta a vonatokat is. Valósággal legendás hirnévre tett szert. Leghiresebb eseteti:

Hot Springs mellett kirabolta a postakocsit, amit egy század katonaság kisért, Liberty-ben fényes nappal kifosztott egy bankot s még az iróasztalokat is elvitette belőle, Lexingtonban pedig felgyujtott egy bankot és ugy rabolta ki.

Mint minden hires bandita-vezér, ő is »lovagias rabló« volt, pártolta és segélyezte a szegényeket s a néphit szerint csak az északi államokban rabolt. Tény, hogy az északiakat előnyben részesitette, de a kiszemelt áldozattól azért mégsem kért előzetesen születési bizonyitványt és számtalan esetben bebizonyosult, hogy ebben a tekintetben *nem volt tulságosan finnyás, hanem* benszülött délieknek is segitett pénztárcájuk tartalmát megkönnyiteni. A krónikák feljegyzik róla, hogy egyszer *kifizette egy árverés alatt álló özvegyasszony egész adósságát,* csak azért mert férje a déliek oldalán esett el a háboruban, de a krónikák azt is följegyezték, hogy a *pénzével hazatérő hitelezőt még aznap éjjel kirabolta és szépen keresett az üzleten.*

Tizenhét esztendőn keresztül veszélyeztette a kankasi és a missouri-i közbiztonságot. A bünlajstromát sohasem sikerült pontosan megállapitani és nem lehetetlen, amit védelmezői mondanak, hogy

a nevével kapcsolatba hozott legpiszkosabb és legbarbárabb büncselekményeket nem is az ő bandája követte el.

A szerencsecsillaga akkor hanyatlott le, amikor hat emberét Minnesotá-ban — ahol nem mozogtak olyan otthonosan, mint a Missourival szomszédos Kanzas államban — elfogták. Röviddel utóbb *szülőházába, bombát dobtak, amely nyolcesztendős mostohatestvérét megölte és édesanyjának leszakitotta a jobb karját.*

A bombamerénylett a hires Pinkerton-detektivek követték el, bosszuból, amiért egy társukat Jesse James emberei agyonlőtték.

A missouri hatóságok ugyanis hallgatólagos fegyverszünetben éltek a James-féle banddval és nem üldözték őket.

A merénylet megtörte Jesse Jamest és nemsokára rá visszavonult a »közéleti szerepléstől.« Feleségével és családjával *St. Joseph* városkában telepedett le, ahol békességben élt és

noha tizezer dolláros vérdij volt a fejére kitüzve, a rendőrség nem bántotta.

Tizezer dollár azonban már akkor is csinos pénz volt s ez az összeg vette rá egy félév mulva bandája két volt tagját, a *Ford*-fivéreket, akik egy házban laktak vele, hogy *orvul agyonlőjjék.* Három golyó furódott a hátába.

Az előzékeny elbánás, amelyben a hatóságok részéről nyugdijbavonulása« után részesült, azt a látszatot kelti, hogy cselekedetei elkövetésében nem csupán nyerészkedési vágy és anyagi motivumok vezették. Mégis különös lesz azért kissé, amikor a bankrablás feltalálójának szobráról lehullik a lepel . . .

(y.)

REVÜ

Nem ugy revue ahogy a most divatos szinpadi müfaj. Nem is ugy revue ahogy némelyik hetilap. Egyszerüen: revue. Ugy, mint revoir. Viszontlátás.

Ugy, mint mikor az uram a szombat esti vacsoránál megismeri a pénteki halat, a csütörtöki káposztát, a szerdai sültet, a keddi zsur sütemény mumiáit és a vasárnap virágzó dessertből fenmaradt három krachmandulát és megadással sóhajtja: Wochenrevue!

Hiába — a jó gazdasszonynál semmi se veszhet kárba. Meg kell enni másodszor is, legjobb esetben uj tálalásban — ugyanazt.

Mivelhogy nekem főambicióm, hogy jó gazdasszonynak tartsanak, hát itt is egy ilyen Wochenrevuet szervirozok, amit a különböző ujságokban egész héten találtam: egyikben egy kis pletyka-kaviárt, egy kis dessert irodalmat a másikban, azt most uj tálalásban adom. Ugy gonodolom mint a szombati vacsoránál: ami rossz, az nekem se kell, ami jó azt más is szivesen megeszi mégegyszer.

*

A mi iróink még nagy förmedvényeket irnak a »girl« ellen, egész táborokra oszlanak a girlpárti és girl ellenes férfiak és ime Amerikából azt' irják, hogy a »girl« már »passé« már nem is divatos, nem is kell.

Ettől az amerikai irótól sikerült végre megtudnom, hogy milyen is volt az a »girl« akit én is olyan lelkesen védelmembe vettem.

A »Gentleman prefers blond« girlje a Mary Pickford girlje.

Hát szerencse, hogy csak most tudtam meg! És egyidejüleg azt is, hogy befellegzett neki.

Borzasztó elgondolni is, hogy az a girl, amely három év óta a női szépség ideált jelentette férfiaink szemében, csak 155 cm. magas lehetett! Hogy pisze orrot, bubi hajat és ártatlanul buta tekintetet — »kellett viselnie« és nem lehetett több, vagy legalább is nem látszhatott többnek tizennyolc évesnél.

Most tudtam meg, hogy az utolsó három évben a magas karcsu nőknek szégyenkezve kellett elbujni, hogy intelligens arc egészen barokk viselet számba ment, hogy a tudó, az életet ismerő asszonytipus — a kutyának se kellett.

Milyen szerencse, hogy itt minálunk nem veszik ilyen szigoruan a divatot, és hogy csak most tudtuk meg — mikor Amerikában még a fogpor és puderreklámokról is levakarják az ártatlanul bámuló görlice babaarcát és fürtöshaju keskeny profilu, kissé blazirt asszonyfejjel helyettesitik!

Milyen szerencse, hogy nálunk ebben a három évben is meg voltak, egész jól megvoltak, a katona mértéket megütő nők!

Milyen szerencse, hogy itt nálunk azért a gölicéknek se kell kétségbe esni, itt továbbra is lesz majd a babaarcu, ártatlan szemü 155 cm-es szépségnek is jövője.

Ahogy báltermeinkben is testvéri egyetértésben megférnek egymás mellett az uszályos uj vonal és a kislányos ingruha.

*

A másik szenzáció is »odaát«-ról jön. Egy uj mozgalom tartja izgalomban az ifjuságot. A »companionate marriage« a pajtás-házasság eszméje.

Fiatal emberek, akik se anyagilag nincsenek olyan helyzetben, hogy családot tartsanak el, se lelkileg nem tartják elég érettnek magukat ahhoz, hogy egy életre szóló lépésre határozzák el magukat, ilyen pajtás-házasságra lépnének. A pajtás-házasság megkötése és elválasztása a legegyszerübb formalitásokkal járna.

A törvény megszabná, hogy hány éves korig szabad valakinek ilyen pajtás-közösségben élni és ezzel elejét venné annak a visszaélésnek, hogy kényelmes emberek egész életükben ilyen pajtás-házasságot éljenek — váltott pajtásokkal.

A mozgalom vezérei azt várják, hogy a fiatal férfiak sokkal tisztább életet fognak élni ha a pajtás-házasság megvalósul. A mozgalomnak sok hive van főleg a lányok közt akik igy m. b. H. (mit beschränkter Haftung) mégis könnyebben férjhez mennének és akiknek különben is a companioniate marriage szinte korlátlan felszabadulást jelentene, nem is szólva a legjobb vagy legrosszabb esetről, mikor a korhatár letelte után a férfinek kedve volna a pajtásházasságot rendes házassággá átváltoztatni. Mert lehet, hogy ilyen is volna.

A konzervativ elemek persze nagyon felvannak háborodva, mert hiszen a pajtásházasság lényege a gyermekáldás jogos és engedélyezett távoltartása — ez pedig vörösposztó!

Én a magam részéről csak attól tartok, hogy ez az intézmény a romantika utolsó szikráját is kipusztitja majd.

Nem lesznek többé titkos mátkaságok, nem lesz flirt és nem lesz viszony. Az az lesz, de házasságnak fogják nevezni. Mindent mindenkinek szabad lesz tudni, nyilvános lesz, hivatalos lesz... szegény kártyazsurok, szegény kávéházi asztalok! Miről lehet majd akkor még petykázni!?

*

Évek óta kialakul bennem a meggyőződés, hogy az asszonyok sokkal érdekesebb emberek mint a férfiak.

Az asszonyokkal valahogy mindig baj van. Mindig szidni kell őket, ujságban, szinpadon, irodalomban. Mindig mozgolódnak. Kezdődött a nőemancipációval. Emlékezem a háboru előtt a suffragettektől sehol se voltak biztonságban az ablakok. Aztán jött a háboru: akkor az önkéntes ápolónőkkel volt baj. Háboru után következett a független, felszabadult fiatal leány. A pro és contra Garconne viták. Aztán jött a táncláz, amikor nagymamáink büneivel és viselt dolgaival volt tele a sajtó.

És azóta is. Bubifrizura, rövidszoknya meg mit tudom én mi még, de a nők többé nem kerültek ki az érdeklődés középpontjából.

Ezért volt uj és egészen meglepő egy szimpatikus magyar asszonyiró cikke aki egyszerre felfedezte, hogy férfiak is vannak. Sőt férjek is. És a férfiakról is lehet gloscsálni, humorizálni, kritizálni.

A szimpatikus irónő olyan hüséggel rajzolt karikaturát néhány férjről, hogy az már több mint karikatura, az már portrait.

Föl is horkantak a férjek. Egész polémia fejlődött a férjkérdés körül.

Nekem legjobban egy asszonyi levél tetszett, amely a férjproblémát az udvarlótartás nem egészen uj receptjével akarja megoldani.

Lehet, hogy igaza van. A recept jó, de hol szerezhető be az orvosság?

Hol jut a mai szükös viszonyok mellett minden asszonyra egy férj *és* egy udvarló? Igaz, hogy egy agilis udvarló négy-öt férj mellett is teljesitheti egyszerre hivatását. Vagy talán minden férj egy időben egy másik családnál udvarló lehetne?

Az bizonyos, hogy a házasság a legnagyobb müvészet. Éppen mert müvészet, nem elég a jóakarat — tehetség kell hozzá.

Vannak nők, akik hiába mennek férjhez sohse válnak feleséggé. Épp igy vannak férfiak, meg se kell ahhoz nősülni, hogy férjek legyenek.

Férjnek lenni, ehhez predispositió kell. Nagy kedvem volna azt mondani: predestinatio.

És akkor hiába tesz az asszony akármit. Egyszer az a baj, hogy elhanyagolja magát, pecsétes a pongyolája és nem őrzi meg — mint egyik vitatkozó mondja — »leánykori frissességét.« Máskor meg tulságos sok maradt meg a leánykori frisseségből, életkedvből. A pongyola finom puha selyem — de azt nem birja ki egy fiatal nő se, hogy az

Hogy milyen legyen a férj, ez még sokkal komplikáltabb kérdés.

Az asszony? Hát igen az asszony legyen feleség. Ez nehéz — de nem lehetetlen.

Ilyen gyönyörű pecsét nélküli pongyoláját senkinek se mutassa csak a férjnek! És akkor megint csak nincs a férj megelégedve!

De mi van, ha kedves ismerősünknek azt mondjuk: *Igazi férj!?*

Kaphatunk egy gorombaságot és meg is érdemeltük, mert sulyos becsületsértést követtünk el. Egy férfi se akar *igazi férj* lenni és egy asszony se kívánja, hogy a férje *igazi férj* legyen. De hát milyen legyen akkor szegény, ha még egy ilyen kész sémával se tudunk szolgálni? Csak azt tudjuk milyen *ne* legyen. És ez a negativum olyan tág, sokoldalu mindent magába foglaló, sőt sokszor paradox, hogy a végén mire mindent kiküszöbölünk, nem marad positivum.

A »nem kivánt törlendő« alapon mindent elhagyunk, nem csak a fürdőkádban tartott koncertokat és a kártya becézést, hanem a féltékenységet is, meg a közönyt is, a haragot meg a viccelő kedvet, az értelmességet és a cynismust: mindent, mindent. Addig formázzuk, csiszoljuk a *férj* ideált mig nem marad belőle más mint a *férfi*. Már tudni illik ahol férfi volt mögötte.

És ott aztán rendben is van már a férjprobléma.

Lucia

Molnár Sándor:

Rossz a Te szived

Rossz a Te szived. — Én tudom,
a pénz csillogása jobban tüti
a tested, mint az én szivem, e
férfi sziv, mely a becsületét
tüzte ki végcélul. — Rossz a te szived,
de belsőleg érezned kell,
hogy nem az életet keresed,
melyben nem élsz, és nem a
levegőt szivod amely friss
életszerelmet tölt be szivedbe. —
Rossz a Te szived, mert szemeid
ott lapulnak a szekrényen,
ahonnét csillogó arany
csendül a ledérségért és
nincsen erőd és akaratod,
hogy ez a szörny ne öleljen
karjaiban Téged. — Te azt hiszed,
a lelkiismeretet is megölték és
hiszed, hogy a csengő arany adja
meg a boldogságot, amelyet remélsz,
de amelyet nem találsz meg soha.
Mert rossz a Te szived és az Isten
sem szereti, a rossz szivü nőket.

Elég volt a szenvedésből!

SZENT RÓKUS LABSÓ UJ LÁBAT CSINÁL

Ezen készitményből, mely külföldön régen és kitünően bevált, elegendő, ha egy csekély mennyiséget beleteszünk egy lavor melegvizbe és áztatjuk a fájós lábat 10—15 percig. Ezen idő mulva a láb dagadtsága, zuzódása, a kinzó égető érzések egy csapásra megszünnek és többé ujra el nem kezdődnek. Hosszabb áztatás megpuhitja a tyukszemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyüszerrel, **kés vagy beretva** nélkül eltávolithatók. A legégetőbb, legmakacsabb lábfájások, fagyások elmulnak a **Szent Rókus Lábsó** használata által. Meg lehet Ön győződve, hogy a **Szent Rókus Lábsó** a lábat tökéletesen ujjáalakitja, ugyhogy a szük cipő, az uj cipő is éppen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Megszabaditja Önt a láb különböző zavaraitól, **gyalogolhat vagy állhat** egyhelyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy adag Szent Rókus Lábsó ára 16.— dinár. Kapható minden gyógyszertárban. Ha lakóhelyén nem lenne kapható, forduljon a főlerakathoz:

KOLLAR ÉS GABRIĆ
Subotica, Strossmajerova ulica 2.

Lakodalom és temetés

Irta: Fischer Jákó dr.

A háboru utáni egyik gazdasági jelenség, hogy a kiházasitási és temetkezési egyletek hamvaikból ismét feltámadtak. Nemcsak a Bourbonok, de a közönséges halandók sem akarnak feledni és a mult tapasztalatain okulni. Pedig a háboru előtti korszak bő tanulságot nyujtott a póruljárt, könnyü nyerészkedésre vágyó publikumnak. Gondoljunk csak vissza a tizenöt-husz év előtti kiházasitási és temetkezési szövetkezetekre, melyek száz és száz, ezer és ezer embert kárositottak meg. Emlékezzünk például a csődbe jutott bajmoki kiházasitási szövetkezetre, amelynél a tagok kölcsönöket is kaptak azzal, hogy ezek a kölcsönök majd kompenzálódni fognak a tag követeléseivel, ellenben a Kuria ugy itélt, hogy a kölcsön tartozás a tömegbe befizetendő, a kiházasitási és temetkezési járulék pedig mint csődkövetelés jelentendő be, a második osztályba sorozandó, *vagyis elveszett.* A tartozást meg kellett fizetni a hitelező részére, de a hitelező nem volt köteles megfizetni azt, amivel az adósának tartozott. Ezek az egyletek akkor is, most is elkerülték a törvény rendes utját, amellyel mint jogi személyeket életre kelteni, konstituálni kellett volna. Rendszerint abba kapaszkodtak, hogy ők nem kereskedelmi vállalatok, amelyek a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe tartoznának, cégjegyzésre kötelezettek és minden biztositási ágra százezer forint óvadékot letenni kötelesek, hanem épen ezen sulyos kötelezettségek kijátszása végett »*egyleteknek*« minősitették magukat és a belügyminiszterhez folyamodtak a bábasági szerep elvégzése végett. Egy ideig sikerült is az ártatlanság jelmezébe öltöztetett, szociális előnyöket igérgető akarásoknak jóhiszemü embereket és hatóságokat félre vezetni, de már 1901. évi február 16-án 18075. sz. a. a belügyminiszter azt rendeli, hogy »a kiházasitási egyletek sikeres müködése, valamint *a tagok érdekeinek megóvása szempontjából a jövőben* a kérdéses egyletek (?) alapszabályai bemutatási záradékkal elláttatni nem fognak, hanem az egyletek vezetői utasitandók lesznek, hogy alapszabályaikat a keresk. törv. rendelkezéseihez képest dolgozzák át és azokat *a keresk. cégjegyzékbe leendő bejegyzés végett* az illetékes törvényszéknek mutassák be. Egyben előirja, hogy ezek az egyletek a keresk. törv. 223. §-a szerinti *szövetkezetekké alakuljanak át* a kölcsönösség alapján való segélyezés céljából.

Habár a belügyminiszter attól kezdve nem fogadott el hasonló ügyben érkező felterjesztéseket és nem adott módot arra, hogy az ilyen »egyletek« az ő segitsége mellett megalakuljanak, még sem siettek az »egyletek« megfogadni a tanácsot, mert jól tudták, hogy mit jelent az, hogyha a törvényszéknek tartoznak felelősséggel. Elsősorban addig megalakultnak, tehát jogi személynek nem voltak volna tekinthetők, amig a keresk. törv. 16. §-a szerint, ha nem jegyeztetik magukat és a 224. §-ban előirt megalakulási szabályoknak eleget nem tesznek. Másrészről és ugyanakkor mementóként állott előttük a keresk. törvény 228. §-a, amely szerint a szövetkezet a keresk. cégjegyzékbe történt bevezetés és kihirdetés előtt létezőnek nem tekinttetik. Azok pedig, *akik a bevezetés és kihirdetés előtt a társaság nevében eljárnak, személyesen és egyetemlegesen felelősek.*«

Már pedig a törvényszék csak ugy segédkezett volna az ilyen alakulatok világrajövetelében, ha eleget tesznek a szövetkezetekre előirt rendelkezéseken felül a keresk. törv. 453. §-ának, amely megparancsolja, hogy »minden biztositási vállalat köteles a biztositási ügyletek minden ágára nézve legalább *százezer forintot tényleg befizetni* a biztositási alapra. Ezen alap kimutatása előtt sem a cég bejegyzésének, sem az *üzlet megkezdésének helye nem lehet.*

Hogy ezek az egyletek, vállalatok, szövetkezetek, vagy akárminek nevezzük is el azokat, valóságos biztositási üzletek, azt a keresk. törvény 462. és 498. §-ai kétségtelenül igazolják és igazolja a Kuriának állandó gyakorlata, mely kimondja, hogy »a temetkezési egyletek is biztositási vállalatok és igy kötelesek 400.000 forint biztositási alapot kimutatni (1596/1895), továbbá, hogy »azon vállalat, melynek tulajdonosa az általa megállapitott készpénzbeli járulmányok fizetése ellenében magát arra kötelezte, hogy a szerződő felek elhalálozása esetén azok hozzátartozói részére temetkezési járulékot fizet ki, kétségtelenül olyan, mely a keresk. törv. 453. és 462. §§-ai rendelkezése szerint csakis a cégjegyzése esetén folytatható (bpesti tábla 229/1905.)« végül, hogy »a kiházasitó önsegélyző szövetkezet oly biztositó intézet, mely a keresk. törv. 453. §-a szerint 200.000 kor. biztositékot tartozik adni (Kuria 741/1905.)«

Miután pedig oly törvényt, különösen az ötvenhárom év óta hatályban levő kereskedelmi törvényt mindenkinek ismernie kell, senki sem védekezhetik jóhiszemüséggel, aki a törvényt be nem tartja, sőt azt megkerülni igyekszik. Én egyenesen *rosszhiszemüségnek* minősitem mindazoknak a vállalatoknak létesitését és folytatását, amelyek a belügyminisztériumhoz fordultak alapszabályaik megerősitése végett és nem az illetékes törvényszékhez és ebben a tekintetben nem változtat a meggyőződésemen az sem, hogy a belügyminisztérium — ez a magas közhatóság — belebocsájtkozott ebbe a dologba, mert valakinek felelősségét nem szünteti meg az, hogy a kárt hatósági intézkedés kikérésével idézte elő hatósági köpenyegbe burkoltan és mert *a miniszteri határozat nem ellenkezhetik a törvény rendelkezéseivel,* ezeket hatályon kivül nem helyezheti, tehát a törvénytelenséget törvényessé nem változtathatja.

Azok tehát, akiknek még az emlékében élt a háboru előtti »parasztfogás« gondolata, félretettek minden skrupulust és ott folytatták, ahol a régiek 1901. évben elvégezték, ismét a belügyminiszteri engedélyt használták fel a nagy publikum megtévesztésére és a saját zsebeiknek megtöltésére. Mert azt, hogy a tálnál ülők a maguk részére milyen előnyöket biztositottak, hogy a mások vagyonának kezelésénél milyen gondot és hüséget tanusitottak, csak a vizsgálat fogja felderiteni, amire a kereskedelmi miniszter feloszlató határozata is céloz.

Már most az a kérdés, hogy a tényleges állapottal szemben milyen következtetések vonhatók le?

Mielőtt erre rátérnék, megállapitom és hangoztatom, hogy az 1918. évi magyar törvények és rendeletek mindaddig hatályban vannak hazánk területén, amig azok a — szabályok betartása mellett — az illetékes tényezők részéről meg nem változtattak. Hatályban vannak tehát az általam fentebb idézett törvények és rendeletek is, melyeket ismerni és betartani a mi belügyminisztériumunk B. B. B. ügyosztályának elsősorban illett volna. Ha azonban ennek ellenére mégis segédkeztek ezeknek a törvénytelen — közigazgatási jellegbe öltöztetett — alakulatoknak a létrehozásában, akkor kötelességük volt volna, a legfőbb *felügyeleti joguknál fogva,* azoknak müködése felett éber ellenőrzést gyakorolni annyival is inkább, mert ez a jelenség csak a vajdasági részen vert gyökeret és a vajdasági sajtó már réges-régen megkongatta emiatt a vészharangot.

A kereskedelmi minisztériumnak az a beavatkozása, amely most folyik le szemeink előtt — mindaddig nem látszik előttem a hatáskörébe tartozónak, amig ezen alakulatoknak a kereskedelmi jellege meg nem állapittatott és amig azok a belügyminiszteri oltalom alatt állanak. De itt nem is a hatásköri kérdés a fontos, hanem az, hogy »debuisset pridem«. A másik, hogy mindazt, amit a kereskedelemügyi miniszter most végez, *a szuboticai királyi ügyészségnek és törvényszéknek kellett volna elvégezni* nemcsak oly módon, hogy a kormány utasitja az ő ügyészeit, hogy az 1914. évi 68400. sz. igazs. miniszteri rendelet 3. és 4. §-a szerint járjon el, hanem azért is, mert az ügyészségnek és a törvényszéknek már 1926. év elején is alkalma volt egy konkrét eset alapján a kérdéssel foglalkozni, amikor a 155/1926. sz. végzésével a vizsgálatot elrendelte és annak lefolytatásával egyik birótagját bizta meg. Igen sok szegény ember, asszony és gyerek szájából nem vették volna ki a szükreszabott kenyeret a temetkezési egyleti elnök és igazgató urak, ha az ügyészség is, meg a törvényszék is azt a fontosságot tulajdonitja ennek a kérdésnek, amelyet az megérdemelt és amely miatt a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek esetében követendő eljárási szabályokat még 1914. évben meghozták.

Az igazi kérdés az, hogy terheli-e az ugynevezett vezetőséget büntető, fegyelmi, vagy polgári felelősség?

Az első kérdésre nemlegesen válaszolok azért, mert nincsen a büntető törvényünknek olyan szakasza, amely az ilyen vállalatok szabályszerütlen megalakitását és folytatását büntetéssel sujtaná. Más kérdés az, hogy az üzletkezelés alatt nem követtek-e el olyan cselekményeket, amelyek a hütlen kezelés kritériumát, vagy a büntetőtörvény egyéb szakaszait kimeritik.

Általában bizonyos óvatossággal és körültekintéssel kell megitélni az olyan helyzetet, amikor valamely állapot az összes érdekelt felek akaratából és elhatározásából jött létre. Volunti non fit injuria! Nemcsak a vezetők, hanem a tagok is keresni akartak és a vezetőség jól számitott a publikum gyors meggazdagodási vágyára, de végeredményében mégis mindenki hozzájárult az »egyleti« alapszabályok megalkotásához és ezeknek a szabályoknak a be nem tartása sem minősül büntető vagy fegyelmi esetnek. Mindenki nyitott szemekkel lépett be az ilyen »egyletbe« és a legtöbb ember azt képzelte, hogy ő csapja be az egyletet és nem megforditva. Az emberek könnyelmüségének ilyen kihasználása etikailag birálat alá eshetik, de nem büntethető.

Másképpen állunk azonban *a polgári kártéritési kötelezettséggel. Véleményem szerint ez feltétlenül fennáll,* azért, mert a vállalatok vezetői nemcsak a saját alapszabályaikat, amelyek az egylet és a tagjai között kötötti szerződésnek tekintendők, sem tartották be és ezért a megbizás közönséges szabályai szerint is felelni tartoznak, hanem azért is, mert lényegileg a biztositási üzletre alakult, szövetkezetekről van szó, amelyeknek vezetői elmulasztván a cégbejegyzés, meghirdetés és a 200.000 korona helyett most kétmillió dinárban előirt biztositási alap kimutatását, a keresk. törvény 228. §-a szerint is *személyesen és egyetemlegesen felelni tartoznak.* Nem változtat az álláspont helyességén az sem, hogy a felek valóságban nem akartak szövetkezetet létesiteni, mert az olyan vállalkozások mind, amilyenek a házassági és temetkezési egyletek, nem az elnevezésük, hanem a céljuk szerint minősitendők és ez a cél nem volt egyéb, mint a kölcsönösségen alapuló biztositási üzletek megkötése, ami a szövetkezeti alakulat létesitését intendálta és vonta maga után.

CSAK

Dr. OETKER féle
BACKIN
SÜTŐPORRAL SÜT!

Dr. Oetker képes receptkönyve körülbelül 200 elsőrendü receptet tartalmaz 51 illusztrációval. Ára 5 dinár. Kapható mindenütt. Ha valahol nincs raktáron, irjon közvetlenül a következő cimre:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

Béldi Boldizsár győzött a vajdasági titkos versirók bajnoki tornáján

A Tavasz cimü verset legjobban Béldi Boldizsár, Krausz László (Debeljacsa) és Vermes István (Palics) folytatták

Az 500 dináros probléma megfejtése

A Vajdaság összes titkos költői kirukkoltak a *Bácsmegyei Napló* ötszázdinaros probléma-pályázatára. A »Tavasz« cimü verssel, amelyet háromféle képen kellett befejezni, nagyon sokan próbálkoztak megbirkózni. Akadtak, akik bevallották, hogy *ezuttal kisérleltek meg első izben verset irni.* A megoldások különbözőek. A legtöbben érzelmesen férjhez adták a vers hősnőjét, Pálmát, a vándorlegényhez. Különösen az asszonyirók védelmezték meg erélyesen Pálma becsületét. A férfiak azonban nem mindig ilyen lovagiasak, könnyü kalandokba kergetik a védtelen leányzót, aki leül az árokpartra diskurálni a vadidegen vándorlegénnyel. A háromféle befejezés közül kétségtelenül a szentaiak vitték el a pálmát, akik *Novoszel* Andor stilusát szellemesen és ügyesen utánozták. A *Csuka* Zoltán modorában kivánt befejezések már kevésbbé jól sikerültek, modern költő nem ir ilyeneket, mint ahogy *Csabay* János szeretné velünk elhitetni:

»Szép kis madár a csőrében
Kerek holddal repül égen,
Vágyam kihullott énbelőlem,
Mint emésztett eledelem!«

A leggyengébben a humoros befejezések sikerültek, ami azt bizonyitja, hogy a Vajdaságban igen kevesen értenek a tréfacsináláshoz.

Fischer Tivadar például mulatságosnak találta igy befejezni:

S megszólitja lágy esengőn:
Drága szép kisasszony, kérek pár dinárt,
Jó Isten akarta, hogy ep erre járt
»Ein armer Wanderbursch« — két napja
nem ettem.
Ezer bocsánat, hogy utána siettem.

Sokkal ügyesebben parodizálta Csuka stilusát a »Parlagi stilus« álnév alatt rejtőző pályázó, aki igy dalol:

»Állsz a piros-fehér mellvéd mögött
és kibámulsz az áradásba...
... nincs halál és határ, mert bennük
az élet és tér.
Minden éhes ember vevőállomás...
... és érezzük, hogy vérünk forró
keringése
átcsap a levegőben...
és egybekapcsolódik minden érzés...
ki tudna felelni?

— — — — — — — — — — — — —

s vidáman rug egyet a holnap embere,
a magzat.«

Hasonlóképen ötletes *Szebler* Ilonka utánozta is.

Lány, kéz a kézben, fussunk együtt
meteorok és repülőgépek sebességével.
Európa pályaudvarait hátam mögött
hagytam
vár bennünket harsogó antennák
acéldalainak
uj földje!
Szivünk két rádióállomás lesz
az enyém, leadó
a tied: felvevő
ó, lánytestvérem!

Kiss Iván József (Velikibecskerek) a kórházi ágyról küldi be verseit és eltekintve attól, hogy reflektál az ötszáz dinárra, azt kérdezi tőlünk, hogy érdemes-e tovább foglalkoznia a költészettel. Helyettünk feleljen maga a vers:

Virág-csokra reszketve kihull a kezéből
Félve rejtett boldogság ragyog
a szeméből.
Vándorlegény e néma beszédet megérti,
Boldogságuket az öreg Hold is
mosolyogva nézi
és e csókban mind'kettőnek teljesül
a vágya,
mert szivükben is nyilik már a Tavasz
szép virága.

Halmos Kató (Temerin) már balladát csinál a versből. A vándorlegény feleségül kéri Pálmát, aki azonban ridegen visszautasitja az esdeklő ifjut:

Nem birta tovább a kis Pálma
s már sirásra dült a szája:
»Sajnállak nagyon, de késő már,
otthon a gazdag vőlegényem vár!«

A pásztorlegény elbujdosik és hervadásnak indul bánatában, hogy Pálma a jó partit többre becsülte az ő ideális szerelménél. És egy napon.

Giling, galang, Giling, galang.
Szól a faluban a lélekharang.
— Ki a halott? — kérdi Pálma.
— Semmi, semmi, csak a szomszéd
juhász bojtárja...

Egy »adai előfizető« szerint Novoszel nyomban feleségül kéretné Pálma kisasszonyt és lóhalálban tartják meg a lagzit:

Viszlek esküvőre az Isten házába,
Ott lesz a koma is násznagynak, gdlába.
A prakszit is hivjuk vőfélynek előre,
Aztán a doktort is vig keresztelőre.

Tullics László (Vel. Kikinda) a lirai részekkel nem próbálkozik, csak a humoros részét akarja megoldani ily módon: a vándorlegény tüzesen ostromolja a lányt, aki már csak igen gyengén védekezik:

Nem látod, uj ruha van rajtam
És ruzstól mily piros az ajkam,
Nedves a fü és meglátszik,
Ha uj ruhám zöldben játszik.
»Sebaj! Leteritem szüröm,
Piros csókod majdcsak türöm.«

— — — — — — — — — — — — —

Jön a vándor az erdőből kényesen,
Mert hát sikerült a dolog tényesen
Megtörli ruzstól piros száját
És tapogatja szive táját...

A sok pályázat közül a három legsikerültebb *Béldi* Boldizsáré, *Vermes* Istváné és *Krausz* Lászlóé.

Döntőbiróul *Szepessy* Pál szuboticai tisztviselőt kértük fel, aki az első dijat

Béldi Boldizsárnak

itélte, a következő három befejezésért:

I.

CSUKA MODORÁBAN

Maradj, oly gyönyörüen zenél az éj
S a faluban parázna szentek vihognak.
Jöjj, gyermek, hulljunk le anyánk mellére
A földre
A földre
S mig a tegethoffkék paplan részegen
Bátran és büszkén
himbálódzik a fejünk felett
Sikoltsuk együtt a mindentfeledtés
ritmusára:
Evoé!

NOVOSZEL MODORÁBAN

Lelkem galambom, szép leányzó
Ugy vélekedek, tán nem tulzó
A kérésem (ejnye fékomadta
A feleségem meg ne hallja)
Egy kis csevegés irányából...
Mert hát az ember nincsen fából
Kiváltkép hogy igy tavaszkor.
A minap is a Klein kileste
A prakszit, mikor a faluvégen
Átalmászott egy keritésen.
Azóta se nincs nyugodt álma.
Aszondom hát én, tisztelt Pálma
Kész vétek volna. Oly szép az éjjel!

— — — — — — — — — — — — —

Nono, mondom már, mitse féljen,
Majd hogyha eljön annak a sora,
Mondja csak azt, hogy ő volt: a koma.

A HÁZI HUMORISTA MODORÁBAN

Csak egy szóra drága szüz
Szümet füti kába tüz.
Fenn ragyognak csillagok,
Én pedig magam vagyok.
Nincs ki ápol- s eltakarjon
Ki ha viszket, megvakarjon
Vadsóskát ki megszagulja,
Anyósomat megszapulja,
Teámat ki megrumozza
Utilapum vizumozza.
Magadtól jaj, el ne üzz
Légy enyém, te balga szüz.

II.

A második dijat *Krausz* László (Debeljacsa) kapta alábbi megoldásaiért:

CSUKA:

»Ne fussál el kedves lányka,
— hogy talállak, Égnek hála —
Te vagy május éjem álma;
Jöjj el velem messze, messze
— hol nem szünik szivnek heve —
Öröknapos idegenbe.
Mese hercege, szivnek álma,
S feléje tárja karját Pálma.
Hosszu csók... a hold már halovány,
S nászdalt fuvoláz satyr a tán.
Éljen a tavasz-ritmus!
Ihaja!

NOVOSZEL:

Szép virágszál, galambocskám,
Ne szaladj el, gyere hozzám,
Nem eszek én fehérnépet,
Jer közelebb, sugok szépet.
Meglordul, s fut tovább a lány,
Ág tépi az uj rokolyát,
El is esik, földre terül,
Tán nem is oly véletlenül.
A legény már utoléri
Fölemeli, megöleli,
Piros száját is megleli,
Azt sóhajtja csak a leány,
Jaj, csak meg ne tudja, anyám!«

A HUMORISTA:

Oh, bájos szüz, erdő szépe,
Forduljon felém a képe,
Rárivall az »Erdő szépe«:
Hogy mer belépni a képbe?!
Nagyot néz a vándorlegény,
Hogyan tudhatná is szegény:
Erdő, leány, s holdfény neve:
»Külső felvétel« egy filmre.

III.

A harmadik dijat *Vermes* István (Palics) nyerte a következő versekkel:

Csuka:

Állj meg, nehagyd elfutni az álmot
mikor megtaláltam
Kereslek régen, vártam redd
eljöttél végre s betelt a vágyam
Nyujtsd a karodat és menjünk tul
a kéklő hegyeken,
az életbe,
és mentek.
A leány rá hajtotta fáradt fejét
a vándor vállára.
Eltüntek, rózsaszinü köd,
takarta be őket.
Megtalálták egymást és járják együtt
Az élet keserü golgotáját.

Novoszel:

Kisasszony ne fusson messze tőlem
Egy percet rózsaszál szenteljem nékem,
A leány megállt s kacagott felé
Öröm járta át a vándor szivét,
Megnyilt a tündér, korál piros szája
Jöjjön hát közelébb, ne legyen oly gyáva!
A fiu odament átölelte őt.
Csak a hold kacagott az öreg zsiványt
Hiszen látott már ő sok nagyobb csodát.

A humorista:

— Babuci kérem bocsásson meg
hogy ilyen szemtelen vagyok
Ne rójja fel neken ezt a gixert,
de a szivemmel nem birok.
Amint megláttam ugy megdobbant,
mint szdz bakancs a flaszteren.
Nem kérek mást, csak egy órára,
legyen a sétapartnerem.
— Uram ön egy közönséges
sehonai asztaltbetyár,
hogy mer velem igy beszélni?
mert czugos cipő van a lábán
s a nyakkendője olyan rajta,
hogy felsem köthetné magát!
Elmegyek önnel majd sétálni,
ha Rothschild lesz és nem proletár!

Igen szép megoldást küldött még be Szreto Veprovác, aki csak kevéssel maradt a dijnyertesek mögött.

A nyertesek a jutalomdijakat felvehetik a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában.

Több kevesebb sikerrel kisérleteztek még: Tóth Simonné, Lecsusztál vándor jelige. M. S. B., K. János (Palics), Zádor Mária, Bernhardt Anci, M. Julia, Demeter István, Csiki László Chidus, Wellver Albert, Kovarik Pál Bánát, Konyovics Velikibecskerek, Iso Balázs Boka, Várady András Velikibecskerek, Gombo Lajos Topola, Lehóczky I.-né Szenta, Pinterovics Jánosné Szombor, Pénzes János Bajmok, Kovács István Horgos, Sahr Oszkár Topola, Harton István Bajmok, Jakovljevics Erzsi Beograd, Römer Fülöp Grlubincs, B. Farkas Lajos Szenta, Straub Anton Veprovác, K. M. Sztaribecsej, Lichtnecker Margit Bajmok, Noviszad postafiók 103., D. I. Maliidjos, Ingulusz Gabriella Szrbobrán, Erős Györgyné Beograd, Walovetz Györgyné Velikibecskerek, Spitzer Berci Beograd, Bányai Lajos Beograd, Weisz Sándor Szenta, dr. Mladenovics Ljubica (Sinj, Dalmácia), Hering Böske Senta és Kral László Sztarakanizsa.

ÉVENKINT EZERSZER MEG EZERSZER

végzi minden nő a képen látható mozdulatot

de nagyon sokszor kellemetlen épen ez a mozdulat, különösen annál a nőnél, aki nem alkalmazkodik a legutolsó divathoz, amely azt követeli, hogy a hónaljon nem szabad hajszálnak, de még pihének se lenni. Ma már minden elegáns hölgy tisztában van azzal, hogy csak akkor lehet tökéletesen szép a férfiak szemében, ha a bőre sima, ha egy felesleges hajszál se látható sem a kézen, sem a nyakon, de legkevésbé a finom harisnyán át a lábon. A beetva használata idejétmulta, mert az daganatokat és csunya fekete pettyeket idéz elő és még jobban erősiti a hajszálak növését. Hasonlóképen nem érnek semmit a közönséges szőrvesztőszerek, amelyek használata komplikált és a hatásuk kellemetlen. Ma minden hölgy az illatositott Taky krémet használja, amely akkép használandó, amint a tubusból kijön és 5 perc alatt eltüntet minden szőrszálat és pelyhet. A Taky a hajgyökeret semmisiti meg, ugy, hogy a hajszálak végleg megsemmisülnek. A Taky épen ezért kiadós és ártalmatlan. Kisérelje meg még ma a Takyt és el lesz ragadtatva az eredménytől. Főlerakat: 2083

HENRY N. NEUMANN, ZAGREB, Boškovićeva ulica 42.

Kapható a gyógyszertárakban, drogériákban és illatszerkereskedésekben

Az ezerszemü ember

Sonnderson, a hires vak angol tudós halálos ágyán mondta el papjának vigasztaló szavait: »Nézzen meg jól Tisztelendő ur: *nincs szemem.* Mit tettünk Istennek, Ön, hogy legyen szeme, én, hogy ne legyen?« *Diderot.*

Egy öreg barátommal találkoztam a minap. Háborus ismeretség. Rövidlátó, cvikkeres tanárjelölt. Szokása volt, hogy beszédközben folyton lekapja orráról a cvikkerjét és zsebkendőjével megtörölje az üveget. A háboruban a cvikkerjét lőtték le. A szemüveg egy szilánkja a szemébe hatolt...

— Hogy vagy?

— Éldegélek. És hosszan mesélni kezdett. Közben szépen elővette a zsebkendőjét, mint azelőtt, hogy a cvikkerét megtörölje. A kávéház füstje nagyon ette a szemünket. Man lebt, mondja és ügyesen kiejtette szemüvegéből az üvegszemét és megtörölte üvegszemét, mint ahogy azelőtt a cvikkerjét és ujból vissza tette a helyére. »Uj szemet csináltattam magamnak — mondotta. — Nem is volt drága: harminc silling... Mindenkinek melegen ajánlhatom Karl *Müller* urat, a jenai szemgyárost, aki egy hét óta Bécsben vendégszerepel és legkiválóbb mestere a müszemnek.

Felkerestem Müller urat, aki rendelőjének ajtajára ezt a névjegyet függesztette ki:

CARL MÜLLER
Anstalt für künstliche Menschenaugen
JENA

A szobában három páciens: két nő és egy férfi. Az utóbbi egyszerü, sőt egyszemü munkásember, akinek a szeme éppen munkában van. Müller ur, a szemgyáros barátságosan fogad, szivesen ad felvilágositást erről a Nagy Alkotó mesterségébe vágó iparról. A müszemszakma igazán nem érzi a háboruutáni gazdasági összeomlást. Sőt ellenkezőleg a háboru fellenditette az üzemet. Az egész világon csak öt müszemet gyártó intézet van és ezzel szemben egyedül Németországban 55.000 hadirokkant van, akinek egy szeme hiányzik és négyezer, aki mind a két szemét vesztette el a háboruban. Nagyon sok munkája akad a müszem csinálóknak az ipari vidékeken, ahol sok munkás hagyja ott a szemevilágát a gyárakban.

»Üvegszemet szemért« volna helyes kijavitani a bibliát.

Megkérdeztem Müller urat, hogy hány szemet csinált életében?

— Huszonöt év óta dolgozom. Ó, sok ezer szem került ki a kezem alól.

Majd felnyitotta a szemet s elmondta, hogy a müszemeket griolit-üvegből készitik. Ez egy titkos összetétel, amelyet Ottó *Müller* fundált ki Lauschaban (Thüringiában), üvegcsövekből gázlángban olvasztva fujja a szemgolyókat, mint ahogy a gyermekek a szappanhabból a szines szappan buborékokat eregetik. Csakhogy ez a gömb nem száll el és nem oszlik el. Ott izzik a gázlángban, tüzesedik. Egy tüzes szem bámul ránk, szinte nem álljuk a tekintetét, mintha perzselné a szemünket. A félszemü szegényember tompán bámulja a müveletet. Ő nem csukhatja le a jó szemét sem, tudniillik a jó szeme modellül szolgál a szem-müvésznek. Az uj szemnek szakasztott olyannak kell lenni, mint a másiknak. Müller ur elmondja, hogy szemmértékkel állapitja meg a szem nagyságát. Semmiféle mérő eszközt nem használ. Csak a szemmértékét és a vendégszemnek pászolnia kell. Amikor a langban megformálta a szemet, festékkel megfesti a pupillát és kiszinezi az iriszt, ráleheli a szemre a bánatos borongós kifejezést, ami élővé teszi a szemet, de ami a müszemben — hiába forgatjuk ide-oda — égis csak talmi. A müszem üvegbe égetett festmény, még jó, hogy a mesterben nem teng tul a müvészi önérzet és nem jegyzi a müvét: *Fen Karl Müller.* Utoljára az ereket festi a szemgolyóra. Vérereket arannyal pingálja, igy változik vissza az arany vérré...

Megkérdeztem a Mestert, hogy hallott-e valamit a szemátültetésről, amelyyel egy Kopping nevü ifju magyar kisérletezik itt Bécsben. Mi a véleménye ennek a kisérletnek gyakorlati értékéről.

— Das ist ein Schwindl. És legyint a kezével. Az üvegszemet nem fogja kinyomozni.

Azután magához rendeli az egyik nőt, fiatal leány, aki az egyik szemét gyermekkorában elvesztette.

— Illessze be a szemét kisasszony. Kiváncsi vagyok, hogy az ur meg tudja-e majd mondani, melyik a sajátja és melyik az én szemem? — szólt Müller.

Jó egy néhány pillanatig vizsgáltam a kisasszony szemét. Farkasszemet néztünk, a kisasszony elpirult és zavartan lesütötte — az üvegszemét. Én természetesen udvariasságból azt mondtam, hogy az élő szem a Müller ur gyártmánya. Mire a kisasszony elmosolyodott, Müller ur a mellét düllesztette és egy müszemet adott emlékül. A félszemü munkás pedig gondolkodva ült a helyén és az járt a fejében, hogy hogy van az, hogy ez a priolitból és tüzből készült üvegszem miért nem fotografálhatja ezt a sok tapintható képet, amit a látóka szemükkel simogathatnak...

Mit tettek ők Istennek, hogy ne legyen szemük?

Eos

Földi Ilonka!

Nocturno!

És a városban minden
Fény kihamvadt,
Csak a hold mint ódon kupa
Beteg arccal sápadt.

El-el iramló emberek
Foszlottak szerte-széjjel,
A halott utcákon árnyak
Gördültek át sötéten.

Rólam is leszakadt
A sulyosodó hulla:
Voltam millió szivnek
Lüktető dalu imája.

Dermedő szemeim
A horizontot tépték
Nagyúr! köszöntem zsoltáros szájjal
Az elhullajtott napok
Kitárt szenvedését.

Egyedül álltam
Az éjszaka peremén,
A városban kihamvadt
Az össugáru tény.

Egyedül rohantam
Az utak végtelenjét
És belejajgattam az éjbe:
Isten merre jársz?

Látogatás a beogradi Bicsérdynél

Szuvorin, aki vallást alapitott Beogradban

Beogradnak is van Bicsérdyje, aki azonban a hires magyar koplaltató apostolnál sokkal sikeresebben müködik. Amig Bicsérdynél a koplalás öncél, addig Szuvorin mesternél a koplalás gyógyeszköz. Szuvorin kétségtelenül Beogradban a gyógyulást keresők között a legnagyobb sikerrel dolgozik, hiveinek a száma már több százra tehető. Szuvorinnak nemcsak Beogradban vannak paciensei, hanem az egész országból özönlenek hozzá a gyógyulást kereső emberek.

Szuvorin, amint már azt a *Bácsmegyei Napló* egyszer megirta, Oroszországban a legnagyobb lapvállalatnak, a *Novoje Vremjenak* volt a tulajdonosa. Szuvorin azonban még Oroszországban átadta a vállalatot testvérének, ő pedig már otthon elkezdte *Mecsnikovnak*, az orosz vegetárius és koplaltató apostolnak a könyveit és az eszméit népszerüsiteni.

Szuvorin amióta emigrációban él, teljesen a koplalás népszerüsitésével foglalkozik és a propagandája most olyan nagy sikereket ért el, hogy Szuvorin már egész vigan jóllakhat abból, hogy — az emberek koplalnak.

*

A beogradi Frankopanova ulica egyik udvari lakásában van Szuvorin rendelője. Sötét lépcsőházban botorkálunk fel a ház második emeletére, ahol egy nagy papirtábla hivja fel a figyelmünket arra, hogy itt székel az orosz vegetáriánus egylet vezetősége.

A kopogásra *csinos szobalány* nyit ajtót, aki amikor megmondjuk neki, hogy Szuvorin mestert keressük, udvariasan vezet be bennünket Szuvorin rendelőjének a várótermébe.

A váróteremben padok, nádfonatu székek, asztalok vannak felállitva. Alig tudunk magunknak helyet szoritani a sok látogató között. Nemsokára egy termetes orosz hölgy jön hozzánk és megkérdezi, hogy milyen betegség ellen keresünk orvoslást és a rend kedvéért sorszámot akar átnyujtani. Amikor megmondom, hogy ujságiró vagyok, azonnal siet bejelenteni a mesternek, majd kisvártatva tudomásunkra adja, hogy néhány pillanat mulva fogad a mester, előbb a rendelésen lévő beteggel fog csak végezni. Szuvorin azonban sokáig foglalkozik a betegével és addig kihallgathatjuk a rendelésre összesereglett betegek beszélgetését.. .

Egy öreg nyolcvanévesnek látszó ember fordul egyszer csak a szomszédjához és kérdi:

— Vajjon segiteni fog-e rajtam Szuvorin mester?

Egészen bizonyosan uram — szól a másik.. — Látja én már negyedszer csinálom a negyven napos koplaló kurát és most már teljesen egészségesnek érzem magamat.

— Én a reumámból szeretnék kigyógyulni! Már voltam Pöstyénben, számos fürdőhelyen, ez most az utolsó kisérletem, ha Szuvorin nem segit rajtam, akkor már tudom, hogy ezen a földön nincsen számomra gyógyulás.

A sarokban egy verébfejü asszony is közbeszól és azt mondja:

— Uram! higyjen Szuvorinban! Én ezelőtt sulyos mellbeteg voltam már tiz éve, hogy tüdőbajban szenvedek. Most 35 napja nem eszem semmit sem, a koplalás előtt 56 kiló voltam, most harmncöt nap alatt elvesztettem még 10 kilót, azonban most már soha sincsen lázam, éjjel nem izzadok és ha letelik a negyvennapos koplalásom, bizonyosan egészen meg fogok gyógyulni.

Azután egy mellrákban szenvedő asszony csatlakozik a beszélgetéshez:

— Jobboldali mellrákom van, huszonegy napja nem eszem semmit, csak teát iszom naponta kétszer, azonban a koplalás ötödik napja óta már nincsen semmi fájdalmam.

Azután felnyitja a mellét és bizonyitani akarja, hogy a seb is teljesen visszafejlődik.

Szuvorin egy paralitikus járásu embert szólitott be a szobájába, aki két botra támaszkodva teszi meg az utat a rendelőig.

Amikor bent van a rendelőben, az egyik beteg megszólal:

— Ez az ember, amikor idejött, már nem tudott járni, most második hete éhezik és meg fogják látni, teljesen meg fog gyógyulni. A beszélgetés közben felnyilik az ajtó és takarókba göngyölve egy parasztlányt hoznak be, akit négy órán keresztül hoztak kocsin, hogy Szuvorin segitsen rajta, mert a községi orvos nem tudja a beteg lányt meggyógyitani.

*

Jó háromnegyed órai várakozás után beszólitanak Szuvorinhoz, aki fütetlen szobában jegyzetekkel, könyvekkel tulzsufolt iróasztal mellett ül és egy nagy karosszékbe ültet.

Jóságos szép kék szemei vannak és az egész arc kifejezése hasonlit Keresztelő Szent Jánoshoz.

Ő kezdi el a beszélgetést: Hozzám nagyon sok ujságiró jár. Valamennyien érdeklődnek a methodusom iránt.

— A módszerem — mondja, minden különösebb bevezetés és kérdezés nélkül, — a következő:

— Az állandó étkezéssel az emberi szervezetbe rendkivül sok káros anyag kerül. A káros anyagok nagy része nem is kerül ki többé a testből, hanem bent marad a szervezetben és sok betegségnek lesz az előidézője. Ezek a káros anyagok nem találnak már több tápanyagot a szervezetben és ezért a nyelven keresztül ki akarnak jönni a testből. Ezért kell koplalni, ez minden, ez az én metódusom. Az embernek az életben többször kell negyven napos koplaló turát tartani, akkor sokáig és egészségesen fog élni.

Szuvorin beszéde közben szétnézünk a szobájában és az iróasztalán és látjuk, hogy ott több száz karton darabka sorakozik, valamennyi kartonon rajta van a beteg neve, a betegség minősége, a gyógyulás és a koplalás időtartama. A szobában számos tornaszer, valamint itt áll az egyszerü deszkákból összerótt ágy, Szuvorin pihenő helye.

Szuvorin azután amiatt panaszkodott, hogy a szerb orvosegyesület állandóan támadja és kuruzslással vádolja, pedig az ő egész metódusa *nem alapszik kuruzsláson, csak egy élettapasztalatnak a népszerüsitésén.*

— Ha valaki koplalni kezd, akkor öt nap mulva a nyelvén fehér réteg képződik, meséli tovább Szuvorin és ez a fehér réteg megfosztja a koplalót az izlés érzékétől. A koplalás első husz órája után a beteg már nem is akar enni. De nem is szabad a betegnek ennie, mert ha csak egy pohár tejet iszik, akkor már nem tud a szervezet megtisztulni. A koplalás negyvenedik napja után a beteg, már ha a beteg meggyógyul, akkor eltünik a nyelvről ez a fehér réteg és a beteg ismét ehetik. Természetesen aki azt akarja, hogy az egészsége tartós legyen, annak a legjobb volna, ha az éhezés után *csak növényi eledeleket fogyasztana* és nem enne semmiféle husételt többé.

Én magam már öt izben csináltam negyven napos éhezéseket és a szervezetem teljesen meggyógyult.

Szuvorin gondoskodik arról is, hogy vallási elemet is keverjen az előadásába és azt mondja, hogy amikor Jézust Szent János megkeresztelte, akkor a biblia szerint kiment a pusztába és negyven napig éhezett, hogy ne csak a lelke, hanem a teste is megtisztuljon.

Szuvorin azután volt pácienseinek a leveleit mutatja meg, akik hálát adnak Szuvorinnak, hogy megszabaditotta őket a betegségüktől. Különösen egy vérbajos ember levelével dicsekedik, aki a negyvennapos koplalás után négy Wassermann vizsgálatot állott ki és mind a négy esetben negativ eredménnyel.

Szuvorin azonban azt mondja az eddigi tapasztalatai szerint a módszere eddig leginkább a gyomorfekély esetében vált be és azt mondja, hogy amig eddig a gyomorfekélyt mindig csak fájdalmas operációkkal tudták csak véglegesen kigyógyitani, ő föltalálta a gyomorfekély legjobb orvosságát a negyvennapos éhezést.

Távozáskor még megkérdeztük tőle, hogy hallott-e valamit Bicsérdyről, amire nevetve mondja, hogy levelezési viszonyban is állott vele, bár teoriájuk sokban különbözik azonban a Bicsérdy ha más uton is, de mégis ugyanazt akarja elérni mint ő.

*

Amikor ujra kiértünk a rendelőbe az egyik várakozó betegtől megkérdeztük, hogy vajjon Szuvorin mennyi honóráriumot szokott kérni a betegeitől. A Szuvorin hivő azt mondja, hogy ez nem egyforma, nála a legegyszerübb dij harminc dinár, de a honóráriumot társadalmi osztályhoz való tartozás szerint veti ki. *Ingyen azonban nem gyógyit senkit,* mert ez szerinte árt a gyógyitásnak. Az ingyen tanácshoz Szuvorin szerint a betegnek nincsen bizalma.

Az ajtóban gyorsan megbecsültük Szuvorin aznapi keresetét. A szobában tizennyolc beteg ült, ez harminc dinárónként ötszáznegyven dinár bevételt jelent, ami bizony naponta nagyon csinos összeg egy kis éhezési tanácsadásért. A Szuvorin hivő azután elmondja, hogy a koplalási idő alatt hetente kétszer kell a mesterhez eljönni, akinek a betegek elmondják az éhezési idő alatt szerzett megfigyeléseiket. A betegek tapasztalatainak nagy részét Szuvorin felirja és elteszi az éhezők archivumába.

Amikor a lépcsőkön lehaladtunk csak arra gondoltunk vajjon kivel volt dolgunk, szélhámos-e vagy bölcs, ez a Szuvorin? Mivel nem tudtuk eldönteni abban maradtunk, hogy milyen kár, hogy az autószuggesztió nagy mestere a francia *Coue* már nem él, bizonyára kitünő propagatort talált volna Szuvorinban, aki nem is gyógyit meg senkit sem, mégis néhány hónapra vagy hétre vigaszt és fájdalommentességet nyujt a betegeknek, akinek a gyógyitó eszköz egyedül a betegek akarata és az éhezők délibábos fantáziája.

z. d.

Ford-premier Beogradban

Beograd, február hó

A bejárat fölött amerikai és jugoszláv szinek, alul a padlón szőnyeg, bent a terem közepén egy kisebb emelvény és azon: a nem tudom hányadik csoda, az uj *leendő* bálvány: az uj Fordkocsi.

A terem tömve. Elegáns urak és foltos ruháju munkások egymás mellett. Az egyik oldalon Kosztics egyetemi sebésztanár ad fel kérdéseket az uj kocsi menedzserének, a másik oldalon felismerem azt az orosz soffőrt, aki tavaly, azt hivén, hogy idegen vagyok, be akarta nekem beszélni, hogy a Terazijáról a »Slavia« szállóig (Beograd legismertebb utja) a Kalimegdán mellett visz az ut.

Tapogatják, simogatják, van aki behajol, hogy alulról is lássa, van aki lábujhegyen pipiskedik, hogy felülről is élvezze.

Siker. Ha nem is százszázalékos, de határozott siker.

A reklámpergőtüz megtette a hatását.

— Több mint *egymillió dinárt* költött el eddig a vezérképviselet reklámra. Nincs az a zuga ennek az országnak, ahová nem jutott volna még el az uj Ford hire. Lesz vevő bőven — mondja meggyőződve az üzletvezető.

Az első napon tiz megrendelést adtak fel.

II.

Az egyik sarokban két ur beszélget. Megismerem őket. Két konkurrens autóképviselet vezetői.

— Az uj Ford tényleg szép. Jó is. Az ujitások praktikusak. Én azonban azt hiszem, hogy kissé későn jött. Máig tulságosan áthagyták menni a köztudatba, hogy a Ford nem is autó, hanem *csak* Ford. Éveken keresztül hagyták, hogy a vicclapok céltáblája legyen. Az utóbbi időben már kényelmetlen érzés volt Ford autótulajdonosnak lenni. Ennek a Voronoff-oltásnak előbb kellett volna jönni. A megfiatalitott Fordnak nehéz munkája lesz, hogy teljes illuziót keltsen. Mert ez tényleg más. *Ez:* autó.

III.

Tényleg más. Szemnek is nagyon tetszetős. (Elölről nagyon hasonlit a Chripler kocsira).

A kiállitott autó egy ugynevezett »turakocsi«. Egyelőre csak két példány van belőle az országban. Zágrebban és itt. Tiz nap mulva a beográdi példány Nis, Skoplje és a többi szerbiai városokban lesz kiállitva, a zagrebi kocsi pedig a Vajdaság városait keresi fel.

A többi typusokból csak a falakon függő, berámázott képek adnak izelitőt. Typus szerint:

Turakocsi.
Sportkocsi.
Coupé.
2 ajtós Sedan.
4 ajtós Sedan.

Különböző typusu és nagyságu teherkocsik.

IV.

Az üzletvezető beidegződött mosollyal áll rendelkezésemre:

— Változás? Előnyei? Kérem. Négykerékfék. (Erre a legbüszkébbek.) Uj gyujtás, mint a legjobb európai kocsikon. Önolajozó. Ujrendszerü vizhütő. Fedele két gombnyomással fel és leszerelhető.. Sebesség 105 kilométer, ezelőtt 70. Minimális benzinfogyasztás (A régi Ford, a többi, drágább kocsihoz viszonyitva, aránytalanul sok benzint fogyasztott.) Sülyesztett karosszéria. (Egy gondolattal csak, de mégis észrevehetően magasabb, mint a tavalyi typusu európai kocsik.) Külső csiny tekintetében semmiben sem marad el a legmodernebb kocsiktól. Praktikus ujitás a pneufelszerelésnél. A leggyengébb sportlady egy perc alatt a legnagyobb könnyedséggel felszerell. Na, és az ár uram. *Egy ilyen* kocsi 48.440 dinár.

V.

— Minek az a 40 dinár? — bosszankodik valaki a hátunk megett.

— Nyomja meg a tülköt, hadd halljuk a hangját — kéri egy másik.

— Gyujtsa be a motort — kérik többen.

— Komoly vevő vagyok — jelenti ki az egyetlen jelenlevő hölgy. — Próbautat szeretnék tenni.

Az üzletvezető áll és gépiesen mosolyog.

VI.

A falon egy óriási vázlat. Vörös és fekete vonalak, számokkal. Oldalt német magyarázat.

— Most nyomatjuk a szerb katalógust — mondja az üzletvezető. — Óhajt egyet? Kérem, ott az asztalon egy lapot aláirni. Postán elküldjük.

Az asztalon nyomtatott levelezőlap. Mindenki kérhet egy képes katalógust Fordtól.

Három nap alatt 15.000 katalógusra történt előjegyzés.

Az emberek kihasználják a lehetőséget és leveleznek Forddal.

VII.

Az előteremben egy szép typusu Ford áll. Elmenőben hallom, hogy valaki alkuszik rá.

— Utolsó ára?

— 39.000.

— Huszonötezret adok. Itt rezsdásodik a nyakukon, ha én meg nem veszem.

— Nem lehet.

— Meg fogják bánni. Ki vesz egy régi Fordot, most, hogy az uj typus befutott.

— Sajnáljuk, uram, nem engedhetünk.

— Vissza fognak hivni — mondja fenyegetően és öntelten a vevő és határozott lépésekkel távozik.

A következő háznál megáll.

Visszanéz. Hátha...

Nem hivták vissza.

Gergely Boriska:

Visszhang

(Költőtársaimnak)

1.

Igen. Igy indul erjedésbe az élet legszebb hite: a mag,
zengő rónák dal-ekéje nyomán kisarjadva
a tavaszban. Hol ezer könnyü lepke hinti himporát
és széles ivben területet hasit magának
a tavaszi virágzás jogán.

2.

De messzi az ut csirától az aratásig!
diadalmas csatatér
a lebunkózott százlábu gondtérgek fölött.
Vajjon a rügyfakadás igérete több-e mint az ősz bora?

3.

Mióta az élet kuckókra osztotta az egyetemes Fészket
Kiki maga kuckóbaját zengi szerte szét.
hiszen igaz: a dal ugy a legszebb, ha fájó
és mi fájna nekünk jobban mint magunk?

Istenem. Mindnyájan husból és vérből vagyunk
s mindig messzibb a vágyunk mint kitárt karunk...

TERE-FERE

Leopárd-emberek. Schweitzer naplójában leirja azokat a tapasztalatait, melyeket az Egyenlitő körüli Afrikában tett. Különösen figyelemreméltó uj az, amit ezen a vidéken élő leopárd-emberekről ir.

Ezeket az embereket valamilyen tébely ragadja el, azt képzelik, hogy valódi leopárdok s mint ilyeneknek meg kell ölniök az embereket. Ha gyilkolnak, leopárdok módjára viselkednek. Négykézláb járnak. Kezükre, lábukra valódi leopárd-karmokat erősitenek, vagy vasból készült karmokat, hogy leopárd-nyomokat hagyjanak. Áldozataik nyakerét nyitják meg, akár a leopárdok.

Az a legsajnálatosabb, hogy ezeknek a gonosztevőknek nagyrésze akarata ellenére lett azzá, ami. Egy titkos társaság tette rájuk a kezét. Még pedig a következőképpen: meggyilkolt ember véréből büvös italt készitenek egy koponyában. Ebből a főzetből pár cseppet belecsempésznek annak az embernek a poharába, akire kivetették hálójukat. Mihelyt ez ivott belőle, följedik előtte, hogy a büvös ital folytán a társasághoz tartozik. Ekkor már senki se mer ellenállni. Azt hiszik, hogy a büvös ital hatása ellen lehetetlen védekezni. Minden szabódás nélkül engedelmeskednek.

Egy afrikai hivatalnokot megbiztak a vizsgálattal, le is tartóztatott tizenkilenc gyanus embert. De semmit se vallottak be. A tömlöcben mindnyájan megmérgezték magukat.

Hogy ez a leopárd-társaság pusztán babonán alapszik-e vagy pedig célja a bosszu és fosztogatás, még nincs eldöntve. Afrikában egyéb titkos társaságok is vannak, ehhez hasonlók, melyekben az őskori vakbuzgóság s a forradalmi bolsevizmus sajátszerüen keveredik.

*

Két régi bohém-história. Talmeyr rendkivül vonzó jegyzeteit teszi közzé a Gil Blas régi bohém társaságáról. Ha elolvassuk ezeket a történeteket, akkor látjuk, hogy a mult század végén épp olyanok voltak az irók és az ujságirók, akár manapság.

Volt egy hires korhely, aki rendesen csak reggel ment haza, felesége szintén nem töltött otthon minden éjszakát. Afféle szabad házasság volt ez. Egy reggel az asszony nyolc és kilenc között fölnéz a lakásba, mire a cseléd ezt jelenti neki:

— A nagyságos ur már tegnap este hazajött.

— Csak nem beteg? — kérdezte az asszony.

— Nem — dadogta a cseléd. — Meghalt.

Halála napján jött haza először rendes időben a bohém.

Degas, a hires festő tudvalevőleg egész életében halálosan gyülölte a nagy költőt, Mallarmét.

Ennek a legendás gyülöletnek eddig nem tudták az okát. Most Fontainas, ugylátszik, megfejti a rejtvényt.

Degas az életében gyakran beszélt nagyapjáról, ki a nagy forradalom idején afféle pénzváltó ügynök volt. Egy napon (1793 ban) valaki odamegy hozzá, fülébe sugja, hogyha kedves az élete, meneküljön. Degas nagyapja összeszedte ami pénze és papirja volt, egyfogatu taligát bérelt, elhagyta Párist, Bordeauxba menekült, ott hajóra szállt, s Szicíliába, majd Nápolyba költözött. Otthon hagyta azonban a menyasszonyát. Azt pörbe fogták és kivégezték. A kivégzés konventbiztosa nem volt más, mint Mallarménak, a költőnek a nagyapja. Eszerint a költő nagyapja kivégeztette a festő nagyapjának a menyasszonyát.

És ezt nem bocsátotta meg sohase a festő.

*

Az angolok és a galambok. London föl van háborodva. A városi hatóság azt a határozatot hozta, hogy többé nem ad menedéket a galamboknak, mert eddig is nagyon elszaporodtak, azonkivül tulságosan lármásak és tisztátalanok.

A galambbarátok tiltakoznak: ez a hála, ezt érdemelték a galambok? A háboruban tudniillik a galambok (mint mindenütt a világon) a katonákkal együtt harcoltak.

Egy galambbarát levelet intéz a Times szerkesztőségéhez s elmondja a következőt:

— A menini csatában 1917. október 3-ikán egy postagalambot (amelyiknek a száma 2709 volt) a lövészárokból a főhadiszállás felé röpitettek, de utközben puskagolyó találta a lábát, átfurta a mellét is. A galamb sulyos sebe ellenére is teljesitette föladatát, betegen, vérezve kilenc angol mérföldet repült, átadta a hiradást a főhadiszálláson, aztán nyomban meghalt. Ezért a hős galambot a vitézségi érdemkeresztttel, a Victoria Gross-sal tüntették ki.

*

Tolsztoj kártyázik és megházasodik. Gusszlev Tolsztoj Leónak összefogó nagy életrajzát adja ki. Most jelent meg ennek a munkának az első kötete, mely Tolsztoj ifjuságával foglalkozik, 1828-tól 1862-ig, addig az évig, amelyben megházasodott. Az életiró nem itéli meg »enyhébben Tolsztojnét, mint kortársai, az iró házasságát« végzetes lépésnek jelzi, ő is tulontul szigoru azzal a nővel szemben, aki ötven esztendeig kitartott férje mellett.

Ennek a könyvnek különös értéke az, hogy gyakran idézi Tolsztoj eddig kiadatlan naplóját is.

1857-ben Párisba utazik, az egyetemre jár, angolul és olaszul tanul. Itt találkozik nagy honfitársával, Turgenyevvel, akit gyakran meglátogat. Amikor Párisból elutazik, ezt irja naplójába:

— Fölnéztem egy pillanatra Turgenyevhez. Amikor elbucsuztam tőle, sirtam. Egész más embert csinált belőlem.

A francia fővárost azért hagyja el, mert egy kivégzést látott s az egész lényét fölkavarta. Genfbe utazik, onnan Baden-Badenbe. Itt azonnal a játékbarlangba megy, rulettezik, veszt. Fölébred játékszenvedélye, akárcsak Dosztojevszkinek. Másnap ezt jegyzi naplójába:

— Reggeltől estig ruletteztem. Vesztettem, de estefelé nyertem.

Harmadnap:

— Beteg vagyok. Reggeltől délután hatig ruletteztem, este nyertem.

Negyednap:

— Egy franciától kölcsönkértem száz rubelt s elvesztettem.

Megfogadja, hogy nem játszik többet. Másnap azonban egy barátja pénzt hoz, ujra játszani kezd és veszt.

— A disznó — irja naplójába. — A hatodik napon nem játszottam, mert nem volt egy soum se. Undorodom magamtól.

Turgenyevtől is kér pénzt, ujra veszt. Végül elhagyja Baden-Badent és Oroszországba utazik.

A Bers-családdal, melynek három leánya van, 1858-ban ismerkedik meg. Különösen Zsófia Andrejevna tetszik meg neki, de sokkal fiatalabb, semhogy még hozzá mehessen. Csak 1862-ben vall neki szerelmet. Házasságuk megkötése után Jasznaja Polnajába utaznak. Tolsztoj a házasságuk után való héten ezt jegyzi naplójába:

— Nem értem, hogy mult el ez a hét. Semmire sem emlékezem, csak arra, hogy a zongora mellett megcsókoltam, aztán megjelent a Sátán. Majd féltékenykedni kezdtem a multjára, kétkedni a szerelmében és arra gondoltam, hogy a feleségem önmagát is megcsalja.

EREDETI FRANCIA
VALDA-PASZTILLA
a köd minden káros hatása, valamint a légzőszervek minden beteg ége ellen.
Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. 444

Iparművész vezetése alatt

Szobafestő-, mázoló- és cimfestő-mühelyem

ujra megkezdte munkáját!

A legszebb minták nagy választékban. — Elsőrendü anyagról és a szakszerü kivitelről kezeskedem. Ajánlat és költségvetés dijtalan!

Özv. Stern Zsigmondné

Subotica, Sokolska ulica 18

1647

NYEREG teljes felszereléssel, katonakötelesek részére legjobb és legolcsóbb kivitelben beszerezhető **A. LAKS** szijgyártó-, nyereg- és bőráruüzletében NOVISAD, Duna u. 20

1710

Nagy kereskedelmi gőzmalom **keres**

gabonabevásárlókat

a bánáti Nakovo és Sveti-Hubert községekben. Oly, lehetőleg fiatal emberekre reflektálunk, akik megfelelő helyi ismerettel rendelkeznek és feltétlen korrekt és becsületes gondolkodásuak. Biztositék megkivántatik. — Ajánlatok küldendők: dr. Szántó Miklóshoz, Sombor

2013

Olcsón eladó egy 85 HP félstabil Lanz-féle lokomobil, egy 5 HP kocsira felszerelt Lange & Wolf-féle benzinmotor, továbbá a következő téglagyári gépek a legjobb állapotban: Ganz-féle téglaprés, sima hengermü, riflizőhengermü, konstanzi tetőcseréppprés automatikus levágó asztallal, hornyolt és hódfarku cserép gyártására, felvonókészülék, transzmissziók, hajtószijak, csapágyak, tüzkapszlik, cserépszáritó-deszkák és rámák. Közelebbi felvilágositással szolgálnak **Schwarz Testvérek Novisad,** Ribni trg 11

2093

A SZÉP KALAP

anyit vasz.. ..le.. ..fontosabb része. Vesse el a gondját és menjen el a

„VULKAN“

Srossmajerova ul. 20. kalapüzletbe, ahol a legdivatosabb párisi és bécsi modelleket a legolcsóbban szerezheti be. Megrendelésre is eredeti modellek után, pár nap alatt készült. Átalakitásokat legszebben és legolcsóbban eszközöl.

Siessen mert jön a tavasz! 1936

Tölgy-fürészhulladékfát

vaggontételekben állandóan szállit a

Mitrovačka paropila d. d.

Sr. Mitrovica

938

Hová megy **fényképeztetni** magát?

Megyek Gergics foto Rekord mütermébe

Aleksandrova ulica (Nemzetivel szemben)

10

Figyelem!!

. nyersanyag drágulása folytán a

KOMLÓZSINEG

ár.. k srovidesen emelkednek.

Fedezze azonnal szükségletét

még az olcsó árak mellett!

Kívánatra ajánlattal szolgál a

Fonó és Kötélverőgyár r. t.

ODŽACI 432

REJTVÉNY

A mult számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Hegyen-völgyön lakodalom

Ko x u

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. A tengerek szabadsága. 17. Rotor, 18. Óta, 19. Sue, 20. Lokal, 21. Oran, 23. Annus, 26. Lomb, 27. Bot, 28. M. E. M. 30. Tar, 31. Szt., 33. Sic, 34. ...-ik, 35. Busul, 37. A kert, 39. Nr, 40. Berzsenyi Dániel, 41. Matin, 44. Altáj, 45. Po, 46. Ond, 48. D. F. C., 49. Mar, 51. A. J. L., 52. Dus, 53. Nyer, 55. Maláj, 57. Duda, 58. Zsoltárok könyve, 59. Kost, 61. Gogol, 62. Arzt, 64. Idő, 65. Cab, 67. S. H S., 68. Est, 70. O. O. O., 71. Sa, 72. Csira, 74. Ilbak, 76. ...-os, 77. Szabadság szobor, 78. Op. 80. Gléda, 81. Tágas, 82. C. U., 83. Lit. 85. Oka, 86. S. O. S., 88. Rák, 89. Fém, 90. Prus, 92. Mosel, 94. Solo, 95. Jósol, 97. Pék, 98. Juh, 100. Turin, 101. Aki nem szánt, gazt arat.

Függőleges sorok: 1. A Robinsonok iskolája. 2. Torok, 3. Etat, 4. Non, 5. Gr., 6. Ró, 7. Eta, 8. Kant, 9. Zsur, 10. Aus, 11. Be, 12. D. L. (Darvas Lili), 12. Sol, 14. Ákos, 15. Gamin. 16. Alberto Santos-Dumont, 22. Veszfáliai béke. 24. Nagy Balogh János, 25. Szentjános bogár, 28. Murad, 29. Music, 31. Skála, 32. Triál, 35. Bem, 36. Len, 37. Ada, 38. Tej, 42. Iny, 45. Pud, 47. Dezső, 49. Maros, 50. Rákos, 52. Duero, 54. R. S. T., 55. Mág, 56. J. K. L., 57. Dva, 60. Oda, 63. Zoo, 65. Csalo, 66. Brada, 68. Elzár, 69. Tabak, 72. Cz. G. 74. Ist, 75. Kos, 79. Pirók, 82. Célia, 84. Tusi, 86. Soká, 87. Sejt, 89. Forr, 91. Son, 92. Mér, 93. Lug., 94. Sua, 96. Le, 97. P. S. (Petőfi Sándor), 99. Ha, 100. T. T.

A mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvényt megfejtették 74-en. A kézifestésü hirlaptartót sorsolás utján: *Schiller Zoltánné Mokrin*, nyerte meg, akit arra kérünk, szíveskedjen portó költségre 5 dinárt, — bélyegben beküldeni.

„ELIN“

Jugosl. Villamossági RT. Zagreb

Mérnökiroda

Telefon 68 **BEOGRAD** Bristol palota

Villamosmotorok, transzformátorok és készülékek minden célra és bármely nagyságban

Városi és teljes ipartelep-berendezések

Az összes használatos szerelési anyagok

1264

Gazdák figyelmébe!

Herceg Eszterházy uradalmából származó, nemesitett magból termelt uradalmi kék

mák

minden mennyiségben kapható vetőmag célokra is

HEISLER VILMOS

Péklapusztai uradalomban, utolsó posta Torža

2112

„Hungária“ drótfonat, cinezett

nagy mennyiségekben és nagy választékban raktáron mérsékelt árak mellett

vaskereskedés **Kuszli Gyula** Novisad, Temerinska ul. 8

Vezérképviselet az SHS. királyság területére

055

Uj faüzlet! Réval Adolf Subotica

Telefon 551.

Telep: Dunav Art. Puka ul. 10.

Dr. Sántha szanatóriummal szemben. Ajáni elsőrendü apritott tüzifát. Gyors és pontos kiszolgálás.

2088

ELADUNK

nagyobb tétel

NYÁR- és FÜZTÜZIFÁT- és FÜRÉSZELTÁRUT

hajó- és vagontételekben. Néhány hajórakomány dunai termelésü

TÖLGY- és SZILTÜZIFÁT, BOSNIAI, BOROVI és FICHTE ANYAGOT

hajótételben Duna-Tisza vonalra, vagy vagontételekben 2092

KISS PÁL és TÁRSAI, Sombor (SHS)

KIÁRUSITÁS

Az összes

még raktárunkon lévő

csillárokat beszerzési áron alul

kiárusitjuk, csillárosztálynk felosztatása

miatt

SUBOTICKA ELEKTRIČNA ŽELJEZNICA I OSVETLENJE D. D. Kostina ulica 1

2038

FIAT AUTÓK

összes tipusai és alkatrészei állandóan raktáron. **Uj, hosszabb lejáratu részletfizetési feltételek.** Több kevéssé használt régi FIAT-kocsi olcsó áron kapható. Modern, nagy javitóműhely.

Bánáti főképviselő:

Jovan Raubinger

Veliki Bečkerek, Krunska ulica 27.

Ugyanott egy szép nagy motorcsónak eladó.

205

Komplett **autóbuszforgalom,**

kitünő tőkebefektetés, nagyobb vállalkozás miatt

azonnal átadó

Az autóbusz Prigr. Sv. Iván és Apatin, illetve Apatin és Sombor között bonyolitja le a forgalmat Érdeklődők fo duljanak **Wallenreiter Antal, speditőr Apatin** cimre. Telefonszám: Apatin, 43. Ugyanott egy luxus Fiat-kocsi, alig használt, eladó. 2123

9371

Butort

izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is

Nagy Varjas Rókus

asztalos mesternél

VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Cérkepiac)

Acél rolló gyártás

a legjobb kivitelben legolcsóbban

Vászics Péter

ujonnan berendezett rolló-gyártó telepén

Subotica, Bene Sudarevićeva 41

561

Üzletátszervezés folytán raktáron levő ö szes áruk március 4—20-ig **mélyen leszállitott áron** kaphatók **Braun Hermannál** **Barátok temploma során Csak 16 napig!**

Elegánsan, olcsón és divatosan akkor öltözködik, ha **ruháját, felöltőjét** a szolidságáról ismert cégnél:

SONNENBERG i DRUG

kész férfi-, fiu- és női konfekció áruházában, valamint **angol uri szabóságában** szerzi be.

SUBOTICA, Karadjordjev trg 9

Van szerencsénk Sombor és vidéke m. t. vendéglőseinek és nagyérdemü közönségének szives tudomására hozni, hogy

Somborban sörraktárat létesitettünk

és sörgyártmányainkat már forgalomba hoztuk.

Világos **„Special“,** félbarna **„Dupla Márciusi“** és barna duplamaláta **„Goliáth“** söreink nem szorulnak reklámra, mert általánosan elösmert elsőrendü minőségüek és a legkényesebb igényeket is kielégitik.

Ezzel kapcsolatban ugyanott egy legmodernebb

jéggyárat is létesitünk

és azon helyzetben leszünk, hogy Sombor és vidékét mindenkor a higienikus szabályoknak megfelelő **kristály-jéggel** láthassuk el.

Kiváló tisztelettel

Gerber Nándor és Fia sörgyára
Stari-Bečej

2112

240 dináros havi részletre

már kaphat elsőrendü keményfa hálószobát, hajlitott széket, konyhaberendezést, iróasztalt és minden más butort

BOTHE I EHRMANN D. D. ZAGREB LERAKATA
GUSTAV FISTER ml. SUBOTICA
VII. Fra Ješe trg 6 **Barátok temploma mellett**

11871

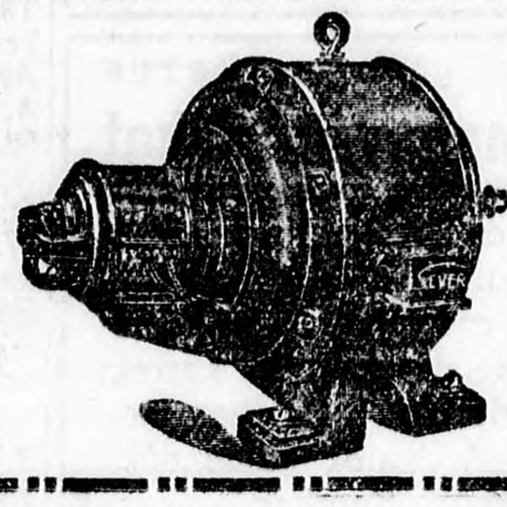
SUBOTICA **SEVER D. D.** **Telef. 5-84**
ELEKTROMOS GÉPEK GYÁRTELEPE

KEPVISELOSEGEK:

Brandt i Kortman
BEOGRAD
Skopljanska ulica 3

Ing. W. Cvetanović
NIŠ
Namenjina ulica 41

Ing. Gj. Mihajlović
NOVISAD
Voj. Bojovića ulica 27

Gyárt és javit:
Mindenféle elektromos gépeket és szerkezeteket.

Raktáron tart:
Motorokat, dynamókat vas szigetelő tartókat, stb. elektromos cikkeket. 10890

Az általunk gyártott és javitott gépekért egyévi jótállást vállalunk.

A HARC

a növényi élősdiek ellen már rügyfakadás kor kezdetét veszi. Minden GONDOS GAZDA siet s már most beszerzi szükségletét, mert tudja, hogy a BIZTOS HATÁS TITKA oly schweinfurti zöldpor használata, melynek erezdetéhez kétség nem fér. OVATOS GAZDA csak ½ kgr. csomaggal rózsaszin hüvelyben zöld cimkével, „Aeroplan“ véd-jeggyel ellátott zöldport vásárol. Az „Aeroplan“ márka (ábra mint itt látható) az egyetlen biztositék, hogy vegytiszta, 100%-os árut vásárolunk. Fontos ismertetőt és tudnivalót szétosztják

Subotican: Herci Jenő drogéria, Klein Géza és Fia, Kőrösi Géza, Nagy Bertalan gyógyszertár, Neuhaus és Kalmár, Hajcsek Géza, Richter János gyógyszertár.
Stara-Moravican: Harcsa Mihály.
Sentán: Riesz és Ujházy, Ormos Andor drogéria.
St.-Bečejen: Bogdanović Živko, Branković Gyula, Molnár Sándor.
Novi-Urbason: Johann Schindler.
Odžacin: Ede Rausch.
Apatin: Adam Fertner. 1966

Viszonteladók azonnal irjanak az egyedárusitónak:

KEMIKALIJA, NOVISAD, FUTOŠKI PUT 27

200

dinár négy darab festőművészeti könyv

Petrovich: Ujakról és régiekről **Walden:** Expressionizmus
Vaso Grgh levelei **Kállay:** Uj magyar piktura

Megrendelhető a **BACSMEGYEI NAPLÓ** könyvosztályában

Vezérképviselet és gyári lerakat

furnir, enyvezett lemez és asztalos kellékekben

KARBIENER TH. ÉS FIAI

képesitett faiparos

Butorgyár :: Butorkivitel

Novisad, Želježnička ul. 86 — Telefon: 26-61

1734

? Tud Ön már „rummy“-zni ?
!! Nem tud !!

Azonnal rendelje meg Bernáth Tibor

A rummy-játék és szabályai

cimü könyvet 12 dinárért Kapható a **Minerva r. t.** Subotica könyvosztályában. — Vidékre a pénz előzetes beküldése mellett szállitjuk

CANADIAN PACIFIC

a világ legnagyobb közlekedési vállalata

Németek, magyarok, románok egyedülállók és családok, akik Kanadába óhajtanak kivándorolni farmokra (mezőgazdaságokra), kivándorlási és szállitási feltételek ügyében forduljanak utbaigazitásért az alábbi cimre:

KOVACSITS RADIVOJ, a Canadian Pacific Railway Co. képviselője Sombor, Pariška ul. 2

1043

Somborban a Beográd kávéházban

szombattól kezdve **minden** este elsőrendü **beográdi** és **zagrebi** kabaret müvészek

VARIETE ESTÉLYT

rendeznek szerb, német és magyar nyelven. Válogatott müsor-számok. — A legujabb kuplék, táncszámok és bohózatok.

MÜSOR UTÁN PARKETT TANC
BELÉPTIDIJ NINCS!

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegyei Napló“ könyvosztályába, ahol a leginagasabb igényeket is kielégitik

Öt drb Ady-könyv és egy Ady-tanulmány 80 dinárért

Ady Endre: Mert ta élni akar — Ady Endre: Párisi noteszkönyv
„ „ Még egyszer — „ „ Párisi levelek
„ „ Könyv — Földessy: Ady-tanulmányok

Megrendelhető a BACSMEGYEI NAPLO könyvosztályában

Vidéki megrendeléseknél 10 dinár portó fizetendő

Nemcsak szépek, de kellemesek is a hordásnál a mi legjobb minőségü és olcsó **Harisnyáink**

BRAĆA STIPANČEVIĆ
uri és női divatárukereskedés **SUBOTICA**
Aleksandrova ulica 9. Korzó 10313

BÖZENDORFER zongora, STEINVEY, F_RSTER világmárkák, Erste Produktiv, Stelzhammer, Lira, Stingl, Lanberger, Glosz, Pallik, Stiasznyz, L. Edmund, Hoffmann. Zongorák rendkivül nagy választékban kaphatók. Araim Jugoszláviában legolcsóbbak és leghosszabb lejáratu részletre kaphatók. Kain hangszerkészitő, Subotica Városháza. 10311

Eladó 245

Novisadon, közvetlen a Duna és vasutállomások közelében, (Nagy-Limánon) elsőrangu, téglából épült gyárhelyiség külön kóházzal és melléképületekkel, gyárnak vagy bármely vállalatnak megfelelő 1 hold telekkel, kedvező feltételek mellett és azonnal birtokba is vehető. Bővebbet:

LEDERER SÁNDOR
Novisad, Lišić-villa

Billiárd

dákó, golyó, mandinergumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők

Erlich J.
esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 823

Ügyes képviselők

jugoszláv értékpapirok kis havi részletre való eladására felvétetnek. Ajánlatok **Jakov Zumbulović**, Beograd, Kralja Petra ul. 52 cimre küldendők.

Sikerült a legujabb **párisi modellek** mintáit megszereznem és igy módomban áll a legmodernebb uraszeli szallaghimzést és több variációban **géphimzést, gyöngyözést és flitte ezést** a legizlésesebb kiviteiben készíteni, továbbá gép- és sablonpiszirozás, gépazsurt, en lizést és gombbehuzást a legolcsóbban készitek. Vidékre postafordultával. **Géppiissé 40 dinártól**

Gombosné, Bün Juliska
Le bach-palota, Aleksandrova

Cipők

a legelegánsabb kivitelben divatlap szerint és szakszerü cipőfelsőrészt elsőrendü kiviteiben készit

POLGÁR RUDOLF
Vili. Zmaj Jovina ul. (volt Jókai utca) 27. Mértani mintavágásra és szakrajz-tanitásra halgatókat felveszek 964

Vizesuborka
kg-ként 5 dinártól feljebb
Savanyitott paprika
kg-ként 6 dinártól feljebb kapható a
KEMÉNY-féle ecet- és konzervgyárban
Telefon 643

I-a bükkhasáb
I-a gyertyán
és vegyes keményhasáb felaprítva és hasábban egolcsóbban kapható

DEUTSCH
telepén
B. Sudarevićeva ul. 72
139

VESZEK:
ócskavasat
ócskafémet
szövethulladékot
csontot és
régi gépeket
1053
Zoltán Engelsmann
Oslobodjenja (Zentai) ut 138
Telef. 536 - Autobuszközlekedés

RÁDIO

KONRATH D. D.

RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI

OLCSÓK, JÓK, MEGBIZHATÓK

AUTÓ- és RÁDIÓ-
AKKUMULÁTORT
készit és javit — Akkumulátor alkatrészek és villanyszerelési anyagok gyári áron kaphatók
VLADISLAV WILHELM
villamosvilágitási és erőátviteli vállalat, Pašićeva ul'ca 2

VARRÓGÉP

Dürkop-varrógép
Columbia-gramofon
S. Ad. Engl-nél
Rudić ul.

KÉP ÉS KÉPKERET

A LEGSZEBB KÉPKERETET

művészi kidolgozásban a legolcsóbban

F. BACHINGER

cégnél, Aleksandrova ul. 13, B. Sudarevića ul. 34

KOSZORU

Tavaszi kabátjára
csokrot, müvirágot
menyasszonyi koszorut, fátyolt
ANDRIJA KRAMER
müvirág-gyárában vegyen!
A legszebb párisi modellekből választhat

LAKÁS BERENDEZÉS

Minden igényt kielégitő **BUTORT** legjutányosabban **ERDÉLYI ANTAL** butoráruházában vásárolhat. — **IV., B. Sudarevićeva 4.** — Rendelésre bármilyen stilbutort készit garancia mellett saját üzemében.

DIVAT

Kézmü- és divatárut
Pero Vujković
cégnél
mert a divatban ez az üzlet vezet

RUHA

Női felöltők, esőköpenyek, raglánok, férfi öltönyök és gyermekruhák
Eisler Izsónál
Barátok temploma során

Tavaszi **RUHÁJÁT** még az idény beállta előtt **rendelje meg**
OSZTROGONAC és KENEDIĆ
a gol divatszabóknál
Cara Dušana ulica 1 (Urikaszinóval szemben)
Original angol szövetekből dus választék

CSEMEGE

Füszer-, csemege-
és délivyümölcs-szükségletét
Kovács és Gelányinál
szerezze be — Rudics-kitérő

RÉZÁRU

Csiszár József
rézöntő- és gépmühelyében
Miloš Obilić ulica 9
Réz-, ém- és szobo öntvények készitése, gépek javitása, diszöntvények, plakettek és asztalosok részére enyvező bakok raktáron
NIKKELEZÉS
Galvanizálás Fémszinezés

Ha vásárlásait befejezte,

menjen el Senoe (Bem) ulica 21. szám alatti penzióba, ahol

elsőrendü házikosztot kap

Asztalosmühely áthelyezés

Értesitem a nb. vevőközönséget és megrendelőimet, hogy **asztalosmühelyemet saját házamba,** Petrogradska (Istv n) ul. 34. **helyeztem át.**

HADNAGY ISTVAN
asztalosmester

Börönd öket kollekció táskákat
és
speciális bőráruk
megrendelésre legpontosabban készit
FALKENSTEIN
szijgyártó és böröndös
Zmaj Jovin trg 5.
Javitások és sérvkötők precizen és olcsón! 10

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608"
Cluj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókbérlet.

Nea. Crem
legmegbizhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA
580

SIRKÖVEKET,
temetői utánvéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó mindenemü munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put és Gabonapiac sarok 61

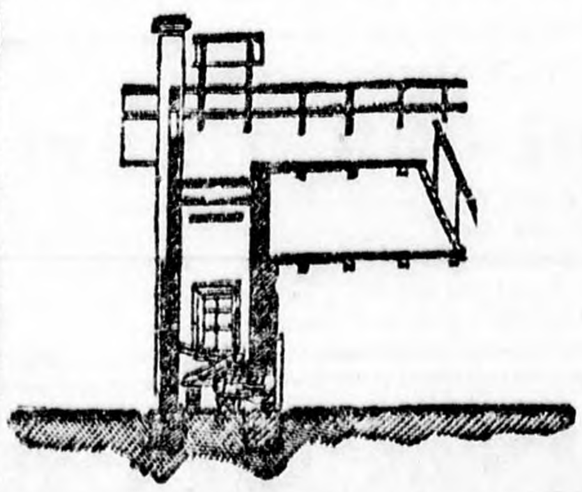

Délamerikába
és az
Egyesült Államokba
express gőzhajókkal
Ingyenes felvilágositással szolgál
CosulichLine
Beograd, Vilsonov 107.
Sombor, Kostićeva 3.
V. Bečkerek, Subotićeva 3

TŐKE

Épület-, butor- és portál-
asztalos
Palmotićeva ul. 20.
Tanonc felvétetik.

Komlótermelők!

Ha jóminőségü komlót akarnak termelni, akkor
csak Lorber-féle komlószáritót vegyenek
Eddig több mint **1000 darab van használatban,** ami a legjobb jele annak, hogy a
LORBER-féle komlószáritók a legjobbak
Vezérképviselet: **ECKSTEIN HENRIK NOVISAD**
Jevrejska ul. 2. Telefon 24-40 — ahol minden komoly érdeklődő ingyen és bérmentve kaphat terve et és prospektust. — **Kérje árajánlatot!** — Gyár: **Jos. Lorber & Com. Žalec (Slovenia)**
1825

Lakás kiadó

amely két nagy parkettás uccai szoba, előszoba és az összes mellékhelyiségekből áll. Bővebbet Novisad Magyar ucca 14. 201

Kefekötősegédet
— keresek —
azonnali belépésre, a mindenszakmabeli munkában, de főleg a plan izásban és a famunkában járlas
Matija Neumann ml.
OSIJEK, Strossmajerova 11.

Nagyengedi Kovács Arckenőcs és Borax-szappan
2135

évtizedek óta a legjobban bevált csodás hatásu **aretisztitó** és **arcszépitő.**
Kapható mindenütt!
Főraktár: **Drogeria HERCL Subotica, Aleksandrova ul. Telefon 165.**

ÁTFEST

apretiroz szöveteket selymeket stb.

manufakturisták részére

a szükségelt szinekre, gyári árakon, modern gépekkel:

Weisz Hermina festőgyár, Novisad

Tulajdonos: **Weisz Vilmos** okleveles mérnök.

2011

Eredeti francia

Eclair Vermorel

a világ legjobb

PERMETEZŐJE

Vezérképviselet:

BARZEL D.D., SUBOTICA

Kapható mindenütt!

Kérjen árjegyzéket!

717

Keresünk

jókarban levő, lehetőleg tripolisi

Ford teheralvázakat

megvételre. Vulkan Garage, Sombor.

1964

Teljesen használatlan, raktáron levő, egy éves, modern hálószoba és ebédlő

butor eladó

Felvilágositást nyujt

Vig Lajos, Senta

2001

Tessék csak a legjobb

szőlőoltvány és gyümölcsfaoltvány

ültetvényeket vásárolni mérsékelt áron!

Kérjen díjmentes árjegyzéket!

M. Djordjević

uzár - szőlőoltványtelepe

NOVISAD

Postafiók 133. (Bácska)

(Lerakat: Kisačka ul. 10. b.)

Eladók

különféle butorok, ebédlő, hálószoba, előszoba, konyha és egyéb berendezés, edények stb. szabadkézből. Nagy Ferenc-telep III. 11, fsz. 1. D. e. 11—12-ig, d. u. 3—7-ig

2023

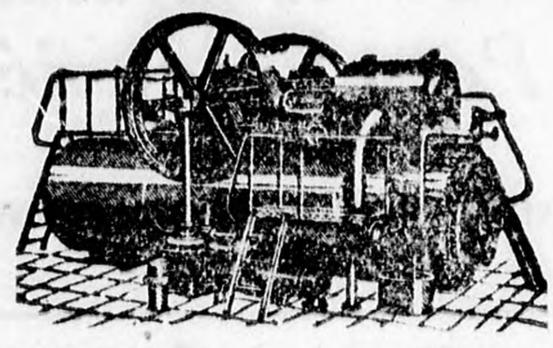

Láng L. Gépgyár R. T.

Budapest 56.

Félstabil gőzgépek

csekély fogyasztással

Stabil gőzgépek **Gőzkazánok**

Képviselő: SOMOGYI LÁSZLÓ Subotica, Kr. Aleksandra 15

1965

A nagy titkot megfejtettük!

Miért keresnek a mi képviselőink olyan sokat?

Mert csak mi

nyujtunk szenzációs kedvezményeket és igy mindenki *nálunk* vásárol értékpapirt részletfizetésre

Képviselők

azonnal jelentkezzenek, ha állandó és nagy keresetre akarnak szert tenni

Zorić i Pivčević, Split, Marmontova 3

1800

Eladó

földbirtokok, házak, gyárak.

Fejér-megyében: 600—700—900 holdas
Győr-megyében: 500 holdas
Nógrád-megyében: 550—560—700—800—2600 holdas
Pest-megyében: 100—200 300—320—512—600 holdas
Somogy-megyében: 500—800 holdas
Tolna-megyében: 500—600 holdas
Vas-megyében: 450 holdas
Veszprém-megyében: 700—800 holdas birtokok kedvező fizetési feltételek mellett igen olcsón **eladók.** Eladó Budapesten több bérház. Budapest közvetlen-közelében két modern téglagyár és egy gőzmalom.

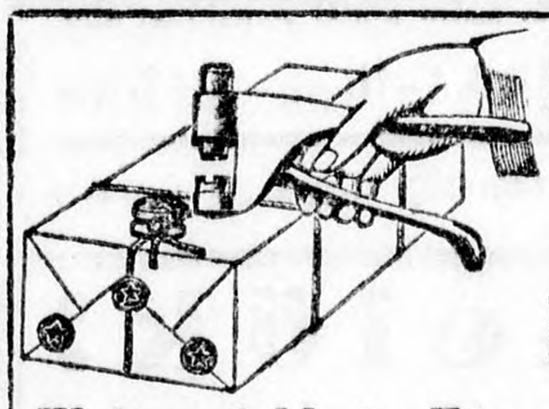
Eladó vidéken nagy mezőgazdasági gépgyár, teljes berendezéssel, jelenleg is üzemben, vasut és hajóállomás közvetlen-közelében, olcsó szén helyszinen

Bővebbet:

GAZDASAGI és INGATLANFORGALMI VALLALAT BUDAPEST, IV., Deák Ferenc utca 2.

1581

Malmok, gyárosok, kereskedők figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok részére acélelemez plomték bármily kivánt dombornyomásu felirattal

Weitzenfeld és Társa cégnél

Subotica

1924

„Dendra"

Gyümölcsfa karbolineum

téli permetezésével biztositja a jövő évi bő gyümölcstermését. Használandó levélhullástól rügyfakadásig. Kapható:

Schweiger M. Lajos

vegyészeti ipar **Subotica**

Telefon: 85 — To'stojeva ul. 19

A régi és elismert Dr. Lehman-féle városi arc- és kézkenőcs és krém

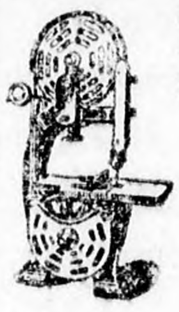
5211. szám alatt törvényesen védve. Belsebeli minőségben éjszakai használatra zsirtartalmu, nappali használatra zsirtalan (krém) arcviz, szappan és puder 3 szinben. — Eltávolitja a szeplőket, májfoltokat, paltanásokat, böratkát (mitesser) és az összes bőrtisztátlanságokat. Kenőcs 12 dinár, krém, arcviz, szappan és puder darabonként 10 dinár. Egyedüli raktár az egész S. H. S. Királyság területére:

Jugović gyógyszertár, Novisad

amely egyben postán minden piperecikket szétküld, u. m. hygienikus cikkeket, parfümeriákat, szappant, minden cikket a gyermekek részére, teljes házigyógyszertárakat, minden háziszert és kelléket, fertőtlenitőszert, valódi cognacot, rumot, málna- és limonádészörpöt, Kneip gyógyfüveket etc.

1967

---

2 ÉVI HITEL

Mindennemü egyes és univerzális

asztalos- és bognárgépek

beépitett motorral vagy anélkül

keretfürészek

Welker-Werke J. Wachstein

Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jókarban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vastagsági gyalu, marógép furógéppel és körfü ésszel kombinálva.

1146

Sportemberek

fizikai erőfeszités előtt, közben és után használják a

Valda-pasztillát

Csodálkozni fognak az eredményen.

Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

De csak valódi VALDA-PASZTILLÁT kö-veteljenek, melyek a VALDA névvel ellátott dobozokban vannak

---

Könnyü mellékkereset mindenki részére

Napi 300 dinárt

kereshet, aki nagy ismeretkörrel rendelkezik. Ajánlatokat az Österreichische Anzeigen-Gesellschaft A. G. Wien, I. Brandstätte 8 czimére kérjük „Täglich Dinar 300" jeligére. Csak németül levelezünk.

1949

Sombori juhtúró 1845

Csak akkor jó, Ha az Cirilovtól való.

Szállitja

M. Cirilov, Sombor

Legszebb, lego csobb

szobafestő

és **mázoló munkát** készi.

SPITZER J.

I, Strossmajerova ulica 8 (Hospiac) 1943

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére olcsó és megbizható beszerzési forrása

MILOSEVICS VELJKO SOMBOR,

Zlatna Greda 2 1220

1410

Perzsaszőnyeg

eredeti keleti munkák

nagykereskedése

Mahmud Skender-Salkjurdli

BEOGRAD, Kn. z Mihajlova 22.

Uj tétel perzsaszőnyegem érkezett Perzsiából és más keleti országokból. Valódi és hibátlan keleti munka, érdekes szövések. Külön szőnyegjavitó- és tisztitóosztály. Közvetlen behozatal, amely minden konkurenciát kizár. Külön plüss-, velour- és egyéb gépszőnyegosztály

---

Zongorák Hegedük, Csellók, Fuvolák Harmonikák,

legnagyobb választékban és legolcsóbban

S. MACHNITZ

hangszeriparlepén.

Antunovićeva ul. 1.

(Reich-palota mellett.)

12084

A legjobb varrógépek a

„Gritzner" és „Anker"

Alkatrészek és mindennemü varrógépfelszerelés

Vezérképviselet:

EM. FISCHER ZAGREB,

Sudnička ul. 3/17

Kérjen áralánlatot!

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakaritással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Szubotica,** Jugovića ulica 20

Kérjen árjegyzéket!

388

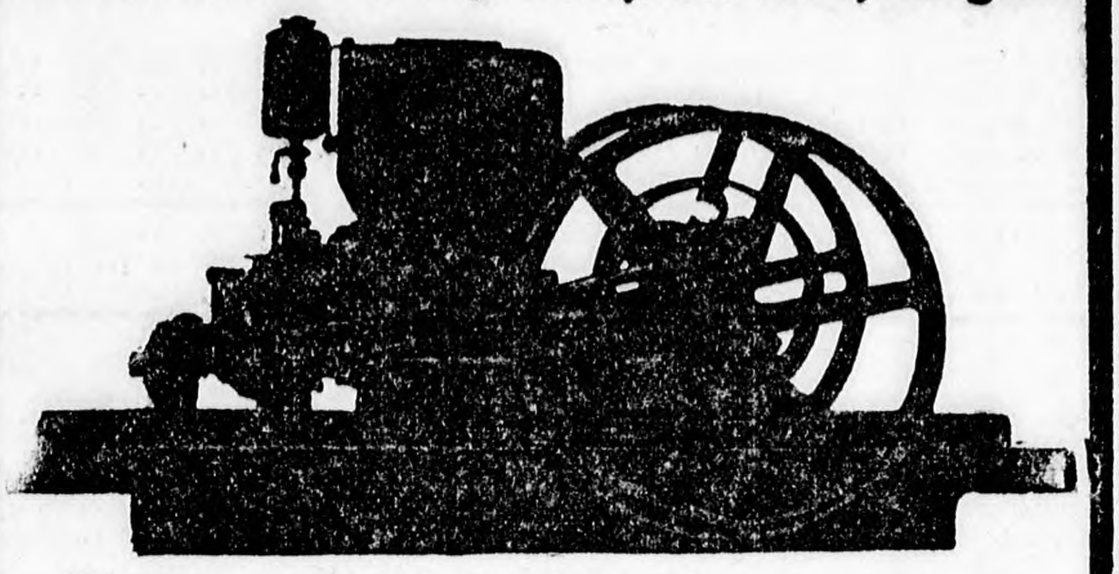

A név a fontos. A „PUBI“

nevet könnyen megjegyezheti. Csak két szót kell a gyógyszertárban mondani: „Pubi elefántcsont“ vagy „Pubi Transparent“ és azt kapja, amire szüksége van. A „Pubi“ a legujabb és a legujabb a legjobb.

1038

Ruston & Hornsby Ltd., Lincoln, Anglia

Petróleum motorok Egyszerü kezelés! **Nyersolaj motorok**

1½, 2½, 4 és 6 HP 2½, 6, 9 és 10½ HP

Szivógáz-motorok

2½, 6, 9 és 10½ HP

Szolid konstrukció, csekély tüzelőanyag fogyasztás!

Jugoszláviai vezérképviselet:

H. & Ch. VOEGELI, BEOGRAD

Knez Mihajlova 50 **Telefonszám 4-19.**

Sombori alképviselet

6025

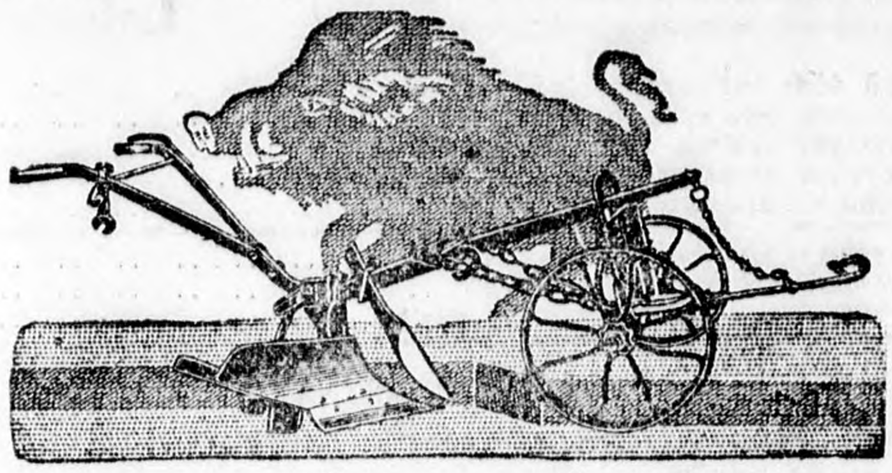
Aman Ferenc, Apatinski put 44.

Hotel „Crikvenica“

C R I K V E N I C A

Szobák kilátással a tengerre 40—60 dinár. Szobák udvari kilátással 25—35 dinár. Februártól májusig 50% engedmény. Etterem a házban. Szobaelőjegyzés ajánlatos

884

Vigyázzon, ha ekét vásárol,

mert csakis az a valódi EBERHARDT-féle ULMI-eke, ha a

védjeggyel van ellátva

Ilyen ekéket a következő cégeknél kaphat:

Subotica: Szenes Kálmán
Novi Sad: Ohler-Blattmann
Velika Kikinda: Braća Radović
Sombor: Knézy Péter
Bačka-Topola; Guba József Utódai
Stara Kanjiža: Bata Károly
Senta: Zentai Béla
Čantavir: Keresztény Fogyasztási Szövetkezet
Novi Bečej: Richter Hugó
Bajmok: Vajda & Fischer
Martonoš: Koiss János

1558

CHOCOLAT' LA CIGOGNE

NAGY SORSJÁTÉK!

Vásároljunk La Cigogne csokoládét nagy nyereményekkel.

Minden tábla csokoládéhoz a nagysághoz képest egy vagy több kép van becsomagolva.

Csak 40 kép kell egy nyereményhez

A következő tárgyak nyerhetők: karkötő-óra, asztali óra, fényképező készülék, gramofon, gyors- és kerékpár. Szives felvilágositással a sorsjáték ügyében szolgál minden jobb kereskedés.

Engros-árak miatt forduljon a csokoládégyárhoz

D. PECHMAJOU & CIE ZEMUN

1786 **Telefon 56**

Deutz-kismotorok

Petroleumra 2, 4, 6 PS nagyságban
Diesel- és szivógázmotorok
Fagáztelepek

GYORS SZÁLLITÁS

KEDVEZŐ FELTÉTELEK

Erdős Henrik és Társa

NOVISAD **VEL. BEČKEREK**

2 25

50% engedmény! **Maradék kiárusitás március 1-től 10-ig!** **50% engedmény!**

A raktáron levő összes téli cikkeket és maradékokat 50%-al olcsóbban a napi áraknál kiárusitjuk. **Férfi és női szövetek, mintás és sima bársonyok, barchettek, festők, kartonok.**

Csak 10 napig! **„A BUNYEVÁC MENYASSZONYHOZ“ Reti i Drug Subotica, Jelačićeva ul. 3** **Csak 10 napig!**

Lalković tavaszi árjegyzéke az olcsóság rekordja

Használja ki és rendeljen postai utánvét mellett. 500 dináron felüli rendelésnél postaköltséget nem számitunk. Mintát nem küldünk. A harisnyákat ujonnan kibővitett központi helyiségeink átalakitása miatt kiárusitjuk és áron alul adjuk.

Lalković harisnya árjegyzéke:

Egyszerü férfi harisnya párja	5.—	Férfiharisnya, drap koverkot, párja	9.—
Férfiharisnya, szép szinekben, igen erős, párja	7.—	Téli férfiharisnya, sürübb	12.—
Férfiharisnya, betétes, különféle szinekben párja	9.—	Finomabb férfiharisnya, drap-koverkot	10.—
Férfiharisnya, mintázott, igen szép, szines, párja	10.—	Mintázott férfiharisnya párja	18.—
Cérna (flór) férfiharisnya, finom, párja	18.—	Legfinomabb gyapju férfiharisnya	25.—
Női harisnya egyszerü párja	7.—	Legfinomabb női flór harisnya, minden szinben párja	22.50
Jobb női harisnya dupla fejjel	9.—	Női selyemharisnya minden szinben, igen erős, párja	18.—
Női cérnaharisnya, minden szinben párja	18.—	Női selyemharisnya, igen erős, párja	25.—

LEPEDŐVÁSZNAK

Erős angol vászon paplanhoz, 200 cm. széles métere	30.—
Ljiljana dovlas, legfinomabb 150 cm. 22 din., 180 cm. széles 30 din., 200 cm. 36 din., 220 cm. métere	42.—
Természetes Ljiljana vászon, 150 cm. métere 32 din. 180 cm. 38 din. és 200 cm. métere	48.—
Ljiljana ala Rumburger, fénylő, vékony, ágynemünek való 200 cm. 55 din., 140 cm. 38 din. és 80 cm. széles	22.—

FEHÉRNEMÜVÁSZON

Batisztvászon, selyemfényü, vékony, 80 cm. 16 din., 90 cm. 18 din. 27 és fél méteres végekben 410 din. és	460.—
Batisztvászon, valódi Ljiljana, 80 cm. széles métere	18.—
36 és fél m. végekben	600.—
Legjobb vászon, mindenféle használatra, lenfonásu 80 cm. Ljiljana különlegesség	14.—
30 m. végekben	400.—
Sifon Ljiljana 80 cm. széles 23 m. végekben 320 din. métere	15.—
Ljiljana vászon, alkalmas mindennek, középsürü, 80 cm. 30 m. végekben 350 din. métere	12.50
Ljiljana No. 1. erős 75 cm. széles, 30 m. végekben 330 din. métere	11.50
Ljiljana No. 0. igen erős vászon 75 cm. métere	9.—
»Ekonomija« vászon, egyszerü, erős 70 cm. métere	8.—
Legerősebb vászon, puha, 90 cm. métere 18 din. 36 m. végekben	580.—

ALSÓNADRÁGVÁSZON

Dovlas-ljiljana 75 cm. sürü legerősebb minőség, 30 m. végekben	360.—
métere	12.50
Köpper-gradli alsónadrágnak, erős, 80 cm. 30 m. végekben 390 din. métere	14.—
Atlasz-gradli legjobb minőség, szélesebb és keskenyebb sávokkal, 80 cm. széles 30 m. végekben, 500 din. métere	18.—

FEHÉRNEMÜ-BARCHETEK

Tepisz-flanell 75 cm. széles métere	10.—
Házi barchend, rózsaszin, kék, csikos és sima 70 cm. széles métere	12.—
Cérnabarchend, vattázott, gyönyörü szinekben, alsóruhára 70 cm. széles	16.—
Finom tennisz-flanel 80 cm. széles	16.—
Legfinomabb atlasz barchend gyönyörü szinekben 80 cm. széles métere	18.—
Pick-barchend, fehér métere 16, 22 és 26 din. flanell-barchend fehér, métere	18—20.—
Cic, minden szinben 70 cm. széles métere	9.—
Cic, 95 cm. sötétkék, métere	10.—
Cic, 75 cm. legjobb, festett	11.50
Mosó féldelén 80 cm. széles métere	10.—
Féldelén, finom minta, 80 cm.	12.50
Féldelén, legfinomabb, legszebb szinekben 80 cm. széles métere	15.—
Pamutszövet, mosó, szép szinekben 70 cm. széles	12.—

Féláron adjuk tavaszi áruinkat:

Szövetimitáció, gyönyörü mintákkal, 70 cm. középsürüségü, ezelőtt	30.—
most	15.—

BÁRSONYOK

Olaszbársony, férfiruhára 70 cm. széles, minden szinben métere	32.—
Bársony, női ruhára egyszinü, sávos, 70 cm. és 30 szinben métere	30.—
Bársony, tarka szinben, gyönyörü mintákkal 70 cm. métere	36.—
Simabársony, finom, 70 cm. széles métere	60.—
Simabársony 80 cm. széles métere	75.—

SELYMEK RUHÁNAK

Szövöttselyem 75 cm. szép szinekben métere	25.—
Crep-georgett egyetlen szinben, crep maroken félselyem 100 cm.	25.—
Toile de soil 80 cm. garantált mosható, női fehérnemüre, ruhának, gyermekruhának, fekete-fehér és minden más szinben	26.—
Crep-de chine, nehéz mint a banyon, át nem látszó, mosható 80 cm. széles tiszta selyem, minden szinben	62.—
Crep-de chine tiszta selyen minden szinben 90 cm.	50.—
Pajet-selyem nehéz, 90 cm. tiszta selyem, minden szinben	55.—
Taftelin finom tiszta selyem 80 cm. minden szinben	75.—
Fekete taft legfinomabb minőség, 95 cm. széles métere	110.—
Legelegánsabb selyem ruhának ma a »Crep Riviera« 100 cm. széles, minden szinben métere	100.—
Crep Orlov eredeti A. G. B. legnehezebb banyon, métere	150.—
Crep georgett legfinomabb tiszta selyem 100 cm.	120.—
Crep georgette legnehezebb, mintázott 100 cm.	125.—

KABÁTSELYMEK

Ripsz, apró kockás 90 cm. minden szinben métere	85.—
Ripsz apró mintás minden szinben 90 cm.	85.—
Divatselyem, nagyobb kockákkal, minden szinben	95.—
Finom selyem szép mintákkal, nehéz 90 cm.	130.—
Otoman, legnehezebb 140 cm. fekete és barna szinben	200.—

NŐI RUHASZÖVETEK

Gyapjuszövet, seviot, 100 cm. széles	35.—
Ripsz, tiszta gyapju minden szinben 100 cm.	50.—
Crep-cacha, tiszta gyapju divatszövet 100 cm.	58.—
Otoman-ripsz, nehéz anyag, tiszta gyapju, minden szinben 140 cm.	88.—
Koverkot, tiszta gyapju, minden szinben 130 cm. széles métere	88.—
Koverkot nehéz, minden szinben, tiszta gyapju, 140 cm.	100.—
Ripsz szövet, könnyebb, tiszta gyapju 140 cm.	100.—
Finom kabátanyag, selyemgyapju, mintázott 130 cm. métere	160.—
Férfi koverkot női kabátnak, 150 cm. széles	200.—

FÉRFIRUHA-SZÖVETEK

Cacha kabátnak, világos szinekben, 130 cm.	100.—
Vitorlavászon, mosó gyermek- és munkásruhák, 125 cm. széles métere	50.—
Tiszta gyapjuszövet, sürü 140 cm. széles	150.—
Finom angol szövet 140 cm. széles gyönyörü mintákkal	180.—
Legfinomabb angol szövet 140 cm. széles fekete és sötétkék 200, 220	250.—
Kellék ruhához 150—180 din. és legfinomabb	250.—
Takaró, drap szinü szegéllyel	90.—
Takaró, nagy, nehéz, képekkel	140.—
Gyapju, nagy, nehéz gyapju szürke, lótakaró	200.—
Gyermektakaró, legjobb, képekkel darabonként	35.—

Amerikai sárga vászon középminőség 70 cm. széles	8.—
80 cm. széles legfinomabb minőség	10.—
Állami minőség 90 cm.	12.—
Női ingek, vékony vászonból, darabja 25 és	35.—
Fehér férfi ingek	55.—
Fehér férfi ingek, legjobb vászonból, selyem mellel, minden számban darabonként	70.—
Fehérnemüopál 80 cm.	18.—
Legfinomabb opál, fehér és szines 115 cm.	26.—
Markizette fehér 100 cm. 20, 115 cm. 28, 150 cm.	38.—
Tussor függönyhöz fehér ajourozott 150 cm.	38.—
Atlasz, paplannak, könnyebb 150 cm.	160.—
Velencei atlasz legfinomabb és legerősebb minden szinben, 160 cm.	180.—
Selyem-atlasz satine paplannak, nehéz 140 cm. minden szinben	75.—
Satin, paplannak, minden szinben, jobb 140 cm.	35.—
Satin, legfinomabb 160 cm.	60.—
Satin, szines, paplannak 140 cm.	40.—
Satin, fekete. 130 cm. 25, 140 cm.	35.—
Satin, fekete, atlasszerü 140 cm.	40.—
Legfinomabb satin 140 cm.	45.—
Szines satin 80 cm.	15.—
Foulard satin szines 70 cm.	16.—
Foulard satin, selyemfényü	18.—

FÜGGÖNYÖK MÉTERSZÁMRA ÉS KÉSZEN

100 cm. széles métere	18.—
110 cm. széles métere	28.—
120 cm. széles finomabb métere	34.—
130 cm. széles métere	40.—
140 cm. széles legfinomabb métere	48.—
Vitrage 45 cm. 16 és	18.—

KÉSZ FÜGGÖNYÖK TÜLLBŐL ÉS MARKIZETTBŐL

Storok 90, 150, 200, 300 és	350.—
Kétszárnyu függönyök és ágytakarók 250, 350, 500, 600 és	800.—

FÉRFI INGANYAGOK

Zaphir 70 cm. szép szinekben	8.—
Zaphir jobb 70 cm. szép szinekben	10.—
Finom zaphir 80 cm. divatos 15 és	20.—
Rosajde legfinomabb mintázott	30.—
Rosajde sima minden szinben 80 cm.	26.—
Rosajde sima finom 100 cm.	32.—

KABÁTBÉLÉSEK

Foulardbélés klott 70 cm. 16 és	18.—
Foulardbélés gyönyörüen mintázott 100 cm.	30.—
Legfinomabb foulardbélés, selyemszerü divatos nagy mintákkal 100 cm.	40.—
Selyem, mintás, bélésnek 90 cm. széles 55, sima 100 cm.	60.—

ÁGYGARNITURÁK

Teljes garnitura, 3 darab, 2 ágyteritő és asztalteritő bordó és zöld	300.—
Jakard garnitura, 3 darabból, jobb minőség, bordó	360.—
Gobelin különféle szinekben, legkitünőbb garnitura 3 darabból 400 és	420.—
Fehér damaszt hatszemélyes ebédlő asztali garnitura 250, 12 személyes	390.—
Legfinomabb fénylő damasztgarnitura különféle mintákkal zöld és bordó 420 és	450.—
Kreton nagy mintákkal finom 75 cm. métere	18.—

DAMASZT ASZTALTERITŐK

Fehér, kockás damaszt 140 cm., métere	32.—
Szalvéták, mint a teritők is, kockás, darabja	11.—
Lendamaszt, gyönyörü szinekben mintázott, garantált mosó 120 cm.	32.—
Legfinomabb fehér damaszt, selyemfényü 140 cm	55.—
Törölköző, piket, kisebb darabja	12.—
Etamin darabja	22.—
Etamin nagyobb, darabja	25.—
Bolyhos, jobb, darabja 25—40, legnagyobb	60.—

PÁRNAANGINÁK

Fehér, kék és piros 12 és 16, legjobb, métere	18.—
Szőnyeg 65 cm. széles	22.—
65 cm. széles jakard finom	55.—
85 cm. széles, legjobb	75.—

Szrbobrán közönségének figyelmébe! Az összes fent felsorolt áruk kaphatók a mi közismert olcsó árainkon „Srbobranski Magacin" c. üzletben, ahol lerakatunk van. Ugyanilyen árakon adunk hadikárpótlási kötvény vagy egyéb értékpapirokért.

Központ
Beograd, Kralja Milana 69
Telefon 17-80

Žarko S. Lalković i Brat, Beograd

Fiók
Beograd, Vasina ulica
18 sz.

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Kassák Lajos két karrierje

Most, hogy Budapesten megjelent *Kassák* Lajos háromkötetes önéletirása, a hivatalos irodalmi haruspexek után a magyar közönség szélesebb rétegei is tudomást vettek az iróról. Kassák Lajos tulajdonképpen ezzel »futott be« Magyarországon. Első könyveit *(Misilló királysága)* és lapjait *(Tett, Ma)* hüvös bizalmatlansággal fogadták. Csak a benfentesek ismerték, próbálkozásait legfeljebb a kabarék méltányolták egy bohózat erejéig. Ezt az időt csupa népszerütlen kisérlet tölti ki. A mindent elfojtó *Nyugat* terebélyes árnyékában a fiatalok nem tudnak dülőre jutni. Kassák »kivándorol« és odahaza ugyszólván teljesen elfeledkeznek róla. Mint annyi más ragyogó magyar tehetség *(Mácza* János, *Kahána* Mózes, *Barta* Sándor), idegenben veszi fel a harcot az »egész világ ellen.« Legfeljebb egykét fiatal társa, akik otthon startoltak, kiséri szemmel bécsi tevékenységét. És innen datálódik az a különös és páratlan karriér, amely kétszer vivta meg a maga austerlitzi ütközetét. Először az utódállamok magyarságát hóditotta meg.

— — — — — — — — — — — — — —

Mig a magyarországi olvasók hirét se nallják, Erdélyben, Szlovenszkóban és Jugoszláviában felolvasó estéket rendeznek a verseiből. A Bécsben megjelenő *Ma* mindenütt ott van, fiatal diákok, akik Adyt se értek rá szeretni, Kassákra esküsznek. Franciára, németre, szerbre, románra forditják a novelláit, verseit a VILÁGANYÁM és a MÁGLYÁK ÉNEKELNEK cimü verseskötet elementáris sikert aratnak. A *Nyugat* ki van tiltva mindenünnen, az uj generáció csak hirből ismeri, de a *Ma* összes évfolyamait gondosan összegyüjtik, felárral vásárolják a régi számokat és parázs viták indulnak, amikor *Barta* Sándor kiválik a szerkesztésből és uj lapot indit, az AKASZTOTT EMBER-t. Bécs, Pozsony, Kolozsvár után Szubotican is megrendezik az első aktivista matinét és ha némelyik szám derültségbe fult is (Bécsben még kedélyesebb jelenetek játszódtak le Kassákné *Simon* Jolán szavalódélutánjain), mégis hallatlan eredményt jelentett az a valóság, hogy ebben a közönyös városban telt házat lehetett összehozni egy uj irodalmi törekvés demonstrációjához. Bármily furcsán hangzik is, de tény, hogy a hivatalos magyar irodalomtörténetet megelőzve a gimnázium magyar óráin *Vörösmarty* és *Csokonai* mellett Kassákról irnak házi dolgozatokat. A fiatalság spontán bontott zászlót az oldalán, támadták, védték és amikor elültek a harcok, Kassák még nagyobbra nőtt az ifjuság szeretetében. Szuggesztiv erejére jellemző, hogy nemcsak egy társadalmi osztályra volt hatással, diákok és inasfiuk cepelték a hónuk alatt a könyveit, mindenkit egyaránt érdekelt, még az irodalmi smokkok is, — akik pedig szivből irtóztak a »felforgató elemtől« — megvették és meghallgatták, kiváncsiságból, mint olyan ellenfelet, akivel okvetlen számolni kell. Volt valami megható abban a ragaszkodásban, ahogy a közönség felkarolta az irót. Pénzt és élelmet küldtek neki az irodalmi főkortesek, levelekkel árasztják el és Kassák személyesen válaszol a diák-önképzőköröknek és eloszlatja a helyiérdekü intellektuellek gáncsoskodó aggodalmait.

— — — — — — — — — — — — — —

Egyidejüleg Bécsben egymás után látnak napvilágot a köztársasági politikusok emlékiratai. *Károlyi* Mihály gróf »Egy egész világ ellen«. *Garami* Ernő, *Szende* Pál, *Jászi* Oszkár és *Gábor* Andor utolsó lirai kötetei is itt jelennek meg: *Az én hazám* és az *Ezt üzenem*. A magyar irók, akik Pesten nem találnak, vagy nem akarnak kiadót, itt jelentetik meg a könyveiket: *Biró* Lajos,, *Szomory* Dezső, *Szép* Ernő, *Krudy* Gyula, *Hatvany* Lajos regényei és novellás kötetei. *Gömöri* Jenő feltámasztja a *Modern Könyvtárat* és Pozsony székhellyel kiadja *Tüz* cimü, rotációson nyomott irodalmi hetilapját, amelyben ugyszólván az összes idegenben élő magyar irók adnak egymásnak találkozót. *Sinkó* Ervin *Testvér* cimmel havi szemlét bocsát ki, *Dénes* Zsófia néger antológiát fordit magyarra, megjelenik magyarul a leghatalmasabb *Sinclair* regény, a *Jimmie Higgins*, *Szabó* Ervin: Pártharcok az 1848—49-es magyar forradalomban és az első szenzációs *Bortnyik, Uitz-albumok*. Uj könyvek és lapok mindenütt. Ennek a ritka és csodálatos virágzásnak legértékesebb terméke az »UJ KÖNYV«, *Lázár* Miklós nivós irodalmi folyóirata. Uj magyar litteratura szökkent szárba, minden forrt, erjedt és ez a szokatlan, ritka bőség megtalálta a maga fogyasztóközönségét az utódállamok magyarságában. Ugyanakkor, amikor a magyarországi olvasó ilyen neveket kénytelen megtanulni, mint *Bus-Fekete* László, *Fodor* László, *Szenes* Béla, nálunk már saját lapjaik voltak az aktivistáknak. (Az »UT.« *Csuka* Zoltán szerkesztette.) Mig Magyarország kinai fallal vette körül magát és a vattát minél mélyebbre igyekezett tömni a fülébe, itt már rég tul voltak az emberek az aktivizmuson, kubizmuson, dadaizmuson és egyébb izmusokon. Ezért hatott groteszkül, amikor pár évvel később Budapesten is elkezdtek érdeklődni az ultramodern irodalmi mozgalmak iránt és a fiatalok másodszor vivták meg a maguk harcát a »bábeli közönnyel.«

Szinte páholyból figyeltük: ugyanazok a hadmozdulatok, ugyanazok a sakálüvöltések és végül az elcsukló megadás, vagy a hasznos futás.

Akár egy reprodukció.

*

Kassák Lajos végre Magyarországon is sikert aratott. A könyvkereskedések kirakataiban helyet szoritottak neki *Herczeg* Ferenc és *Molnár* Ferenc között. Felfedezték. Öt esztendőre azután, hogy Erdélyben, Szlovenszkóban és a Vajdaságban már ismert és olvasott irója volt a magyar közönségnek.

Tamás István

AZ IRÓ IS EMBER

Berend Miklósné portréja

Irta: Simán Erzsébet

Az idei könyvpiacnak egyik legnagyobb szenzációja és könyvsikere volt Berend Miklósné monumentális regénye, a Lüktető Talaj. Ez a könyvsiker is, — eltekintve a regény kvalitásaitól, — élénken bizonyitja, hogy reklám nélkül

Berend Miklósné

még a legkitünőbb dolgok is elsikkadnak ma, amikor csak a hangos szavakra figyel fel a közönség. A reklám értékével teljesen tisztában volt a Pantheon akkor, amikor ismertetések áradatát inditotta meg a könyv érdekében. Hogy mennyire igaza volt, azt bizonytja az a letagadhatatlan tény, hogy *Berend* Miklósnénak már négy év előtt megjelent egy — komolyságra és kvalitásra a Lüktető Talajjal egyenértékü könyve a: »Jochanaán Ibn Ben Aluya« s ez a kellő ismertetések nélkül, egyszerüen elveszett a könyvpiac forgatagában és csak most, amikor a Lüktető Talaj sikere ráirányitotta az emberek figyelmét, vásárolják ezt a nagyszerü renaissance regényt.

*

Az Otthonban láttam először Berendnét. Az Otthonban, ahova tisztes és nem tisztes ujságirók kártyázni, feketézni és vesézni járnak. — hétfőnkint igen tarka, hangos, érdekes élet zajlik; szokatlan, kis tulzással mondhatnám: izgalmas. Hétfőnkint vonul ide be a Magyar Irónők Köre, illetőleg a kör minden egyes tagja.

Jellemző a Magyar Irónők Körének vonzerejére, hogy amig eleinte a cinikus és »sagschon« ujságirók leplezetlen iróniával figyelték a nők belibegését, ma mind több és több férfifejet látok a hallgatóság soraiban. (Ezek a férfiak! Ej... Ej...)

De térjünk, — ugyebár? — a tárgyra, bármennyire is vonzó a Nő-Irók Köre. A nő irók körében fogom meg *Berendnét*. Fogalma sincs róla, hogy ki vagyok, amikor leterrorizálom: »*Kérlek gyere ki a csődületből, mert meg foglak interviuvolni.*«

— Ah, igen? Kérlek. Szivesen.. Te vagy a Simán? Kérlek szépen. Szivesen.

Egy kicsiny márványasztal mellé ülünk s kezdödik az interviu első felvonása.

»*Mond kérlek mióta irsz?*«

— Tulajdonképpen, amióta élek. Még mielőtt irni tudtam volna, már bennem éltek a drámák. Már akkor is a nagy koncepciók érdekeltek, — mindig a nagy koncepciók iránt volt érzékem.

»*Első köteted mikor jelent meg?*«

— Első kötetem verses kötet. A Pallas kiadásában jelent meg. Cime: Pogány Versek. Tudod, tizenöt-tizenhét éves korom verseit gyüjtöttem benne össze. Milyenek? Expressionista balladák és románcszerü dolgok. Már csak egy példányom van belőle otthon diszkötésben.

»*Kár. Szivesen olvasnám őket. Érdekel az indulásod ilyen szép beérkezés után... s most kérlek, — ki vagy, ki voltál?*«

— Az uram Berend Miklós dr. volt. Nagy tudós. Sokat éltem vele külföldön. Megfordultam Németország összes nagy egyetemi városaiban... Meghalt szegény! Megölték a kommünben. Ő volt a legnagyobb gyermekgyógyász. *Amig vele éltem, kimagasló egyénisége ugy lenyügözött, hogy nem irtam egy szót sem.* De rengeteget utaztam, Páris, Németország, Svájc... 1914-ben önként jelentkezett. Bevonult. Első tüzvonalban volt a kötözőhelyen s igy én is be voltam kapcsolódva a háboruba. Követtem az uramat az előretolt állásokba. Amikor azután megölték öt, irni kezdtem. Teljes vagyonunk, békebeli félmillió hadikölcsönben van még ma is. Nyugdijat nem kaptam, természetesen nagyon nehéz napok virradtak rám. Hogy hazulról is gazdag voltam-e? Hát hogynem! Apám *Kilényi* Hugó, a kereskedelmi miniszterium külpolitikai osztályának vezetője. Miniszteri tanácsos. Már apám házában sokat érintkeztem politikusokkal.

(Önuralom, lekötelező nyájasság, társaságbeli tónus, tekintély-tisztelet és biztosság, ez az első futó impresszióm Berendnéről, amint beszélgetünk.)

— Hogy mondjak most már valamit első regényemről? A Jochanan Ibn Ben Aluyáról? Az kérlek a természettudományos haladás győzelme az előitéleteken. A renaissance korban játszódik, témája, hogy a régi bebonákból hogyan bontakozott ki a belgyógyászat. Hőse egy orvos, az orvos neve Jochanaán Ibn Ben Aluya.

»*Hogy lehet az, hogy ez a regényed, amiről pedig oly sok jót hallottam, aránylag olyan csendben jelent meg?*«

— Magam sem tudom. Meg lehet, hogy akkori kiadóm nem volt oly lelkes, mint a mostani. Ennél a regényemnél még a konstruktiv körökkel is konfliktusba keveredtem, mert Jochanaán Ibn Ben Aluya zsidó. Node hát mit tegyek, ha regényem cselekménye megkivánta ezt? A renaissance orvosai tudvalevőleg vagy zsidók, vagy mórok voltak, de inkább zsidók s ha hü akartam maradni a kor szelleméhez, ugy az orvos-főalaknak zsidónak kellett lenni.

»*No és a Lüktető Talaj?*«

— Az egy modern politikai, szociológiai, filozofiai, lélektani, társadalmi regény...

Most pedig az irónőknél megkezdődött az előadás és Berendné félbeszakitva az intervjut, elbucsuzott tőlem. Abban állapodtunk meg, hogy másnap lakásán folytatjuk a beszélgetést.

*

Második felvonás.

Másnap. Délután négy óra.

Lakása az, amit vártam, noha az egykori hat, pompás szobából már csak kettő van meg. Ezek közül az egyik a szeretet és emlékezés kegyeletével megmaradt ugyanabban a stádiumban, ahogyan azt dr. *Berend* Miklós disztingvált müvészet-szeretetével berendezte. Teli van muzeális értékü tárgyakkal, hercegi karosszékekkel, hindu bálványokkal, török handzsárokkal, egzotikus szobrocskákkal, a márkás porcelánok, a cseh poharak, a stil butorok minden fajtájával, szép secreterrel, antik asztallal, interziás fiókos szekrénnyel; — a miniatur müvészet, a kis plasztika, a vésés, ezüst-müvesség s ezer müvészi mesterség dokumentumaival, elmult korok mütárgyaival. Csakis ilyen miliőben élhetett Berendné, ez az erőskötésü, nagyon okos, müvelt, sokat olvasó asszony, akinek regényeiben mindenütt visszatér a müvészi szakértelem, akár Rodin szobrairól, akár a balkáni népek kulturtörekvéseiről fest élethü képet.

— Szóval a »Lüktető Talaj«, Mond-

ják, hogy nagy sikere van. Képzelheted, mennyire örülök ennek, *hiszen három egész évig dolgoztam regényemen.* Hogy csak irok-e? Óh szivesen csinálnék más valamit is, ami rendes kenyérkereset volna, mert magyar irodalomból ma megélni nem lehet. De mit? A Nemzeti Ujságnál én ismertetem az idegen könyveket. Minden német, angol, francia könyv hozzám kerül. Ennyi az egész.

— Életemről? Mondom, apám házából hoztam a politikai nexusokat. Rengeteget halottam ott a magyar-szerb vámszerződésekről, amik tulajdonképeni okozói voltak a diszharmóniának és előkészitői a későbbi háborunak. Apám nagy mügyüjtő volt s igy állandó művészi légkörben éltem. Később a férjem mellett megismerkedtem a nagy tudósokkal, ők mind hatottak rám. Igy lett a regényemből egy politikai mü. Képzeld el a modern kor Háboru és Békéjét.

»*Megy vagy elégedve a regényeddel?*«

— Igen. Körülbelül kihoztam azt, amit elgondoltam.. Levonva természetesen azt a hiányt, ami az akarás és cselekvés között mindig fennáll bizonyos mértékben.

(Berendné sokat látott, hallott, olvasott, amig mást ez kétségekbe és termékketlen töprengésbe kergetne, ő bátor, mer, ir, s felhasználja irásában mindazt, amit látott, hallott, olvasott.)

»*Mondd csak, egyáltalában nem vagy lirai?*«

— Azt hiszem inkább epikus megfigyelő vagyok, — mondta bizonytalanul s most hátrahajlik a fiához, aki fölötte őrködik japáni szabásu fejével, fiatalos fekete hajával, — hátrahajlik *Berendné* s bár egész intervjunk alatt lekötelező melegséggel mosolygott, most a mosolya igazán belülről jött, hallatlanul kedves, gyermekasszonyos: — »Mondd csak mucukám milyen is vagyok én?« — S ebben a tétovázásban, amikor 19 éves fiát kérdi, hogy milyen is ő, ebben aztán igazán emberi, igazán asszonyi.

Ezek után ilyenek hangzanak el:

— A nagy emberi problémák érdekelnek, még pedig ugy, hogy azok belékapcsolódjanak a világegyetembe. Én bizonyos fokig a magasabb müveltségüeknek irok. Regényemben van filozófia, esztétika, szociológia, politika. Benne van mindaz a tényező, ami a XIX. század végéről áramlott át a XX.-ba. Felvonultatok egy sereg élőt. Szerepel Gandhi Jaurés, Luxemburg Roza, az orosz cár, Nikolajevics nagyherceg, Vilmos császár az ő dekadens udvarával, Apponyi Albert s ezenfelül még rengetegen. Igen sok kortörténeti adat kellett hozzá. Sok élettörténetet kellett áttanulmányoznom. Magam is sokat éltem államférfiak, diplomaták között... Németországban az összes egyetemekre jártam. Ha nem is voltam rendes hallgató, de mint egy igen előkelő magántanár feleségét mindenüvé bebocsátottak. *Muthernál* hallgattam mütörténetet, ezenfelül logikát, esztétikát, filozófiát, orosz irodalmat, paleonthologiát... Az orvosi dolgokhoz férjem révén kerültem közel... Életem két szenvedélye: a nagy diplomaták és a nagy orvosok. Ezek befolyásolták legjobban életemet. *Meggyőződésem, hogy az orvosok a legérdekesebb és legértékesebb emberek.* Már mondottam, hogy férjem életében egy sort sem irtam, az ő nagy egyénisége oly lenyügöző erővel hatott rám. Kétséges, vajjon megirom-e regényeimet, ha ő életben marad. Ezen aztán lehetne gondolkozni...

— Festeni is tanultam. Graveur akartam lenni. Éppen Münchenbe készültem, amikor Berend Miklós megkerte a kezemet. Igy azután graveuri pályámat kettévágta a házasság. Sokat vagyok férfiak közt, férfiaktól lehet csak profitálni.

— Most egy nagy pszichoanalitikai regényt irok. Tanulmányaimat különböző ideggyógyászati intézetekben végzem. Az »izgatott betegek« osztályára is sokat járok. Uj regényem egy ideggyógyászati klinikán játszódik le, magva, hogy a modern társadalmi berendezkedések hogyan befolyásolják az emberek életét, s hogy a szociális bajok, a nyomoruság, mint kergetik az embereket a neuraszténiába.

Öt óra van, érdekes beszélgetésünknek vége.

ARCKÉPCSARNOK

Hadd rajzoljam meg néhány költőtársamat a tizenhetedik századi irók modorában. kik pontos portrékat festettek nagyjaikról s anélkül, hogy nevükön nevezték volna őket, görög és latin hősökről keresztelték el.

Óvatosságukat magyarázza, némiképp *menti azt, hogy akkoriban még zsarnokok uralkodtak, akik egyetlen biráló szó* miatt leüttették volna a fejüket. Ezek az irók ugy gondolkodtak, hogy a bátorság csak addig tarthat, ameddig az élet és nagyobb hősiség életben maradni, kimondani az igazságot hacsak leplezetten is.

Themistoclest — félreértették és mellőzték. Ezért gondosan választott barátaival cikkeket iratott magáról, hogy mennyire félreértik és mellőzik. Divattá vált sopánkodni emiatt. Éveken át jelentek meg a jeremiádák, ugy hogy már *kizárólag csak róla esett szó.* A többi költő, akit nem értettek félre és nem mellőztek, végül is kiabálni kezdett, hogy vegyék észre őket is. Ekkor azonban már későn volt. Themistocles, aki közben halhatatlanná vált, azon a cimen, hogy mellőzték és félreértették, mindenki mástól elvette azt a szent jogot, hogy mellőzzék és félreértsék.

Croesus-nak az az egyetlen célja, hogy költeményeivel máról-holnapra megváltsa az emberiséget. Messiás, próféta, vátesz, politikus-csizmadia, néptribun, röviden az ég küldöttje. Egyébbel nem is törődik. *Egyszer a kávéházban* kijelentettem neki, hogy versei kissé modorosak, nagyszájuak. Erre epesárba esett. Engem azonnal kirekesztett az emberiségből. Sajnos, nem is váltott meg.

Periandros félénk, nem mer társaságba járni, elsápad, ha véleményét kérdezik, semmiről se nyilatkozik. Folyton az utókorra gondol. Szavait, tetteit a jövő távlatába állitja. Ha nyakkendőjét köti a tükör előtt, az jár eszében, hogy illik-e ez a szobrához? Kizárólag szoborra dolgozik.

Doriphorus viszont még a régimódi, piszkos bohém. Insége akkora, hogy nem fejeződhet be ebben az életben. Ha egyszer majd lehunyja szemét férges ágyán, nyomora áthuzódik a másvilágra is, még sirjában is poloskák fognak mászálni.

Burrhus müveletlen. Éjjel-nappal azon fáradozik, hogy müveletlenségét eltakarja s ezt annyi ötlettel és oly buzgóan cselekszi, hogy ezzel a fáradtsággal már régen polihisztor is lehetett volna.

Nicandros nagyon müvelt. Szegény folyton véka alá rejti tudását, mert attól fél, hogy árt vele költői hirnevének.

Cydias gazdag, egészséges, pazar lakással rendelkezik. Rossz kávéházakba jár irni, naponta három órát alszik, elsziv hetven cigarettát, megiszik husz feketét, tizenöt teát. Elvei nincsenek. De ehhez az életmódjához következetesen ragaszkodik. Megérdemli, hogy az irodalom majdan hősi halottjának tekintse.

Theophilos csupa szenvedély. Tegezi a vihart. A viharral való pajtáskodása azonban egyoldalu. Vannak fültanuk, akik határozottan hallották, hogy a vihar őt állandóan visszamagázza.

Kosztolányi Dezső

A Budapesti Szemle Milkó Izidorról

A »Budapesti Szemle«, a legelőbbkelő budapesti folyóirat, amelyet a m. tud. Akadémia megbizásából *Voinovich* Géza szerkeszt, februári füzetében hosszabb tanulmányt közöl az utódállamok magyar irodalmáról. A gondos essay-t *Kéky* Lajos egyet. tanár, az Akadémia és Kisfaludy Társaság kitünő tagja irta s a cikkben leghosszasabban s a legnagyobb méltánylással *Milkó* Izidorról ir.

*

Jugoszlávia magyar irói közt korban, tehetségben és buzgóságban egyaránt Milkó Izidor áll az élen. A béke éveiben ritkán szólalt meg, de amit irt, izlés, müveltség és szellem tüntette ki. Nemcsak meglepő, hanem mélyen meg is inditó öreg korának termékenysége. A magyar irodalom legszebb hagyományaiban növekedett öreg iró, a boldog békeévek magyar kulturájának részese és munkása nem ejti el csüggedten a zászlót, hanem feltartja s mutatja vele az utat a szétágazó ösvényeken tétován próbálkozó ifjabaknak. 1924-ben egyszerre hat vaskos kötet bocsátott közre, melyek annyit mindenesetre megérdemeltek volna, hogy nálunk is kövesse egypár méltányló szó megjelenésüket s nemrég is egy ujabb kötete került ki sajtó alól.

Milkó Izidor legkedveltebb formája az elmés, aforisztikus párbeszéd, ebben legszabadabban nyilatkozhatik életbölcsessége, kételye s irónizáló hajlama. Életbölcseségét sok forrás táplálja, kor, széleskörü müveltség, világlátottság, pompás megfigyelő képesség és emberismeret. Még ez a lehiggadt életbölcseség is meghökkenve áll a felfordult világgal szemben s tréfájának és iróniájának leple alatt sokszor mély keserüség rejtőzik. Ez ad egy-egy csüggeteg sóhajt az egyébként derüs lelkü iró ajkára: »az élet még a halálnál is szomorubb«, »legjobb nem öregedni meg«.Sokszor sóhajt vissza azokba az időkbe amikor még »ember volt az ember.«

Sürün foglalkoztatják az emberi elmének a megváltozott időkkel járó változásai — ahogy mondani szokás: a mai mentalitás furcsaságai. Kifigurázza a »közmüvelődni« vágyó ujgazdagoknak kómikus csetlését-botlását annak a mulasztásuknak pótlásában, hogy nem születtek müvelteknek (Spekuláné) s a gazdagság és szegénység fogalmának összezavarodását a megváltozott világban (Beszélget a szegény ember és a gazdag ember). Egy másik kötete (Asszonyok) csupa olyan dolgozatokat tartalmaz, melyek asszonyi gyarlóságokat, a női lélek felszinesebb vonásait gunyolják. Még gyakrabban veszi tollhegyre a közéletnek komikus apró jelenségeit: széllel bélelt, csalafinta törtetőket, egy-egy nagyfejüvel való ismeretség legendás hirében sütkérező s ezt tőke gyanánt kamatoztató kis érvényesülőket, a jó vidék ténykedési lázát, a jótékonyegyesületesdi s a jubileum- és bankettrendezés terén. Vidám, tréfás kedve, elmés életbölcsessége gyakran zavartalan derüvel példázza, hogy minő badarság az emberek részéről komplikáltaknak tartani egyszerü dolgokat s félni a boldogtalanságtól, mikor oly kevésből áll a boldogság. Minden tréfálkozás és irónia mellett is, mellyel társadalmi kérdésekről ir, kiérzik e tárgyu dolgozataiból emberszerető, meleg szociális érzése is.

De legszivesebben s leggyakrabban az irodalommal s a könyvvel kapcsolatos kérdéseknél időz. Világlátott ember, sürün visz irásaiban külföldre s gyakran áll meg velünk a müvészetnek egy-egy remeke előtt. Okos és finom müveltségü iró, sok szellemes észrevétellel társadalmi és irodalmi félszegségekről és hibákról. Nagyon változatos azoknak az irodalmi kérdéseknek köre, melyekről elmélkedik, sok kedves emléket elevenit fel, igy Balázs Sándorról, a szeretetreméltó humoristáról s a Káféforrás és Kapucinéria irói köréről.

Tisztán csak párbeszédeket tartalmaz utolsó kötete, erre utal cime is (Ketten). Alapjukban véve ezek a párbeszédek történelmi intimitások, amik iránt egyébként is nagy vonzalmat tanusit az iró. A beszélgetők életköre szerint öt csoportot vesz fel s mindegyik négy-négy párbeszédet tartalmaz. Az első csoportban (Trónok és költők) a trón és szellem fejedelmei állnak egymással szemben s az utóbbiak kissé fölényesen kezelik az előbbieket. A második csoport (Családi jelenetek) történelmi alakok párbeszédeiben mintegy kiábránditó oldalát mutatja a családi életnek a nők kicsinyessége, könnyelmüsége vagy konoksága miatt. Itt a párbeszédek is csipősebbek és élezettebbek, mint a többiekben. A harmadik csoport (Szerelmesek) párbeszédei a köztudatban eszményi szinben élő müvész- és költőszerelmekben villantják fel az örök női gyarlóságot: a negyedikéi (Irodalom) a jelen irodalmi viszonyok visszásságait ironizálják, főként a szerző és kiadó szempontjainak tréfás szembeállitásával. Az ötödik csoport (Találkozások) a Velencei kalmár folytatásául Shylockot s Antoniót barátkoztatja össze s Goethe és Beethoven, Heine és Rothschild báró, Robinson és Defoe beszélgetésében élesen világit bele egy-egy irói lélekbe.

Sok elmésség és ötletesség, sok finoman jellemző és élesen megvilágító van ezekben a párbeszédekben, melyek sokban emlékeztetnek Anatole France-ra, modorára, szkeptikus bölcselkedésére s finom iróniájára, de teljesen távol áll a szerzőtől France nihilizmusa. Formailag is igen sikerültek ezek a dialógusok, nemcsak formásak és elevenek, hanem folyásuknak megvan az a belső sodra is, mely az egész párbeszéden át viszi magával érdeklődésünket.

Kéky Lajos

KÖNYVEK

H. G. Wells. Csodálatos történetek. Kevés Wells kötet ad olyan teljes képet a nagy iró fantáziájának és életismeténck gazdagságáról, mint ezeknek a kitünően összeválogatott történeteknek a sorozata. Egy univerzális agyvelő szüntelen munkája tudja csak igy felszippantani és felvázolni az embersors, a földi és földöntuli lehetőségek ennyi formáját. Az a zöld ajtó a falban, amelyet Berény hatásos cimlapja tüntet fel, egy titokzatos, boldog világba vezet. S az a sejtés, amelyet az iró erről a paradicsomi világról ad s az a mód, ahogy adja, gyermekkorunk édes álmait idézi fel, az egykori álom gyönyörüsége átolvad a sokat tapasztalt és sokat csalódott ember hangulata. Viszont »Harringay megkisértése«. Az őslények szigete vagy «A büvészbolt« hamisitatlan, őserejü Wells humorral és komikummal van tele s a jókedv mögött mégis mindig ott van a lélektan és az életfilozófia mélysége. A »Csodálatos történetek« a Regény Mestereinek sorozatában jelent meg s a Minerva könyvosztályában kapható.

Hugh Walpole: Jeremiás. (Egy nyolc éves kisfiu regénye.) Jeremiás: egy gyerekkor története. Egy drága, gondtalan, békebeli gyerekkoré. Oltalmazó otthon-habos uzsonnák — mesekönyvek — boldog hancurozások és a hétköznapok ezer érdekessége: ideális gyerekkor. Jeremiás fejlődés története Jamport dadától Jones kisasszonyon: a nevelőnön keresztül ivel életének első komoly állomásáig: az iskolapadig És ami közbe van a felelőtlen aranyidő, az első impressziók, az anyaggyüjtés ideje, amikor az élet csupa meglepetés, kaland, titokzatosság, ahogy először káprázik rá a friss gyerekszem. *Jeremiás gyerek éveinek története sokban hasonlit egy másik kisfiu: bizonyos Robinson Crusoe történetére.* Csudálatos kalandjai (Hamlet-kutya, a fogkefe és a karácsonyi némajáték, a kirándulás stb.) mind-mind kitörülhetetlenül belevésődnek mohó gyereklelkébe — és az olvasóba is, aki testben-lélekben felvidulva kerül ki e hallatlanul vonzó olvasmány varázslatából. Olyan ez a regény, mint egy remekbe készült karácsonyi pudding, amelyben az iró bübájos humora az izesitő mazsolaszem. Bizonyos, hogy ezt az Angliában többszázezres példányszámot elért remeket magyarul is el fogják olvasni mindazok a kicsinyek és nagyok, akik Robinson Crusoe kalandos élettörténetében örömüket lelték. Jeremiást a Pantheon Irodalmi Intézet R.-T. adta ki »A regény mesterei« sorozatában s megrendelhető a Minerva könyvosztályában.

Toudouze: Vulkánok ébresztője. A modern Jules Verne uj regénye a föld mélyébe vezet. Behatol az alvó tüzhányók eltemetett járataiba, ott keresi a felszinen megcsökkent hőenergiák ősi kiapadhatatlan forrását. A tudomány, amely szolgálatába hajtotta a villámot, miért ne birkózhatnék meg azzal a pusztitó hatalommal is, amely a Vulkánok belsejében müködik? George Toudouze nemcsak elgondolásaiban zseniális, ha-

nem az előadásnak is nagy mestere. Minden tudákosság nagyképüség, távol van tőle, száraz adatok nélkül müvészi eszközökkel adja a technikai problémákat. Regénye megkapó, drámai jelenetek sorozata, alakjai elevenek, a tudományos gondolat és költői szépség mindig egybefonódik nála. A Vulkánok ébresztője a Szine-Java népszerü sorozatában jelent meg. Pantheon kiadás.

»*Buldosó gyöngysor.*« Darnay Kálmán, a sümegi állami Darnay-muzeum igazgatója, évtizedes kutatás és tanulmány árán megirta a Bakony és Balatonmenti várak 600 éves hiteles történetét. A vártörténeteket a XVI. században, e várakban lejátszódott izgalmas asszonyhistória keretében mondja el. Egyben bemutatja a rombadőlt várak XVI—XVII. századbeli Darnay-muzeum képeit. Akik a sajtó alatt levő történeti regény iránt érdeklődnek, azoknak (Sümeg, Zala vármegye) megkeresésükre szivesen küld ismertetést a szerző.

Hogyan ir és olvas ujságot John Bull és Uncle Sam?

Rövid áttekintés az angol és amerikai sajtóról

II.

A legnagyobb különbség az angol és az amerikai ujságolvasó között, hogy mig az első *olvassa* az ujságot, Uncle Sam csak *átnézi*. Hogyan is olvasná el? Először is az Egyesült-Államokban valósággal nemzeti erény a testi és szellemi erőfeszitést a minimumra redukálni. (Európában ugyan ezzel ellenkező hit van elterjedve, az, hogy az amerikai éjjel-nappal dolgozik, ami azonban mese. Minden komoly megfigyelő, aki nemcsak felületesen tanulmányozta az amerikai viszonyokat, megállapitja, hogy ott csak *a nyelvet nem tudó bevándoroltakat dolgoztatják meg keservesen*, a bennszülött amerikai személyi munkateljesitménye azonban messze alatta marad az európai átlag-munkásénak.) Az olvasás az amerikainak tulságos szellemi és testi erőfeszités. Nem is viszi tulzásba. Azonkivül az amerikai önhitt és *nem érdekli, ami a távoli országokban történik.* Ebben odáig megy, hogy a newyorki legfelsőbb biróság elnökének néhány hete irt cikke szerint a bünözések elharapódzásának egyik legfőbb oka az, hogy *a newyorki olvasót még a chicagói események sem érdeklik* s emiatt a lapok nem számolnak be a többi városokban történt büncselekményekről, ugyhogy ha a bandák talpa alatt valahol égni kezd a talaj, nem kell mást cselekedniök, csak áttenni székhelyüket a legközelebbi városba, ott elölről kezdhetik ugyanazokat a büncselekményeket ugyanazokkal a bevált módszerekkel elkövetni. Ténylegesen *nem is lehet azonban az amerikai ujságokat elolvasni*, akkora tömeg papirost nyom az *editor* a nyájas olvasó kezébe.

Igy fejlődött ki Amerikában egy olyan ujságirás, amelyet az európai olvasó nem tudna bevenni. Minthogy az amerikai közönség képtelen és az amerikai ujságkolosszus alkalmatlan az olvasásra, a zsurnalisztika ráfeküdt *a plakátstilusu cikk-cimekre*, amelyeknek öt-tiz sorban el kell mondaniok esetleg ugyanennyi hasáb hosszuságu cikk tartalmát. Az európai riporter maga szerzi cikke anyagát, maga irja meg és maga látja el cimekkel. Amerikában ezt a munkát legalább három ember végzi. A riporter csak utánajár az eseménynek és ha lehet, fényképez, de nem ir. Ügyes, mozgékony, találékony fiatalembereket alkalmaznak riportereknek, akiktől az irnitudást nem követelik meg, sőt ki se próbálják ebbeli képességét. Csak az a dolga, hogy mihelyt az anyagot megszerezte, betelefonálja a szerkesztőségbe. Ott — aszerint, hogy milyen hosszu a cikk — egy vagy több ujságiró lesztenografálja a jelentést és mindjárt megirja. Ezek a szerkesztőségben dolgozó ujságirók lényegesen kisebb fizetést kapnak az esetleg teljesen analfabéta riporternél, akinek a munkáját, ha ügyes, kitünően honorálják a lapok. A kész cikk a szerkesztő kezén át megy rögtön a nyomdába, egy kópiát azonban már közben kap belőle a *Nagy Publicista*, aki alapos és lelkiismeretes munkával megalkotja belőle *a rövid, de mégis szenzációs, az egész eseményt részletesen elbeszélő, mindamellett azonnal áttekinthető cimet és alcimeket.* A jó cimiró a nagy lapoknál mesébe illő fizetést kap s ez érthető is, mert aki jó cimet tud irni, az *tud jó hirdetést is irni*, már pedig a kereskedelmi vállalatok semmi pénzt sem sajnálnak arra, hogy az olyan irót, aki ehhez ért, elcsalják a laptól. Az amerikai ujságiró karrierje a hirdetésirásban és a filmfeliratok megszövegezésében éri el csucspontját.

Az ujság-nem-olvasásból, csak átlapozásból fejlődött ki az a másik barbár szokás is, amit különben a német illusztrált lapok kezdenek átvenni, hogy az első oldalakon a cim alatt csak husz-harminc sor szöveg jelenik meg a cikkből s az esetleg *egy szó közepén végződő* cikk alatt ez a megjegyzés áll: »Folytatása a 43-ik oldalon«.

A legnagyobb amerikai napilap, a *New York Times* hétköznapokon négyszázezer, vasárnapokon hatszázezer példányban jelenik meg, (tehát kevesebben, mint például a berlini *Morgenpost)* de nem jelenhet meg nagyobb példányszámban, mert *akkor ráfizetne.* A lap papirosanyaga ugyanis többe kerül példányonkint, mint egy egész kéttized cent, — ennyi marad az elárusitói proviziók után a kiadóhivatalnak a két centes eladási árból — s a hirdetések jövedelmét amiből a lap él, nem lehet tovább fokozni, mert a tarifa igy is elképzelhetetlenül magas. *Naponta százhetvennégy tonna papirost emészt fel a negyven oldalas ujság*, ami maga 15.600 dollárba kerül s csak a nyomdafesték számla kitesz naponta 650 dollárt. A telegramm- és kábelköltség évente háromszázezer dollár. A lap összes napikiadása negyvenezer dollár. Adolph S. *Ochs* 1896-ban hetvenötezer dollárért vette a lapot, aminek az értékét ma *egymilliárd dolárra becsülik;* Ochs harminc év alatt százmillió dollárt szerzett a lappal. A *New York Times* legjellemzőbb vonása, hogy az eseményeket szigoruan elválasztja a kommentártól. A fontos politikai beszédeket és nyilatkozatokat szószerint közli, akármilyen pártállásu szónok szájából is hangzottak el, a lap állásfoglalását aztán külön vezércikkben festi ki.

A *New York Times* mellett magában Newyorkban, de a többi északamerikai városban is egész sereg ujság van, amelyek nagyságban és befolyásban vetekednek vele. A sajtó ugyanis egyáltalán nincs centralizálva, a newyorki lapot például már Chicagoban sem olvassák. Ennek egyik oka az, hogy ezeknek a városoknak mindegyike egész külön kis ország, amelyet saját ügyei éppen eléggé foglalkoztatnak, másrészt a nagy távolság. Chicago másfél nap vasuton Newyorktól, St. Louis kettő, San Francisco meg éppen öt. A vezető lapok: a *Newy York Herald-Tribune, New York World, Philadelphia Public Ledger, Chicago Tribune, Chicago Daily News, Milwauke Journal, San Francisco Chronicle, Detroit Free Press* és még néhány tucat ujság. Minden bevándorolt nemzetiségnek van néhány napilapja, a legnagyobb magyar ujságok az *Amerikai Magyar Népszava*, amely erősen reakciós és a kommunista *Előre.* Nagy sajtójuk van az ireknek, az olaszoknak és — zsargon-nyelven — az oroszországi zsidóknak.

Külön szerepet játszik az amerikai zsurnalisztikában a *Hearst-sajtó.* Hogy milyenek lehetnek a Hearst-lapok, azt el lehet képzelni abból, hogy a többi szenzáció-hajhászó, válóper-aktákat kiteregető, politikai meggyőződését havonta átlag kétszer változtató amerikai ujság előkelőnek, jóizlésünek és tisztességesnek tünik fel mellettük. William Randolph Hearst—nek, az ujságkirálynak *tiz nagy napilapja van*, azonkivül *még ötven nagy hirlap tagja a Hearst-trösztnek.* A Hearst-lapok központi vezetés alatt állnak, egységes hirszolgálatuk van s a különböző városokban nagyjából ugyanazzal a tartalommal jelennek meg. A hatvan ujság politikai iránya ezzel szemben a lehető legkülönbözőbb, sőt maga a tiz szorosabban vett Hearst-lap is tizféle politikát követ, aszerint, hogy melyik fizetődik ki az illető városban inkább. *Jobb amerikai éppugy nem olvas Hearst-ujságot, mint ahogy nem vásárol tömeg-automobilt.* Viszont az egyszerübb emberek falják a Hearst-féle szenzációkat és a tröszt lapjai hihetetlenül el vannak terjedve. Óriási népszerüsége mellett *semmiféle befolyása sincs a háboru óta;* népszerüségének feneketlen tisztességtelensége az oka, amellyel a legalacsonyabb tömegösztönöket igyekszik kiszolgálni, *sulytalanságának viszont az, hogy egyetlenegy tekintetben meglepően tisztességes volt a Hearst-sajtó, nem vett részt a háborus uszitásban és pacifista maradt az egész világháboru alatt.* Az Amerikai közvélemény ezt még ma sem tudja W. R. Hearstnak megbocsátani...

Az amerikai revükről, hetilapokról lehetetlen egy cikk keretében beszámolni. Királya ezeknek a Philadelphiában megjelenő *Saturday Evening Post*, amelyet még *Franklin* Benjamin alapitott. Ennek a hetilapnak a példányszáma nagyobb az egymilliónál és *évente csak egyszer vesz fel hirdetéseket, január elsején, korlátozott számban.* A képeslap, amely egész regényeket és néhány tucat novellát közöl minden számában, szintén erősen ráfizet a papirosára, ami érthető, hisz százhatvan oldal terjedelemben jelenik meg, drága, fényezett papiron s egyes száma mindössze öt centbe kerül, annyiba, mint egy napilap vasárnapi száma. A lap szerkesztési rendszere egyébként az, hogy *az olvasók közül évente kisorsolnak tizenkettőt*, szakácsnékat, postásokat, egyetemi tanárokat, földmiveseket, ahogy jön, ezt a tizenkét embert fejedelmi fizetéssel lektornak szerződtetik s velük olvastatják el a közlésre kiszemelt cikkeket. Az ő kritikájuk alapján állitja össze a szerkesztőség a lapot: igy akarják elérni, hogy az ujság megfeleljen a széles olvasóközönség izlésének. Természetes, hogy minden szám közöl néhány nagy amerikai és külföldi irótól olyan közleményeket is, amelyek az ellenőrző-bizottság megkerülésével látnak napvilágot... Egészen speciális folyóirat a *Literary Digest;* ezt az ujságot *ollóval szerkesztik*, elejétől végig csupa olyan, kitünően összeválogatott cikkből áll, amelyet a szerkesztők a világ legkülönbözőbb lapjaiból vágtak ki. Helyes lenne, ha a *Literary Digest* ezt a cikket is kinyirná a *Bácsmegyei Napló*-ból, hadd szerezne végre az amerikai olvasó közönség tudomást róla, hogy milyen korrupt, nivótlan, selejtes sajtója van. Sajnos, erre nem lehet számitani, mert Uncle Sam nem birja a kritikát és betegesen irtózik attól, hogy tükörbe nézzen.

(y.)

Az idei könyvpiac szenzációi

Berend Miklósné kitünő könyve: Lüktető talaj D 140·-

Kassák Lajos: Egy ember élete . . D 135·-

Kaphatók a

Minerva R. T. könyvosztályában, Szuboticán

FILM

Berlini premierek

Nagy Kató ujabb sikere: „Die Sandgräfin"

Berlin, március hó

Tizenkét filmujdonság, amik között egy van, amelyet kettessel, egy, amelyet kétharmaddal lehet osztályozni, a többi háromnegyed és szekunda.

A legnagyobb várakozás Lon *Chaney* uj filmjét, a »*Mr. Wu*«-t előzte meg. A »Mr. Wu« *Owen* világhirü szindarabja, aminek a cimszerepét Budapesten *Csortos* Gyula játszotta, egyszer már megbukott a filmen. Ezuttal Chaney számára vették elő és másodszor is megbukott. A nagyszerü maszkirozó-müvész nem nyujt többet a darabban egy jó kinai maszknál, a tájképekről ordit a friss kulissza-szag és az izgalmas szinpadi cselekmény a filmen olyan unalmasan hat, hogy ahhoz képest a telefonkönyv pikáns olvasmány.

Schnitzler Artur, egyik szindarabját »*Freiwild*« cimen végezték ki a filmpribékek. A rendező és a szerzők egyenesen botot érdemelnek. Evelin *Holt*, aki épen egy Schnitzler-filmben tünt fel, ezuttal olyan rossz, hogy végleg beigazolta, csak tévedésből volt az első filmalakitása figyelemreméltó.

Nagyobb szerencséje van Hans Heinz *Ewers*-nek, akinek »*Alraune*« cimü regényét egész türhetően filmesittette meg a Phoebus. Technikailag ugyan legalább tiz évvel marad el a mai átlag-filmek mögött is, de a két főszereplő, Paul *Wegener* és Brigitte *Helm* kitünő és a cselekmény is lekötí mindvégig a figyelmet. A regény merész start-ötletét — aminek Ewers a világhirt köszönheti — a rendező ügyesen bele is vette a filmbe, meg nem is, aki olvasta a könyvet, az megérti az Alraune születésére vonatkozó célzásokat, aki meg nem olvasta, annak egy homunculus-szerü mellékmagyarázat teszi pornográfia-mentessé a filmet.

Hans *Kyser*, aki annak idején a Murnau-féle Faust-film manuscriptjét irta, mint rendező mutatkozott most be egy sajátszerzeményü *Luther-fümmel.* Szerencséjére a katholikusok tiltakozására néhány nap mulva végleg levették a filmet a müsorról. Az *Ufá*-nak jó pár százezer márkájába került ez a kis tréfa.

Harry *Piel*, mint főszereplő »*Pánik*« cimmel irt és rendezett egy bünügyi filmet, ahol a detektiv a gazember és a gazember a detektiv. Egy gyönyörü szép tigris játszik a darabban. Ahányszor a tigris szerepelt a vásznon, hallani lehetett, ahogy a nézők felébrednek. Különben aludt mindenki.

»*Der Bund der grossen Tat*«, — orosz szovjetfilm. Nem rossz. Nem jó. Tulajdonképen csak pacemaker-je a jövő hét nagy orosz szenzációjának, a »Szentpétervár utolsó napjai«-nak, ami állitólag jobb lesz, mint a »Potemkin.«

A *Magyar Filmalap* és a berlini szovjetfilm-lerakat, a *Derufa* közösen állitottak elő egy vigjátékot, ami »*Man steigt nach*« cimmel *Heltai* Jenő aranyos bohózatából, a »*Naftalin*«-ból készült. Heltai megnézte a kész filmet és aztán nem engedte meg, hogy rátegyék a nevét. Igy egy külföldön jólismert magyar rajzolómüvész, *Metzner* Ernő szignálta a filmet, mint szerző is, noha csak rendezte. A női főszerepet egy kezdő magyar filmsztár, *Temáry* Elza játszotta, aki sokkal inkább kezdő és magyar, mint filmsztár.

Annál nagyobb sikere volt *Nagy* Katónak a »Sandgräfin« cimü filmben. A darab a Romeó és Julia-történet modernizált kiadásban. Christa *Tordy* és Jack *Trevor* játszák a szerelmespárt, s ez elkopottságában már szinte meglepően unalmas cselekmény mellett elsősorban nekik köszönhető, hogy ez a film lett volna a szezon leghatalmasabb bukása, ha Nagy Kató egy lovaglónadrágos, csizmás, elfiusodott bakfis szerepében meg nem menti, sőt szenzációvá nem avatja Gustav *Frenssen* megfilmesitett limonádé-regényét. »Az ég ajándékozta nekünk ezt a film-*szinésznőt* — irja a *Berliner Lokalanziger* róla —

és az ég őrizze meg attól, hogy filmkedvenc váljon belőle.«

A szezon leghatalmasabb bukása igy a »Herkules Mayer« cimü Reinhold *Schünzel*-film lett, amit a magyar *Ezri* Sándor rendezett Alexander *Esway* néven, biztosan, hogy nehezebb legyen kitalálni. Nincs az a benszülött filmrendező, aki plumpabb, ötlettelenebb, sörízübb humorlimonádét tudott volna összekotyvasztani nála; persze egy Schünzel-filmnél sose lehet megállapitani, hogy mennyire terheli ezért a felelösség a rendezőt. Schünzel ur ugyanis szereti maga elrontani a filmjeit.

Sokkal szimpatikusabban bukott meg a »*Jahrmarkt des Lebens*« cimü filmdráma, amit a legrégibb budapesti filmrendező, *Balogh* Béla készitett állitólag saját regényéből. Szegény Balogh, annyira meg volt hatva attól, hogy ő most Berlinben rendezhet, hogy a leggyengébb berlini színészekre bizta darabja főszerepeit. Vera Schmieterlöf és a többi ismeretlen polanegrik aztán gondoskodtak róla, hogy a siker átmenjen a járda tulsó oldalára a *Schauburg* előtt, ahol a filmet bemutatták.

»*Ein Mädel von heute*« cimü filmben az amerikaiak bizonyitották be, hogy tudnak ők is rossz filmet csinálni, ha akarnak. Josephine *Dumm*-nak hivják a női főszereplőt, akivel kár volt megismerkedni.

Legjobb a tizenkét film közül a Therese *Raquin*, amit Zola regényéből rendezett filmre a francia Jacques *Feyder*. A rendezés tökéletes, a szereplők is jók, csak a manuscript unalmas. Müvészi pepecseléssel kidolgozott, ragyogó jelenetek következnek egymás után két órán keresztül, de hiányzik a filmből a tempó. Kár, mert a fotografiái is olyan tökéletesek és annyira elüt a happy endre vadászó, gyáva és megalkuvó filmslágerektől, hogy ha csak kissé lendületesebb lenne a képvezetése, ez lett volna a szezon legmüvészibb filmje.

(—)

A varázsló a Lifka-moziban. A Lifka-mozi jövő heti attrakciója ismét hires, nagy film: »A varázsló«. A filmet Rex Ingram rendezte, ami már maga is biztositéka a müvészi értéknek és a cselekmény Északafrikában és a francia Rivierán játszódik. A mese végtelenül érdekes és izgalmas és régi évszázados problémákat, a középkori miszticizmus feltámadását adja modern miliőben. A film főszerepeit nem kisebb müvészek játsszák, mint Alice Terry, Paul Wegener, Ivan Petrovich és Firmin Gémier. »A varázsló«-t világsikere után Szuboticán is méltán várja a közönség nagy érdeklődéssel.

A hét rádiómüsora

A müsorban szereplő adóállomások hullámhosszai

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6 (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8), Dresden 252.7), München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

125 dinár

értékü ajándékot kap a

RADIOWELT

minden éves előfizetője

Egyes szám ára 6 dinár
Előfizetési ára egy évre 250 dinár

VIENER RADIOVERLAG
G. s. m. b. H.
Wien I. Pestalozzigasse 6|9

594

Vasárnap, március 4.

ZAGREB. 17: Tánczene. 19.30: Ljubljanai opera átvitel.

WIEN. 11: Szimfonikus koncert. 15.15: »Der Liebestrank« (vigopera: Donizetti.) 19.30: Sedlak—Winkler quartett. 20.15: »A hollandi lány« (operett: E. Kálmán).

BERLIN. 12: Koncert. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.30: Szimfonikus koncert.

BRESSLAU. 12: Koncert. 20.15: Kamarazene.

BRÜNN. 11: Smetana koncert. 16.30: Délutáni koncert. 18: Német hangverseny. 19.30: Szimfonikus koncert (Bruno Walter.) 21.30: Tánczene.

BUDAPEST. 9, 12.30, 20.15: Pontos idő, hirek. 10: Nagy mise. 11.30: Evengelikus istentisztelet. Utána szimfonikus koncert. 16: Gyermekmesék. 17.45: Tatárjárás (operett: E. Kálmán.) 20.30: Kamarazene. Utána tánc.

FRANKFURT a/M. (Kassel). 17: Berlini közvetités. 1530: Rádiózenekar hangversenye. 19: Koncert. Szimfónikus koncert. Utána tánczene.

KATTOWITZ. 12.10: Koncert. 15.15: Filharmonikus koncert. 20.30: Koncert. 22.30: Tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig.) 12: Berlini átvitel. 16.30: Délutáni koncert. 18: Hegedü és zongorakoncert. 20.15: Énekkari hangverseny.

LANGENBERG. 12: Berlini átvitel. 16.30: Vespern koncert. 18: Templomi zene. 20.15: Templomi koncert.

HAMBURG. 12: Berlini közvetités. 14.15: Koncert. 20: Koncert.

LEIPZIG (Drezden.) 12: Berlini átvitel. 17: Koncert. 20: »Requiem« (Verdi.)

MILANÓ. 10.30: Vocalis koncert. 16: Koncert. 20.45: Opera átvitel.

MÜNCHEN. 15.30: Koncert. 17.35: Kamarazene. 18.40: Népdalok. 20: Koncert.

PRÁGA. 11: Matine. 12: Fuvószene. 16.30: Délutáni koncert. 18: Német hangverseny. 19.30: Szimfonikus koncert. 22.30: Tánczene.

RÓMA. 17: Koncert. 21: Szimfonikus koncert.

STUTTGART (Freiburg.) 12: Berlini átvitel. 13.15: Gramofon. 16: Délutáni koncert. 19.15: Zongorakoncert. 20.15: Orgonakoncert.

Hétfő, március 5.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Koncert. 20: Szimfonikus koncert.

WIEN. 11. Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: Koncert. 21: Josef Marx-est.

BERLIN. 17: Tánczene (régi és uj táncok.) 21.30, 23: Koncert.

BRESSLAU. 17: Filmszinházi zene. 20.10: Koncert.

BRÜNN. 12.15: Déli koncert. 20: Esti koncert. 22: Prágai átvitel.

BUDAPEST. 9.30, 12, 15, 22: Pontos idő, hirek. 16: Előadás a lányoknak. 17.30: Cigányzene. 19.40: Szimfonikus koncert. (Erich Kleiber.) Utána cigányzene.

FRANKFURT a/M. 12.30: Déli szerenád. 16.30: Délutáni koncert. 20: Operett átvitel.

HAMBURG. 16.15: Népdalok. 20: Cselló koncert. 21: Koncert.

KATTOWITZ. 20.40: Koncert.

KÖNIGSBERG (Danzig.) 16.30: Fuvószenekar. 20.10: Szórakoztató zene.

LANGENBERG. 13.05: Déli koncert. 16: Vespern koncert. 20.15: Esti koncert. Utána tánczene.

LEIPZIG (Drezden.) 16.30: Koncert. 20: Faust (opera: Gounod.)

MILANÓ. 17.05: Jazzband. 21. 23: Koncert.

MÜNCHEN. 12.45: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 20.05: »Nanon« (opera: R. Genée.)

PRÁGA. 11: Gramofon. 12.05: Déli zene. 16.30: Katonazene. 19.15: Der lachende Ehemann (operett.) Utána gramofon.

RÓMA. 20.45: Koncert. 22.50: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg.) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20: Opera részletek.

Kedd, március 6.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17. Koncert. 18.45: Orvosi előadás. 19: Dr. Horvat előadása.

WIEN. 11: Délelőtti koncert. 16.10: Délutáni hangverseny. 20.10: Koncert.

BERLIN. 16.30: Balladák (koncert.) 20: »Das Rheingold« (opera: Wagner.)

BRESSLAU (Gleiwitz.) 16.30: Koncert. 20.15: »Fiorenza« (Thomas Mann.)

BRÜNN. 12.15: Gramofon. 19: Esti koncert. 20: Kamarazene. 20.40: A. Dvorák: Duett-est. 22: Tánczene.

BUDAPEST. 9.30, 12, 13, 21.30: Hirek, közlemények, pontos idő. 11: Gramofon. 17: Kamarazenekari hangverseny. 19: Rádió amatőrposta. 20: Hegedü-zongora koncert. Utána tánczene.

FRANKFURT a/M. 12.30: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20.15: »Nju« (dráma: Dymov.) Utána gramofon.

HAMBURG. 16.15: Cselló koncert. 20: »Mein Leopold« (énekes népszinmü.) Utána tánczene.

KATTOWITZ. 17.45: Délutáni koncert. 19.20: Operaközvetités.

KÖNIGSBERG (Danzig.) 16: Délutáni koncert. 20.05: Irodalmi-est. 22.30: Koncert.

LANGENBERG. 13.05: Déli zene. 18: Vespern koncert. 20.15: Spuk (dráma.)

LEINZIG (Drezden.) 16.30: Régi zenedarabok. 20.15: »Die Rose von Stambul« (operett: L. Fall.) Utána tánczene.

MILANÓ. 20.50: Schubert-emlékhangverseny.

MÜNCHEN. 11.20: Gramofon. 16: Koncert. 20.30: Hegedükoncert. 22.20: Szórakoztató zene.

PRÁGA. 11: Gramofon. 12.05: Déli zene. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Fuvószene. 20.10: Tarka-est. 21.10: Koncert. 22.20: Tánczene.

RÓMA. 17.30: Vokalis koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

STUTTGART (Freiburg.) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20.15: Sváb-est. (Koncert.)

Szerda, március 7.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Meseóra. 17.30: Tea koncert. 20.35: Dal és ária-est. 22.15: Gramofon.

WIEN. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni koncert. 19.30: Szimfonikus koncert. Utána könnyü zene.

BERLIN. 17: Szórakoztató zene. 21: Zenekari hangverseny. 22.15: Sport est. Utána: tánczene.

BRESZLAU (Gleiwitz). 12.15: Déli koncert. 16.30: Szórakoztató zene. 20.20: »Hochzeit« (koncert). 22.30: Gramofon.

BRÜNN. 12.15: Déli koncert. 17: Gyermekszinház. 19: Fuvós zene. 19.30: Massaryk-est. Ünnepi hangverseny.

BUDAPEST. 9.30, 12, 13, 21.30: Pontos idő, hirek. 16: Meseóra. 17.30: Szimfonikus koncert. 20.20: Rádió-est, Küry Klára közremüködésével. Utána tánczene

FRANKFURT a/M. (Kassel). 13.30: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20: Stuttgarti átvitel. — Szimfonikus koncert. Utána tánczene.

HAMBURG. 17. Koncert (ének). 20.15: Mendelssohn koncert. Utána kabaré.

KATTOWITZ. 18.15: Délutáni koncert. 20.30: Népszerü zenekari hangverseny. 22.30: Tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig). 16.45: Szórakoztató zene. 20.05: »Der Barbier von Sevilla« (vigopera: A. Rossini). Utána tánczene.

LANGENBERG. 13.05: Déli zene. 18: Vespern-koncert. 20.30: Az orosz müvész szinház előadása: »Arlekin«. Utána koncert.

LEIPZIG (Drezden). 16.30: Koncert. 20.15: Solista koncert. Utána tánczene.

MILANO. 21: Opera közvetités.

MÜNCHEN. 12.45: Koncert. 16: Szórakoztató zene. 19: Kamarazene. 20.05: Koncert. 21.10: »Die gröbste frau von Bayern« (dráma.)

PRÁGA. 11: Gramofon. 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.30: Massaryk-ünnepi hangverseny. Utána tánczene.

RÓMA. 17.30: Vokalis koncert. 21: Szinházi közvetités.

STUTTGART (Freiburg.) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20: Erika Morini hangversenye.

Csütörtök, március 8.

ZAGREB. 13.15: Graomofon. 17: Tánczene. 19.30: Prágai közvetités.

WIEN. 11: Koncert. 16.15: Délutáni koncert. 20.10: Magyar népdalok és cigányzene. 21.30: Sketch-Aufführung: »Lord Spleen.«

FRAKFURT a/M.—(KASSEL) 13.30: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20.15: Hegedü koncert. 21.15: Roda Roda előadása. Utánna tánczene.

BRESSLAU—(GLEIWITZ). 16.30: Szórakoztató zene. 19.20: Frank Wedekind est. 20.10: Berlini átvitel. 23: Tánczene.

BRÜNN. 12.15: Délizene. 19.30: Prágai átvitel szimfónikus koncert.

BUDAPEST. 9.30: 12, 13, 22.10: Pontos idő, hirek. 11: Gramofon. 17: Phonola koncert — Liszt müvekből. 17.30: Bachmann trio. 18.30: Kamaraest. 24.45. Kamarazenekar; hangverseny. Utánna: Tánczene.

BERLIN. 17: Koncert. 20.10: Die Perlen der Kleopatra (operett: O. Strauss.) Utánna: Tánczene.

KATTOVITZ. 12.30: Koncert. 17.45: Délutáni koncert. 20.30: Filharmónikus koncert. Utánna tánczene.

KÖNIGSBERG—(Danzig). 16.30: Délutáni koncert. 18.50: Schumann dalok. 20.15: »Fahrende Leute« (koncert) 22.15: Koncert.

LANGENBERG. 13.05: Koncert. 18: Vespern koncert. 20.05: Jan Kiepura koncert. Utánna tánczene.

MILANO. 17: Koncert. 20.50: »Il Trovatore« (opera): Verdi.

MÜNCHEN. 12.45: Déli koncert. 16: Szórakoztató zene. 19.45: »Egmonts Liebe und Tod« (Goethe-Beethoven). Utánna könnyü zene.

PRÁGA. 11: Gramofon. 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.30: Szimfónikus koncert.

ROMA. 17.30: Koncert. 20.40: Kamara zene.

STUTTGART—FREIBURG. 12.30: Gramofon. 16.15: Koncert. 20.15: Zongora hangverseny. 21.15: Roda Roda előadása. Utánna tánczene.

Péntek, március 9.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Koncert. 20: Szinházi közvetités.

WIEN. 11: Délelőtti zene. 16: Koncert 20.30: Vig és groteszk zene.

BERLIN. 17: Koncert. 20.30: Koncert. (Wien-i szerzők müveiből). 29.30: Zenekari hangverseny.

BRESSLAU—(GLEIWITZ). 16.30: Koncert. 20: Népszerü dalok. 21: Tarka est.

BRÜNN. 12.15: Déli koncert. 18.10: Német hangverseny. 19: Koncert (zene darabok a világ minden részéből). 19.40: »Der Strom« (dráma).

BUDAPEST. 9.30: 12, 13, 22.10: Pontos idő, hirek. 16: Német meseóra. 17: Zongora quartett. 19: Operaházi átvitel. Utánna: Gramofon.

HAMBURG. 19.25: »Don Giovanni« (opera: A. Mozart.) Utánna tánczene.

KATTOWITZ. 17.45: Délutáni koncert. 20.15: Szimfónikus koncert.

KÖNIGSBERG—(DANZIG). 20: Szimfonikus koncert. 22.30: Tánczene.

LANGENBERG. 13.05: Déli koncert. 18: Vespern koncert. 20.15: »König Nicolo« (szinjáték: F. Wedekind). Utánna tánczene.

LEIPZIG—(DRESDEN). 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Népszerü koncert. 22.30: Tánczene.

MILANO. 20.50: Szimfónikus koncert.

MÜNCHEN. 11.20: Gramofon. 16. Koncert. 19.30: Opera átvitel.

PRAGA. 11: Gramofon. 12.05: Koncert. 16.30: Kamarazene. 19.15: Szórakoztató zene. 21: Tarka est.

ROMA. 17.30: Koncert. 20.45: Operett részletek.

STUTTGART—(FREIBURG) 12.30: Gramofon. 16.15: Koncert. 20: Frankfurti átvitel. Utánna: rövid szindarabok.

Szombat, március 10.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Meseóra. 17.30: Tánczene. 19.30: Szinházi átvitel Ljubljanából.

WIEN. 11: Koncert. 15.15: Ifjusági előadás: »Die Zauber Flamme« (mesejáték) 17.25: Koncert. 19.45: »Hassan der Schwärmer« (opera).

BERLIN. 16.30: Szórakoztató zene. 20. »Götz von Berlichingen« (dráma) Utánna tánczene.

BRESSLAU—(GLEIWITZ). 20.10: Tarka est. 23: Tánczene.

BRÜNN. 12.15: Gramofon. 19.30: Szimfónikus koncert. 21.30: Szórakoztató zene. Utánna tánczene.

BUDAPEST. 9.30: 12, 13, 22: Pontos idő, hirek. 17.40: Koncert. 19.45: »Hét fakereszt« előadása a Studióból. Utánna cigányzene.

FRANKFURT a/M.—(KASSEL) 13: Déli szerenád. 16.30: Koncert. 20.15. Tarka est. Utánna tánczene.

KATTOVITZ. 20.30: Opera közvetités »Cigány báró«

KÖNIGSBERG—(DANZIG). 20.05: Frank Wedekind-irodalmi est. 21.15: Csello koncert. (G. Casini). Utánna tánczene.

LANGENBERG. 13.05: Déli koncert. 18: Koncert. 20: »Die neue Frau« (felolvasás). 21: Vigest. Utánna tánczene.

LEIPZIG—(DRESDEN). 16.30: Koncert. 20.15: Tarka est. Utánna szórakoztató zene.

MILANO. 21. Szimfónikus koncert.

MÜNCHEN. 14.30: Gramofon. 16: Koncert. 20.30: Német népdalok. 21.15 Szórakoztató zene.

PRÁGA. 11: Gramofon. 12.05: Déli zene. 19.30: Énekkari hangverseny. 21.30: Koncert. 22.25: Tánczene.

ROMA. 17.30: Koncert. 21. Szinházi átvitel..

STUTTGART—(FREIBURG) 12.30: Gramofon. 15: Szórakoztató zene. 20.15: koncert. 21: Kabaré. 23: Tánczene.

☰ Balázs bácsi postája ☰

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése:

NERO

Helyesen megfejtették: Vadnai György, Slavik Margit, Rónai Bözsike és Lacika, Bicskei Kató, Lőrik Mariska, Dudás Lali, Beck Pisti és Babus, Vitsek Mariska, Haupt József, Fischer Pali, Buchekker Ilonka, Urbán Anti, Kadvány Gergely, Schmitdutz Teruska, Kuntics Eta, Pollák Tibi és Magda, Bokor Gabi, Guttmann Magduska Gere László, Goll Mancika, Sugár Irénke, Takács István, Fodor György, Jakli Kami és Gizi, Dulics Rozália, Szebellédy István, Ujházy István, Szabó Ferenc, Komlós Csöppi, Somogyi Irma.

A Jutalmat *Dudás Lali (Feketics)* nyerte meg.

ÜZENETEK:

Gyerekek: Aki még egyszer kivágja a rejtvényt a Habostortából, többé nem kap választ a Balázs bácsitól. A Habostortákat szépen gyüjtsétek össze és köttessétek be. A Balázs bácsi 10 dinárért szép boritólapot küld. *Somogyi Irma:* Nagyon köszönöm az érdeklődésed, én is minden jót kivánok neked. Megnyugtatlak nem haragszom rád és legközelebb te is jutalmat fogsz nyerni. Üdvözleted ezuton továbbitom a Somogyi Loncinak. *Szabó Ferenc:* Beküldött rejtvényeid nagyon könnyüek. *Pákozdi Piroska:* Üdvözleted köszönöm. *Goll Mancika:* Lám, lám milyen ügyes versfaragó vagy, de versednek a folytatása elmaradt. Itt leközlöm most az egészet:

Ezt a Habostortát ugy szeretem
Mindig várom mindig lesem
De ám csak jó kislány kapja,
Kit jónak tart apukája.

Jákli Kami és Gizi: Rátok is sor fog kerülni. *Merta Antal, Faragó Emil,* Üdvözlésteket köszönöm. *Kalmár Bandi:* A rejtvényed olyan könnyü, hogy még a kis cica is megfejti.

BU $\frac{\text{koly}}{\text{ko}}$ ZA

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete
Subotica, 1928. március 4. 10

Ezt a Habostortát minden
Gyerek, de nehezen várja
De nem csoda, nincs is
Ennek a világon párja.

Sugár Irénke

Jön a tavasz.

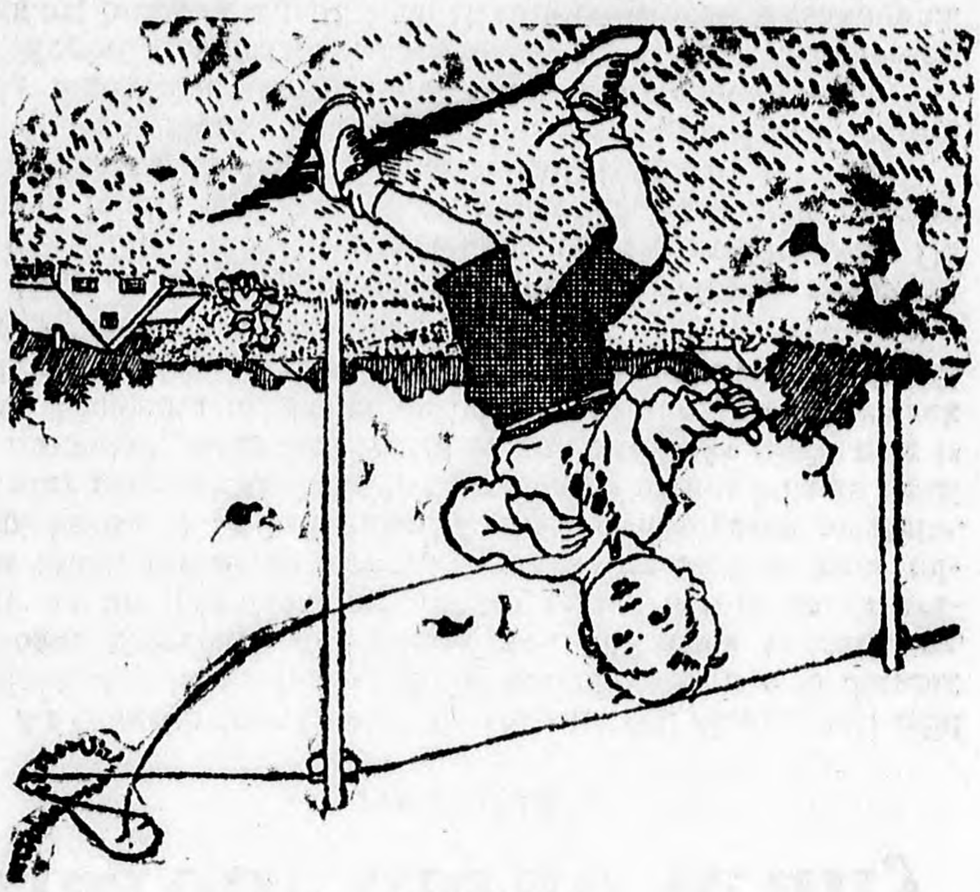
A tehér hótakaró eltünt a mezőkről, elbujtak a rügyek, kizöldültek a rétek: megérkezett a tavasz. A szelíd napsütésben már vigan játszik a Gyuri, a Fanni, a Laci meg a többi lurkó. A Laci örömében felugrott a bordó hátára és ucu neki, **gyi te Fakó, za**varja a lovacskáját. Vigan repül kis hugával Ilonkával, tudjátok-e bovát?

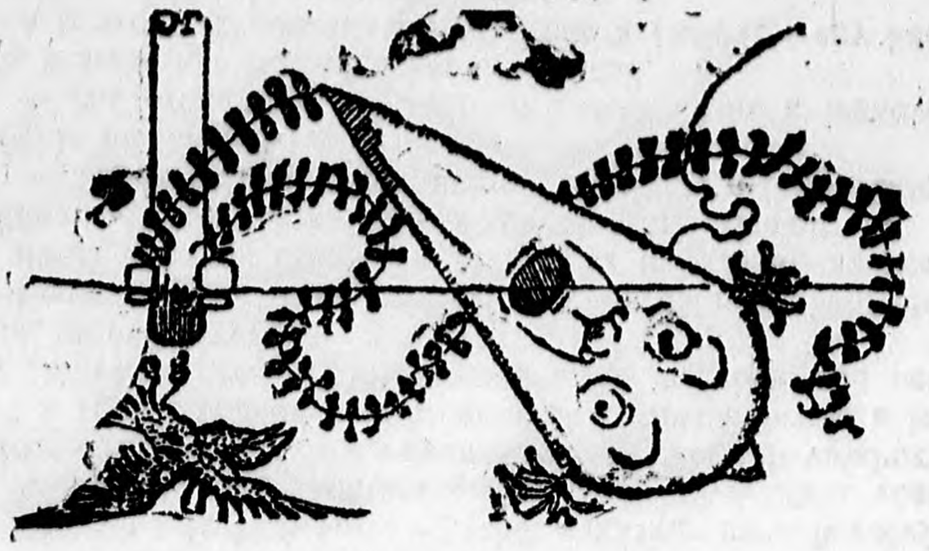
 Igy vágtattak a legelső bolíg, ott meg bizt a Laci gyerek bevásárolt mindenféle jót. Mákos patkót, diós cukrot, gyerekmek valót.

A Paji pedig sárkányt csinált, hosszu farkut, azzal futja be a mezőt a kis huncut.

Emelkedik ám a sárkány, fel a magas égbe, de lám mi történt

A sárkány horogra akadt.

Munkuró diákévei

Egy medveboccs naplója **Írta Kóró Pál**

Egyszerre csak azt mondja Bömbölő Behemót:
— Te, Munkuró, de jó volna ringlispilre ülni.
— Bizony jó volna, Behemót, — válaszoltam én.
— Ülünk fel hát, — mondta ő.
— De nincs pénzünk, — mondtam én.
— Mondok valamit, — sugta Behemót, — ha pár **dinárt** elkölthetünk, az nem baj, azt mondjuk majd a boccsoknak, **hogy az egész pénzért vettünk ajándékot és nekik nem kell tudni, hogy a ringlispilen is voltunk.**

Úgy gondoltam magamban, hogy Bömbölőnek igaza van. Ennyit csak megérdemlünk, hogy egy kicsit ringlispilezünk, ha már megtettük ezt a messze utat.

Nagyszerű mulatság volt a ringlispilen ülni. Remek volt. Mikor aztán vége volt, Bömbölő azt mondta:

— Maradjunk rajta még egyszer, Munkuró.

— Maradjunk, Behemót, — feleltem én.

Összesen négyszer ringlispilezünk. Bizony aztán felülünk még a hajóhintára is. Es késöbb kedvünk szottyant fagylaltozni.

— Majd olcsöbb ajándékot veszünk, — vigasztaltuk magunkat — és a boccsoknak azt mondjuk, hogy drága volt.

Így aztán bizony megnézük a panorámát is, elmentünk virslit enni és részvettünk mindenféle mulatságon. Az egész napot nagy vigadozással töltöttük. Delután aztán azt mondtam Bömbölönek:

— Te, Behemót, most már ideje lesz, hogy valami ajándékot vásároljunk, mert haza is kell indulni.

Bömbölö a zsebébe nyult és ijedten felkiáltott:

— Jaj, már csak pár dinárunk van!

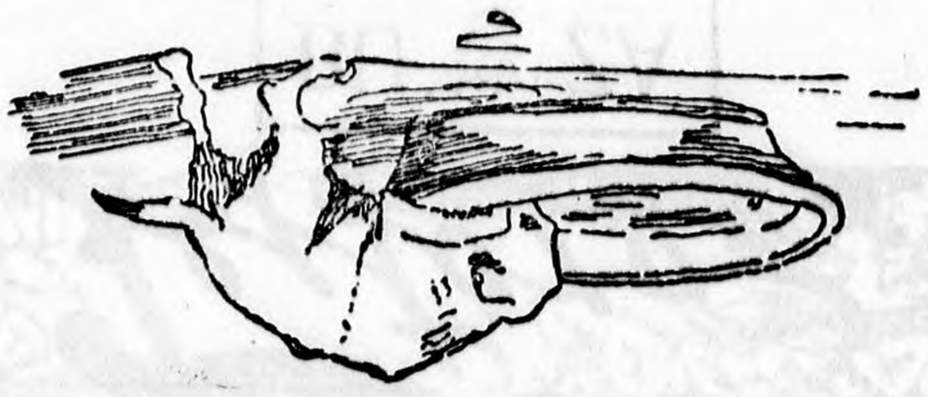
Az ám, bizony már csak tizenhét dinárunk volt. A többit mind elköltöttük napközben. Busan nézünk egymásra. Bömbölönek egyszerre eszébe jutott valami.

— Te. Munkuró, — mondta, — látom, hogy a lutrin sokan nyernek. Gyere próbáljunk meg, hátha mi is nyerünk és akkor nem lesz baj.

Elmentünk és lutrizni kezdtünk. A vége bizony az lett, **hogy a tizenhét dinárunk is ellagyott minket.**

Nem szólt egyikünk egy szót sem, hanem busan megin-

A hős Pali

Pali legény — Megsokalja.
Vitézkedik, — Neki ugrik,
Incselkedik. — Meghirapja,
A gunárral — Kinevett Feri, Laci,
De a gunár — Oh, óh, ez a szegény Pali.

Vitcseb Tibor (Szombor.)

Ügyes verseket küldött még be Ujházi István, Kalmár Bandika és Ádám Pityu.

A pórul járt vitéz

Géza urfi fogad hárem ezüst gombba,
Hogy a libát még ma jól meglovagolja.
El is indult nyomban, de rögtön megbánta
Amint a nagy libát közelről meglátta.

Bánta a fogadást, nem bánta a gombot,
Mindhogy neki most már az okozott gondot,
Hogy lehetne innen úgy vissza sétálni,
Hogy az a nagy jószág meg ne tudná látni.

Ucsu, vesd el magad, szaladna a házba,
De a lud se rest, már ott jár a nyomába.
S az ablakban Jani s Pista jót nevetett,
Hogy a vitéz Géza hogy' oldott kereket.

Cathry Nelly (Paticsi).

— Miért hívják ezeket a szigeteket Kanári-szigeteknek?

— Azért, — felelte Astor, — mert ezeken a szigeteken rengeteg kanári van.

— Ki eteti őket és ki tartja rendben a kalitkájukat? — kérdezte John ujra.

Erre mindenki nevetett és megmagyarázták neki, hogy a Kanári-szigeteken a kanárimadár szabadon él és a jó Isten a táplálója.

Mikor a szigetre léptek, mindenfelé tömérdek kanárit láttak. Óriási tömegekben szálidostak ide-oda. És amellett olyan éneklést, csiripelést csaptak, mintha az utasok tiszteletére ingyenes hangversenyt akartak volna rendezni.

— Eszembe jutott egy jó üzlet, — mondotta John Kilics Palinak, — sok pénzt lehet vele keresni.

— Hogyan? — kérdezte Pali.

— Hát ugy, hogy Newyorkban egy kanári madárért tiz dollárt adnak. Ha tehát itt összefogunk ezer kanárit és New-Yorkba visszük azokat, akkor kapunk értük tizezer dollárt.

Pali aztán megmagyarázta Johnnak, hogy ez nem igen lehetséges, mert először nincs hová tenni az ezer kanárit, másodszor nincs mivel őket etetni az uton, harmadszor rengeteg veszödség volna velük és negyedszer hónapokig tart, mig ismét visszakerülnek Newyorkba és azalatt igen sok madár elpusztulna.

Nagyapó ezermester

Panaszkodik édes apa nagyapónak, hogy a gyerekeket nem győzi tollszárral: vagy elveszitik, vagy elvágják, vagy eltörik.

— Az én gyermekkoromban, — mondotta nagyapó, — nem adtunk pénzt se tollért, se tollszárért. Termette a liba. Azért is maradt toll a neve ennek az irószerszámnak, mert libatoll volt. Hát én nem mondom, hogy irjunk megint libatollal. Az acéltoll sokkal finomabb és tartósabb. Hanem azt bizony meg lehetne takaritani a ludtollal, amit a tollszárra költünk.

Azzal nagyapó behozatott egy tollseprőt, kirántotta belőle a legvastagabb tollat és elvágta a végét.

— Hol az acéltoll, gyerekek?

Beledugta az acéltollat a ludtollba, hát annál szebb tollszárat se láttak a gyerekek sem a boltban, sem az iskolában.

Három darab arany

FOLYTATÁS

Az öregebb testvér egy kis városba ért. Megtetszett néki a város és a lakossága is. Idővel megházasodott s jó darabig boldogan éldegélt. Az asszonynak különösen tetszett az, hogy az ura párnája alatt minden reggel három darab aranyat talált. Igy aztán nem volt gondja; ha csak az nem, miképp' költse el az aranyakat. Ezt pedig hüségesen megtette. Egyszer azonban kiváncsi lett arra, hogy az ura honnan veszi az aranyakat. Nagy hizelkedés és sok cirógatás révén meg is tudta. Elmondta az ember őszintén, mint ahogy a feleségnek őszintén el kell beszélni mindent, hogy az madár szivétől ered, amelyet valamikor ő megevett.

Hej, az asszonynak ettől a pillanattól fogva nem volt nyugta. Főtt a feje, hogyan tegyen szert a madárszivre. De a maga fejétől csak nem jutott volna reá, ha a férje egyszer ki nem böki a szót. Azt mondja ebéd után:

— Nem merek most lefeküdni, mert ugy érzem három napig fogok aludni s akkor elszáll tőlem a madár szive.

Megörült az asszony, hogy megtudta a titkot. Hamarosan álomport hozatott a patikából. Beadta az urának s csakugyan, harmadnapra a férje párnáján volt a csudamadár szive. Nosza hamar lenyelte az asszony s azóta reggelenkint az ő feje alatt volt a három arany. Az urát ettől az időtől fogva nem is szerette, sőt még ki is verte a házból s máshoz ment feleségül.

A szegény férj szomoru inséget szenvedve, járta végig a világot. Egy esztendeig ugyan még csak megvolt valahogy, mert a ruhája végébe varrott aranyak tartották benne a lelket. De végre abból is kifogyott s nagy inségben már nem tudta, mitévő legyen.

Kedvetlenül rótta az utat egy nagy erdő mélyében. Már két napja esett az eső s ime lát ám az ut mellett, az árok sarkában egy öregasszonyt kinlódni. Boszorkány volt.

— Segits rajtam, édes fiam, — esedezett a boszorkány, — én is megsegitelek.

— No, öreganyám, — szólt az ember — az a legkevesebb, s azzal kihuzta a feneketlen iszapból.

A boszorkány hálásan megköszönte a jóságát s egy kantárszárat adott neki.

— Nézd, fiam, — mondta, — ha bármi dolog fölött is

gához a gödörben, mikor darazsak rohanták meg és összevissza csipdesték.

— Ezeken a szigeteken, — magyarázta Astor, — él a darazsak egy fajtája, amely gödrökben lakik. A gödröket nem maguk ássák, hanem a hangyák. A darazsak rendszerint kiüzik a gödrökből a hangyákat, melyeknek távozása után a darazsak betelepszenek az üresen maradt lakásokba. Szerencse, hogy ezeknek a csipése csak feldagasztja az arcot, másülönben azonban nem ártalmas. Hanem bizony sokkal inkább megjárhatta volna John, ha a gödörben a darazsak helyett

történetesen skorpiók lettek volna. Mert ilyenek is szoktak gödrökben tanyázni. Ezeknek a csipése halálos.

— Inkább másztam volna föl a hegyre, — mondotta szomoruan John.

Utasaink nemsokára mindnyájan ujra ott voltak a hajón, mely felszedte a horgonyt és tovább indult.

A Zöld-szigetek után egymásután jöttek a különböző szigetek, azonban az Astoria egyik mellett sem kötött ki. Kivételt csak az egyik Kanári-sziget képezett,

megrázod ezt a kantárszárat, legyen az kő, fa, állat vagy ember, ló lesz belőle.

— E' már derék dolog, — gondolta az ember magában, — mindjárt próbát is teszek vele.

Megrázza egy kő felett a kantárt s ime gyönyörü szép paripa áll előtte. Fölpattan a lóra s egyenest az alá a város alá vágtatott, amelyben a felesége lakott. A város kapuja előtt levette a kantárszárat. Hát nem a ló helyett rögtön kődarab hevert ott.

Titkon ment a városba s bejutott a felesége házába is, anélkül, hogy észrevették volna. A felesége az udvaron járkált. Az ember hirtelen megrázta a kantárt az asszony fölött s az rögtön lóvá változott. Több se kellett az embernek. Azonnal rápattant a lóra s egyfolytában lovagolt Róma városáig, ugy, hogy lova már-már összeroskadt.

— No várj csak gonosz asszony, ez még nem elég — mondta.

Látta ugyanis, hogy rettenetesen sok nagy épitőkövet hordanak a városba.

Beállt a lovával kőhordónak. Szegény párát eközben anynyira dolgoztatta, hogy az nemcsak megsoványodott, hanem szinte bőrig aszott. Még a csontja is zörgött. Ekkor az emberek, kik miatta keresetükben kárt vallottak, irigységből és gonoszságból a legfőbb törvényszék előtt bevádolták állatkinzásért. A törvényszék halálra itélte.

Az akasztást mindenki látni akarta; még a király is ott volt. Az elitélt természetesen rögtön ráismert testvérjére s igy kiáltott:

— Öcsém, hát semmi kegyelem nincs nálad a számomra.

A király sokáig nézte és bámulta, végre ő is ráismert, nyakába borult és igy mondta:

— Óh bátyám, mennyire szeretném azt. De hát hová lenne az igazság? A bünt büntetni kell.

A testvér most sorjában elbeszélte a királynak életfolyását elválásuk óta.

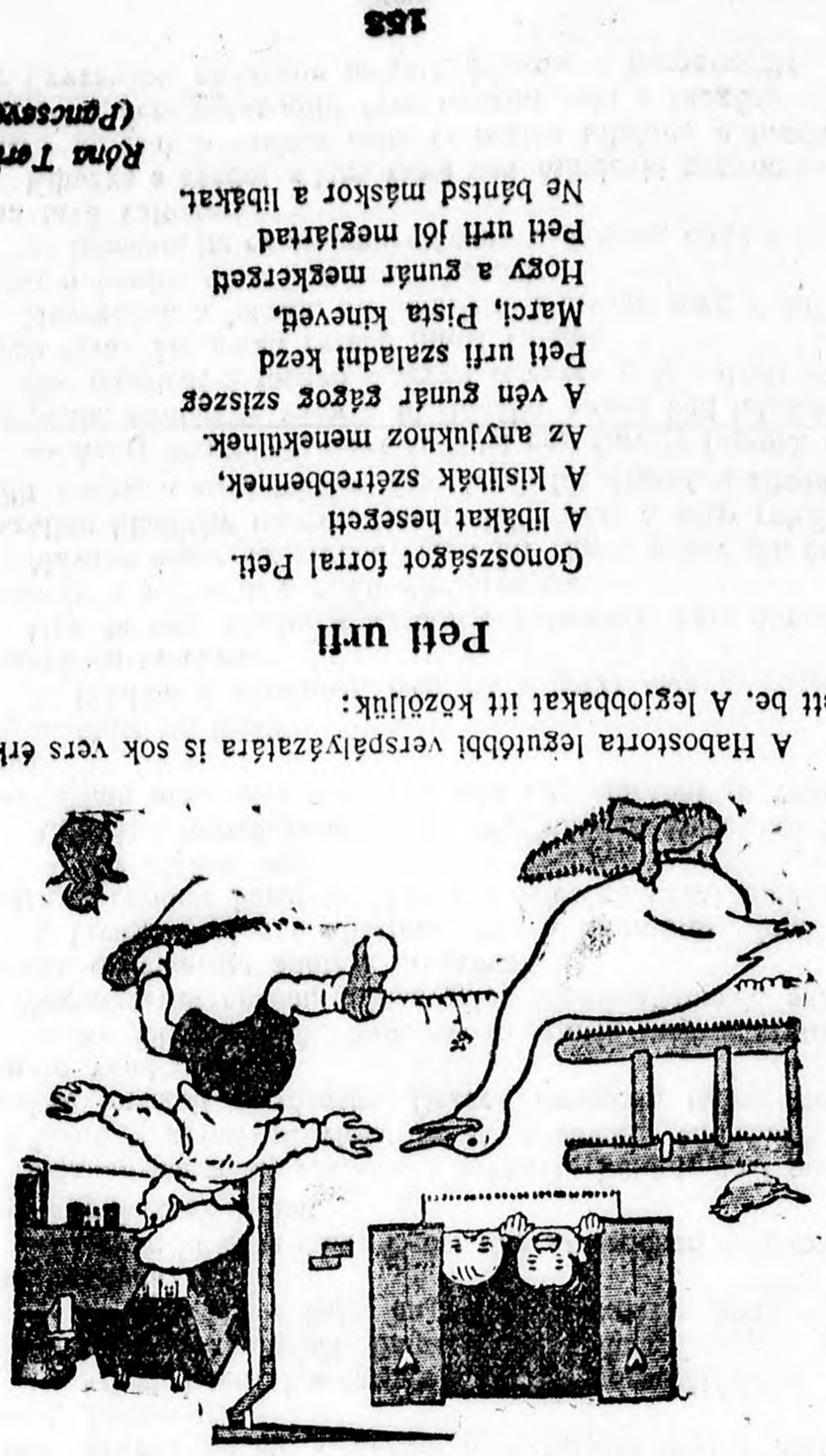
— Hiszek neked, — mondta a király. — Rajta, mutasd meg, hogy ez a ló a te feleséged.

A testvér levette a lóról a kantárszárat s ime, abban a pillanatban a ló helyett felesége állott előtte.

S ezután, épp' ugy, ahogy ő az urával cselekedett: viszszaszármaztatták a csudamadár szivét, amelyet az ura rögtön elnyelt. Az aranyak azonnal megint a feje alatt voltak és most királyi testvérénél maradt s az ő kincstárosa is lett. A

A „Habostorta“ verspályázata

A Habostorta legutóbbi verspályázatára is sok vers érkezett be. A legjobbakat itt közöljük:

Pett urfi

Gonoszságot forral Pett.
A libákat hesegeti
A kislibák szétrebbennek,
Az anyjukhoz menekülnek.
A vén gunár gágog szisseg
Pett urfi szaladni kezd
Marci, Pista kinevetl,
Hogy a gunár megkergetl
Pett urfi jól megjártad
Ne bántsd máskor a libákat.

Róna Tarka
(Pancsova)

dultunk hazafelé. Minél közelebb voltunk a mi völigyünkhöz, annál jobban lógott a fejünk a földi telé. Mikor már csak negyed órára voltunk otthontól, én kijelentettem:

— Én nem merek hazamenni.

— Én se, — mondta Bömbölő Behemót.

— Agyonvernek minket a bocsok, — mondom én.

— Agyonvernek bizony, — mondta Bömbölő.

— Te vagy az oka az egésznek, — mondtam erre én, — mert ha te nem kapsz kedvet a ringlispilre, akkor nem kezdtük volna el a pénzt kiadni.

— Nem igaz, — válaszolta Bömbölő, — te vagy az oka, mert mikor én mondtam, hogy ringlispillezzünk, te beleegyeztél.

A vége persze az lett, hogy összeverekedtünk. Mikor már mindkettőnknek a ruhája összeszakadt és a vére is folyt, akkor telefujtuk a tüdőnket a segitségért. Másnap reggel elcsentem az iskolából, ahol megmutattuk a bocsoknak. Nagyon tetszett nekik és azt mondták, hogy kétszázanyolcvan dinárért nem is drágán.

A szobrot a tanitó ur néhánapjáig Bömbölőnél tartottuk. Aztán elvittük az iskolába. Én felmondtam a verset, utána pedig átadtuk a tanitó urnak a szobrot. Zenebona Zebulon tanitó ur ekkor igy szólt:

— Kedves bocsok, nagyon köszönöm nektek a jókivánságokat, de még jobban szép ajándékotokat. Ennek örömére majd ti is fogtok kapni valamit. Menjetek szépen haza és játszatok.

király pedig meghozta így az ítéletet: — Aki hűtlenséget követ el, halállal kell lakolnia! — És kivégeztette a gonosz asszonyt, aki meg is érdemelte.

A két testvér sokáig élt együtt boldogan. Egyszer eszükbe jutott, hogy megkeresik öreg apjukat; de az bizony alig emlékezett reájuk.

Azt mondják a fiuk:

— De már csak ismer bennünket, apánk. Hisz' amikor a vén katonának adott, előbb mindenikünk kezének balujját levágatta. A jó katona meggyógyitotta; a sebhelye azonban még itt van, — s ezzel megmutatták kezüket.

Látja ezt a szegény öreg ember. Meg is bánja nagy hibáját, hogy pénzért üzte el szerető fiait s ily szókra fakadt:

— Bizony megbüntethet a jó Isten, hogy kapzsiságból ilyen nagy vétket követtem el.

— Ne mondja azt, kedves apánk — felelték a fiuk. — Maga se ugy akarta, ahogy' tette s hogy az Isten gondot viselt reánk, tanusitja jó módba jutásunk.

Édes apjuk csak könnyezett és siránkozott s akkor vigasztalódott meg, amikor a fiuk kijelentették, hogy ő lesz ezután az udvarnál a tanácsadó. Ezzel a méltósággal ugyanis nagy fizetés és semmi dolog se jár, hát a szegény ember örömmel elfogadta s talán még most is él, ha — tanácsot nem adott. *(Vége.)*

A favágó szerencséje

Élt Törökországban egy szegény favágó, akinek semmije sem volt, csak egy kis házikója, meg a felesége. Reggel korán elment az erdőbe fát vágni, dolgozott egész nap, este aztán a levágott fát bevitte a faluba, eladta, az árán vett ennivalót, ugy ment haza a feleségéhez. Az asszony tüzet rakott, megfőzte a vacsorát s jókedvüen, boldogan elbeszélgettek ketten egészen éjfélutánig. Reggel a favágó megint az erdőbe indult.

Igy telt el az idejük. Egyszer aztán a török szultán megtiltotta, hogy holdfelkelte után mulassanak az emberek. Minden lámpát el kellett oltani, mindenkinek le kellett feküdnie.

A favágó nem sokat törődött a paranccsal, egész napi munkája után jól esett este dalolgatni, mulatozni. Ezentul is csak fennmaradtak éjfélig.

Pali lassan odament az egyik bokorhoz, hogy majd fog egy kolibrit. Azonban mikor odalépett a sok kolibri mind egyszerre szállott fel a levegőbe. Micsoda csipogás volt ez! Ezt nem lehet leirni. Arról csak annak van fogalma, aki maga is látott már ilyesmit.

Pali éppen akkor ért oda a parthoz a csolnakhoz, amikor a hajótülök megszólalt. Erre a hangra mindazok, akik az Astoriáról a szigeten voltak, lassankint gyülekezni kezdtek. Nemsokára együtt voltak valamennyien, csak éppen John hiányzott. Várták reá öt percig, tiz percig, félóráig. Mikor azonban akkorára sem került elő, aggódni kezdtek, hogy valami baja történt.

— Talán elfogták a benszülöttek, — mondotta Pali.

— Dehogy, — felelt Astor, — ezek a benszülöttek nem fognak el senkit. Nagyon jó emberek. Ha John közéjük tévedt, legfeljebb megvendégelték.

Mivel azonban John csak nem került elő, Astor azt inditványozta, hogy keresésére kell indulni. Ebben valamennyien egyetértettek és két csoportban indultak. Ugy beszélték meg, hogy helyenkint meg-megállanak és hangosan elkiáltják John nevét.

Annak a csoportnak, melyben Astor és Pali is voltak, volt meg a szerencséje, hogy az elvesztett Johnt megtalálja. Egy liget szélén haladtak, mikor kiáltozásukra megjött a felelet.

— Halló, itt vagyok!

A kiáltás azonban ugy hangzott, mintha a föld alól jött volna. Nem akartak hinni füleiknek és ujra kiáltottak:

— Halló, John, hol vagy?

— Itt vagyok a gödörben, — volt a válasz.

Keresni kezdtek és végre a magas fü között alig észrevehető nyilásu mély gödröt láttak tátongani. Onnan hangzott föl John szava. Szerencsére az egyik matróznál volt kötél, azt leengedték a gödörbe és felhuzták John. Hanem mikor meglátták, valósággal megrémültek. Az arcán olyan nagy tömegben voltak a piros pettyek, mintha szeplős lett volna, azonkivül az egész arca fel is volt dagadva.

— Mi történt veled, John? — kérdezte Pali.

— Összecsiptek a darazsak, — felelte John, szomoruan.

Aztán elmondta, hogy a ligetben látott sok kolibrit és fogni akart belőlük. A kolibrik elszállottak és egy másik bokron telepedtek le. Igy rohant utánuk bokorról bokorra. Egyszer aztán elvesztette lába alól a talajt és belebukott a gödörbe, melyet a magas füben nem vett észre. Még nem is tért ma-

Egy bácskai fiu viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre

Egy vastag fához odalépett, elővette a zebkészét, melyet Newyorkban vásárolt és a fába belevészte:

— Itt járt Kilics Pali szuhoticai fiu.

Ki tudja, fogja-e itt valaha valaki ezt a nevet olvasni?

Mikor aztán egy cserjében haladt keresztül, levelek között a napsugárban igen sok csillogást látott. Mintha csupa sok szines drágakö ragyogott volna az ágakon. Csakhogy ezeknek a drágakövecskeknek szárnyaik voltak, mert repültek.

— Ahá, — mondta Pali, — ezek a kolibrik, melyekről az iskolában tanultam és a könyvekben olvastam. Olyan kicsi madarak, hogy még a dió is nagyobb náluk.

Valóban kolibrik voltak, a világ legkisebb madarai és olyan ragyogók, hogy minden hozzájuk fogható.

Egyszer arra járt a szultán álruhában, észrevette az égő lámpást, odalopózott, s jó ideig hallgatta, hogyan dalol a kétvidám szegény ember. Csakhem megirigyelte őket a jókedvükért. Benyitott.

— Adjon Isten! Kaphatnék-e valami vacsorát?

— Hogyne kaphatnál, fiam! Tarts velünk.

— De nem lesz-e baj, ha valaki megtátja, hogy mit ettem vagyunk?

— Ugyan ki látna meg? Egész nap az erdőben dolgozom, este lehetek csak itthon.

Másnap maga elé rendelte a favágót. Küldött neki pompás lovat, s gyönyörü viteźi ruhát. A favágó felöltözött, s hüszkén lovagolt a városba. Bezzeg megijedt, mikor megismerte vendégét!

— Ne félj semmitől, fiam, — nyugtatta meg a szultán. — Megtetszettél nekem, s kinevezlek főajtónállómnak, azzal pompás ezüstkardot adott a favágónak.

A favágó boldogan köszönte meg a kitüntetést, felült a lovára, s elindult hazafelé. Otthon a felesége azzal fogadta:

— Mit eszünk ma?

A favágó összekereste az uj ruha minden zsebét, de bizony abban pénz nem volt. Fát meg egy darabot se vágott aznap.

— Most mi lesz?

— Eladom a kardomat, elég, ha a tokja megvan, ugysemegyek én vereked ni!

Ugy is tett. Eladta a kardot a boltosnak, vett pompás vacsorát, s jóllaktak a kitünteés örömére.

Másnap éppen az erdőbe indult fát vágni, mikor jön érte a szultán küldötte meginf. Hamar föltözött a szép ruhába, felült a lóra, a kard tokjába egy darab fát dugott, s elindult.

— Azért hivattalak, mert az éjjel egy tolvajt fogtunk el. Azt pedig, miután te vagy a főajtónállló, neked kell letelyezni.

No, megijedt a favágó, hogyan fejezzen ő le valakit egy darab fával. De aztán eszébe jutott valami.

Bevezették a bünöst, az letérdelt, a favágó meg a kardtokját a kezébe véve imádkozni kezdett:

— Istenem, ha ez az ember ártatlan, engedd, hogy a kardom fává változzék.

Kihuzza a kardot, s lám, fából van. Mindenki nagyon csodálkozott, csak a szultán nem. Ő rögtön kitalálta a huncutságot. De nem haragudott érte, tetszett neki a szegény cimbor ügyessége, ezadaron megajándékozta, s hazaengedte.